30 Lira

Josef W. Stalin 2

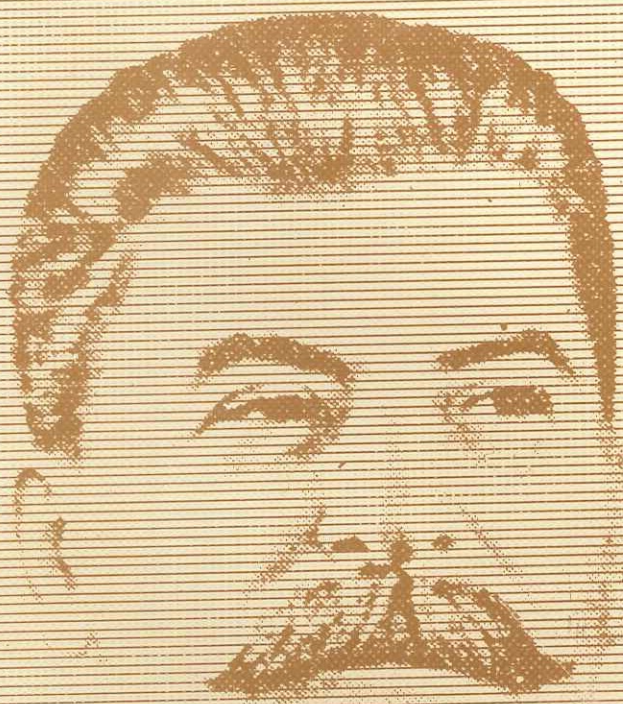

Josef W. Stalin

Bütün Eserleri 2

devrim yayınları

Elektronik Tarama ve Düzenleme;
Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek –Londra Bürosu

http://www.st-cyprus.co.uk/intro.htm
http://www.st-cyprus.co.uk/webgazette_tr/index.php

JOSEF W. STALİN

BÜTÜN ESERLER

2. Cilt
Şubat 1907 — Şubat 1913

Çeviren :
YÜKSEL GÜVENÇ

KIBRISTA SOSYALIST
GERÇEK LONDRA BÜROSU
ACKNOWL'D 28 OCT 2010
SOCIALIST TRUTH IN CYPRUS

DEVRİM YAYINLARI : 1
İlk Basım : Ocak — 1977

Sorumlu Yönetmen :
İLHAN KALAYLIOĞLU

Devrim Yayınları
Adil Han 5/D
Zafer Meydanı — ANKARA

Dizgi - Baskı - Cilt :
Çağlar Matbaası — ANKARA

STALİN

BÜTÜN ESERLERİ

2.cilt

devrim yayınları

J. W. STALİN — BÜTÜN ESERLER — 2. Cilt (1907 - 1913), "SBKP (B) M. K." Marks - Engels - Lenin Enstitüsünün hazırladığı ve Dietz Verlag Berlin Yayınevinin 1952 yılında yayınladığı Almanca metinden Yüksel Güvenç'in Türkçesiyle Devrim Yayınları tarafından Ocak — 1977 de ilk basımı yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz ... 9
Karl Kautsky'nin "Rus Devriminin Hareket Ettirici Güçleri ve Görünümü" adlı broşürünün Gürcüce baskısına Önsöz ... 12
Petersburg'ta Seçim mücadelesi ve Menşevikler ... 23
Kadetlerin diktatörlüğü mü yoksa Halkın diktatörlüğü mü? ... 29
Proletarya savaşıyor ve Burjuvazi Hükümetle ittifak kuruyor ... 31
G. Telija yoldaşın anısına ... 36
İleri proletarya ve beşinci Parti Kongresi ... 40
Bir Karmaşıklık ... 43
Kafkasyalı Soytarılarımız ... 46
Duma'nın dağıtılması ve proletaryanın görevleri ... 49
Rus Sosyal-demokrat İşçi Partisinin Londra Kongresi 54
III. Devletdumasının Sosyal-demokrat temsilcilerine Seçmendilekleri, ... 82
Müzakere boykot edilmelidir ... 85
Seçimlerden önce ... 91
Bir kez daha garantili müzakere üzerine ... 95
Son zamanlardaki grevlerimiz ne ifade ediyor? ... 101
Petrol sanayicilerinin taktiklerinde bir değişiklik ... 105
Kendimizi donatmalıyız! ... 110
Ekonomik terör ve işçi hareketi ... 113
Ekonomik terör üzerine petrol sanayicileri ... 117
Basın, Uşak "Sosyalistler" ... 130
Müzakere ve işçiler ... 135

Parti krizi ve görevlerimiz ... 145
Önümüzdeki genel grev üzerine ... 156
Partiden ... 162
Aralık grevi ve Aralık Anlaşması üzerine ... 166
Kafkasya'dan Mektuplar I. Bakü ... 170
Kafkasya'dan Mektuplar II. Tiflis ... 182
Bakû Komitesince 22 Ocak 1910'da alınan ortak karar 190
Alman işçilerinin lideri, August Bebel ... 194
Solwytschegodsk sürgününden Parti Merkez Komitesine mektup ... 201
Parti için ... 205
Yaşasın 1 Mayıs! ... 210
Yeni bir bölüm ... 216
Liberal iki yüzlüler ... 219
Partisiz garip yaratıklar ... 220
Yaşam galip geliyor ... 223
İyi çalışıyorlar ... 225
Harekete geçti! ... 228
Seçimlere nasıl hazırlanıyorlar ... 231
Sonuçlar ... 235
Hedeflerimiz ... 239
Petersburg'lu işçilerin işçi milletvekillerine Seçmendileği ... 241
Yetkililerin iradesi ... 244
Petersburg işçi kuryesinde seçim sonuçları üzerine 247
Seçim günü ... 253
Rusya'nın tüm kadın ve erkek işçilerine! ... 257
Petersburg'ta seçimler (St. Petersburg'tan mektup) 262
Nasyonalizme doğru (Kafkasya'dan mektup) ... 275
Marksizm ve Ulusal Sorun ... 280
Sosyal-demokrat Fraksiyonun durumu ... 349
Lena-katliamının yıldönümü ... 354
Notlar ... 358
Kronolojik Biyografi ... 389

ÖNSÖZ

J. W. Stalin'in eserlerinden, ikinci cilt de bulunan yazıların çoğunluğu 1907'nin ikinci yarısından 1913 yılına kadar ki süre içinde, yani Stalin yoldaşın 1917 Şubat'ına kadar kaldığı Turuchansk bölgesine sürülmesinden önce yazılmıştır. Bu yazılar Stalin yoldaşın devrimci çalışmalarının iki önemli dönemini, Bakü ve Petersburg dönemlerini kapsar.

1907'nin ilk yarısına ait olan yazılar, Bolşeviklerin ilk Rus Devrimindeki taktiklerine ayrılmıştır "K. Kautsky'nin, Rus Devriminin Hareket Ettirici Güçleri ve Görünümü Adlı Broşürünün Gürcüce Baskısına Önsöz", "Petersburg'da Seçimler ve Menşevikler" adlı makale vb.. Bu zaman içinde

yazılan makaleler, Gürcü Bolşevik gazeteler "Tscheweni Zchowreba" ve "Dro" da basılmıştır. Rus dilinde ilk kez yayınlanacaktır.

1907 Haziranından başlıyarak —Stalin yoldaşın devrimci çalışmalarını öncelikle Bakû'da yürüttüğü dönem süresince— yazılan yazılarda, Bolşeviklerin likidatör Menşeviklere karşı mücadeleleri, illegal devrimci Marksist Partinin korunması ve sağlamlaştırılması için mücadele konuları aydınlatılmıştır. ("Parti krizi ve ödevlerimiz", "22 Ocak 1910'da Bakû Komitesince alınan kararlar", "Kafkasya'dan Mektuplar"). Devrimci işçi hareketinin önderliği ve sendikalar sorunlarına şu makaleler ithaf edilmiştir: "Son zamanlardaki grevlerimiz ne ifade ediyor?", "Ekonomik terör üzerine petrol sanayicileri", "Müzakere ve işçiler" vb. RSDİPin V. Parti Kongresinin sonuçlarına, "RSDİP'in Londra Parti Kongresi (Bir delegenin notları)" adlı yazı ithaf edilmiştir. J. W. Stalin'in ikinci cildine alınmış olan, bu devrin makaleleri, "Bakinski Proletari", "Gudak" ve "Sosyal demokrat"ta yayınlanmıştır.

1911'in ikinci yarısıyla birlikte Stalin yoldaşın devrimci uğraşısının Petersburg dönemi başlar (1911-1913). Stalin yoldaş MK'nin Rus bürosunun başında, Prag Parti Konferansının kararlarını gerçekleştirmeye yönelmiş olan Parti'nin, Rusya'daki çalışmalarını yönetiyordu. Bu süre içindeki yazılar öncelikle, işçi hareketinin yeni devrimci şahlanışı ve IV. Devlet Duma'sının seçimleriyle ilgili olarak, Bolşevik Partinin görevlerine aittir. "Parti için" adlı bildiri, "Yeni bir bölüm", "İyi çalışıyorsunuz"...", "Harekete geçti..." "Petersburg'lu işçilerin işçi temsilcilerine verdikleri seçmen görevleri", "Yetkililerin istekleri", "Petersburg'da seçimler" bunlardan bazılarıdır. Makaleler, Petersburg gazeteleri "Swesta" ve "Pravda" da yayınlanmıştır.

İkinci ciltte J. W. Stalin'nin, içinde Bolşevik teorinin ve Milli Mesele Proğramının geliştirildiği, ünlü yazısı "Marksizm ve Milli Mesele" (1913)'de bulunur. Stalin yoldaşın Truchansk sürgününde yazdığı "Milli Kültürel Özerklik" adlı makale ve daha bir çok yazıları bu güne kadar halâ bulunamamıştır.

SBKP (B) MK. MARKS-ENGELS-LENİN ENSTİTÜSÜ 1952

K. KAUTSKY'NİN "RUS DEVRİMİNİN HAREKET ETTİRİCİ GÜÇLERİ VE GÖRÜNÜMÜ" *(1)* ADLI BROŞÜRÜNÜN GÜRCÜCE BASKISINA ÖNSÖZ

K. Kautsky adı yeni bir ad değildir. Uzun zamandan beri Sosyal demokrasinin değerli bir teorisyeni olarak tanınır. Bunun yanısıra Kautsky, taktik sorunların sağlam ve esaslı bir araştırıcısı olarakta dikkati çekmektedir. Bu münasebetle yalnız Avrupalı yoldaşlar arasında değil, bizdede büyük itibar kazanmıştır. Bunda şaşılacak bir yan yoktur. Çünkü, taktik düşünce ayrılıklarının Rus Sosyal-demokrasisini iki fraksiyona böldüğü, karşılıklı eleştirilerin çoğu zaman kavgaya dönüşerek durumu keskinleştirdiği, gerçeğin aydınlanmasının zorlaştığı bugün, K. Kautsky gibi tarafsız ve tecrübeli bir yoldaşı dinlemekte büyük yarar vardır. İşte bu nedenle yoldaşlarımız Kautsky'nin "Devlet Duması", "Moskova Ayaklanması", "Tarım sorunu", "Rus köylülüğü ve Devrim", "Rusyada Yahudi Katliamları" vb. adlı taktik makalelerini

büyük bir şevkle araştırmaya koyuldular. Fakat yoldaşlar en büyük önemi elimizdeki bu broşüre verdiler. Çünkü bu broşürde Sosyal-demokrasiyi iki fraksiyona bölen bütün temel sorunlara değinilmiştir. Mesele şudur: Aktüel sorunlarımıza açıklık getirmek için yabancı yoldaşlara başvuran Plechanow, anlaşıldığına göre, aynı sorunlarla Kautsky'yede başvurmuş ve uygun cevapların verilmesini istemiştir. Bunun üzerine Kautsky, sözlerinden anlaşılacağı gibi, bu broşürde cevap vermiştir. Buna göre yoldaşların söz konusu broşüre büyük önem vermelerinin zorunluğu anlaşılıyor. Bu broşürün öneminin bizim için daha büyük olduğu açıktır.

Bunun için düşünce ayrılıklarımızın sorunlarını hiç olmazsa genel hatlarıyla hatırlamamız, bunun yanısıra şu veya bu sorun üzerine Kautsky'nin görüşlerini açıklamamız yararlı olacaktır.

Kautsky kimin tarafında, kimi destekliyor; Bolşevikleri-mi, Menşeviklerimi?

Rus Sosyal-demokrasisini ikiye ayıran ilk sorun devrimimizin genel karakteri üzerinedir. Devrimimizin sosyalist devrim değil, burjuva demokratik devrim olduğu, kapitalizmin değil, feodalizmin yıkılmasıyla sonuçlanacağı herkes için açıktır. Oysa sorun şudur: Devrimi kim yönetecek, kim halkın hoşnutsuz unsurlarını çevresinde birleştirecek, proletaryamı, yoksa burjuvazi mi? Fransada olduğu gibi proletaryamı burjuvazinin arkasına takılacak, yoksa burjuvazimi proletaryayı izleyecek?

Martynow'un ağzından Menşevikler, devrimimizin Fransız Devriminin tekrarı olan bir burjuva devrimi olduğunu ve bir burjuva devrimi olarak Fransız devriminin, burjuvazi tarafından yönetildiğini, böylece bizim devrimimizinde burjuvazi tarafından yönetilmesinin zorunlu olduğunu açıklıyorlar. "Proletaryanın hegomonyası zararlı bir ütopyadır..." "Proletarya burjuvazinin aşırı muhalefetini izlemek zorundadır..." (bk. "iki Diktatörlük" Martynow).

Buna karşı Bolşevikler diyorki: Devrimimiz elbette bir burjuva devrimidir, fakat bu kesinlikle Fransız Devriminin tekrarı değildir, Fransada olduğu gibi mutlaka burjuvazi tarafından yönetilmesi gerekmez. Fransa'da proletarya sınıf bilinci az ve örgütlenmemiş bir güç oluşturuyordu. Devrimde hegemonyanın burjuvazide kalışının nedeni buydu. Bizde ise proletarya nispeten iyi bir sınıf bilincine sahip, örgütlenmiş bir güçtür. Bu nedenle burjuvazinin arkasına takılmakla yetinmemekte, en devrimci sınıf olarak bugünkü hareketin en önünde yer almaktadır. Proletaryanın hegemonyası ütopya değil, canlı bir gerçektir. Hoşnutsuz unsurları gerçekten etrafında toplamaktadır. Kim ona "burjuva muhalefetini izleme"yi sâlık veriyorsa, onu bağımsızlığından alıkoyuyor, Rusya proletaryasını burjuvazinin aleti haline dönüştürüyor demektir. (bk. Lenin "İki Taktik")

Kautsky'nin bu sorun üzerine görüşü nedir?

"Çoğu kez onlar (liberaller) Büyük Fransız Devrimini anımsarlar. Bunda her zaman haklı değildirler. Bugünkü Rusya'nın durumu 1789 Fransa'sının durumundan tamamen farklıdır" (bk. Broşürün 3. bölümü)... "Rusya'nın liberalizminin karakteri Batı-Avrupa'nınkinden tamamen farklıdır. Yalnız bu nedenle bile, büyük Fransız Devrimini şimdiki Rus Devrimine örnek göstermek kesinlikle yanlıştır. Batı-Avrupada devrimci hareketin yönetici sınıfı *küçük-burjuvaziydi*, öncelikle büyük şehirlerin küçük-burjuvazisiydi". (bk. 4. bölüm)... "Burjuva devrimleri çağı, yani burjuvazinin, devrimlerin hareket ettirici gücü olduğu devrimler çağı, artık Rusya içinde kapanmıştır. Rusya'da da Proletarya, burjuva devrimlerinde olduğu gibi burjuvazinin kuyruğu ve aleti değil, bağımsız devrimci hedefleri olan bağımsız bir sınıftır" (bk. 5. bölüm)

Kautsky Rus Devriminin genel karakteri üzerine bunları söylüyor ve bugünkü Rus devriminde proletaryanın rolünü böyle görüyor. Burjuvazi Rus devrimini yönetemez, buna göre devrimin lideri olarak proletarya meydana çıkmak zorundadır.

Düşünce ayrılıklarımızın ikinci sorunu şöyle: Liberal-burjuvazi şimdiki devrimde proletaryanın hiç olmazsa müttefiki olabilir mi?

Bolşevikler olamıyacağını söylüyorlar. Fransız Devriminde liberal burjuvazi kuşkusuz devrimci bir rol oynamıştır. Çünkü Fransa'da sınıf mücadelesi bu kadar keskinleşmemişti, proletaryanın sınıf bilinci azdı ve liberal-burjuvazinin arkasına takılmakla yetiniyordu. Rusya'da ise sınıf mücadelesi olağanüstü keskinleşmiştir, proletaryanın sınıf bilinci daha yüksektir ve liberal-burjuvazinin arkasına takılmakla yetinmemektedir. Proletarya nerede bilinçli savaşıyorsa, orada liberal-burjuvazinin devrimciliği son bulur. Proletaryanın mücadelesinden korkan Kadet-liberalleri, işte bunun için, gericiliğin pençesi altında himaye arıyor, bunun için gericiliğe karşı değil, devrime karşı savaşıyor. İşte bunun için Kadetler *(2)* gericiliğe karşı devrimle ittifaktan ziyade, devrime karşı gericilikle ittifak yapacaktır. Evet liberal-burjuvazimiz ve onun savunucusu Kadetler, gericiliğin müttefikidir, onlar devrimin "aydın" düşmanlarıdır. Yoksul köylülüğün ise durumu çok değişiktir. Bolşevikler yanlız yoksul köylülüğün devrimci proletaryaya el uzatacağını, bugünkü devrim döneminde, yanlız onun proletaryayla sağlam bir ittifak kurabileceğini, söylüyor. İşte bunun için yoksul köylülük proletarya tarafından gericiliğe ve Kadetlere karşı desteklenmelidir. Ve eğer bu iki ana güç arasında ittifak kurulur, işçiler ve köylüler birbirlerini desteklerse, devrimin zaferi kesinleşecektir. Aksi halde devrimin zaferi imkânsızdır. İşte bunun için Bolşevikler, seçimlerin ilk aşamasında Kadetleri ne Duma'da ne de Duma dışında destekliyor. İşte bunun için Bolşevikler köylülüğün yanlız devrimci temsilcilerini hem seçimlerde hemde Duma'da gericiliğe ve Kadet'lere karşı destekliyor. İşte bunun için Bolşevikler, geniş halk kitlelerini bütün Du-

ma etrafında değilde, Duma'nın devrimci *kesiminde* birleştiriyor. İşte bunun için Bolşevikler, bir Kadet-Kabinesinin tayin talebini desteklemiyorlar (Bk. Lenin "İki Taktik" ve "kadetlerin zaferi").

Menşeviklerin yargıları çok başka. Elbette liberal-burjuvazi gericilikle devrim arasında sallanmaktadır. Fakat, buna rağmen sonunda devrime katılacak ve devrimci bir rol oynıyacaktır. Neden? Çünkü Fransa'da liberal-burjuvazi devrimci bir rol oynamıştır, çünkü o (Liberal burjuvazi ç.n.) eski düzene karşıdır, buna görede devrime katılmak zozrunda kalacaktır. Menşeviklere göre liberal-burjuvaziyi ve onun savunucusu Kadetleri devrim haini olarak adlandırmamak gerekir, onlar devrimin müttefikidir. Menşeviklerin, Kadetleri hem seçimlerde hem de Duma'da desteklemelerinin nedeni budur. Menşevikler sınıf mücadelesinin genel mücadeleyi hiç bir zaman gölgelememesi gerektiğini iddia ediyorlar. İşte bunun için halk kitlelerini yalnız Duma'nın devrimci *kesiminde* değil, *bütün* Duma etrafında toplanmaya çağırıyorlar. İşte bunun için, bir Kadet Kabinesinin tayin talebini bütün güçleriyle destekliyorlar. İşte bunun için Menşevikler, Kadetleri kendilerinden uzaklaştırmamak uğruna, azami proğramı unutulmaya bırakmaya, asgari proğramı kırpmaya ve Demokratik Cumhuriyeti reddetmeye hazırlar. Belki bazı okurlar Menşeviklere iftira edildiğini düşünerek, bizden gerçekleri istiyeceklerdir. İşte gerçekler.

Tanınmış Menşevik yazar Malischewski kısa zaman önce şunları yazıyordu: "Bizim burjuvazimiz Cumhuriyet istemiyor, buna göre bizde Cumhuriyet kurulamaz..." Devrimimiz sonunda Demokratik Cumhuriyet değil, fakat bir meşrutiyetçi düzen kurulacaktır. Bunun için Malischewski "yoldaşlara" 'Cumhuriyet hayalleri'nden vazgeçmeyi salık veriyor (bk. "Perwy Sbornik" s. 288, 289).

Bu birincisi.

Seçimlerin arifesinde Menşevik lider Tscherewanin şunları yaziyordu: "Kimilerinin önerdiği gibi köylülükle birlikte hem hükümete hem burjuvaziye karşı mücadeleyi ve tam iktidarla donanmış, tüm halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclis için mücadeleyi balşatmayı denemek, Proletarya için saçmalık ve çılgınlık olurdu" (bk. "Nasche Delo"nr.) *(4)*

Bu ikincisi.

Ancak bunların tümü yalnız yazılmıştı. Menşeviklerin bir başka lideri Plechanow için bu yeterli değildir. O yazılanları gerçekleştirmek istiyordu. Parti içinde seçim taktiği üzerine şiddetli bir tartışma açıldığında, herkes seçimlerin ilk aşamasında Kadetlerle bir anlaşma kabul edilebilirmi, diye sorarken, Plechanow böyle bir *anlaşmanın* bile yetersiz olduğu görüşündeydi ve Kadetlerle bir blok oluşturmayı ve geçici olarak *kaynaşmayı* va'zetmeye başladı. Towarischtsch" gazetesinde 24 Kasım (1906)'da Plechanow'un yayınladığı kısa makaleyi hatırlıyalım. Bir "Towaritsch" okuru Plechanow'a soruyor: "Sosyal demokratlarla Kadetler arasında bir ortak platform mümkünmüdür, eğer mümkünse bu ortak platform ne olabilir...?" Plechanow yanıtında, bir ortak platformun mümkün olduğunu ve bu platformun tam iktidarla donatılmış Duma" olması gerektiğini söylüyor. "Başka bir yanıt yoktur, olamazda" (bk. "Towarischtsch" 24 Kasım 1906). Plechanow'un sözlerinin anlamı nedir? Bu sözlerin tek anlamı vardır. Proleterlerin partisinin, yani Sosyal-demokrasinin, seçimler esnasında, patronların partisine, yani Kadetlere *bağlanması,* onlarla birlikte işçiler için ajitasyon yazıları çıkarması, bütün halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclis şiarından ve Sosyal-demokratik asgari programdan vazgeçmesi, bunun yerine tam iktidarla donanmış Duma şiarını koyması demektir. Gerçektende bu Kadetler yararına ve onların gözünde yükselmek için asgari programımızdan vazgeçilmesi demektir.

Bu üçüncüsü.

Oysa Plechanow'un yeterince cesaretle söyleyemediğini

Menşeviklerin bir üçüncü lideri Wassiljew, dikkate değer bir cüretle dile getirmiştir. Dinleyin: "Önce bütün toplum, tüm vatandaşlar... bir anayasal iktidar oluştursun. Bu iktidar bir kez halk iktidarı oldumu, bundan sonra halk, ayrıldığı sınıf ve çıkar gruplaşmalarına uygun olarak... tüm sorunların kararlarına geçebilir. Bundan sonra sınıfların ve gurupların mücadelesi sadece yerinde değil bilâkis gereklidirde... Buna karşın şimdi şu anda bu mücadele *hunharca ve canice birşeydir...*" Bunun için çeşitli sınıflar ve gruplar *"bir süre için en iyi proğramlarından ayrılmak ve tek bir meşrutiyetçi partide* kaynaşma zorundadırlar..." "Ben ortak bir platform öneriyorum. Bu ortak platform *tam iktidarla donanmış* bir toplum için oluşturulan bir esas temel yardımıyla kurulur. Bu esas temelin oluşturulmasıda ona göre bir Duma'nın varlığına bağlıdır..." Bu platformun içeriği... halk temsilciliği önünde sorumlu olan bir Kabine... söz ve basın özgürlüğüdür vb. (bk. "Towarischtsch" *(5)* 17 Aralık 1906). Tüm halk tarafından taşınan Kurucu Meclise ve bizim asgari proğramımıza gelince, Wassiljev'in düşüncesine göre, bunların hepsinden "ayrılmak" zorunludur.

Bu dördüncüsü.

Yukarıda sözü edilen makaleye kibirle söven Menşeviklerin dördüncü lideri Martow, Menşevik Wassiljev ile şüphesiz aynı düşüncede değil (bk. "Otkliki" *(6)*). Buna karşın Plechanow Wassiljew'den övgüyle söz ediyor. Plechanow'a göre Wassiljev "İsviçreli işçilerin yorulmaz ve sevilen bir Sosyal demokrat organizatörüdür" ve "Rus işçi davasına bir çok yararlar sağlayacaktır" (bk. "Mir Boshi" *(7)* Haziran 1906). Bu iki Menşevikten hangisine inanmalı, Plechanow'a mı, Martow'a mı? Ayrıca kısa zaman önce Martow'un kendisi değilmiydi "Burjuvaziyle proletarya arasındaki düşmanlık, diktatörlüğün durumunu güçlendiriyor ve böylece halkın kurtuluşunun başarısını frenliyor" diye yazan (Bk. Elmar "Halk ve Devlet Duması" s. 20). Bu marksizm dışı görüşün,

Wassiljev tarafından ortaya atılan liberalist "önerinin" gerçek temeli olduğunu kim bilmiyor?

Görüldüğü gibi Menşevikler, liberal-burjuvazinin "devrimci karakterin"den öylesine etkileniyor, onun "devrimci karakterine" öylesine umut bağlıyor ki, bu uğurda bütün Sosyal-demokrat proğramı terketmeye hazırdır.

K. Kautsky liberal burjuvazimiz üzerine ne düşünüyor, kimi proletaryanın gerçek müttefiki olarak görüyor ve bu konu üzerine neler söylüyor?

"Orada da (Yani şimdiki Rus Devriminde) proletarya artık, burjuva devrimlerinde olduğu gibi, burjuvazinin kuyrukçusu ve aleti değil, bağımsız devrimci hedefleri olan bağımsız bir sınıfdır. Fakat proletarya nerede bu biçimde ortaya çıkarsa, *orada burjuvazinin devrimciliği son bulur.* Rus burjuvazisi liberal olduğu ve bağımsız bir sınıf politikası güttüğü ölçüde, otokrasiden nefret eder, ancak devrimden daha çok nefret etmektedir... Ve liberal-burjuvazinin politik özgürlük talebi, devrime son verecek tek çarenin bu olduğuna inandığı içindir. *O halde burjuvazi Rusya'da bugünkü devrimci hareketin, hareket ettirici güçlerine dahil edilemez...* Bütün devrimci savaş döneminde, sağlam bir çıkar birliği *yanlız proletaryayla köylülük arasında* mevcuttur. Rus Sosyal-demokrasisi bütün devrimci taktiğinin temelini bu birlikten almak zorundadır. Köylülük olmadan Rusya'da yakın zamanda zafer bekliyemeyiz" (bk. 5. bölüm).

Kautsky böyle diyor.

Ve biz yorumun gereksiz olduğu kanısındayız.

Düşünce ayrılıklarımızın üçüncü sorunu şöyle: Devrimimizin zaferinin sınıf niteliği nedir veya devrimimizde hangi sınıflar kazanacak, hangi sınıflar iktidarı ele geçirecektir.

Bolşevikler iddia ediyor: Şimdiki devrimimizin baş güçleri proletarya ve köylülüktür ve zafer bunların karşılıklı desteği olmadan imkânsızdır. Bunun için, iktidarı proletarya

ve köylülük ele geçirecek, devrimin zaferi *İşçi ve Köylü Diktatörlüğü* anlamına gelecektir.

Buna karşı Menşevikler işçi ve köylü diktatörlüğünü reddediyor, proletarya ve köylülüğün iktidarı ele alacağına inanmıyorlar. Onlara göre iktidarın demokrat-meşrutiyetçi Duma'nın eline geçmesi zorunludur. Buna göre Menşevikler bir sorumlu kabinenin Kadet'çi şiarını olağan üstü bir coşkuyla destekliyor. Böylece Kadetlerin diktatörlüğünü, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğüne tercih ediyorlar. (bk. Martyow "İki Diktatörlük" ve "Golos Truda" *(8)*, "Nasche Delo" vb. adlı gazeteler).

Bu sorun üzerine K. Kautsky'nin görüşü nedir?

Bu nokta üzerine Kautsky doğrudan şöyle diyor: "Rus Sosyal-demokrasisinin devrimci gücü ve zaferinin olasılığı sanayi proletaryası ile köylülüğün çıkar birliğindedir". (bk. 5. bölüm) Bu demektir ki, devrim proletarya ve köylülüğün ortak zafer için birlikte mücadele etmesiyle zafere ulaşacaktır. Kadetlerin diktatörlüğü karşı devrimciliktir.

Düşünce ayrılıklarımızın dördüncü sorunu şöyle: Devrim fırtınaları zamanında, doğal olarak, geçici devrimci hükümet kurulacaktır. Sosyal-demokrasinin devrimci hükümete katılması kabul edilebilir mi?

Bolşevikler, böyle bir hükümete katılmanın yanlız ilkeler açısından kabul edilir değil, pratikte de, Sosyal-demokrasinin geçici devrimci hükümette proletaryanın ve devrimin çıkarlarını layık bir biçimde temsil edebilmesi için gerekli olacağını söylüyor. Sokaktaki mücadelede eski düzeni köylülerle birlikte yıkan, onlarla birlikte kanını akıtan proletaryanın, devrimi istenilen sonuçlara götürmek için onlarla birlikte geçici devrimci hükümete katılması doğaldır. (bk. Lenin "İki Taktik").

Menşevikler ise, geçici devrimci hükümete katılmayı reddediyor. Sosyal-demokrasinin bunu kabul edemiyeceğini, bu

nun bir Sosyal-demokrata uygun olmadığını, bunun proletaryayı mahvedeceğini, söylüyor (bk. Martynow "İki Diktatörlük").

K. Kautsky ne diyor bu nokta üzerine?

"Devrimin gidişatında zafer Sosyal-demokrat partiye düşebilir... Fakat bu Rusya'nın şimdiki devriminin *-geçici olarak Sosyal-demokrasiyi dümene geçirse bile-* sosyalist üretim biçimine yol açacağı anlamına gelmez." (bk. 5. bölüm)

Görüldüğü gibi, Kautsky'ye göre, bir geçici devrimci hükümete katılmak yanlız kabul edilir değildir. Öyleki, Sosyal-demokrasinin tek başına "geçici olarak dümene geçme ihtimali" bile vardır.

En önemli düşünce ayrılıklarımızın sorunları üzerine K. Kautsky'nin görüşleri bunlardır.

Görüldüğü gibi, Sosyal-demokrasinin büyük teorisyeni Kautsky ile Bolşevikler tamamen aynı fikirde. Bunu Menşeviklerde inkar etmiyor-muhtemelen Kautsky'nin broşürünü bile görmemiş olan bazı "damgalı" Menşevikler hariç-. Örneğin Martow, Kautsky'nin "neticede işçi ve köylü diktatörlüğünü ilan eden Lenin yoldaş ve arkadaşlarını tasvip ettiğini" açıklıyor.

Fakat bu Menşeviklerin K. Kautsky'i *tasvip etmediği* veya daha doğru söylersek, Kautsky'nin Menşevikleri *tasvip etmediği* anlamına gelmektedir.

Peki, Menşevikleri kim tasvip ediyor ve nihayet Menşevikler kimi tasvip ediyor?

Bu konu üzerine tarihi konuşturalım. 27 Aralık (1906)'da Soljanoi Grodok'ta (Petersburg'ta) bir tartışma toplantısı yapıldı. Tartışmada Kadetlerin lideri P. Struve şu açıklamayı yaptı: "siz hepiniz demokrat meşrutiyetçi olacaksınız... Menşeviklere şimdiden Yarı-Kadetler deniyor, Plechanow'u bir çok kimse Kadet olarak görüyor. Gerçektende Plechanow'un söylediklerinin çoğunu Kadetler kabul ediyor. Ne yazık ki

Plechanow bunları kadetler yalnızken söylemedi (bk. "Towarischtsch" 28 Aralık 1906).

İşte Menşevikleri kimin tasvip ettiği görülüyor.

Menşeviklerde onları tasvip ettiklerini açıklayıp, liberalizm yolunda yürüselerdi, bunda şaşılacak ne olurdu?...

10 Şubat 1907

Broşürün metnine göre
İmza : Koba

PETERSBURG'TA SEÇİM MÜCADELESİ VE MENŞEVİKLER

Hiç bir yerde seçimler Petersburg'ta ki kadar keskin geçmemiştir. Hiç bir yerde partiler arası çatışma Petersburg'taki boyutlara ulaşmamıştır. Sosyal-demokratlar, Halkçılar, Kadetler, Karayüzler, Bolşevikler ve Menşevikler; Halkcılar arasında Trudowiki *(9)*, Sosyal devrimciler ve Halkçı sosyalistler; Kadet partisinde sol ve sağ Kadetler-bunların hepsi insafsız bir mücadele sürdürdü...

Bunun için, Partilerin yüzü hiç bir yerde Petersburg'ta olduğu kadar net gün yüzüne çıkmamıştır. Böyle olmasıda zorunluydu. Seçim mücadelesi canlı bir eylemdir ve partiler sadece eylem halinde tanınabilir. Mücadele amansızlaştıkça, çatışanların yüzünün o oranda açıkça ortaya çıkmasının zorunluğu doğaldır.

Bu konuda, seçim süresince Bolşeviklerin ve Menşeviklerin tutumu çok ilginçtir.

Menşeviklerin gevezeliklerini hatırlıyorsunuzdur. Daha seçimlerden önce, Kurucu Meclis'in ve Demokratik Cumhuriyetin gereksiz olduğunu, herşeyden önce bir Duma'nın ve Kadet kabinesinin gerektiğini ve bunun içinde Kadet'lerle bir seçim anlaşmasının zorunlu olduğunu, aksi halde Karayüzlerin kazanacağını açıkladılar. Menşevik lider Tscherewanin'in seçim arefesinde neler yazdığını görelim: "Kimilerinin önerdiği gibi köylülükle birlikte hem hükümete hem burjuvaziye karşı mücadeleyi ve tam iktidarla donanmış, tüm halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclis için mücadeleyi başlatmayı denemek, Proletarya için saçmalık ve çılgınlık olurdu" (bk. Nashe Delo" Nr. 1.)

Menşeviklerin başka bir lideri, *Plechanow, Tscherewa*nin'in anlayışına evet ve amin diyordu; o da tüm halk tarafından taşınan Kurucu Meclisi reddediyor ve yerine Kadet'ler ve Sosyal-demokratlar için "ortaklaşa platform" oluşturacak olan "bir tam iktidarla donanmış Duma" teklif ediyordu (bk.. "Towarisctsch", 24 Eylül 1906).

Tanınmış Menşevik *Wassiljew,* sınıf savaşının "belirli anlarda canice ve katilce" olduğunu, çeşitli sınıfların ve grupların "bir süre için, en iyi programlarını tümüyle bırakmak ve tek bir meşrutiyetçi parti içinde erimek" zorunda olduğunu açıkca söylemişti (bk. Towarschtsch, 17 Kasım 1906).

Menşevikler böyle konuşuyordu.

Bolşevikler başından beri Menşeviklerin bu tür tavır alışını yargıladılar. Kadetlerle yapılan bir anlaşmanın sosyalistlere yakışmadığını sosyalistlerin seçime bağımsız katılmak zorunda olduğunu söylüyorlardı. Seçimlerin ilk basamağında anlaşmalar, sadece istisna olarak, oda yalnızca tüm halk tarafından taşınan Kurucu Meclisi, tüm mülklerin (arazı ç.n.) istimlak edilmesini (konfiskasyon ç.n.), sekiz saatlik işgününü vb. günün parolası yapan partilerle geçerlidir.

Ancak Kadetler bütün bunları reddediyor. "Karayüzler tehlikesi" liberallerin kimi saf insanları korkutmak için kullandığı bir buluştur. Karayüzler Dumayı "ele geçiremezler". Menşevikler, "Karayüzler tehlikesinden" konuştuklarında, liberallerin sözlerini tekrarlıyorlar.

Bunun yerine bir "Kadet tehlikesi" vardır ve gerçek bir tehlikeyi oluşturur. Bizim görevimiz, tüm devrimci öğeleri çevremizde toplamak ve devrime karşı gericilikle birleşen Kadetlere karşı mücadeleyi yönetmektir. Aynı anda çifte mücadele vermek zorundayız: Gericiliğe olduğu kadar, liberal burjuvaziye ve onun savunucularına karşı da.

Bolşevikler böyle konuşuyordu.

Sonunda Sosyal-demokratların Petersburg Konferansı nın *(10)* açılış günü geldi. Burada, bu konferansta proletarya ya iki taktik sunulacaktı: Kadetlerle anlaşma taktiği ve Kadetlere karşı savaşma taktiği...

Proletarya bu konferans'ta Bolşeviklerin ve Menşeviklerin şimdiye dek söyledikleri üzerine bir yargıya varmak zorundaydı. Ancak Menşevikler kendilerini bir yenilginin beklediğinin kokusunu aldılar, konferansın kendi taktiklerini yargılayacağını hissettiler ve böylece konferansı terk etmeye, Sosyal-demokrasi ile bağları koparmaya karar verdiler. Menşevikler, Kadetlerle anlaşma uğruna bölünmeye gittiler.. Kadetlerle anlaşarak Dumaya "kendi adamlarını" sokmak istiyorlardı.

Bolşevikler bu karektersiz davranışı kararlılıkla yargıladı. Elinde belgelerle bir "Karayüzler tehlikesinin" yokluğunu kanıtladı. Sosyal devrimcileri ve Trudowiki'yi acımasız bir eleştiriye tabi tuttu ve onları açıkca, karşı devrime ve Kadetlere karşı proletaryanın etrafında toplanmaya çağırdı.

Bolşevikler proletarya etrafında devrimci öğeleri birleştirirken, proletaryanın uzlaşmaz takdiğini yılmadan gerçekleştirirken, Menşevikler işçilerin arkasından Kadetlerle görüşmeler yürüttü.

Fakat Kadetler yavaş yavaş sağ'a yöneliyordu. Stolypin, Kadet lideri *Miljukow'u* "görüşmeler amacı" ile kendisine davet ediyordu. Kadetler Miljukow'u gericilikle görüşmeleri yürütmesi için, Parti adına görevlendirdi. Kadetlerin devrime karşı gericilikle anlaşmaya varmak istediği açıktır. Aynı anda başka bir Kadet lideri *Struve* açıklıyordu: "Kadetler Çar ile, bir anayasa koparabilmek uğruna, anlaşmak istiyorlar" (bk. "Retsh" *(11)* 18 Ocak 1907). Kadetlerin gericilikle birleşmeye gittiği gözle görülüyordu.

Ancak Menşevikler buna rağmen Kadetlerle görüşmeler yürüttüler, onlarla bir birleşme aradılar. Zavallılar! Kadetlerle yaptıkları bir anlaşma ile aslında gericilikle anlaşmaya vardıkları kafalarına girmiyordu!

Bu sırada resmi makamlarca izinli tartışma toplantıları başlıyordu. Burada, bu mitinglerde "Karayüzler tehlikesi"nin bir fantazi olduğu, esas mücadelenin Kadetlerle Sosyal-demokratlar arasında yürütüldüğü ve Kadetlerle anlaşmaya varan herkesin Sosyal demokrasiye ihanet ettiği, açıkca ortaya çıktı. Menşevikler mitinglerde artık görülmüyorlardı. İki üç kez Kadetlerin yerine girmeyi denediler, itiraz edilemiyecek biçimde rezil oldular ve sıvıştılar. Kadetlerin etek taşıyıcıları -Menşevikler- artık kredilerini iyitirdi. Tartışma arenası Bolşeviklere ve Kadetlere kaldı. Mitingleri onlar arasındaki mücadele dolduruyordu. Sosyal devrimciler ve Trudowiki Kadetlerle görüşmeleri reddediyor, Halkcı sosyalistler sallanıyor, Bolşevikler seçim mücadelesinin başına geçiyordu.

Bunlar olurken Menşevikler neredeydi?

Kadetlerle üç temsilci sandalyesi için görüşüyorlardı. İnanılmaz fakat gerçek ve bizim görevimiz gerçeği açıkça söylemektir.

Bolşevikler açıklıyor: Kahrolsun Kadet hegomonyası!

Buna karşılık Menşevikler *bu şiarı reddediyor* ve dolayısıyle Kadet hegemonyası altına giriyor, arkaları sıra tırıs gidiyorlar.

Bu sırada işçi kuryesinde seçimler oluyor. *Menşevik bölgelerde işçilerin, hemen hemen her yerde yetkili olarak sosyal devrimcileri seçtikleri ortaya çıktı.* Anlaşılan işçiler, "biz Kadetlerle anlaşanların lehine oy kullanamayız, sosyal devrimciler nede olsa onlardan biraz iyicedir" dedi. İşçiler Sosyal-demokratları liberal olarak niteliyor ve burjuva demokratlara ve sosyal devrimcilere gitmeyi yeğliyor. İşte Menşeviklerin oportünizmi bunlara yol açtı.

Bolşevikler, uzlaşmaz taktiklerinin izlenmesini ve tüm devrimci öğelerin proletarya etrafında toplanmasını talep ediyorlar. Sosyal devrimciler ve Trudowiki Bolşevik şiara -Kahrolsun Kadet hegemonyası!- alenen katılıyor. Halkçı sosyalistler Kadetlerle bozuşuyor. Herkes açıkca görebilirki, Sosyal -demokratlar, sosyal devrimciler ve Trudowiki arasında bir anlaşma, oyları hiç bir şekilde Karayüzlülerin kazanabileceği kadar bölmez. Ya Kadetler yada aşırı sol kazanmak zorundadır. "Karayüzler tehlikesi" bir fantazidir.

Bu sırada, Kadetler Menşeviklerle görüşmeleri kesti. Görüldüğü kadarıyla başarısızlık vardı. Buna karşın Bolşevikler, Sosyal devrimcilerle, Trudowiik ve Halkcı sosyalistlerle bir anlaşma yapmıştı, Kadetleri tecrit etmiş, gericiliğe ve Kadetlere karşı genel bir saldırı düzenlemişti. Petersburg'da üç seçim listesi açıklandı: Karayüzlülerin, Kadetlerin ve aşırı solcuların. Böylece Menşeviklere karşı, Bolşeviklerin üç liste üzerine sözleri gerçek oluyordu. Proletarya tarafından reddedilen, Kadetlerce boş elle eve gönderilen, sosyal devrimciler ve Trudowiki tarafından kahkahalara maruz bırakılan, tarih tarafından rezil edilen Menşevikler, şimdi silahlarını aşırı solun listesi için *Kadetlere karşı uzatıyor.* Menşeviklerin Wiborg bölge komisyonu, Menşeviklerin Kadetlere karşı, aşırı sol lehine oy kullanacağını açıkca bildiriyor.

Fakat bu, Menşeviklerin artık bir "Karayüzler tehlike-

si''nin varlığını kabul etmediği, Kadetlerle yapılan anlaşmayı reddettiği ve Bolşevik şiar: Kahrolsun Kadet hegemonyası'nı desteklediği anlamına gelir.

Ayrıca bu, Menşeviklerin kendi taktiklerini kabul etmediği ve Bolşeviklerin taktiğini alenen tanıdığı anlamına gelir.

Son olarak bu, Menşeviklerin, Kadetlerin ardı sıra dolanmayı bıraktığı ve şimdi Bolşeviklerin ardı sıra dolanmaya başladığı anlamına gelir.

Nihayet seçimler yapıldı ve bak hele, Petersburg'da tek bir Karayüzlü bile seçilmedi!

Böylece Bolşevik taktik, Petersburg'da değerini kanıtladı. Böylece Menşevikler bir yenilgiye uğradı.

"Tschweni Zchowreba" (Yaşamımız) (12) Nr. 1, 18 Şubat 1907. İmzasız makale

KADETLERİN DİKTATÖRLÜĞÜ MÜ YOKSA, HALKIN DİKTATÖRLÜĞÜ MÜ?

Devrim esnasında kim iktidarı ele almalı, hangi sınıflar toplumsal ve politik yaşamda dümen başına geçmelidir? Bolşevikler bu soruya -Halk, proletarya ve köylülük- diye cevap vermişti ve şimdide bu cevabı veriyor. Bolşeviklere göre, devrimin zaferi ve İşçi-Köylü Diktatörlüğü: 8 saatlik işgününü gerçekleştirmek, bütün derebeylik mülklerine el koymak ve demokratik düzeni oluşturmak amacını gütmektedir. Menşevikler halkın diktatörlüğünü reddediyor. Şimdiye kadar kim iktidarı ele almalıdır, sorusuna doğru cevap vermeyen Menşevikler, açıkça Kadetlere çark ettikleri bugün, daha büyük bir cüretle, proletarya ve köylülüğün değil, Kadetlerin iktidarı almasının zorunlu olduğunu söylüyor. Dinleyin :

«Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü... bir paradokstur (uygunsuzluktur)... Bu Sosyal - devrimci görüşlere eği-

limdir» (bk. Menşevik organ «Na Otscheredi (13)» Nr. 4, S.4/5, Potressow'un makalesi).

Gerçek marksist, K. Kautsky, açıkça proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün gerekli olduğunu söylüyor, fakat K. Kautsky Potressow'la nasıl boy ölçüşsün : Kautsky'nin değilde, Potressow'un gerçek bir marksist olduğunu herkes biliyor!

Bir başka Menşevik ekliyor :

«Bir sorumlu Kabine şiarı, iktidar için mücadelenin, iktidarın, bürokrasinin elinden halkın eline geçmesi için mücadelenin şiarı olacaktır» (Aynı yerde s. 3, Kolzow'un makalesi).

Görüldüğü gibi, Kolzow'a göre bir sorumlu Kabine şiarı, halkın mücadelesinin şiarı olacaktır yani, proletarya ve köylülük bu şiar altında savaşmalı ve demokratik Cumhuriyet için değil, bir Kadet - Kabinesi için kanını akıtmalıdır.

Menşeviklarin, iktidarın halk tarafından alınması dedikleri şey budur işte!

Düşünün: Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünü zararlı, fakat Kadetlerin diktatörlüğünün yararlı olduğu ortaya çıkıyor. Biz, diyorlar, halkın diktatörlüğünü değil, fakat Kadetlerin diktatörlüğünü istiyoruz!

Evet, evet! Halk düşmanları Kadetler, Menşevikleri boşuna övmüyor!...

"Dro" (Zaman) (14) Nr. 2 13 Mart 1907 İmzasız makale Gürcüceden.

PROLETARYA SAVAŞIYOR VE BURJUVAZİ HÜKÜMETLE İTTİFAK KURUYOR

"Başından beri halka ihanet etmeye ve eski toplumun başta gelen temsilcileriyle anlaşmaya eğilimli... Prusya burjuvazisi (1789 Fransız burjuvazisinden farklı olarak) mevkisinden düştü..."

Marks Prusyalı liberaller üzerine böyle yazıyordu.

Ve gerçekten, Alman liberalleri "hükümet" ile alışverişe başladığında, devrim daha doğru dürüst gelişmemişti. Daha sonra liberaller hükümetle beraber, işçi ve köylülere karşı savaş alanına çıkmak için, bu alışveriş'i hemen sonuçlandırdılar. Liberallerin bu iki yüzlü karakterini Karl Marks'ın nasıl yakıcı ve isabetli bir şekilde ortaya çıkardığı biliniyor :

"... Kendine inançsız, halka inançsız, yukarıya karşı hırlıyarak, aşağıya karşı titreyerek, iki yana karşı titreyerek, iki yana karşı da egoistçe ve kendi egoizminin bilincinde, tutuculara karşı devrimci, devrimcilere karşı tutucu, kendi

şiarlarına karşı güvensiz... Dünya fırtınasınca korkutulmuş, dünya fırtınasına karşı saldırgan, —Her yöne karşı enerjisiz, tüm yönlere doğru Plagiat , orjinal olmadığı için bayağı, bayağılık içinde orjinal, — kendi istekleri ile toplayıcı, girişimsiz,... Dünya tarihi içinde mesleksiz, — bir içi geçmiş ihtiyar... —Gözsüz! Kulaksız! Dişsiz! herbirşeysiz— Prusya burjuvazisi kendini Mart devriminden sonra Prusya devletinin dümeninde böyle bulldu "(bk." Neue Rheinishe Zeitung"). (15)

Buna benzer birşey şimdi bizde, Rus devriminin gidişatında meydana geliyor.

Bizim burjuvazimizde aynı şekilde, 1789'un Fransız burjuvazisinden ayrılıyor. Bizim liberal burjuvazimiz, Alman burjuvazisinden daha çabuk ve dolaysız olarak, işçilere ve köylülere karşı "hükümetle anlaşmaya gideceğini" açıkladı. Liberal burjuvazinin partisi, yani Kadetler, halkın arkasında Stolypin ile gizli görüşmeler yürütmeye çoktan başladı. Bu görüşmeler neyi amaçlıyor, Kadetler, gerçekte halkın çıkarlarına ihanet etmiyorsa "olağan üstü durum" Bakanıyla görüşecek nesi var.? Kısa süre önce bu nokta üzerine Fransız ve İngiliz gazeteleri, hükümetin ve Kadetlerin devrimi dizginlemek için ittifak kurduğunu yazdı. Bu gizli ittifakın koşulları şöyle : Kadetler muhalif istemlerinden vaz geçecek, bunun yerine hükümet bazı Kadetlere bakanlık görevi verecek. Kadetler incinmiş gibi göründüler —bunların gerçek olmadığını söylediler. Fakat doğruluğu sonra ortaya çıktı, ortaya çıktı ki, Kadetler sağcılar ve hükümetle *çoktan* bir ittifak kurmuş.

Dumadaki son oylama, Kadetlerin hükümetle ittifakından değilde, ya neden söz ediyor? Gerçekler hatırlanmalı. Sosyal-demokratlar açlık çeken köylüler için bir komisyon kurulmasını öneriyor. Halkın açlık çekenlere yardım çalışmalarını, temsilcileri ve bürokratları aşarak kendi eline almasını ve "Gurko-Lidwal'in *(16)* "kahramanca davranışlarını"

gene kendisinin (halkın için) ortaya çıkarmasını istediği bu öneri halkın boğuk homurtusuna bilinçli bir karakter veryor. Bunların hepsi temsilcilerin halkla ilişkisini kuvvetlendiği için yararlıdır ve arzu edilir. Gerçekten halkın çıkarlarına hizmet eden bir kimsenin, Sosyal-demokratların önerisini, halka yararlı bir araç olarak kesinlikle destekleyeceği açıktır. Peki ama Kadetler nasıl hareket ettiler. Sosyal demokratları desteklediler mi? Hayır. Oktobrisler (17) ve Karayüzler ile birlikte Sosyal-demokratların önerisini düşürdüler. "Sizin önerinizin gerçekleşmesi bir halk hareketine neden olacak, bunun için zararlıdır — Kadet lideri Hessen Sosyal - demokratlara böyle cevap veriyordu. (bk. "Parus" (18) Nr. 24). Ben sizinle tümüyle hemfikirim Bay Kadetler, haklısınız— Stolypin takdirini Kadetlere böyle sunuyordu. (aynı yerde). Sonuçta Sosyal-demokratları sadece, Sosyal devrimciler, Halkçı Sosyalistler ve Trudowiki'lerin çoğunluğu destekledi.

Bununla Duma iki kampa bölündü : Halk hareketi düşmanlarının kampı ve halk hareketi taraftarlarının kampı. İlkine Karayüzler, Oktobristler, Stolypin, Kadetler vb. dahildir. İkincisi içinde ise Sosyal-demokratlar, Sosyal devrimciler, Halkçı sosyalistler, Trudowiki'lerin çoğunluğu vb. vardır.

Bu, Kadetlerin hükümetle bir ittifak kurmuş olduğundan başka ne anlama gelebilir.

Görüldüğü gibi, halka ihanet edenlere — Kadetlere —karşı şüpheci davranan ve onlara karşı mücadeleye çağıran Bolşevik taktik yararını kanıtlamıştır. Fakat bununla bitmiyor. Esas konu, yukarıda değindiğimiz, Fransız ve İngiliz gazetelerince yayılan dedikoduların doğruluğunun eksiksiz ortaya çıkmasıdır. Başkent gazeteleri son günlerde "inanılır kaynaklar" dan alınan bilgilere göre, Kadetlerin hükümetle yaptığı alışverişin çoktan sonuçlandığını bildiriyor. Bu alışverişin koşullarının en inceliklerine dek aydınlandığı haberi ge-

liyor, düşünün bir kez. Elbette Kadetler bunu inkâr ediyor, ancak bu riyakarlıktan başka birşey değildir. Dinleyin:

"En güvenilir kaynaklardan olan "Sewodnja" (19), Stolypin'in dünkü Duma konuşmasının Kadetleri ve Oktobristleri hiçbir şekilde şaşırtmadığını bildiriyor. Başbakan Kutler... ve merkezi sağı temsil eden Fjodorow bütün bir gün boyunca bunun üzerine ön görüşmeler yürüttüler. Bu ikisi arasındaki belirleyici anlaşma, Kont Witte'ninde gitmeye niyetli olduğu.. Slowonun (20) redaksiyonunda meydana geldi. Anlaşma genel çizgileriyle şuraya varıyor : 1. Kadetler sol partilerle bütün ilişkilerini koparıyor. 2. Kadetler tarım programının bir kısmından feragat ediyor ve Oktobristlerin programına yaklaşıyor. 3. Kadetler ulusların eşitliği üzerine direnmekten zaman zaman vazgeçiyor. 4. Kadetler dışsal bir iktikrazı destekliyor. Karşılığında Kadetlere 1. Kadet partisinin hemen legalize edilmesi. 2. Toprak düzeni ve Ziraat, Halkı aydınlatma, Ticaret ve Endüstri ve Hukuk Bakanlıklarının Kadetlere teklif edilmesi. 3. Kısmi bir genel af. 4. Olağan üstü mahkemelerin kaldırılması üzerine Kadet yasa tasarısının desteklenmesine söz verilmiştir. (bk. "Porus". Nr. 25).

Durum budur.

Gericiliği alt etmek için halk savaşırken, işçiler ve köylüler kan dökerken, Kadetler, halk devrimini dizginlemek için gericilikle ittifak kuruyor!.

Burada, Kadetlerin nasıl kişiler olduğu görülüyor!

Burada, Dumayı ne için muhafaza etmek istedikleri görülüyor!

Burada Sosyal-demokratların açlık çekenler için bir komisyon kurulması tasarısının neden desteklenmediğinin sebebi yatıyor!

Böylece, Menşeviklerin Kadet demokrasisi üzerine tezleri yıkılıyor.

Böylece Kadetlerin desteklenmesini öneren Menşevik taktik - buna göre Kadetleri desteklemek demek hükümeti desteklemek demektir - yıkılıyor!

Bolşeviklerin, ciddi bir anda bizi sadece köylülüğün bilinçli temsilcileri, örneğin Sosyal devrimciler vb. gibilerinin destekleyici biçimindeki görüşü doğrulandı.

Bizimde onları Kadetlere karşı desteklemek zorunda olduğumuz açıktır.

Yoksa Menşevikler Kadetleri desteklemeye devam etmeyi halâ düşünüyor mu?..

"Dro" (Zaman) Nr. 6, 17 Mart 1907 İmzası makale.

G. TELİJA YOLDAŞIN ANISINA (21)

Parti çevremizde ölen yoldaşların ardından aşırı bir övgüyle söz etmek adet olmuştur. Olumsuz yanları gizlemek, olumlu yanları ise abartmak günümüzdeki tazimin belirleyici özelliğidir. Tabi ki bu aklla uygun bir adet değildir. Biz bu adeti gütmek istemiyoruz. Biz G. Telija yoldaş hakkında, yalnız gerçeği söylemek istiyoruz. Gerçek bize, G. Telija yoldaşın kusursuz bir işçi ve parti için paha biçilmez bir parti işçisi olduğunu söylüyor. Sosyal-demokrat partiyi en isabetli biçimde karakterize eden niteliklerin tümü — öğrenme isteği, bağımsız sürekli ileriye dönüklük, sebat, çalışkanlık, ahlâki güç— Telija yoldaşın kişiliğinde toplanmıştı. Telija, proleteryanın en iyi çizgilerini bireyinde cisimlendiriyordu. Bunun bir abartma olmadığını, bize onun kısa biyografisi gösterecektir.

Telija yoldaş "aydınlara" dahil değildi. Okuma yazma

sanatına kendi çabasıyla hakim olmuş ve sınıf bilincine varmıştı. Tschagani kasabasından çıktıktan sonra (Telija, Kutais bölgesinin Tschagani kasabasında doğmuştu) Tiflis'te bir ailenin yanında hizmetçi olarak çalışmaya başlamış ve ruscayıda burada öğrenerek, kitapların tutkun bir dostu olmuştu. Çok geçmeden Telija hizmetçillik mesleğinden usanarak demir yolu atelyelerinin marangozluk kısmına girdi. Bir okul niteliğinde olan bu atelyeler, Telija yoldaşa büyük hizmette bulundular. Telija burada Sosyal-demokrat olmuş, burada çelikleşerek sağlam bir savaşçı haline gelmiş, burada yetenekli ve bilinçli bir işçi olarak sivrilmişti.

Daha 1900 - 1901 yıllarında ileri işçiler arasında sayılan bir lider olarak öne çıkan Telija yoldaş, 1901 yılında Tiflis'te (22) yapılan gösteriden itibaren durup dinlenmeden çalıştı. Bütün boş zamanlarını ateşli bir propaganda yaparak, örgütler kurarak, sorumlu toplantılara katılarak bir sosyalist öğrenim kazanmak için inatla çalışarak dolduruyordu. Polis "elde fenerle" arıyor, izliyordu onu. Fakat bu durum onun enerjisini ve mücadele isteğini arttırıyordu. Tiflis'te (23), 1903'te yapılan gösterinin vahiyesi Telija yoldaştı. Polis arkasında olduğu halde bayrağı yükseltmiş ve bir konuşma yapmıştı. Bu gösteriden sonra Telija, tam olarak illegaliteye geçti ve bu yıldan itibarende örgütten görev alarak Transkafkasya'nın birçok şehirlerini "gezdi". Aynı sene içinde örgütün verdiği görev üzerine, bir illegal basım evi kurmak için Batum'a gitti. Fakat Batum istasyonunda bu basımevinin teçhizatı ile tutuklandı ve bir zaman sonra Kutais hapishanesine gönderildi. Bu Telija'nın "duraksız" yaşamında yeni bir dönemin başlangıcıydı. Bir buçuk sene süren tutukluluk Telija'da iz bırakmadan geçmemişti. Hapishane bir ikinci okul olmuş, Telija burada, sosyalist kitapları okuyarak, tartışmalara katılarak durmadan öğrenmiş ve bilgi hazinesini genişletmişti. Telija'nın yoldaşlarının bir çoğunun gıpta ettiği, o eğilmez devrimci karakteride burada kesin olarak oluştu.

Fakat, ona ölüm damgasını vuranda bu aynı hapishaneydi, en iyi yoldaşlarımızı mezara götüren ölümcül hastalık da (verem) onu bu hapishanede yakaladı.

Telija, sağlığının kötü durumunu biliyordu fakat, bu onu endişelendirmiyordu. Onu endişelendiren yalnızca "boş ve işsiz oturmak"tı "Kendimi istediğim gibi geliştirebileceğim, halk kitlelerini yeniden görebileceğim, onların göğüslerine yaslanacağım ve onlara hizmet edeceğim günleri ne zaman yaşayacağım?" — bunu düşlüyordu hapisteki yoldaş. Bu düş gerçek olmalıydı. Tutuklanmasından bir buçuk sene sonra "küçük" Kutais hapishanesine nakledilince, Tiflis'e gitmek üzere buradan kaçtı. Bu sırada parti içinde bölünmeler oluyordu ve Telija yoldaş Menşeviklere katıldı.

Fakat o, Menşevizmi "Kuran", kendilerini "Mümin" Bolşevikleride "Gâvur" ilan eden bazı "damgalı' menşeviklere benzemiyordu. Telija kendilerini "doğuştan Sosyal-demokrat" olarak gören o "ilerici işçilere"de benzemiyordu. Büsbütün cahillerin ahmakça, bilgiye ihtiyacımız yok, biz işçiyiz, diye bağırmalarına karşın, Telija'nın ayırıcı bir özelliği fraksiyon fanatizmini reddetmek, körü körüne taklitçiliği bütün kalbiyle aşağılamak ve herşeyi aklıyla kanıtlamaktı.

İşte bunun için hapishaneden kaçtıktan sonra kitaplara gömülerek, II. Parti Kongresinin Protokolünü, Martow'u "Kuşatma Durumu"nu Lenin'in "Ne yapmalı" ve "Bir Adım Ileri İki Adım Geri" adlı yazılarını okudu. Kurumuş sararmış, ısrarla kitapların üstüne çömelmiş, gülerek : "Görüyorum ki, Bolşevik mi yoksa Menşevik mi olmaya karar vermek hiçte öyle kolay değil; şu kitapları iyice incelemediğin sürece, benim Menşevizmim kum üzerine inşa edilmiştir" diyen Telija'yı görmek gerekirdi. Telija yoldaş gerekli litaratürü araştırdıktan, Bolşeviklerle, Menşeviklerin çatışmalarını incelediktan sonra her şeyi bir kez daha tarttı ve sonunda şöyle dedi : "Yoldaşlar, ben Bolşeviğim, görüşüme göre, Bolşevik olmayan marksizmin devrimci ruhuna, hiç şüphesiz ihanet ediyor".

Bunun üzerine, marksizmin (bolşevizmin) havarisi olan Telija, örgüt tarafından 1905 yılında, Bakû'ya gönderildi. Burada basımevi kurmak, böyle örgütlerin işlerini organize etmek, idari örgüte katılmak, "Proletariatis Brdsolo" (24) için makaleler göndermek işleriyle, uğraşıyordu. Bilinen saldırıda Telija'da tutuklandı fakat, buradanda "kaçarak" Tiflis'e döndü. Bir süre Tiflis idari örgütünde çalıştıktan sonra, 1905 yılında, Tammersfors'ta yapılan, Bolşeviklerin Bütün-Rusya konferansına katıldı. Bu konferans üzerine izlenimleri ilginçtir. Telija, partinin geleceğine umutla bakıyor ve sık sık bu parti için son gücünü esirgemeyeceğini, söylüyordu. Fakat Rusya'dan döndüğü gibi yatağa düştü, bir dahada kalkamadı. İşte asıl bundan sonra ciddi bir edebi uğraşıya başladı. Hastalığı sırasında şunları yazmıştı : "Neye ihtiyacımız var" (bk. "Achali Zchowreba" (25), "Eski ve yeni Ölüler" (Artsch. Dshordshadse'ye bir cevap), "Anarşizm ve Sosyal-demokrasi" "Bize Neden Blankistler Deniyor?" vb.

Son günlerde bize, Kafkasya Sosyal-demokrasisinin tarihi üzerine bir broşür hazırladığını yazmıştı. Fakat, acımasız ölüm, yorulmaz yoldaşın kalemini elinden zamansız çekti.

Telija yoldaşın, kısa fakat fırtınalarla dolu olan yaşamının görüntüsü budur.

Şaşılacak yetenekler, bitmez tükenmez enerji, bağımsızlık, davaya derin sevgi, kahramanca eğilmezlik, havari yeteneği- bunlardır Telija yoldaşı karakterize eden.

Telija gibi insanlara yalnız proletaryanın saflarında rastlanır, yanlız proletarya Telija gibi kahramanlar çıkarır. Ve bu proletarya, yoldaşımız —*işçi G. Telija* — nın kurbanı olduğu kahrolası düzenden öc almak için caba harcayacaktır.

"Dro (Zaman) Nr. 10 22 Mart 1907 İmza : Koba

Parti kongresi için hazırlıklar tamamlanıyor. *(26)* Fraksiyonların güçler oranı yavaş, yavaş belirleniyor. Endüstri bölgelerinin çoğunlukta, Bolşevikleri destekledikleri ortaya çıkıyor. Petersburg, Moskova, Merkez endüstri bölgesi, Polanya, Baltık-denizi bölgesi, Ural-buralarda Bolşeviklerin taktiklerine güven duyuluyor. Menşevik yoldaşlar ise güçlerini, Kafkasya, Transkarpat bölgesi, Rusya'nın güneyi, "Bund (27)"un etki bölgesindeki bazı şehirler ve "Spilka (28"nın köylü örgütlerinden çıkarılıyorlar. Menşeviklere güven duyan tek endüstri bölgesi, Rusya'nın güneyidir. Menşevizmin diğer üsleri ise küçük üretim merkezleridir.

Menşeviklerin taktiklerinin esasen, devrimin gelişmesine ve sınıf bilincinin yükselmesine karşı olan geri kalmış şehirlerin, taktiği olduğu ortaya çıkıyor.

Bolşeviklerin taktiklerinin esasen, devrimin derinleşmesine ve sınıf bilincinin yükselmesine büyük dikkat gösteren endüstri merkezlerinin, ilerlemiş şehirlerin taktiği olduğu ortaya çıkıyor.

Rus Sosyal-demokrasisinin yalnız bir avuç üyesi olduğu devirde, Rus Sosyal-demokrasisi entelektüel bir karakter taşıyordu ve proletaryanın mücadelesine adını yazmayı muktedir değildi. Bu dönemde yalnız bir kaç kişi parti politikası yapıyor, proleter parti kitlelerinin sesi ise duyulmuyordu... Bugün durum tamamen değişmiştir. Bugün önümüzde 200.000 üyesi olan, proletaryanın mücadelesine damgasını vuran, bütün Rusya'nın devrimci demokrasisini çevresinde toplıyarak "dünyanın güçlerine" korku veren muazzam bir parti —*Rus Sosyal-demokrat işçi partisi*— var. Ve bu muazzam parti bir kaç "aydın kişi" tarafından değil, fakat parti kitlesi tarafından yönetildiği için daha muazzam ve fevkaladedir. Bu en iyi Duma seçimlerinde ortaya çıktı : "Otorite" Plechanow'un Kadetlerle bir "ortak platform" önerisi, parti kitlesi tarafından, bir yana atılarak reddedildi. Buna rağmen, Menşevikler partimizi entellektüeller partisi olarak adlandırıyorlar, fakat harhalde bu, partinin çoğunluğu Menşevik olmadığı için söyleniyor. Eğer, 18 milyon proleter içinden 400.000 üye çıkaran Alman Sosyal-demokrat partisi, kendisine proleter partisi, demek hakkına sehipse, böylece 9 milyon proleter içinden 200.000 üye çıkaran Rus Sosyal-demokrat partisininde, bir proleter partisi olarak itibara alınmaya hakkı vardır.

Böylece, Rus Sosyal-demokrat Partisi, geleceğe doğru yürüyen gerçek bir proleter partisi olduğu ve eski "lider"lerinin fısıltılarına karşı eleştirici bir tavır aldığından dolayı da, büyüktür.

Bu açıdan, Petersburg ve Moskova'daki son konferanslar, belirleyicidir.

İki konferansta da işçiler ağırlıklarını koydular. Toplam delege sayısının onda dokuzu, burada olduğu gibi orada da,

işçiydi. İki konferansta, eskimiş ve uygunsuz Plechanow tipindeki "eski liderler"in direktiflerini reddetti.

İki konferansta, yüksek sesle Bolşevizmin gerekli olduğunu açıkladı. Böylece Moskova ve Petersburg Menşevik taktiklere güvensizliklerini ifade ettiler ve şimdiki devrimde proletaryanın hegomanyasının gerekli olduğunu, onayladılar.

Moskova ve Petersburg diğer şehirlerin önünde gidiyorlar ve bütün bilinçli proletarya adına konuşuyorlar.

Ocak ve Ekim hareketlerinde, direktifler Moskova ve Petersburg'tan çıkmış, hareketi onlar şanlı Ekim günlerine götürmüşlerdi. Önümüzdeki devrimci hamle için işaretide onlar verecekler.

Petersburg ve Moskova'da Bolşevik taktiklere güven duyuluyor. Bolşevizm taktiği tek proleter taktikdir - bu şehirlerin işçileri Rusya proletaryasına bunu söylüyorlar...

"Dro" (Zaman) (Nr. 25) 8 Nisan 1907 İmzasız makale

BİR KARMAŞIKLIK

"Lachwari" *(29)* nin yazarları taktiklerini halâ saptayamıyor. Birinci sayıda, biz Kadetlerin kendilerini değil, Kadetlerin yalnız "ilerici atılımlarını" destekliyoruz, diye yazıyorlardı. Biz bunun sofizm olduğunu anlamıştık. Çünkü Menşevikler Kadetlerin "ilerici atılımları" için değil onların Dumaya seçilmesi için oy kullandılar. Kadetleri Dumaya getirdiler, onun yanlız "ilerici atılımlarını" değil. Bir demokrat - meşrutiyetçinin Dumanın başına geçmesine yardım ettiler, yalnız "atılımlarına" değil. Bu durum, Kadetlerin Menşevikler tarafından desteklenmesini elle tutulacak ölçüde kanıtlıyor. Menşevikler, Kadetlerin desteklenmesinden o kadar çok konuştularki, bu gerçeğin inkar edilmesi yalnız kahkahalarla karşılandı...

Şimdi biraz daha "düşünceli" oldular ve başka bir şey

iddia ediyorlar : "Biz seçimlerde Kadetleri destekledik" (bk. "Lachwari" Nr. 3), fakat bu yalnız seçimlerdeydi, buna karşın Dumada Kadetleri değil, onun atılımlarını destekliyoruz. Siz ise diyorlar, "Duma içindeki taktik ile seçimlerdeki taktiği" ayırt etmiyorsunuz". Birinci olarak; seni Dumada aptallıktan koruyan fakat, seçimlerde sana aptallık getiren bir "taktik" çok gülünçtür. İkinci olarak; Menşeviklerin, Duma başkanı olarak bir demokrat meşrutiyetçiye oy verdikleri doğru değilmidir? Bir demokrat-meşrutiyetçi bakan için oy kullanmayı hangi taktiğe saymak gerekir : "Duma içindeki taktiğe" mi, yoksa Duma dışındaki taktiğemi?

Biz, Glovin'in Duma içinde Duma başkanı yapıldığına inanıyoruz, sokakta sokak başkanı değil.

Menşeviklerin Duma dışında olduğu gibi, Duma içindede aynı taktiği izlediği açıktır. Bu, Kadetleri destekleme taktiğidir. Menşevikler şimdi bunu kabul etmiyorlarsa, karmaşıklığın bir kurbanı oldukları içindir.

Kadetleri desteklemek, onlara ün sağlamak demek değildir, aski halde sizde, Sosyal-devrimcileri destekliyerek onlara ün sağlıyorsunuz, diyor "Lachwari". Gerçekten çok şakacı şu "Lachwaristler"!

Kafalarına bir türlü girmiyor : Sosyal-demokrasi tarafından her destek, onun desteklediği partiye ün sağlar! Bu yüzden onlarda, akla gelen her destek üzerine etrafa çömert vaatler dağıttılar.

Evet sevgili yoldaşlar, Sosyal-demokrasi Sosyal-devrimcileri, destekleyerek onlara halkın gözünde ün sağlıyor. İşte bunun için *böyle bir destek, Kadetlerin yenilgisine yol açmak yalnız bir araç ve bir istisna olarak* kabul edilebilir. Sosyal devrimcilerin desteklenmesi ideal bir durum değildir mutlaka. Fakat, Kadetleri dizginlemek için başvurulan, kaçınılmaz bir kötü çaredir. Buna karşı siz, işçi ve köylüleri satan Kadetleri destekliyorsunuz. Devrim taraftarı Sosyal-devrimcilerin, Kadetlere göre üstünlüğü vardır...

"Diyelim ki, Kadetler genel seçimleri talep etti. Bu kötü bir taleptir. Çünkü bu Kadetçi bir taleptir" (aynı yerde).

Ammada şakacılar! Görüyormusunuz, genel seçim hakkı bir "Kadetçi talep"miş! Demek ki, Tiflis'li Menşevikler, genel seçim hakkının bir Kadetçi talep değil fakat, Sosyal-demokrasi tarafından en kararlı biçimde temsil edilen, devrimci demokrasinin talebi olduğunu, bilmiyorlar! Hayır yoldaşlar, Kadetlerin, devrimci-demokrat olmadığını bile kavrayamıyorsanız; onlara karşı mücadelemizin, proletaryanın hegomonyasının güçlendirilmesi için güncel bir sorun olduğunu bile kavrayamıyorsanız; dün söylediklerinizle, bugün söylediklerinizi arasında yolunuzu bile bulamıyorsanız -şimdilik kalemi bırakmanız, önce kendinizi bu karmaşıklıktan kurtarmanız ve sonra "eleştiriye" oturmanız, sizin için daha iyi olur... Duma nezdinde yemin ederiz ki, böylesi daha iyi olacaktır...

"Dro" (Zaman) Nr. 26,
10 Nisan 1907
İmzasız makale

KAFKASYALI SOYTARILARIMIZ

Menşevik gazete "Lachwari", makalemiz üzerine ateş püskürüyor -suçlama görülecek biçimde hedefe isabet etti. Bu tabii ki, çok iyi bir gösteridir...

Neydi mesele?

Biz, Dumanın sağa çark etmesinin bizi şaşırtmadığını yazmıştık. Niçin? Çünkü Dumada işçi ve köylülere sırt çevirerek hükümetle ittifaka giden bir burjuvazi, liberal-burjuvazi, eğemendir. Dumanın güçsüzlüğü bunun içindir. Eğer işçiler ve devrimci köylüler, karşı-devrimci Dumanın arkasına takılmaz ve Duma çoğunluğundan koparlarsa, bu halkımızın 18. Yüzyıl Fransa halkından daha yüksek bilinçte olduğunu gösterir. Ve yine, Dumanın güçsüzlüğü bunun içindir. Biz, Dumanın güçsüzlüğünü ve sağ çarkını böyle açıklamıştık.

Şimdi bu açıklamadan sonra, Menşeviklerimizin yüreği pantolonlarına düştü ve korku içinde sızlanıyorlar:

"Hayır, eğer Bolşeviklerin açıklaması doğru olsaydı, bütün umutlarımızdan vazgeçerek Rus Devriminin sonu geldiğini söylemek zorunda kalırdık." (bk. "Lachwari" Nr. 6).

Zavallılar! Kendi devrimci karakterlerine, Kadetlerinkine inandıkları kadar inanmıyorlar! Liberaller devrime ihanet ediyor -buna göre devrim güçsüzleşmiştir! Yani, işçiler ve devrimci köylüler bir sıfırdır. Yazık size, eğer bakışlarınız daha keskin değilse!

Kendi kendilerine bile sadık değiller. Örneğin, bir buçuk sene önce "Schiwi" (30) gazetesinde aynı Menşevikler, Başka bir şey yazdılar:

"Aralık grevleri burjuvaziyi devrimden uzaklaştırdı ve onu *tutucu yaptı*. Devrimin bundan sonraki gelişimi, *liberallere karşı olmak* zorundadır. Devrimin gücü bunun için yeterli midir? Bu kimin devrimin hareket ettirici gücü olacağına bağlıdır. *Devrimin lideri, burada da tabii ki proletaryadır*. Eğer proletaryanın güçlü ve sadık müttefikleri olmazsa, tek başına devrimi sonuca götüremez. Böyle bir müttefik yalnız *köylülüktür*" (bk. S'chiwi" Nr. 12).

Evet, Menşevikler Sosyal-demokratik görüşleri benimsiyorlarken, böyle söylüyorlardı...

Fakat, Sosyal-demokrasiye sırt çevirdikleri bu gün, yeni bir türkü tutturdular ve liberalleri devrimin merkezi, kendilerinin de kurtarıcısı olarak görüyorlar.

Ve bütün bunlardan sonra, Kafkasya'lı Menşevikler soytarı olmadıklarını, Kadetçiliklerini Sosyal-demokratik maske altında gizlemediklerini, bize büyük bir cüretle temin ediyorlar. Menşevikler diyorlar ki:

"Nasıl olduda Kadetler, birinci Dumada daha cüretle ilerledi, bir Dumaya sorumlu Kabine talep etti vb.? Dumanın dağıtılmasından sonra, Kadetlerin Wiborg çağrısını imzalaması, nasıl açıklanır?

Kadetler, neden bugün böyle davranmıyor?

Bu soruyu Bolşeviklerin politik felsefesi *cevaplamıyor ve cevaplayamaz"* (aynı yerde).

Siz, korkuya kapılan yoldaşlar, kendinizi boşuna teselli ediyorsunuz. Biz bu soruyu çoktan cevapladık: Bugünkü Duma daha renksizdir çünkü, proletarya bugün birinci Duma döneminde olduğundan daha çok bilinçli ve örgütlüdür. Zaten, liberal burjuvaziyi gericiliğe itende budur.

Siz liberalleşen yoldaşlar, şunu kulağınıza küpe yapın: *Proletarya ne kadar bilinçli savaşıyorsa, burjuvazi o kadar karşı-devrimci olacaktır.*

Fakat siz sayın yoldaşlar, ikinci Dumanın renksizliğini nasıl açıklıyorsunuz?

Örneğin, "Lachwari"nin 4. sayısında, Dumanın güçsüz ve renksiz oluşunda suçun, "halkın bilincinin ve örgütlenmesinin yetersiz"liğinde olduğunu, yazıyorsunuz. Birinci Duma, sizin söylediğiniz gibi, daha cüretliydi. Buna göre, halk, o zaman "bilinçli ve örgütlüydü". İkinci Duma daha renksizce, buna göre halk, bu yıl geçen yıl olduğundan daha az "bilinçli ve örgütlüdür". Buna göre, devrimin davası ve halkın bilincinin gelişimi gerilemiştir! Bunu söylemek istemiyormuydunuz, yoldaşlar! Bununla Kadetlere doğru çaba harcamanızı haklı göstermek istemiyor muydunuz, sayın baylar?

Yazık size ve karmaşık mantığınıza! Eğer gelecekte de soytarı kalmak niyetindeyseniz...

"Dro" (Zaman) Nr. 29,
13 Nisan 1907
İmzasız makale

DUMA'NIN DAĞITILMASI VE PROLETARYANIN GÖREVLERİ

İkinci Duma'da birinci Duma gibi yaygarayla dağıtıldı. *(31)* Burada da iki yüzlü Çar'ın dağıtma üzerine, "içten üzüntüsü" ile bir "Dağıtma Manifestosu" var. Burada da, işçilerin ve köylülerin seçim hakkını imha eden bir "yeni seçim yasası" var. Rusya'yı "yenileme" sözleri bile veriliyor -tabiiki kurşuna dizmeler ve bir üçüncü Duma yardımıyla- Tek kelimeyle kısa zaman önce birinci Duma'nın dağıtılmasında olan herşey, burada da var. Çar birinci Duma'nın dağıtılmasını kısaca tekrarladı...

Fakat Çar ikinci Duma'yı düşünmeden ve amaçsız olarak dağıtmadı. Duma yardımıyla, köylülükle ilişki kurmak, onu proletaryanın müttefikliğinden kopararak, hükümetin müttefiki haline getirmek, bu yolla, proletaryayı yalnız bırakarak, onu tecrit ederek, devrim davasını dağıtmak ve zaferini imkânsızlaştırmak istiyordu. Hükümet bu amaç için köy-

lülüğün cahil kitleleri üzerinde şimdilik etki sahibi olan liberal burjuvazinin yardımından yararlandı ve zaten bu liberal burjuvazinin aracılığı ile sayısı milyonlarca olan köylülükle ilişki kurmak ve ikinci Duma'dan böyle yararlanmak istiyordu.

Fakat tam tersi oldu. İkinci Duma'nın daha ilk oturumlarında köylü temsilcilerinin yanlız hükümete karşı değil, liberal burjuvazinin temsilcilerine karşı da güvensiz oldukları açığa çıktı. Bu güvensizlik bir çok oylama dolayısıyla büyüdü ve sonuçta liberal burjuvazinin temsilcilerine karşı açık düşmanlığa kadar vardı. Böylece hükümetin, köylü temsilcilerini liberaller çevresinde ve onlar aracılığıyla eski iktidarın çevresinde toplama amacı gerçekleşmedi. Hükümetin Duma aracılığı ile köylülük ile ilişki kurma ve proletaryayı tecrit etme isteği yerine gelmedi. Tersine; köylü temsilcileri gittikce daha çok proleter temsilcileri etrafında, Sosyal-demokratlar etrafında birleştiler. Liberallerden, Kadetlerden uzaklaştıkları ölçüde, Sosyal-demokratlara yaklaşıyorlardı. Buda, Duma dışında köylülerin proletarya etrafında birleşmelerini önemli ölçüde kolaylaştırıyordu. Yani, proletarya değildi tecrit olan, liberal burjuvazi ve hükümet köylüler tarafından tecrit edilmişti; proletarya milyonlarca köylünün liderliğini garanti altına alıyordu böylece gelişen, dağılan hükümetin istediği gibi bir devrim değil, fakat ona karşı bir devrimdi. Bundan dolayı ikinci Duma'nın varlığı hükümet için gittikçe tehlikeli oluyordu. Böylece Dumayı "Feshetti".

Fakat hükümet köylülerin proletaryaya yaklaşımını başarıyla engellemek, köylülerin cahil kitleleri arasında Sosyal -demokrasiye karşı düşmanlık yaratmak ve onları kendi çevresinde toplayabilmek için iki tedbir almıştır.

Birincisi, Sosyal-demokratların Duma fraksiyonuna saldırarak, üyelerini derhal başlıyacak bir ayaklanmaya çağrı yapmakla suçladı ve Duma'nın dağıtılmasında baş suçlu olarak onları gösterdi. Biz, sevgili köylüler, "Dumacığınızı" dağıtmazdık fakat, Sosyal-demokratlar bizi ayaklanma ile tehdit ediyorlardı ve biz de Dumayı feshetmek zorunda kaldık, demek istiyordu.

İkincisi, hükümet bir "yeni yasa" çıkardı. Buna göre, toprak ağalarının temsilci sayısı iki katına çıkarılırken, köylü temsilci sayısı yarıya indirilmişti. Bunun yanısıra köylü temsilcilerini meclislere seçme hakkı toprak ağalarına bırakılmıştı. Hükümet, işçiler tarafından seçilecek temsilciler sayısını da yarıya indirmiş (237 yerine 124 temsilci) ve kendisine seçmenleri, "bölgelere, onlarla ilgili yargıların türüne ve milliyetlere göre" yeniden ayırma hakkını vermişti, özgür bir seçim ajitasyonu için her imkan kaldırılıyordu vb.vb. Ve bunların tümü: üçüncü Dumaya işçilerin ve köylülerin devrimci temsilcilerini sokmamak içindi; Dumayı toprak ağaları ve fabrikatörlerin gerici temsilcileri ile doldurmak içindi; Köylülerin isteklerine karşı olarak, en tutucu köylü temsilcilerinin seçilme imkanını yaratarak, köylü temsilciliğini soysuzlaştırmak içindi; böylece geniş köylü kitlelerini açıkca çevresinde toplamak imkanını proletaryanın elinden almak ve köylülüğe açık bir yaklaşım için kendisine imkan yaratmak içindi.

İkinci Dumanın dağıtılmasının anlamı budur.

Liberal burjuvazi görünüşte bunların tümünü kavradı ve Kadetler temsilciliğiyle hükümete doğru yürüyor. Liberal burjuvazi daha ikinci Dumada eski iktidarla alışverişe girişmiş, köylü temsilcilerine göz kırparak, proletaryayı tecrit etmeye uğraşmıştı. Duma'nın dağıtılmasının arefesinde Kadet lideri Miljukow, Partisini, her şeyi ve herkezi "Stolypin hükümeti" çevresinde toplamaya, onunla bir anlaşma yapmaya ve devrime, aslında proletaryaya, savaş ilan etmeye çağırıyordu. Bir ikinci Kadet lideri Struve ise Dumanın dağıtılmasının hemen ardından Sosyal-demokrat temsilcilerin "hükümete teslim düşüncesi"ni geliştirmişti. Kadetleri açıkca devrime kar-

şı mücadele yolunda yürümeye, karşı devrimci Oktobristlerle kaynaşmaya ve "huzursuz" proletaryanın tecrit edilmesinden sonra, buna karşı mücadele etmeye çağırıyordu. Kadet partisi susuyor demek ki lideriyle aynı düşüncede.

Görünüşte, liberal burjuvazi şimdiki anın bütün önemini kavrıyor.

Böylece, proletaryanın önünde daha büyük bir açıklıkla şu görev duruyor: Çar iktidarını devirmek. Düşünün bir kez, birinci Duma toplandı, sonraki ikinci Duma. Fakat ne biri ne diğeri devrimin sorunlarını "çözdü" ve zaten "çözemezdi" de. Köylüler, önceki gibi topraksız işçilerin sekiz saatlik iş günü talebi halâ gerçekleşmedi ve bütün vatandaşlar, önceki gibi politik özgürlükten yoksun. Neden? Çünkü Çarlık iktidarı halâ ayakta. Birinci Dumadan sonra, ikinci Dumayıda dağıtıyor, karşı devrimi örgütlüyor, devrimin güçlerini şaşırtmaya ve milyonlarca köylüyü proletaryadan koparmaya yönelik çaba harcıyor. Bu sırada devrimin yeraltı güçleri -kentlerdeki kriz ve köylerdeki açlık- işlerini sürdürüyor, işçilerin ve köylülerin geniş kitlelerini daha güçlü sarsıyor ve her gün daha ısrarla devrimimizin temel sorunlarının çözümünü zorluyor. Çarlık iktidarının marifetleri yalnız krizi keskinleştiriyor. Liberal burjuvazinin, köylüleri proletaryadan koparma çabaları yalnız devrimi güçlendiriyor. Çarlık iktidarı yıkılmadan, tüm halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclis çağrılmadan, geniş işçi ve köylü kitlelerini hoşnut etmenin imkansız olduğu açıktır. Ve yine açıktırki, devrimin temel sorunları, Çarlık iktidarına ve liberal burjuvaziye karşı köylülükle ittifak yapılarak çözülecektir.

İkinci Dumanın dağıtılması bizi, Çarlık iktidarının yıkılmasına ve tüm halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclisin çağrılmasına doğru götürüyor.

İkinci Dumanın dağıtılması bize, hain liberal-burjuvaziye karşı mücadeleden ve köylülükle sıkı bir ittifaktan, söz ediyor.

Proletaryanın görevi, bilinçli olarak bu yolu yürümek ve devrimin liderliğini lâyık bir biçimde yerine getirmektir.

"Bakinski Proletari" (Bakû'lu İşçi) Nr. 1,
20 Haziran 1907
İmzasız makale
Rusça gazete metnine göre.

RUS SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİNİN LONDRA KONGRESİ

BİR DELEGENİN NOTLARI (32)

Londra Parti Kongresi son buldu. Bütün bu Wergshskis (33) ve Kuskowas'lar (34) gibi kalem tilkilerinin beklediklerinin tersine, kongre bize bölünmeyi değil, bilakis Partinin bütünlüğünün devamını ve bütün Rusya'nın ileri işçilerinin tek bir bölünmez Partide birleşmesini getirdi. Bu Kongre, gerçekten bütün Rusya Birlik Kongresi oldu: Çünkü, Polonya'lı, Bund'lu ve Letonya'lı yoldaşlarımız, ilk kez bu kongrede geniş ve eksiksiz biçimde temsil ediliyordu, ilk kez bu kongrede bir parti kongresi çalışmalarına aktif olarak katıldılar. Buna göre ilk kez örgütlerinin kaderini, doğrudan doğruya bütün partinin kaderine bağladılar. Bu anlamda, Londra Kongresi birleşmeyi ve RSDİP'in sağlamlaştırılmasını önemli ölçüde ileriye götürdü.

Bu Londra Kongresinin ilk önemli sonucudur.

Fakat, Londra Kongresinin önemi bununla bitmiyor. Mesele şudur: Kongre, liberal kalem tilkilerinin isteklerine karşı olarak, "Bolşevizmin", devrimci Sosyal-demokrasinin, partimizin oportünist kanadı "Menşevizme" karşı zaferiyle sonuçlandı. Devrimimizde çeşitli sınıfların ve partilerin rolleri ve bizim bunlara olan ilişkilerimiz sorununda, düşünce ayrılıklarımız herkesçe biliniyor. Bileşimine göre Menşevik olan resmi parti merkezinin, bir çok durumlarda bütün olarak parti ile çelişkiye düştüğü herkes tarafından biliniyor. MK'nin birinci DUMA zamanında ortaya attığı ve parti tarafından reddedilen bir sorumlu Kadet-Kabinesi şiarı: aynı MK'nin birinci DUMA'nın dağıtılmasından sonra ileriye sürdüğü ve parti tarafından yine reddedilen "Duma'nın yeniden toplanması" ile ilgili şiar, MK'nin birinci DUMA'nın dağıtılması dolayısıyla yaptığı, fakat parti tarafından yine reddedilen genel grev çağrısı hikayeleri hatırlansın... Bu anormal duruma bir son vermek gerekiyordu. Fakat bunun için partimizin iç gelişiminin tarihini geçen seneler boyunca dolduran zaferlerden, partinin, oportünist MK üzerinde gerçek zaferlerinden sonuç çıkarmak gerekiyordu. Londra kongresi, *devrimci* Sosyal-demokrasinin bütün bu zaferlerinden sonuç çıkardı, onun zaferini sağlamlaştırdı ve bu Sosyal-demokrasinin taktiğini kabul etti.

Buna göre Parti şimdiden sonra, sosyalist proletaryanın katı ve kararlı sınıf politikasını yürütecektir. Proletaryanın kızıl bayrağı, liberalizmin güzel konuşmacıları tarafından artık aşağı çekilmeyecektir. Proletaryaya uygun olmayan entelektüel sallantılara ölümcül darbe indirilmiştir.

Bu, Partimizin Londra Kongresinin, daha önemsiz olmayan, ikinci sonucudur.

Bütün Rusya'nın ileri işçilerinin, *devrimci* Sosyal-demoksi bayrağı altında tek bir Bütün-Rusya Partisinde gerçekten birleşmesi-Londra Kongresinin anlamı budur, bu onun genel karakteridir.

Şimdi de Kongrenin karakterini etraflıca inceleyelim.

I.
BİR KONGRENİN BİLEŞİMİ

Kongrede, toplam olarak 330 delege hazır bulunuyordu. Bunlardan 302'si -150000 Parti üyesinin temsilcileri- Karar verici oya, diğerleri tavsiyeci oya sahipti. Bunların fraksiyonlara dağılımları aşağı yukarı şöyleydi (yalnız karar verici oylar): 92 Bolşevik, 85 Menşevik, 54 Bund'çu, 45 Polonya'lı, 24 Letonya'lı.

Parti delegelerinin sosyal konumları açısından (işçi ve işçi olmayan), Parti kongresi şu görünümü veriyordu: El sanatları işçileri 116, büro ve ticaret memurları 24, diğerleri ise işçi değildi. El sanatları işçilerinin fraksiyonlara dağılımı şöyleydi: Bolşevik fraksiyona 38 (Yüzde 36); Menşevik fraksiyona 30 (Yüzde 31); Polonya'lılarda 27 (Yüzde 61); Letonya'lılarda 12 (Yüzde 40); Bund'çularda 9 (Yüzde 15).

İstatistikler üzerine hepimiz şaşırmıştık. Nasıl? Menşevikler, Partimizin entelektüellerden oluştuğunu ne kadar çok haykırmışlar, Bolşevikleri entelektüellikle suçlayarak, gece gündüz küfretmişlerdi; bütün enteletküelleri partiden atmakla tehdit etmişler, profesyonel devrimcileri durmadan horlamışlardı. Şimdi birden, kendi fraksiyonlarında entelektüel, Bolşeviklerde olduğundan daha çok, işçi daha az ve daha çok profesyonel devrimci olduğu ortaya çıktı.

Fakat biz, Menşevik feryatları şu atasözüyle açıkladık: "Dil, ağrıyan dişe gider"...

Delegelerin "bölgesel dağılımı" açısından, Parti Kongresinin bileşimi üzerine rakamlar daha bilgi vericidir. Menşevik delegelerin büyük gruplarının, çoğunlukta köylü ve el sanatları bölgelerinden gönderildiği ortaya çıktı: Gurien'den (9 delege), Tiflisten (10 delege), küçük Rusya örgütü "Spilka"dan (12 delege), Bund'tan (ki çoğunluğunda Menşeviktir) ve istisna olarak Donezbeckenden (7 delege). Buna karşılık,

Bolşevik delegelerin büyük grupları, yalnız büyük endüstri bölgelerindendi: Petersburg'tan (12 delege), Moskova'dan (13 veya 14 delege), Ural'dan (21 delege), İwanova-Wosnessenk'ten (11 delege) ve Polonya'dan (45 delege).

Hiç şüphesiz Bolşeviklerin taktiği bütün sanayi proleterlerinin taktiğidir, sınıf çelişkilerinin özellikle açık bir biçimde belirdiği ve sınıf mücadelesinin özellikle keskinleştiği bölgelerin taktiğidir. Bolşevizm, gerçek proleterlerin taktiğidir.

Öte yandan, Menşevik taktiklerinin öncelikle el sanatları işçilerinin ve köylü yarı-proleterlerinin taktiği olduğu, sınıf çelişkilerinin iyice belirginleşmediği ve sınıf mücadelesinin su yüzüne çıkmadığı bölgelerin taktiği olduğu, aynı ölçüde meydandadır. Menşevizm, proletarya içindeki yarı-burjuva unsurların taktiğidir.

Rakamlar bunu göstermektedir.

Ve bunun anlaşılması zor değildir: Lod'lu, Moskova'lı, İwanowa-Wosnessenk'li işçiler arasında, kendilerine karşı (işçilere karşı ç.n.) şiddetli bir mücadele yürüten, kısmı işten çıkarma ve kitle lokavtları ile kendilerini "cezalandıran" liberal-burjuvazi ile bir blok oluşturmaktan, ciddi olarak söz edilemez.

Orada, Menşevizm sempati bulmayacaktır, orada Bolşevizme, uzlaşmaz proleter sınıf savaşının taktiklerine gerek vardır. Tersine, sınıf mücadelesinin sert darbelerini sistemli olarak üzerinde duymayan ve bu nedenle "ortak düşman"a karşı, her çeşit anlaşmaya hazır olan bir Gurien'li köylüye veya herhangi bir Schklower'li el sanatları işçisine, sınıf mücadelesi düşüncesini aşılamak çok zordur. Orada, şimdilik Bolşevizme gerek yoktur. Orada, Menşevizme gerek duyuluyor, çünkü, orada, anlaşma atmosferi ve uzlaşma her şeyin içine işlemiştir.

Kongrenin, milliyetler açısından bileşimi daha az bilgi verici değildir. İstatistikler, Menşevik fraksiyonu çoğunlukla Yahudilerin oluşturduğunu gösterdi (tabii ki buna Bund'-

çular dahil değildir), sonra Gürcüler geliyor, onları Rus'lar izliyor. Buna karşı, Bolşevik fraksiyonun çoğunluğunu Rus'lar oluşturuyor, sonra Yahudiler (Polonya'lılar ve Leton'lar dahil değildir), onlardan sonrada Gürcüler vb. geliyor. Bu nedenle Bolşeviklerden birisi (sanıyorum, Alexinski yoldaş 36) şakayla, Menşeviklerin Yahudi, Bolşeviklerin ise gerçek bir Rus fraksiyonu olduğunu ve biz Bolşeviklerin, Parti içinde bir pogram düzenlememizin fena olmayacağını söylemişti!

Ancak, fraksiyonların bu bileşimini açıklamak zor değildir. Bolşevizmin yüksek kaleleri; Polonya istisna olmak üzere, saf Rus olan büyük endüstri bölgeleridir. Menşevizmin bölgeleri ise, küçük üretim bölgeleri ve aynı zamanda, Yahudilerin, Gürcülerin vb. bölgeleridir.

Parti Kongresinde geçerli olan akımlara gelince, Kongrenin formel olarak beş fraksyona bölünmesinin (Bolşevikler, Menşevikler, Polonya'lılar vb.) ilke sorunlarının (proleter partisi olmayan partiler sorunu, işçi kongresi vb.), ele alınmasına kadar, belirli fakat önemsiz ölçüde yürürlükte kaldığını belirtmek gerekir. İlke sorunlarının ele alınışında, formel gruplaşma gerçekten terkedilmişti ve oylamalarda Parti, Menşevikler ve Bolşevikler olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Kongrede Merkez denilen bir şey olmamıştı. Troçki kendisini "güzel lüzumsuzluk" olarak kanıtlamıştı. Bunun yanısıra, bütün Polonya'lılar tek sesle Bolşeviklerle katılmışlardı. Delegelerinin büyük çoğunluğu, gerçekten her zaman Menşevikleri desteklemiş olan "Bund", bir tarafta tebessüme yol açan, diğer tarafı tahrik eden, biçimine göre, en yüksek ölçüde iki anlamlı politika yapmıştı. Rosa Luxemburg yoldaş "Bund"un politikasının, kitle etkisine sahip olan, olgun bir politik örgütün politikası değil, durmadan gözleriyle arayan ve durmadan, belki yarın şeker ucuzlar umudu ile bekleyen çerçici politikası olduğunu söyleyerek, bu politikayı ustalıkla ve isabetli biçimde nitelendirdi. Bund'çulardan yalnız 8-10

delege Bolşevikleri, o da her zaman olmamak üzere, desteklemişlerdi.

Üstünlük, hem de önemli bir üstünlük, genel olarak Bolşeviklerin tarafındaydı. Böylece bu Kongre, sıkı Bolşevik olmadıysa bile, bir Bolşevik Parti Kongresiydi. Menşeviklerin kararlarından yalnız partizan faaliyetleri üzerine olan kabul edildi, o da tesadüfen: Burada Bolşevikler mücadeleye girmemişler, daha doğrusu, bu mücadeleyi sonuna kadar götürmek istememişlerdi. Sadece, Menşevik yoldaşları "sevindirmek isteğinden" dolayı...

II.

GÜNDEM

MERKEZ KOMİTE'NİN RAPORU

DUMA FRAKSİYONUNUN RAPORU

Kongredeki politik akımlar açısından, Kongrenin çalışmaları iki bölüme ayrılabilir.

Birinci bölüm : Kongrenin gündemi, MK'nin raporları ve Duma fraksiyonunun raporu gibi, derin politik anlam taşıyan, fakat düşüncede şu veya bu fraksiyonun "şerefiyle" düğümlenmiş veya düğümlenecek olan, şu veya bu fraksiyonu "gücendirmemek", "bölünmeye yol açmamak" amacı güden -bu nedenle formel sorunlar diye tanımlanan- formel sorunlar üzerine tartışmalar. Kongrenin bu bölümü çok şiddetli geçmiş ve en uzun zamanı almıştı. Fakat bu, ilke düşüncelerinin, "gücendirmemek" gibi "manevi" düşünceler arkasına itildiği, kimin egemen olacağı hemen çözülemediği için, keskin çizgilerle gruplaşmaların oluşmadığı ve fraksiyonların- "tarafsız ve doğru"ları kendi yanına çekmek umuduyla- üstünlük uğruna şiddetli bir mücadeleye çekildiği için böyle olmuştu.

İkinci bölüm: Proleter olmayan partiler, işçi kongresi vb. ilke sorunları üzerine tartışmalar. Bu bölümde "menevi"

düşünceler artık yok olmuş, ilke akımlarına göre keskin çizgilerle ayrılan, kesin gruplaşmalar meydana çıkmıştı; fraksiyonlar arası güçler dengesi hemen açıklık kazanmıştı ve bu nedenle Kongrenin en sakin ve en verimli bölümü, bu bölümdü. Tartışmalarda ilke istikrarının kongrenin verimli ve sakin çalışması için en iyi garanti olduğunun, açık bir kanıtıdır bu.

Şimdi kısaca Kongrenin birinci bölümünün çalışmalarının niteliğine dönelim.

Plechanow yoldaşın, "duruma göre" burjuva toplumunun "ilerici unsurları" ile anlaşma yapmanın gerekli olduğunu açıkladığı, Parti Kongresini açış konuşmasından sonra Kongre, (her fraksiyondan bir kişi olmak üzere) beş yoldaştan oluşan bir başkanlık ve bir Manda Kontrol Komisyonu seçerek, gündemin saptanmasına geçmiştir. Şimdiki durumun değerlendirilmesi ve devrimimizde proletaryanın sınıf görevleri sorunlarının gündeme alınması şeklindeki Bolşevik önergelere, geçen yıl Partinin Birlik Kongresinde olduğu gibi bu Kongrede de Menşeviklerin, şiddetle karşı çıkmaları karekteristiktir. Devrim gelişme durumunda mıdır yoksa hafifleme durumundamıdır, buna göre devrim tasfiye mi edilmelidir yoksa sonucamı götürülmelidir? Proletarya ile Rus toplumunun diğer sınıfları arasına ayırıcı çizgi çeken, devrimimizin proletaryanın sınıf görevleri nelerdir? Bunlardır Menşevik yoldaşları korkutan sorunlar. Bu sorunlardan, gölgenin güneşin önünden kaçtığı gibi kaçıyorlar; düşünce ayrılıklarımızın köklerini gün ışığına çıkarmak istemiyorlar. Neden? Çünkü, Menşeviklerin fraksiyonu içinde de bu sorunlar üzerine derin ayrılıklar bulunuyor; çünkü Menşevizm bir birlik akımı değildir. Bolşevizme karşı mücadele sırasında farkedilmeyen fakat, şimdiki durumun ve taktiklerimizin sorunları ilke olarak konulduğu anda ortaya çıkacak olan, çeşitli akımların karışımıdır Menşevizm. Menşevikler, fraksiyonlarının bu içsel güçsüzlüğünün gün ışığına çıkmasını istemiyorlar. Bolşevikler bunu biliyorlardı ve tartışmaların mümkün olduğu kadar ilkesel nitelikte olabilmesi için yukarıda sözü edilen sorunların gündeme alınması üzerinde duruyorlardı. Sorunların ilke olarak konulmasının kendilerini mahvedeceğini gören Menşevikler, dikbaşlı oldular ve "doğru yoldaşlara" "güceneceklerini" sezdirdiler ve Kongre bugünkü durumun sorununu vb. gündeme almadı. Sonunda şu gündem kabul edilmiştir: MK'nin raporu, Duma fraksiyonu'nun raporu, proleter olmayan partilere karşı tavrımız üzerine, Duma üzerine, işçi kongresi üzerine, sendika üzerine, partizan faaliyetleri üzerine, krizler lokavtlar ve işsizlik, Stutgart Enternasyonal Kongresi (36) örgüt sorunları.

MK'nin raporu, baş konuşmacı olarak Menşeviklerden Martow yoldaş ve Bolşeviklerden Rjadowoi (37) yoldaş tarafından verildi. Martow'un raporu aslında belirtileri ciddi olarak aydınlatan bir rapor değil fakat masum MK'nin partiyi ve sonrada Duma fraksiyonunu nasıl yönetmek istediği ve "korkunç" Bolşeviklerin kendilerini (Merkez Komite'yi ç.n.) "ilke sağlamlığı" ile rahatsız ederek nasıl, her işte engellediği üzerine bir iç dökmeydi. MK'nin öne sürdüğü ve sonradan parti tarafından reddedilen, bir sorumlu Kadet- Kabinesi ve "Dumanın yeniden açılması" vb. şiarlarını Martow, o zaman durumun anlaşılmaz olduğunu ve devrimin sönüş zamanında başka bir şiarın koyulamadığını söyleyerek, haklı göstermeye uğraşıyordu. Birinci Dumanın dağıtılmasının hemen arkasından, MK'nin genel greve ve daha sonraları kısmi aksiyonlara isabetsiz çağrısını Martow, yine durumun anlaşılmaz olduğu ve kitlelerin isteğinin tam olarak tespit edilmesinin imkansızlığıyla haklı göstermeye uğraşıyordu. Petersburg örgütünün (38) bölünmesinde MK'nin rolü üzerinde çok az durmuş, buna karşı Bolşeviklerin belirli bir grubunun inisiyatifi üzerine tatbik edilmiş olan ve Martow'a göre, Parti örgütüne dağınıklık ve anarşi getiren askerlik ve savaş örgütleri üzerine pek çok konuşmuştur. Raporunun so-

nunda, özel durumun güçlüğü ve karmaşıklığı sonucu Parti yönetiminin zor şartlar altında çalışmak zorunda kaldığını söyleyen Martow, Kongreden bu şartları gözönünde bulundurmasını ve MK'ye yumuşak davranmasını istemiştir. Martow'da MK'nin çok kötü günahlar işlediğini anlıyordu şüphesiz.

Rjadowoi yoldaşın raporu tamamen başka nitelikteydi. Ona göre, Parti MK'si 1. Parti proğramını geliştirmek ve onu uygulamak, 2. Parti Kongresinden aldığı taktik direktiflere uymak, 3. Partinin birliğini korumak, 4. Partinin olumlu çalışmalarını birleştirmek ile yükümlüdür. Oysa MK bu yükümlülüklerin hiç birini yerine getirmedi. Parti proğramını geliştireceği ve uygulayacağı yerde, birinci Dumanın Tarım Sorunu (39) üzerine ünlü çağrısı dolayısiyle, MK'nin Sosyal -demokratik Duma fraksiyonu'na verdiği talimat şöyleydi: Muhalefetin birliği ve Kadet'lerin kazanılması için, tarım proğramımızın ünlü, derebeylerin bütün toprak ve arazilerine el konulması noktasını Duma çağrısına önerge olarak koymaktan vazgeçmek ve bunun yerine toprak ve arazinin kamulaştırılması üzerine -tazminat ödenip ödenmeyeceği belirtilmeden- basit bir açıklamayla yetinmek.

Düşünün: Partinin MK'si Parti proğramının en önemli noktası olan -Toprak ve arazilere el konulması noktasından vazgeçilmesini emretmiştir. MK Parti proğramına aykırı davranmıştır. Parti proğramına aykırı davranan bir MK- böyle bir alçaklık düşünülebilirmi?

Devam edelim. Hiç olmazsa Birlik Kongresinin direktiflerini uygulamak yerine; Duma dışında sınıfların mücadelesinin bilincini arttırmak için Duma içinde partilerin mücadelesini sistemli biçimde derinleştirmek yerine; proletaryanın bağımsız ve katı kararlı sınıf politikasını uygulamak yerine MK, bir sorumlu Kadet-kabinesi gibi, bir "Dumanın yeniden açılması", "Duma için ve Kamerilla'ya * karşı" vb.

* Kamarilla : Bir Prens sarayında nüfuzu olan iltimaslı grup.

şiarlar ileri sürdü. Bu şiarlar, Partimizin Duma içindeki mücadelesini körelten, Duma dışındaki sınıflar karşılığını örten proletaryanın mücadele politikası ile, liberal- burjuvazinin anlaşmacı politikası arasındaki ayırıcı çizgilerin tümünü silen, birincisini (proletaryanın mücadele politikasını ç.n.) ikincisine (Liberal-burjuvazinin anlaşmacı politikasına ç.n.) uyduran şiarlardır. Merkez yayın organının redaksiyon üyesi olan Plechanow yoldaş -ki aynı zamanda MK üyesidir- Kadetlerle anlaşma yolunda daha ileriye giderek partiye liberal-burjuvaziyle bir blok oluşturmayı ve Kurucu Meclis şiarını bırakarak, Kadet'ler tarafından kabul edilebilecek olan bir "tam iktidarla donanmış Duma" şiarını koymayı önerdiği zaman MK, Plechanow yoldaşın Partiyi küçük düşüren bu saldırısını yalnız protesto etmemekle kalmamış, kendi onayını açıkca söyleme cüretini gösteremeden Plechanow'u onaylamıştır.

Proletaryanın bağımsız bir sınıf politikasının en temel gereklerini ve Parti Birlik Kongresinin kararlarını MK, böyle hiçe saydı.

Proletaryanın sınıf bilincini bulandıran bir MK; proletaryanın politikasını, liberal-burjuvazinin politikasına tabi kılan bir MK; proletaryanın bayrağını Kadetçi liberalizmin şarlatanları önünde aşağı çeken bir MK- Menşevizmin temsilcileri, oportünistler bizi buraya kadar getirdi!

MK'nin, Partinin disiplinini ve birliğini korumadığı gibi, Petersburg örgütünün bölünmesinde inisiyatif kullanarak (disiplini ve birliği ç.n.) nasıl sistemli olarak yaraladığından, söz bile etmiyoruz.

MK'nin, Parti çalışmasını özetlemediğinden uzun ve derin söz etmek istemiyoruz -bu tamamen açıktır.

Bütün bunlar, MK'nin bütün bu hataları nasıl açıklanır? MK'deki "korkunç" insanlarla değil tabiki fakat, o zaman MK'de yayılmış olan Menşevizmin, Partiyi yönetmeye muk-

tedir olmadığıyla açıklanır. Menşevizm politik akım olarak kesinlikle iflas etti. Bu açıdan, MK'nin bütün tarihi, Menşevizmin batışının tarihidir. Ve Menşevik yoldaşlar sistemle, bizim MK'yi "engellediğimizi", MK'yi "rahatsız ettiğimizi" vb. söylerlerse bu moralci yoldaşlara cevap vermeden geçemeyiz: Evet yoldaşlar, MK'nin proğramımıza karşı davranmasına "engel" olduk, proletaryanın taktiğini liberal-burjuvazinin zevkine "engel" olduk ve gelecektede engel olacağız çünkü, bu bizim kutsal görevimizdir...

Rjadowoi yoldaşın söyledikleri aşağı yukarı bunlardı.

Tartışmalarda, yoldaşların çoğunluğunun, hatta birkaç Bund'çunun bile Rjadowoi yoldaşın görüşlerine katıldıkları meydana çıkmıştır. Ve buna rağmen Bolşeviklerin, MK'nin hatalarını tespit eden kararları kabul edilmediyse "aman bölünmeye yol açılmasın" düşüncesinin yoldaşları kuvvetle etkilediği içindir. Tabii ki Menşeviklerin MK'ye güvenlerini belirten kararlarıda kabul edilmemiştir. MK'nin faaliyetlerinin bir takdiri yapılmadan, gündemde olan bir sonraki noktaya geçilmeye karar verilmiştir...

Duma fraksiyonu üzerine tartışmalar genel olarak bir önceki sorun üzerine tartışmaların bir tekrarıydı. Buda anlaşılabilir: Duma fraksiyonu MK'nin doğrudan yönetimi altında faaliyet gösteriyordu ve MK'nin eleştirilmesi veya savunulması tabii ki aynı zamanda Duma fraksiyonunun eleştirilmesi ve savunulmasıydı.

İkinci konuşmacı Alexinski yoldaşın (birinci konuşmacı Zereteli yoldaştı) söyledikleri ilginçti: Çoğunluğunda Menşevik olan Duma fraksiyonunun şiarı-Duma muhalefetinin birliği, muhalefetin bölünmesinden kaçınılması ve Kadetlerle işbirliği yapmanın gerekliliğinden söz eden, bu Menşevik şiar, Alexinski yoldaşın tabiriyle, iflas etmiştir: Çünkü bütçe, ordu vb. gibi en önemli sorunlarda Kadetler Stolypin ile işbirliğine geçiyorlar ve Menşevik Sosyal-demokratlar, köylü temsilcileri ile omuz omuza Hükümete ve Kadet'lere karşı

mücadele etmek zorunda kalıyorlardı. Menşevikler, durumlarının gerçekten iflas ettiğini anlamak ve Dumada, sağcılar ve Kadet'lere karşı mücadelede köylü milletvekillerini kazanmanın gerekli olduğunu ifade eden Bolşeviklerin şiarını uygulamak zorunda kalıyorlardı.

Bir Polonya'lı yoldaşın, Polonya'lı sosyalistlere bir çok kez katliam uygulamış olan ve bugünde uygulayan Polonya'nın Karayüz'ler'i bu Halk Partililerle (40) ortak toplantılara girişmenin, Duma fraksiyonu açısından kabul edilemeyeceği yolundaki sözleri daha az ilginç değildi. Bunun üzerine Kafkasya'lı Menşeviklerin iki lideri (41) arka arkaya cevap verdiler ve Duma fraksiyonu için partilerin kendi yurtlarında yaptıkları değil, onların *Dumadaki* tavırlarının önemli olduğunu ve Halk Partililerin de Duma içinde az çok liberal tavır aldıklarını söylediler. Bu demek oluyor ki, partiler Duma dışında yaptıkları ile değil fakat, Dumada konuştuklarına göre değerlendirilmelidir. Oportünizm gerçekten daha fazla yükselemez...

Konuşmacıların çoğu Alexinski yoldaşın görüşlerine katılıyorlardı fakat, böyle olduğu halde bu sorun üzerine de yine "kimseyi gücendirmemek" düşüncesiyle, karar alınmadı. Kongre karar sorununu başka zamana bırakarak sonraki noktaya geçti.

III.

PROLETER OLMAYAN PARTİLER ÜZERİNE

Formel sorunlardan görüş ayrılıklarımızın sorunlarına, ilke sorunlarına geçiyoruz.

Taktik görüş ayrılıklarımızın sorunları, devrimimizin muhtemel kaderi ve devrimde Rus toplumundaki çeşitli sınıf ve partilerin rolleri üzerine sorunlardır. Devrimimizin bir burjuva devrimi olduğu, kapitalist düzeni değil feodal düzeni ortadan kaldıracağı üzerine, Partimizde herhalde herkes

aynı fikirdedir. Ayrıca devrimimizin bütününde sönüş durumunda değil, yükseliş durumunda olduğu ve görevimizin, devrimi "tasfiye" etmek değil fakat, onu sonuna götürmek olduğu üzerinde, hiç olmazsa formel olarak, herkes aynı fikirde çünkü, fraksiyon olarak Menşevikler, hiç bir yerde tersini açıklamadılar. Fakat devrimimiz ne şekilde sonuca götürülmelidir? Devrimde proletaryanın, köylülüğün, liberal-burjuvazinin rolleri nelerdir? Devrim, savaşan güçlerin hangi terkibi altında sonuca götürülmelidir? Kiminle birlik olunmalı, kim mağlup edilmelidir? vb. vb.

Bizde görüş ayrılıkları burada başlıyor.

Menşeviklerin görüşü: Devrimimiz bir burjuva devrimidir. Bu nedenle devrimin lideri yalnız ve yalnız burjuvazi olabilir. Fransa'da büyük devrimin ve başka Avrupa devletlerinde devrimlerin lideri burjuvaziydi. Rus Devriminde de burjuvazi lider olmak zorundadır. Devrimin baş savaşcısı proletaryadır fakat o burjuvaziyi izlemek ve onu ileriye itmek zorundadır. Keza, köylülükte devrimci bir güçtür fakat, bünyesinde çok fazla gericilik taşıdığı için proletarya onunla, liberal-demokrat burjuvaziyle görüldüğünden daha seyrek görülebilecektir. Proletarya için burjuvazi köylülükten daha güvenilir bir müttefiktir. Bütün savaşan güçler, liberal-demokrat burjuvazinin liderliğinde ve onun etrafında toplanmak zorundadırlar. Bu nedenle, burjuva partilerine karşı tavrımız şu devrimci ilke tarafından tayin edilmemelidir: Proletarya önderliğinde, köylülerle birlikte hükümete ve liberal-burjuvaziye karşı. Fakat şu oportünist ilke tarafından belirlenmelidir: Liberal-burjuvazi önderliğinde, bütün muhalefetle birlikte, hükümete karşı. Liberallerle anlaşma taktiği, bunun içindir.

Menşeviklerin görüşü budur.

Bolşeviklerin görüşü: Devrimimiz gerçekten bir burjuva devrimidir fakat bu, liberal-burjuvazinin devrimin lideri

olacağı anlamına gelmez. 18. Yüzyılda Fransız Devriminin lideri liberal-burjuvaziydi. Fakat neden? Çünkü, Fransız proletaryası güçsüzdü, bağımsız olarak meydana çıkmıyor ve kendi sınıf taleplerini ileri sürmüyordu. Ne sınıf bilincine ne de örgüte sahipti: o dönemde burjuvazinin ipinde yürümüş ve burjuvazi tarafından, burjuva amaçlar için alet olarak kullanılmıştı. Görüldüğü gibi, o zaman burjuvazi proletaryaya karşı Çarlık iktidarı şeklinde bir müttefike ihtiyaç duymamıştı -çünkü, proletaryanın kendisi onun (burjuvazinin ç.n.) müttefiki ve hizmetçisiydi- bu nedenle o zaman devrimci olabilmiş ve hatta devrimin en önünde yürüyebilmişti. Rusya'da ise durum tamamen değişiktir. Rus proletaryası hiç bir şekilde güçsüz olarak nitelendirilemez: Bir kaç seneden beri tam bağımsız olarak sahnede görülüyor ve kendi sınıf taleplerini ileri sürüyor; kendi sınıf çıkarlarını anlayabilmek için yeterli sınıf bilincine sahip; tek bir partide birleşmiş; kendi proğramı, kendi taktik örgütsel ilişkileri olan Rusya'nın en güçlü partisine sahip; o bu parti önderliğinde, şimdiden burjuvaziye karşı parlak zaferler kazandı... Bu şartlar altında proletaryamız, liberal-burjuvazinin kuyrukçusu rolüyle, bu burjuvazinin elinde, zavallı bir alet rolüyle yetinebilir mi? Proletarya, bu burjuvaziyi izleyerek onu lider yapabilirmi, yapmalımıdır? Proletarya, devrimin lideri olmaktan başka bir şey yapabilirmi? Liberal-burjuvazimizin kampında ne olup bittiğine bakalım: Proletaryanın devrimci hareketinden korkan burjuvazimiz, devrimin önünde yürüyeceğine kendisini karşı-devrimin kucağına atıyor ve proletaryaya karşı onunla ittifak yapıyor. Burjuvazinin partisi olan Kadet partisi, bütün dünya önünde, halk devrimine karşı, Çarlığın yararına bütçe ve ordu için olumlu oy kullanıyor. Burada, Rus liberal-burjuvazisinin bir karşı-devrimci güç oluşturduğu ve ona karşı acımasız bir mücadele yürütülmesinin zorunlu olduğu açık değilmi? Ve Kautsky yoldaş, proletarya nerede bağımsızca ortaya çıkarsa, orada burjuvazi-

nin devrimciliğinin son bulduğunu söylediğinde haklı değilmiydi?...

Bundan şu sonuç çıkıyor: Rus liberal-burjuvazisi karşı devrimcidir. O, devrimin motoru olamaz, hele lideri hiç olamaz. O, devrimin yeminli düşmanıdır ve ona karşı inatçı bir mücadele verilmelidir.

Rusya'nın devrimci güçlerini, Çarlık diktatörlüğüne karşı saldırıya geçirebilecek ve bunda çıkarı olan tek güç proletaryadır. Ülkenin devrimci unsurlarını yalnız proletarya etrafında toplayabilir, yalnız proletarya devrimimizi sonuna kadar götürecektir. Proletaryayı, devrimin liderliğine hazırlamak için elinden geleni yapmak Sosyal-demokrasinin görevidir.

Bolşevik anlayışının dönüm noktası budur.

Devrimi sonuçlandırmak söz konusu olduğunda, proletaryanın güvenilir müttefiki kim olabilir sorusunu Bolşevikler, şöyle yanıtlıyor: Proletaryanın bir hayli güvenilir ve güçlü tek müttefiki devrimci köylülüktür. Feodal düzenin temellerine karşı, proletarya ile birlikte liberal-burjuvazi değil, devrimci köylülük mücadele yürütecektir.

Buna uygun olarak, burjuva partilerine karşı tavrımız şu ilke ile belirlenmelidir: Proletarya önderliğinde devrimci köylülükle birlikte, Çarlığa ve liberal-burjuvaziye karşı. Kadetçi burjuvazinin hegemonyasına (Lider rolüne) karşı mücadelenin gerekliliği ve buna göre Kadetlerle anlaşmanın kabul edilemeyeceğinin nedeni budur.

Budur Bolşeviklerin görüşü.

Diğer konuşmacılarda olduğu gibi, Lenin ve Martynow'un konuşmalarıda bu iki pozisyon çerçevesinde hareket etti.

Martynow yoldaş, proletaryanın hegemonyasının geçerliliğini kategorik olarak reddederek ve yine kategorik olarak bir kadet düşüncesini geliştirerek, Menşeviklerin görüşünü kesinlikle "derinleştirdi".

Diğer konuşmacılar çoğunlukta Bolşevik tavır alış doğrultusunda konuştular.

Kongreyi, Alman Sosyal-demokratları adına selamlıyan ve Alman yoldaşlarımızın, bizim düşünce ayrılıklarımız üzerine görüşünü geliştiren konuşmacı Rosa Luxemburg yoldaşın konuşmaları özellikle aydınlatıcıydı. (Biz burada, R.L'un çeşitli zamanlarda yaptığı iki konuşmayı özetliyoruz.) Rosa Luxemburg, proletaryanın devrimde önderlik rolü ve liberal-burjuvazinin, karşı-devrimci bir güç olarak rolü vb. vb. sorunları üzerinde Bolşeviklerle aynı fikirde olduğunu açıkladı, oportünist olarak tanımladığı ve tutumlarını Fransa'daki Jauresist'lerle karşılaştırdığı, Menşevik liderler Plechanow ve Axelrod'u eleştirdi. Bolşeviklerinde, bazen hedefi şaşırdıklarını, bazen garip ve oldukça katı olduklarını biliyorum, diyordu, fakat onları çok iyi anlıyorum ve hak veriyorum: eriyen ve dağınıklaşan Menşevik oportünizm kitlesine karşı katı olmak zorunludur. Fransa'daki Guesdistlerde de (42) aynı şey görülebiliyordu, liderleri yoldaş Guesde, nasıl katı olduklarını ünlü seçim plakatında bildirdi. "Hiç bir burjuva bana oyunu vermeye cesaret etmesin, çünkü parlamento da sadece proletaryanın çıkarlarını, tüm burjuvaziye karşı temsil edeceğim''. Ve biz Alman Sosyal-demokratları, bunları, bu sertlikleri önemsemeden, her zaman Marksizme ihanet edenlere, Jauresist'lere, karşı verdikleri mücadelede Guesdist'lerin yanında yer aldık. Aynı şey, biz Alman Sosyal-demokratlarının, oportünistlere, Menşeviklere karşı mücadelelerinde destekleyeceğimiz, Bolşevikler içinde söylenmelidir...

Rosa Luxemburg yoldaş, yaklaşık olarak böyle konuşuyordu. Alman Sosyal-demokrat Partisi yönetim kurulunun Parti Kongresine gönderdiği ve Rosa Luxemburg'un okuduğu ünlü mektup daha da ilginçtir. Partiye, *liberalizme karşı* mücadele etmeyi salık vermesi ve Rus Devriminde, Rus proletaryasının özel rolünü tanıması dolayısiyle, aynı zamanda

Bolşevizmin, tüm temel ilkelerini tanıdığı için ilginçtir.

Yani artık, Avrupa'nın en denenmiş ve en devrimci Sosyal-demokrat Partisinin, Alman Sosyal-demokrasisinin, Bolşevikleri, gerçek marksistler olarak, marksizme ihanet edenlere, Menşeviklere *karşı* mücadelesinde açık ve seçik desteklediği belli olmuştur.

Polonya delegasyonunun başkanlıktaki temsilcisi Tyszko yoldaşın konuşmasının bazı yerleride dikkate değer.

İki fraksiyonda, diyordu Tyszko yoldaş, kesinlikle Marksizm görüşünü savunduklarını bize temin ediyorlar. Onun için herkes kolayca anlayamaz: Gerçektende kim bu görüşü savunuyor, Bolşeviklermi yoksa Menşevikler mi?... Bazı Menşevikler "sol taraftan" "Marksizmin görüşleri üzerinde duran biziz" diye araya giriyorlar. "Hayır yoldaşlar" diye yanıtlıyordu Tyszko onları, "siz üzerinde durmuyor, onun üstünde yatıyorsunuz: Çünkü, proletaryanın sınıf savaşını yönetmedeki çaresizliğiniz, büyük Marks'ın anlamlı sözlerini ezberlemeyi bildiğiniz fakat, kullanmayı anlayamadığınız, gerçektir -tüm bunlar şunu gösteriyor: Siz, Marksizmin üzerinde durmuyor, üstünde yatıyorsunuz".

Bu çok isabetliydi.

Aslında, sadece şu gerçek ele alınmalı. Menşevikler, Sosyal-demokrasinin görevinin, proletaryayı bağımsız bir politik güç yapmak olduğunu, her zaman ve her yerde sık sık söylüyorlar. Bu doğrumudur? Kesinlikle doğrudur! Bunlar, her marksistin sürekli aklında olması gereken, Marks'ın ağır anlamlı sözleridir. Fakat, Menşevik yoldaşlar bu sözleri nasıl uyguluyorlar? Proletaryanın, kendisini çevreleyen burjuva unsurlar kitlesinden, kendi başına bağımsız bir sınıf olarak çıkmasına katkıda bulunuyorlarmı? Devrimci unsurları proletaryanın etrafına topluyor ve proletaryayı, devrimin önderliği rolüne hazırlıyorlarmı? Gerçekler, Menşeviklerin buna benzer bir şey yapmadığını gösteriyor. Aksine: Menşevikler, proletaryaya, liberal-burjuvaziyle mümkün olduğu kadar anlaşmaya gitmesini salık veriyor- ve bununla, proletaryanın bağımsız bir sınıf olarak çıkmasına katkıda bulunmuyor, bilakis onu burjuvaziyle kaynaştırıyor; Menşevikler, proletaryaya, devrimin önderliği rolünden feragat etmesini, bu rolü burjuvaziye bırakmasını, burjuvaziyi izlemesini salık veriyor- ve bununla proletaryanın bağımsız bir güç olmasına değil, bilakis burjuvazinin yamağı olmasına katkıda bulunuyor... Yani Menşevikler, doğru marksist ilkelerden hareketle, yapmak zorunda olduklarının tam tersini yapıyorlar.

Evet, Tyszko yoldaş, Menşevikler, marksist görüş üzerinde durmuyor, üstüne yatıyorlar derken, haklıydı...

Tartışmaların sonunda, Menşeviklerden ve Bolşeviklerden olmak üzere iki karar taslağı getirildi. Bolşeviklerin taslağı, büyük bir oy çoğunluğu ile temel olarak kabul edildi.

Taslağa daha sonra değişiklik teklifleri geldi. Yaklaşık olarak 80 değişiklik önerisi getirildi. Bunlar, taslağın başlıca iki noktası ile ilgiliydi: proletaryanın devrimde önder olması ve ikinci şık olarak, Kadetlerin bir karşı devrimci güç olması. Bu, tartışmaların en ilginç bölümüydü çünkü, burada fraksiyonların yüzü özellikle açık ortaya çıktı. İlk önemli değişiklik teklifi, Martow yoldaş tarafından getirildi. O, "devrimin *önderi* olarak proletarya" sözcükleri yerine, "*öncü* olarak proletarya" sözcüklerini koymayı istiyordu? Neden olarak, "*öncü*" kelimesinin düşünceleri daha doğru anlattığını söylüyordu. Alexinski yoldaş buna karşı çıktı. Burada, sorunun kılı kılına doğruluk olmadığını, esas sorunun bu konuda geçerliliği olan, iki karşıt görüş üzerinde toplandığını, çünkü, "öncü" ve "önder"in iki tamamen ayrı kavram olduğunu açıklıyordu. Öncü olmak, en ön sıralarda savaşmak, en kuvvetli ateş altında yatan mevzileri alarak, kanını akıtmak, bunun yanısıra, *başkaları tarafından,* sırası gelince burjuva demokratları tarafından, *idare edilmek demektir;* öncü, tüm mücadeleyi hiç bir zaman idare etmez, bilakis her zaman ken-

disi idare edilir. Ve tersine: Önder olmak, sadece ön sıralarda savaşmak değil, bilakis *tüm mücadeleyi de yönetmek,* onu kendi amacı *doğrultusunda yürütmek demektir.* Biz Bolşevikler, proletaryanın burjuva demokratlar tarafından yönetilmesini istemiyoruz, biz, halkın tüm mücadelesinin önderliğini proletaryanın yapmasını ve bu mücadele üzerinde, demokratik Cumhuriyet kurmasını istiyoruz.

Sonuçta, Martow'un değişiklik teklifi yenilgiye uğradı.

Aynı türden diğer değişiklik önerilerinin hepsi, aynı şekilde reddedildi.

Değişiklik önerilerinin bir başka grubu, Kadetler üzerine olan noktaya karşı doğrulmuştu. Menşevikler, Kadetlerin daha karşı-devrimin yoluna girmediklerinin açıklamasını öneriyorlardı. Ancak, Kongre bu öneriyi kabul etmedi ve bu tür değişiklik önerilerinin hepsi reddedildi. Menşevikler, belirli durumlarda, Kadetlerle hiç olmazsa teknik anlaşmalar yapılmasına izin verilmesini önerdiler. Kongre, bu öneriyide kabul etmedi ve aynı türden değişiklik tekliflerini reddetti.

Sonunda kararın tümü üzerinde oylama yapıldı, diğer delegeler çekimser kalırken, Bolşeviklerin kararı lehine 159 oy ve ona karşı 104 oy verildiği ortaya çıktı.

Kongre, çok büyük bir oy çoğunluğuyla, Bolşeviklerin kararını kabul etti.

Bu andan sonra, Bolşeviklerin görüşü, Partinin görüşü oldu.

Bunun dışında bu oylama, iki önemli sonucu gösterdi:

Birincisi, Kongrenin formel beş yapay ayırımına (Bolşevikler, Menşevikler, Polonya'lılar, Leton'lar ve Bundçular) bir son verdi ve yeni bir ilkesel ayrılığın başlangıcı oldu: Bolşeviklere (tüm Polonya'lıların ve Leton'ların katılmasıyla) ve Menşeviklere (hemen hemen tüm Bundçuların katılmasıyla).

Ikicisi, bu oylamada, işçi delegelerinin fraksiyonlara dağılımı üzerine tam istatistik ortaya çıktı. Bolşevik fraksiyonda 38 değil, 77 işçi (38 artı 27 Polonyalı artı 12 Leton) ve Menşevik fraksiyonda 30 değil 39 işçi (30 artı 9 Bundçu) olduğu görüldü. Menşevik fraksiyon kendisini, entelektüellerin fraksiyonu olarak kanıtladı.

IV.
İŞÇİ KONGRESİ ÜZERİNE

İşçi kongresi sorunu üzerine tartışmaların karakteristiğini vermeden önce sorunun tarihini tanımak kaçınılmazdır. Mesele bu sorunun oldukça karmaşık ve açıklanmamış olmasıdır. Partideki düşünce ayrılıklarımızı oluşturan diğer noktalar hakkında, -Bolşevik ve Menşevik olmak üzere- kesin yerleşmiş iki akım olduğu halde, işçi kongresi sorununda iki değil, bir dolu son derece açıklanmamış ve çelişkili akımlarımız vardır. Fakat, Bolşeviklerin tutumu birbirine uyumlu ve belirlidir: Onlar genel olarak bir işçi kongresine karşılar. Buna karşın Menşevikler arasında, en büyük kaos ve karışıklık egemendir. Diğerlerini dinlemeden, herkesin kendi melodisini söylediği sayısız gruplara bölünmüş durumdalar. Axelrod'un önderliğinde Petersburglu Menşevikler, işçi kongresini *bir parti kurmak* için önerirken, El'in önderliğinde Moskovalı Menşevikler, partinin kurulması çıkarına değilde, *partisiz "tüm Rusya İşçi Birliğini" kurmak amacıyla* önerilerini ileri sürüyorlar.

Güneyin Menşevikleri dahada ileri gidiyorlar ve Larin'in (44) önderliğinde bir parti ve bir "işçi birliği" için değil, tüm proleter unsurların dışında Sosyal-devrimcileri, yarı burjuvaları, *"çalışan" unsurları* kapsayabilecek bir "Emekçiler Birliği"nin kurulmasına çağrıda bulunuyorlar. Daha, Odessa'lı ve Trans-hazer'li grupların veya "Brodjaga" ve "Schura" (45) adlı gülünç broşürlerin gerizekâlı "yazarları' gibi az etkili diğer grup ve kişilerin sözünü hiç etmiyorum.

Menşeviklerin sıralarında böylesine bir karışıklık egemendir.

Fakat işçi kongresi nasıl çağrılmalı, nasıl örgütlenmeli, çağrılmasına neden ve çağrılma zamanı ne olmalı, Kongreye kimi davet etmeli, çağrılması (Kongrenin ç.n.) için girişimi ele kim almalı?

Menşeviklerde, kongrenin amacı sorununda olduğu gibi, tüm bu sorunlardada aynı karışıklık hakimdir.

Bunlardan bazıları, işçi kongresi seçimlerini, Duma seçimleriyle birleştirmeyi ve böylece işçi kongresini "bağımsız metotlarla" örgütlemeyi önerirken, diğerleri hükümetin "müsamahasına" güvenmeyi ve en son durumda onun "muvafakatını" rica etmeyi öneriyorlar; yine başkaları, sayıları 3-4 bini bulsa bile, delegeleri yurt dışına göndermeyi ve işçi kongresini orada, illegal yapmayı salık veriyorlar.

Bazı Menşevikler, Kongrede, yalnız kurula uygun işçi organizasyonlarına bir temsilcilik verilmesini önerirken, diğerleri Kongreye, saflarında 10 milyondan az olmayan, bütün örgütlü ve örgütsüz proletaryanın temsilcilerini zorlamayı tavsiye ediyorlar.

Bazı Menşevikler, işçi kongresinin, Sosyal-demokrat Partinin inisiyatifi ile ve entelektüellerin katılmasiyle çağırmayı önerirlerken, diğerleri, gerek partiyi, gerekse entelektüelleri bir yana atmayı ve Kongreyi entelektüeller katılmaksızın, yalnız işçilerin kendi inisiyatifleriyle çağırmayı salık veriyorlar.

Bazı Menşevikler, işçi kongresinin en kısa zamanda çağrılmasında ısrar ederken, diğerleri, onu belirsiz bir zamana ertelemeyi ve kendilerini önce işçi kongresi fikri için ajitasyonla sınırlamayı öneriyorlar.

Şimdi, uzun yıllardan beri proletaryanın mücadelesini yöneten, saflarında 150000 üyeyi toplayan, daha şimdiden 5 kongre tertiplemiş olan vb. vb. mevcut Sosyal-demokrat İşçi Partisini ne yapmalı? Onu cehenneme mi yollamalı" ne?

Bunun üzerine tüm Menşevikler, Axelrod'tan Larin'e kadar, *bizim bir proletarya partisine sahip olmadığımız,* yolunda, tek sesli bir cevap veriyorlar. Kongrede, Menşevikler, bize, "mesele bir partiye sahip olmadığımızdır" diyorlardı *"biz, yalnız küçük-burjuva entelektüelliğinin bir organizasyonuna sahibiz",* ve bu işçi kongresi yardımıyla, bir parti ile telâfi edilmek zorundadır. Bunu Kongrede, Menşeviklerin konuşmacısı Axelrod yoldaş açıklamıştı.

Fakat, izninizle soralım, niçin? Bu, Partimizin bütün kongrelerinin, ilkinden (1898), sonuncusuna değin (1907) -ki bunların tertibinde Menşevikler bütün güçleriyle katılmışlardır, kongrelerin tertibi için gereken, Menşeviklerinde Bolşevikler kadar sorumlu olduğu, proletaryanın para ve güç harcamalarının bütün bunların, -yalnızca sahtekârlık ve iki yüzlülük olduğu anlamına gelirdi?!

Bu, Partinin proletaryayı mücadeleye davet için yaptığı bütün çağrıların -bu çağrıları Menşeviklerde imzalamışlardır-; 1905, 1906 ve 1907 yıllarında, Parti önderliğinde olan ve çoğunlukla Partinin inisiyatifi ile meydana gelen, bütün grevlerin ve ayaklanmaların; Partimizin önderliğinde proletaryanın bütün zaferlerinin; *Parti adına ve Parti bayrağı altında* Petersburg, Moskova vb. sokaklarında düşen, Sibirya'da yok olan, zindanlarda çürüyen proletaryanın verdiği binlerce kurbanın- bütün bunların, bir komedi ve sahtekârlık olduğu anlamına gelirdi.

Ve bu, bir partiye değil, "küçük-burjuva entelektüelliğinin bir örgütüne" sahip olduğumuz anlamına gelirdi?

Bu tabii ki doğrudan doğruya bir yalandı, öfkelendirici ve utanmazca bir yalandı.

Axelrod'un, yukarıda sözü edilen açıklamalarının, Petersburg'lu ve Moskova'lı işçi delegeleri arasında sınırsız bir kızgınlığa yol açtığı, çok iyi anlaşılıyor. Yerlerinden fırlayarak, "burjuva sensin, sensin yurt dışında oturan, biz değil; biz işçiyiz ve kimsenin onu aşağılamasına izin vermeyeceğimiz, bir Sosyal-demokrat Partiye sahibiz"... diyerek, konuşmacı Axelrod'u enerjik bir biçimde yanıtladılar.

Fakat biz, işçi kongresinin yapıldığı durumu göz önüne getirelim, yapıldığını düşünelim. O zaman, mevcut Sosyal -demokrat Parti eski eşyalara atılırdı, işçi kongresi, böyle veya başka türlü çağrılırdı ve bu kongrede, tam bilinmiyor, ya bir "İşçi Birliği" ya da bir "Emekçiler Birliği"nin örgütlenmesi isteniyordu. Şimdi nasıl devam edecek? Bu Kongre hangi programı kabul edecektir? İşçi Kongresi hangi işareti taşıyacaktır?

Bazı Menşevikler, cevap olarak, İşçi kongresinin, Sosyal -demokrasinin programını, tabii ki biraz yontarak, alabileceğini söylüyorlar; fakat hemen İşçi Kongresinin bu programı almayabileceğinide, ekliyorlar. Onlara göre ,buda proletarya için özel bir talihsizlik olmaz. Diğerleri daha kesin yanıtlıyorlar: Proletaryamızın içine büyük ölçüde küçük-burjuva uğraşları işlediği için, İşçi Kongresi, bütün ihtimallere göre, Sosyal-demokratik proğramı değil, fakat bir küçük-burjuva *demokrat programı* kabul edebilecektir. Proletarya, İşçi Kongresinde, Sosyal-demokrat programı kayıba uğratacaktır fakat, buna karşı bütün işçileri *bir* Birlikte toplayacak olan, bir işçi örgütü kazanacaktır. Örneğin, Moskova'lı Menşeviklerin lideri N. Tscherewanin böyle konuşuyor (bk. "Taktiğin problemleri"). (46)

Yani: "Sosyal-demokrat program olmaksızın bir işçi derneği" İşçi Kongresinin muhtemel sonucu bu olurdu.

En azından Menşeviklerin kendileri böyle düşünüyorlar.

İşçi Kongresinin çağrılmasının amaçları ve metotları gibi bazı sorunlarda, kendi aralarında uyuşamayan Menşeviklerin, "bir partiye değil, *eski eşyalar arasına atılamsının zorunlu olduğu,* küçük-burjuva entelektüelliğinin bir örgütüne sahip olduğumuz" görüşünde uyuştukları göze çarpıyor...

Axelrod'un raporuda bu çerçeve içinde hareket ediyordu.

Axelrod'un raporundan, işçi kongresi için ajitasyonun,

pratikte de kaçınılmaz olarak, Partiye *karşı* ajitasyonla, ona karşı bir savaşla sonuçlanacağı, anlaşılmıştır.

Keza, işçi kongresinin çağrılması için partik çalışmada, kaçınılmaz olarak, bugün olduğu gibi, Partinin çözülmesi (desorganizasyon ç.n.) ve eritilmesi için pratik çalışmayla sonuçlanacaktır.

Bu esnada Menşevikler -konuşmacılarının ağzından vede ortak bildirilerinde- parti kongresinden, işçi kongresini örgütleme denemelerinin, yani partinin çözülmesine yol açan denemelerin, ajitasyonunu yasaklamasını istiyorlardı.

İşçi Kongresi üzerine hiç bir şey söylemeyen Plechanow'un konuşması istisna olmak üzere, Menşevik konuşmacıların açıklamalarında, kahrolsun Parti, kahrolsun Sosyal -demokrasi, yaşasın partisizlik, yaşasın Sosyal-demokratik olmayan "İşçi Birliği" şiarlarının, kırmızı bir şerit gibi geçtiği ilginçtir. Bu şiarlar, konuşmacılar tarafından açıkca ileri sürülmemekle birlikte, konuşmalarından bunlar duyuluyordu.

Boşuna değil, bütün burjuva yazarlar, sendikalistlerden ve Sosyal-devrimcilerden, Kadetlere ve Oktobristlere kadar -bütün bunlar, boşuna değil- tutkuyla işçi kongresi lehine konuşuyorlar. Fakat bunlardır Partimizin bütün düşmanları ve işçi kongresinin çağrılması için pratik çalışma Partimizi önemli ölçüde güçsüzleştirebilir ve çözebilirdi (desorganizasyon ç.n.). Bu durumda "İşçi Kongresi fikrini" nasıl memnuniyetle karşılamasınlar?

Bolşeviklerin konuşmacıları tamamen farklı konuşmuşlardır.

Bolşevik konuşmacı Lindow yoldaş, Menşeviklerin kendi aralarındaki ana akımların karakteristiğini kısaca çizdikten sonra, bir işçi kongresi düşüncesini ortaya çıkaran şartların aydınlatılmasına dönmüştür. İşçi Kongresi için ajitasyon 1905 yılında, Ekim günlerinden önce, Repressalie (misilleme) zamanında başlamış, Ekim ve Kasım günlerinde ke-

silmişti. Sonraki aylarda, yeni Repressalie aylarında, bir işçi kongresi için ajitasyon yeniden canlanmış, birinci Duma zamanında ki nisbi özgürlük günlerinde silinmiş, birinci Dumanın dağıtıldığı günlerde ise tekrar güçlenmişti vb. Sonuç açıktır: Nisbi özgürlük günlerinde, Partinin özgürce yayılma olanağı varken, bir "geniş partisizler Partisi" oluşturmak amacını güden İşçi Kongresi için ajitasyon, doğal olarak temelini yitiriyor; ve tersine, Repressalie günlerinde, Partiye üye akımının engellendiği günlerde, dar Partinin genişletilmesi veya Partinin bir "geniş partisizler" Partisi ile telâfi edilmesi için, yapay tedbir olarak, bir İşçi Kongresi için ajitasyon, belirli bir temel buluyor. Fakat, soruna hiç bir yapay tedbir ile yardım edilemeyeceği, çünkü, Partinin gerçekten genişlemesi için bir İşçi Kongresine değil, bunun kendisininde (bu işçi kongresinin de ç.n.) gereksinme duyduğu politik özgürlüğe gerek olduğu, kendiliğinden anlaşılıyor.

Ayrıca, bir İşçi Kongresi somut şekliyle alındığında, temelden yanlıştır: Çünkü, o gerçeklere değil fakat, "bir partiye sahip olmadığımız" yolunda yanlış iddialara dayanıyor. Fakat gerçek olan bizim, yüksek sesle ve anlaşılır biçimde varlığını ilân eden, kendisini, proletaryanın düşmanlarına ısrarla hissettiren, bir proleter Partisine sahip olduğumuzdur. Menşeviklerin kendileri, bunu çok iyi biliyorlar. İşte böyle bir Partiye şimdiden sahip olduğumuz için ve tamda bunun için, bir İşçi Kongresi düşüncesi temelden yanlıştır. 150 000 ileri işçiyi kapsayan ve başında yüzbinlerce savaşcısı olan bir Partiye sahip olmasaydık, geçen yüzyılın 60'larında ki Alman Sosyal-demokratları veya 70'lerde ki Fransız sosyalistleri gibi, az nüfuzu olan, küçük bir kümecik insan olsaydık, bu durumda bizzat kendimiz, içinden Sosyal-demokrat Parti çıkarmak amacıyla, bir işçi kongresi çağırmak için uğraşırdık. Fakat, söz konusu olan tam da; bizim şimdiden bir Partiye, kitleler arasında muazzam nüfuzu olan, gerçek bir proleter Partisine sahip olduğumuz ve bir işçi

kongresi çağırmamız için, bir "partisizler partisi"nin fantazi şeklini kurmak için, kaçınılmaz olarak, her şeyden önce mevcut Parti ile "bozuşmak", her şeyden önce onu yıkmak, zorunda olduğumuzdur.

Bir İşçi Kongresinin çağrılması için çalışmanın, pratikte kaçınılmaz olarak, Partinin çözülmesi (desorganizasyon ç.n.) için çalışma ile sonuçlanacağının nedeni budur. Fakat herhangi bir zaman "geniş partisiz Parti'lerini yaratmak yerine başarılı olabilecek mi, hem sonra yaratılması gerçekten gereklimi, esas soru budur.

Partimizin düşmanlarının, bütün bu Kadetler ve Oktobristlerin, Menşeviklere, İşçi Kongresi yararına yaptıkları ajitasyon için, böyle gayretle övgü dağıtmalarının nedeni budur.

İşçi Kongresinin çağrılması için çalışmanın, tehlikeli ve zararlı olduğu yolundaki Bolşevik görüşün nedeni budur: Zira, o kitlelerin gözünde Partinin adını kötüye çıkarıyor ve kitleleri, burjuva demokrasisinin etkisi altına götürüyor.

Lindow yoldaşın açıklamaları yaklaşık olarak bunlardı.

İşçi Kongresi için, Sosyal-demokrat Partiye karşımı, yoksa, Parti için, İşçi Kongresine karşı mı?

Kongrede, sorunun konumu böyleydi.

Bolşevik işçi delegeleri, soruyu hemen kavramışlardı ve "Partiyi savunmak için" şiddetle ayağa kalkınmışlardı: "Biz, Partinin patriotlarıyız", diye açıklamışlardı, "Partimizi seviyoruz ve Partimizin yılgın entelektüeller tarafından gözden düşürülmesine, izin veremeyiz".

Alman Sosyal-demokrasisinin temsilcisi Rosa Luxemburg yoldaşın, Bolşeviklerle tamamen aynı düşüncede olması ilginçtir. Rosa Luxemburg açıklamasında, "biz Alman Sosyal-demokratları" demiştir, "kitleler kendiliğinden Partiyi arar ve durdurulmaz biçimde, ona doğru itilirken, kitleleri yoklayarak arayan Menşevik yoldaşların gülünç kafasızlığını, anlayamıyoruz"...

Tartışmalarda, konuşmacıların büyük çoğunluğunun Bolşevikleri desteklediği ortaya çıkmıştır.

Tartışmaların kapanmasından sonra, bir Bolşeviklerden ve bir Menşeviklerden olmak üzere, iki karar oylamağa getirildi. Bolşeviklerin taslağı temel olarak alındı. Yalnız, İşçi Kongresi sonunda tartışma özgürlüğünün kısıtlanmasına yönelen, bir tek, az çok önemli değişiklik önerisi kabul edilirken, hemen hemen bütün ilkesel nitelikteki değişiklik önerileri reddedilmişti. Bütün olarak karar şunları ifade ediyor: "İşçi Kongresi düşüncesi, Partinin çözülmesine (desorganizasyon ç.n.) yol açar", "geniş işçi kitlelerinin, burjuva demokrasisinin etkisi altına girmesine (ona tabi olmasına ç.n.) yol açar ve bu nedenle, proletarya için zararlıdır. Bunun yanı sıra Karar, İşçi Kongresi ile, Partinin çözülmesine yalnız neden olmayan, onunla yalnız rekâbet yapmayan, bilakis, tam tersi, Partiyi güçlendiren, devrimci kalkınış zamanlarında pratik sorunları çözmede ona yardımcı olan ve onu izleyen İşçi Temsilcileri Sovyetleri ve onların kongreleri arasında keskin bir ayırım yapıyor.

Sonunda, bütün karar 94 oya karşı, 165 oy çoğunlukla kabul edildi. Diğer delegeler çekimser kalmışlardı.

Böylece Kongre, İşçi Kongresi fikrini, zararlı ve Parti düşmanı olarak reddetti.

Bu sorunda oylama, şu önemli olayı meydana çıkarmıştır: Oylamaya katılan 114 işçi delegeden, yalnız 25'i İşçi Kongresi lehine oy kullanmıştı. Diğerleri, karşı oy kullanmıştı. Yüzdelerle ifade edilirse; işçi delegelerinin Yüzde 22'si İşçi Kongresi için, Yüzde 78'i ise karşı oy kullanmışlardı. Fakat en önemlisi; İşçi Kongresi için oy kullanan 94 delegeden, yalnız Yüzde 26'sı işçiydi ve Yüzde 74'ü entelektüeldi.

Fakat Menşevikler durmadan, İşçi Kongresi fikrinin işçilerin düşüncesi olduğunu, yalnız "entelektüellerin", Bolşeviklerin, kongrenin çağrılmasına karşı etki yaptıklarını vb. vb. bağırmışlardı. Bu oylamaya göre ise, tersine, İşçi Kongresi düşüncesinin, daha çok entelektüel hayalcilerin düşüncesi olduğunu tespit etmek gerekir...

Menşeviklerin arasında bile, işçilerin, İşçi Kongresi için oy kullanmadıkları göze çarpıyor: 39 işçi delegesinden (30 Menşevik artı 9 Bund'çu) yalnız 24'ü lehte oy kullanmışlardır.

Bakû 1907
İlk kez "Bakinski Proletari"de (Bakûlu İşçi) yayınlandı
Nr. 1 ve 2, 20 Haziran ve 10 Temmuz.
İmza: Koba İwanowitsch.

III. DEVLET DUMASININ SOSYAL DEMOKRAT TEMSİLCİLERİNE SEÇMEN DİLEKLERİ

22 Eylül 1907 (48)
Bakü kenti kuryesi yetkililerinin toplantısında kararlaştırıldı.

Devlet Dumasında Sosyal-demokrat temsilciler, bir parti örgütü olarak, Parti ile en sıkı biçimde bağları bulunan ve MK'nın önderliğine ve emirlerine itaat etmek zorunda olan özel bir fraksiyon oluşturmak zorundadır.

Devlet Dumasındaki Sosyal-demokrat fraksiyonun ana görevi, çalışanların kapitalist sömürüden kurtuluş mücadelesini olduğu kadar, proletaryanın Rusya'da şimdiki burjuva -demokratik devrimde oynamakla yükümlü olduğu politik önderlik rolüne yaraşacak biçimde sınıf eğitimini ve sınıf mücadelesini de teşviktir.

Bu amaç için bu fraksiyon, Sosyal-demokrasiyi, Kadetlerden başlayıp Sosyal devrimcilerle biten diğer örgüt ve devrimci partilerin tümünden ayıran, proleter sınıf politikasını her durumda uygulamak zorundadır. O, bu görevi hiç

bir şekilde, Dumadaki her hangi bir politik parti ve gruplarla yapılan birleşik muhafız aksiyonu korumak uğruna feda etmemektedir.

Temsilcilerimiz Dumada, Derebeylerin ve Karayüzlerin partilerinin olduğu gibi, Kadetlerin ihanetci liberal -monarşist- burjuva partilerininde karşı devrimci karakterlerini sürekli ortaya çıkarmalıdır. Diğer yanda küçük burjuva köylü partilerini (Sosyal devrimciler, Halkçı sosyalistler ve Trudowiki) liberallerden koparmaya ve onları Karayüzlere olduğu gibi Kadet burjuvazisine karşı mücadele içinde kazanarak, kararlı bir demokratik-devrimci politika yoluna itmeye çalışmalıdır. Sosyal demokrat fraksiyon aynı anda gerici-sahte sosyalist ütopyalara karşı mücadeleyide yürütmek zorundadır, Sosyal devrimciler, Halkçı sosyalistler ve başkaları, küçük burjuva nitelikteki taleplerini bu kılığa sokar ve onun yardımıyla işçi sınıfının saf sınıfsal proleter-sosyalist bilincini bulandırırlar. Fraksiyonumuz Duma tribününden, şimdiki devrim üzerine tüm gerçekleri bütün halka açıklamak zorundadır: Halka yüksek sesle ve anlaşılacak bir şekilde, *Rusya'da barışçıl yollardan halkın kurtuluşuna ulaşmanın imkansız olduğunu,* özgürlüğe giden tek yolun tüm halkın Çarlık iktidarına karşı mücadele yolu olduğunu söylemelidir. Sosyal-demokrasinin kitleleri yeniden açık savaşa çağırırken kullandığı şiar, genel, dolaysız, eşit ve gizli seçim hakkı ile, tüm halk tarafından özgürce seçilen Kurucu Meclis temelinde, Çarlık saltanatına kesinlikle son vermek ve Rusya'da Demokratik Cumhuriyeti kurmaktır. Liberal burjuvazi tarafından proleter şiara karşı konulan, Sorumlu Kabine vb. biçiminde herhangi bir başka şiar, Sosyal-demokrat fraksiyonca kabul edilemez ve desteklenemez.

Sosyal-demokrat fraksiyonun, Devlet Dumasının günlük yaşama ve diğer faaliyetlerine katılması, gerçek iktidar mutlakiyetçi hükümetin elinde kaldığı sürece, halka, yaşamanın

ne kadar tutarsız ve sonuçsuz olduğunu açıklamak amacını gütmelidir.

Sosyal-demokrat fraksiyon III. Devlet Dumasında bu biçimde çalışarak, proletaryanın ve onunla birlikte köylülüğün halen Duma dışında Çarlık saltanatına karşı sürdürdükleri devrimci mücadeleyi ilerletecektir.

Eylül 1907'de özel broşür olarak yayınlandı.
Broşürün Rusca metnine göre.

MÜZAKERE BOYKOT EDİLMELİDİR! *(49)*

Petrol sanayicileri ile müzakereye katılma veya boykot etme sorunu, bizim için bir prensip sorunu değil, pratik elverişlilik sorunudur. Biz, bazı yaramaz ve anormal "varlıkların" önerdiği gibi, her zaman ve tüm müzakereleri boykot edemeyiz. Ve tersine, Kadetvari yoldaşlarımızın yapmayı başardıkları gibi, sorunu her zaman müzakerelere katılmak lehine sonuçlandıramayız. Katılma veya boykot sorusuna canlı gerçeklerden ve sadece gerçeklerden bakarak yaklaşmalıyız. Burada, kitleleri birleştirme ödevimiz belirli gerçekler sonucu, belirli koşullar altında, katılma zorunluluğuna doğru gidebilir -o zaman kesinlikle katılmalıyız. Ve tersine, diğer şartlar altında aynı ödev boykot zorunluluğuna yol açabilir- o zaman müzakereyi mutlaka boykot etmeliyiz.

Ayrıca karmaşıklığı önlemek için, hareket ederken kullandığımız kavramları önceden tesbit etmeliyiz. Müzakere-

ye "katılmak" ne anlama geliyor? Müzakereyi "boykot" ne anlama geliyor? Müzakerelerde genel talepler formüle edersek, yetkililer seçersek vb., müzakereleri boşa çıkarmayı amaçlamamış bilakis -tersine- müzakerenin kurallarını tanıyarak ve ona dayanarak, petrol sanayicileri ile görüşmeler yürütmek için ve nihayet, şu veya bu anlaşmaya varmak için müzakerelere girmişsek, bu tutumumuzu müzakerelere katılma olarak nitelendirmek zorundayız. Fakat, talepler hazırlarsak ve bu talepleri daha iyi formüle etmek için yetkililer seçersek, hazırlanmış talepleri popülarize eder ve yayınlarsak, Petrol sanayicileri ile müzakere çalışmalarına katılmamayı, bilakis bütün müzakereyi boşa çıkarmayı ve *mücadeleden önce* petrol sanayicileriyle yapılacak tüm anlaşmaları önlemeyi *(mücadeleden sonra,* özellikle başarılı bir mücadeleden sonra bir anlaşmayı gerekli görüyoruz) amaçlıyorsak, bu tutumumuzu müzakereyi boykot olarak adlandırmak zorundayız; tabii ki aktif boykot, çünkü müzakerenin önlenmesiyle sonuçlanıyor.

Burada, Dumayla ilgili taktik ile müzakereyle ilgili taktik hiçbir şekilde karıştırılmamalıdır. Müzakereye katılmak veya onu boykot, *petrol bölgesinde* hüküm süren durumun düzeltilmesinin koşullarını hazırlar, buna karşın Dumaya katılmak veya onu boykot etmek *ülkedeki* tüm ilişkileri *düzeltmeyi* amaçlar. Müzakerenin kaderi tamamıyla *yalnızca* ilgili bölgenin proletaryası tarafından belirlenir, çünkü proletarya katılmazsa müzakere kendiliğinden düşer, buna karşılık Dumaya katılmanın veya onu boykot etmenin kaderi yalnızca proletarya tarafından değil, bilakis köylülük tarafından da belirlenir. Son olarak müzakerenin aktif boykot edilmesi (önlenmesi) rahatça ve aktif aksiyonlar olmaksızın gerçekleştirilebilir, aynı şey Duma boykotunun sonuçları üstüne söylenemez. Bu genel düşüncelerden sonra önümüzdeki müzakerenin boykotunun somut sorununa geçelim.

Bakû işçilerinin ekonomik mücadelesinin tarihi iki döneme ayrılabilir.

İlk dönem; Fabrika işçilerinin, girişgen kişiler olarak öne çıktıkları, petrol işçilerinin, *(50)* onları, basit ve güvenceli önder olarak izledikleri, petrol işçilerinin, üretimde muazzam bir role sahip olduklarının bilincine varmalarından önceki, son zamanlara kadar süregelen, mücadele dönemidir. Petrol sanayicilerinin bu dönemdeki taktiği, fabrika işçileri ile cilveleşme taktiği, fabrika işçilerine sistemli muvafakat taktiği ve petrol işçilerinin bir o kadar sistemli görmezden gelinmesi olarak nitelendirilebilir.

İkinci dönem: Petrol işçisinin uyanışı, bağımsız olarak sahneye çıkışı ve fabrika işçilerinin geri itilmesi ile açılır. Halbuki bu ortaya çıkış oldukça karükatürleşmiştir, çünkü; 1. utanç verici primlerden öteye gidemiyor ve 2. fabrika işçilerine karşı son derece uğursuz bir güvensizlik havası taşıyor. Petrol sanayicileri bu değişen durumu kullanmayı deniyorlar ve taktiklerini değiştiriyorlar. Şimdi artık, fabrika işçileriyle cilveleşmiyor, onlara rüşvet vermeye çalışmıyorlar -çünkü petrol işçilerinin artık sürekli itaat etmeyeceklerini çok iyi biliyorlar-, aksine petrol sanayicileri, fabrika işçilerini *petrol işçilerinin katılmadığı* bir greve kışkırtmaya uğraşıyorlar ve bununla, fabrika işçilerinin nispeten güçsüzlüğünü sergilemeyi ve onları uysallaştırmayı amaçlıyorlar. Buna paralel olarak, önceleri petrol işçilerine hiç bir şekilde ilgi göstermeyen petrol sanayicileri şimdi, primlerle ikramda bulunarak, onlarla küstahca cilveleşiyorlar. Bununla, petrol işçilerini fabrika işçilerinden kesinlikle koparmayı, onları (petrol işçilerini ç.n.) tümüyle rüşvetçi yapmayı, onlara petrol sanayicilerine kölece güveni aşılamayı, uzlaşmasız mücadele prensibi yerine, pazarlık ve uşakça dilencilik "prensibini" koymayı ve dolayısiyle her iyileşmeyi olanak dışı yapmayı amaçlıyorlar.

Gelecek müzakerede aynı amaçlar için "düşünüldü"

Anlaşılıyor ki, ileri yoldaşların en yakın görevi, petrol işçileri uğruna inatçı bir mücadele, *petrol işçilerinin bilinçlerine petrol sanayicilerine karşı sınırsız bir güvensizlik fısıldayarak, kafalarında pazarlık ve dilenciliğin zararlı önyargılarını silerek,* onların fabrika işçisi arkadaşlarla birleşmeleri uğruna mücadeledir. Sahneye ilk kez ve öylesine beceriksizce ve karikatürümsü çıkan ("Bahşiş" *(51)* vb.) petrol işçileri kitlesine, yaşamada iyileşmelerin yukarıdan verilmediğini ve pazarlıkla kazanılmadığını, bilakis aşağıdan, fabrika işçileri ile ortaklaşa mücadele ile alındığını keskin ve yüksek sesle söylemeliyiz (sadece sözlerle değil, gerçeklerle de göstermeliyiz!)

Müzakere sorununu, sadece bu görevi göz önünde bulundurursak doğru olarak çözebiliriz.

Mücadelenin bir bölümünün gidişini sürdürdüğü, başlaması yakın olan genel mücadeleden önce, petrol sanayicileri, petrol işçilerini fabrika işçilerinden koparmak ve onların genç bilincini rüşvete alıştırmak için sağa sola prim dağıtırken, gelecek müzakerelere katılmak ve bağlayıcı bir anlaşmanın hazırlanması amacı ile, petrol sanayicilerinin ve işçilerin ortaklaşa çalışmalarına çağrı, böyle bir anda *"müzakereye gitmek"* isteği, sanıyoruz ki kitlelerin kafasında "Bahşiş" önyargılarını silmek değil bilakis onları sağlamlaştırmak anlamına gelir. Kitlenin bilincine petrol sanayicilerine karşı güvensizlik değil, aksine güven fısıldamak anlamına gelir. Petrol işçilerini fabrika işçileri etrafında toplamak, fabrika işçilerine yakınlaştırmak değil fakat, onları zaman zaman yarı yolda bırakmak, kapitalistlerin pençesine geri fırlatmak anlamına gelir.

Tabii ki "her kötülüğün kucağında bir iyilik yatar". Yoldaş "Kotschergar"ın *(52)* ifade ettiği gibi, şu anda yapılan bir müzakerenin örgütlenmesi için, mücadelenin yayılması, için belirli yardımları olabilir. Ancak, eğer müzakerenin yol açtığı zarar bu *belirli* yararları aşıyorsa, müzakereyi lüzumsuz eşya gibi kenara atmamız şüphesiz gereklidir. Çünkü eğer yoldaş Kotschergar özellikle, "örgütlediği" ve "mücadeleyi yaydığı" için "müzakereye gidiyorsa", kalkınma esnasında, genel mücadelenin arefesinde, hazırlıkta bulunan genel mücadelenin başlangıcında "müzakereye gidilmemesi"nin nedeni oldukça anlaşılmazdır. Korkulacak ne var? "Genel örgütlenme", "Mücadelenin yayılması" o zaman daha da gereklidir. O zaman kitlelerin yukarıdan gelen muvaffakiyetler için daha az yatkın olmaları gerekir? Fakat esas dava işte budur, yetkili seçmek demek, kitleleri örgütlemek demek değildir. Örgütlemek (tabii ki Gapon'un anlayışıyla değil, bizim kullandığımız anlamda) *her şeyden önce,* kapitalistler ve işçiler arasında *uzlaşmaz* karşıtlığın bilincini geliştirmektir. Sadece *böyle* bir bilinç var olsa, geri kalan kendiliğinden gelirdi.

Ancak gelecek müzakere işte tamda bunu veremiyor.

Bunun için, mevcut ilişkiler içinde görevimize uyan tek taktik, müzakereyi boykot taktiği olabilir.

Boykot taktiğini en iyi şekilde, işçiler ve petrol sanayicileri arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın bilinci geliştirir.

"Bahşiş" önyargılarını sarsan ve petrol işçilerini petrol sanayicilerinden koparan boykot taktiği, petrol işçilerini fabrika işçileri etrafında birleştirir.

Petrol sanayiiclerine karşı güvensizlik yayan boykot taktiği, kitlelerin gözünde, yaşamın düzeltilmesi için tek çare olarak mücadelenin gerekliliğinin altını çizer.

Bunun için bir boykot kampanyası açmalıyız: İşyeri toplantıları düzenlemeli, talepler hazırlamalı, ortak taleplerin daha iyi formüle edilmesi amacıyla yetkili seçmeli, talepleri basıp, yaymalı, onları açıklamalı, kesin onay için bir kez daha kitleler arasına getirmeli vb. vb., ortak talepler popüler olduğunda ve "legal imkânlar" kullanıldığında, müzakereyi

boykot yoluyla boşa çıkarmak, onu kahkahalara terketmek ve dolayısiyle ortak, talepler için mücadelenin gerekliliğinin altını çizmek, bütün bunlar boykot şiarı altında yapılmalıdır.

Yani, müzakereyi boykot etmek geçerlidir!

"Gudok (Canavar Düdüğü) Nr. 4
29 Eylül 1907.
İmza: Ko...
Rusça gazete metnine göre:

Petrol sanayicisi beyler ricata geçtiler. Kısa süre önce gazetelerinde, "Neftjanoje Delo" *(53)* redaktörünün ağzıyla, Bakû'daki sendikaların "işçilik dışında, yabancı bir öğe" olduğunu açıklıyorlardı. Resmi makamlarda onların (petrol sanayicileri ç.n.) isteğini yerine getirerek, işçileri, bir örgütleme komisyonu için yetkililer seçmeye çağıran bildiriler yapıştırdılar; bununla sendikaları kampanyanın önderliğinden almak istiyorlardı. Dün böyleydi. Fakat bugün 7 Ocak'ta, fabrika müfettişleri, petrol sanayicilerinin bir toplantısı olduğunu, sendikalara, petrol alanlarında ve fabrikalarda toplantılar düzenleyebilme hakkı veren izin kâğıtları çıkarılmasının Belediye başkanına teklif edilmesi kararının bu toplantıda alındığını, sendika sekreterlerine bildirmişlerdir.

Kapitalist beyler, sendikaların etkisinin güçlenmesinden korkuyorlar, işçileri dağılmış ve örgütsüz bir durumda görmek istiyorlar, bu nedenle petrol alanı - ve fabrika komis-

yonlarını bile tanımak istemiyorlar. Ancak biz onları şimdi, işçi yaşamının en önemli sorunlarından birinin, müzakere ve kollektif anlaşma sorununun çözümünün sendikalarca yürütülmesi gerektiğini ve yürütüleceğini kabullenmeye zorladık.

Petrol sanayicisi beylere ve resmi makamlara işçi örgütlerine karşı mücadelelerinde Daschnakzakanlı *(54)* baylar ve sosyal devrimciler yardım ettikleri halde, onları sendikaların yürütücü önemini kabullenmeye zorladık.

Daschnazakanlı beyler Belediye başkanının çağrısına -sendikaların kampanyayı yürütmesi için konan şartları, öncelikle bunların en önemlisini -işçi örgütlerinin tanınmasını- engellemek için tabiiki kendi yararlarına hemen uydular, vakit kaybetmeden seçimlere gittiler.

Ancak petrol sanayicileri beyler Daschnakzakan'ların çabuk çalışmasından hoşnut değiller. Onların (Daschnakzakanların ç.n.) ardından sadece Abijanz, Raduga, Ararat, Pharos vb. küçük firmalar gitti ve sadece birkaç büyük ermeni firmasında seçimler yapıldı.

Kaspi-Karadeniz-Şirketinin, Nobel'in, Kokorew'in, Born'un, Schibajew'in, Assadullajewin, Moskova-Kafkasya- Şirketinin ve diğer firmaların işçileri aldıkları kararlarda böyle seçimleri protesto ediyor ve sendikalara izin kâğıdı verilene dek bu seçimlere katılmayı reddediyorlardı.

En büyük ve en etkili firmaların işçileri isteklerini açık ve kararlı bir şekilde ifade ettiler ve bununla sadece petrol sanayicisi beylere değil, şevkle bir dolu boş şey konuşan "arkadaşlar"ınada cevap verdiler.

Işçiler ortak bildirilerinde sendikalarca konan koşulların, Sosyal devrimcilerin, "Niçan müzakereye katılmıyoruz" adlı broşüründe iddia ettikleri gibi, liderlerce uydurulmadığını açık ve kesin olarak kanıtladılar.

Resmi makamlar, petrol sanayicileri ve Daschnakzakanlar, sendikaların etkisinin yaygınlaştırılmasına karşı mücadele ediyorlar. Işçiler sendikalara güvenlerini bildiriyorlar ve sendikalarca konan koşullar doğrultusunda dayanışmalarını gösteriyorlar.

"Müzakere" ve "görüşme" kelimeleri işçiler için ürkütücü bir hayalet değildir ve olmamasıda gerekir, nasıl bir grev arefesinde görüşmeler yürütmekten ve talepler koymaktan korkmuyorlarsa aynen öyle. Bazen, taleplerin ileri sürülmesi, anlaşmazlıkların grevle çözümlenmesi zorunluluğunu ortadan kaldırıyor. Çoğunlukta tersi oluyor. "Müzakereler"in, şimdiki durumu olduğu gibi işçilerin önüne sergilemesi için, müzakereler nedeniyle yapılan kampanyanın, işçi yaşamı üzerine tüm sorunların geniş çapta ortaya atılması ve alenen açıklanması dolayısıyla işçilere paha biçilmez hizmetlerde bulunması için, sendikalarca konmuş ve seçilecek olan yetkililere yöneltilen seçmen taleplerinin içinde bulunacak olan koşulların gerçekleştirilmesi gerekir.

Tüm işçi kitlesinin önünde yapıldıktan sonra, hiç bir müzakereden "korkmamak" gerekir. Konulan koşullar, müzakereyle ilgili tüm sorunların açıklanmasında, bütün işçilere geniş ölçüde katkıda bulunma olanağı sağlıyor.

Hüzünlü bir hatıra bırakmış olan Schendrikow-tipinde müzakereler, herzaman için gömüldü. Makine işçileri birliğine "katılan" arkadaşların bizi izlemelerini ve "Ne pahasına olursa olsun müzakere" şiarını bırakmalarını sağladık. Onlarda, temel koşul, sendikaların yönetici önemi kabul edilmezse seçimleri boykot etme kararı aldılar. Biz "Her pahasına" boykot taraftarlarınında kalmamasını sağlayacağız. Müzakere ve özellikle müzakere dolayısıyla kampanya, gerekli koşullar sağlanırsa, işçilerce kabul edilebilir.

İşçiler son ortak bildirilerinde görüşümüzün doğruluğunu onayladılar.

İzin kâğıtları verildi. Demekki resmi makamları ve petrol sanayicilerini, sendikaların yönetici rolünü tanımaya zorladık.

En büyük firmaların işçilerinin çoğunluğu, seçimlere, koyduğumuz koşullar altında katılma lehinde konuştular.

Şimdi sakin ve emin adımlarla, kendilerine şu ödevin verilmesini tavsiye edeceğimiz, yetkililer seçimine doğru yürüyebiliriz: Örgütleme komitesinde müzakerelerin yürütülmesi için zorunlu koşul olarak, *öncelikle* aşağıdaki noktaların tanınmasını isteyecek olan 16 Delege seçin:

1. Müzakerelerin zamanı, işçi ve işveren yetkilileri tarafından, eşit haklara sahip müzakere ortakları olarak, yani karşılıklı anlaşma sonucu kararlaştırılmak zorundadır.

2. Herbirinin 100 işçi tarafından seçildiği tüm yetkililerin toplantısı, müzakerenin sonuna kadar orada bulunmalı ve işçilerin, müzakere üyelerinin, delegelerin raporlarını görüşmek ve onlara yetkili talimat vermek için periyodik ve ihtiyaca göre toplanmalıdır.

3. Yetkililerin, fabrikalarda, petrol alanlarında ve atölyelerde, istenilen ve önerilen anlaşma koşullarını görüşmek için toplantı düzenlemeye hakları vardır.

4. Petrol işçileri ve makine işçileri sendikalarının yönetim kurulları delegelerini, karar alıcı oy olmadan petrol sanayicileriyle müzakereye direkman gönderme hakkına sahiptir, devamla, müzakerelerin tüm komisyonlarında, yetkililerin toplantılarında, fabrika toplantılarında ve petrol sahası toplantılarında vb. konuşma hakkınada sahiptir.

5. Organizasyon komisyonunun delegeleri üretim dallarına ayrılmadan yetkili kurul tarafından birlik halinde bir bütün olarak seçilirler. Organizasyon komisyonunda müzakereler de birlik halinde bir bütün olarak yürütülür (tüm işçiler için aynı anlaşma).

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 14
13 Ocak 1908
İmzasız Makale
Rusça metnine göre.

BİR KEZ DAHA GARANTİLİ MÜZAKERE ÜZERİNE

Müzakere dolayısıyla yapılan kampanya son hızla sürüyor. Yetkililer seçimin sonuna yaklaşıyor. Yakın gelecekte yetkililer kurulu toplanacak. Bir müzakerenin yapılıp yapılmayacağı, bu müzakerenin hangi garantiler (koşullar) altında arzu edildiği, bu garantilerin nasıl anlaşılması gerektiği yetkililer kurulu öncelikle bu sorunlarla uğraşacaktır.

Yetkililer kurulunda ki tutumumuzla hangi çizgiyi izlemek zorundayız?

Petrol sanayicileriyle müzakerelerin, bizim için yeni birşey olmadığını tekrarlıyoruz. 1905 yılında böyle bir müzakeremiz vardı. Bir ikinciside 1906 yılında oldu. Bu müzakereler bize ne verdi, onlardan ne öğrendik, yararlarını kanıtladılarmı?

O zaman olduğu gibi kısa süre öncede, bir müzakerenin *aslında* hiç bir koşul olmadan kitleleri birleşirdiği, bize söy-

lendi. Ancak, gerçekler önceki müzakerelerden hiç birinin kitleleri birleştirmediğini vede birleştiremeyeceğini gösterdi: Sadece seçimler yapıldı ve bütün "birleşme" bununla bitti.

Neden?

Önceki müzakerelerin organizesinde *konuşma ve toplanma özgürlüğünden* hiç bir iz bulunmadığı için, kitleleri fabrikalarda, petrol alanlarında ve barakalarda toplama, ortaya konan her soruda seçmen dilekleriyle uğraşma ve genel olarak müzakerenin her meselesine aktif müdahale etme olanağı bulunmadığı için, kitle o zaman hareketsiz olmak zorundaydı. Ve işçi kitlelerinden çok uzaklarda, sadece delegeler kendilerini ispatladılar. Fakat biz uzun zamandan beri biliyoruz ki, kitleler kendilerini salt aksiyonlar içinde örgütleyebilir...

Devamla, müzakere süresince hür çalışabilmiş olan, tüm firmaların ve bölgelerin işçilerini etrafında birleştirip, bu işçilerin talepleri üzerinde çalışan ve bu taleplerin temeli üzerinde işçi delegelerini kontrol den, işçilerin sürekli organı olarak bir *yetkililer kurulu* olmadığı için, böyle bir yetkililer kurulunun oluşturulmasına petrol sanayicileri izin vermek istemiyorlardı ve müzakerenin inisyatörleri bunu kırgın olarak kabulleniyorlardı.

Yetkililer kurulunu kendi etrafında birleştirilebilecek ve onları sınıf savaşı yolunda yönlendirebilecek..., hareketin merkezlerinin *-sendikaların-* o zaman eksik olduğundan hiç söz etmiyoruz.

Müzakerenin *aslında* işçilerin taleplerini bile karşılayabileceği bize söylendi. Ancak, ilk iki müzakerenin deneyi bu sanıyı da yalanlamıştır. Çünkü, delegelerimiz ilk müzakerede işçilerin taleplerinden konuşmaya başladığında, petrol sanayicileri "bunun, müzakerenin gündemini ilgilendirmediğini", müzakerenin "endüstriye akaryakıt sağlamakla" yükümlü olduğunu ve bir takım talepleri görüşmekle yükümlü olmadığını söyleyerek araya giriyorlardı. Delegelerimiz ikinci müzakerede, işsizlerin delegelerininde katılmasını istediklerinde, petrol sanayicileri bu defada, bu tür talepleri karşılamaya yetkili olmadıklarını söyleyerek araya girdiler. Böylece delegelerimiz kapı önüne oturtuldu. Ve bazı yoldaşlar, delegelerimizin genel bir mücadele yoluyla desteklenmeleri sorusunu ortaya attıklarında, iki müzakerede kapitalistler tarafından, sönük ve kendileri için elverişli bir zamanda kışın, Wolga'nın buz tuttuğu, petrol ürünlerinin fiatının düştüğü, yani işçilerin zaferini sadece düşünmenin bile akılsızlık olacağı bir zamanda yapıldığından, böyle bir mücadelenin imkânsız olduğu meydana çıktı.

Önceki iki müzakere değerini böyle "kanıtladı".

Bir müzakerenin, bağımsız bir yetkililer kurulu olmayan bir müzakerenin, sendikaların katılmadığı ve yönetmediği, üstelik kışın toplanan bir müzakerenin kısacası, *garantisiz* bir *müzakerenin aslında* boş bir ses olduğu açıktır. Böyle bir müzakere sadece birleştirmemekle, sadece taleplerimizin elde edilmesini sağlamamakla kalmıyor, bilakis -aksine- hiç birşey vermeden, işçileri boş sözlerle doyurduğu için, taleplerimizin sağlanmasını da organize ediyor ve erteliyor.

Geçmiş iki müzakereden öğrendiklerimiz budur.

Sınıf bilinçli proletaryanın Kasım 1907'deki üçüncü müzakereyi boykot etmesinin nedeni budur.

Geçmiş müzakerelerin tüm deneylerine rağmen, petrol proletaryasının çoğunluğunun isteğine rağmen, *nihayet sendikalar arasında alınan karara rağmen,* garantisiz bir müzakereyi ajite eden makine işçileri sendikasından bazı yoldaşlar bunu anlasınlar.

Bunu anlasınlar ve bu birliği bozmasınlar.

Ancak, bu tüm müzakereleri ümitsizce terketmek zorunda olduğumuz anlamına mı gelir?

Hayır, bu anlama gelmez!

Sosyal devrimci boykotçuların itirazı, müzakereye gitmemeliyiz, çünkü oraya bizi düşmanlarımız, burjuvalar davet ediyor bu itiraz sadece gülmekle yanıtlanabilir: Çünkü, fabrikalara, endüstri atölyelerine veya petrol alanlarına çalışmaya da bizi aynı düşmanlar, burjuvalar davet ediyor. Bunun için biz fabrikayı, endüstri atölyesini veya petrol alanını yalnız bizi oraya düşmanlarımız, burjuvalar davet ettiğinden dolayı, boykot etmek zorundamıyız? Bu suretle açlıktan geberilebilinir! Bu, burjuvaların daveti üzerine işe gitmeyi kabul ettiklerine göre, tüm işçilerin akıllarını kaybettiği anlamına gelir!

Daschnakzakan'lıların, bir burjuva kuruluşu olduğu için müzakereye gitmemeliyiz, biçimindeki açıklamasına, böylesine gülünç bir açıklamaya aslında ilgi göstermek gerekmez: Çünkü şimdiki toplumsal yaşamda, aynı şekilde bir burjuva "kuruluşudur", fabrika, endüstri atelyesi, petrol alanı -tüm bunlar, burjuvazinin "yansımasına göre", burjuvazinin yarar ve çıkarları için organize edilmiş burjuva "kuruluşlarıdır"- bütün bunları sadece burjuva oldukları içinmi boykot edeceğiz? Böyle bir durumda nerelere yerleşelim. Merih'e, Jüpiter'e yoksa belkide Daschnakzaken'lerin ve Sosyal devrimcilerin hülya şatolarına mı?...

Hayır, yoldaşlar! Burjuvazinin pozisyonuna sırtımızı dönmemeli, bilakis oraya saldırmalıyız! Pozisyonları burjuvaziye bırakmamalı, bilakis onları adım adım kurtarmalı ve burjuvaziyi dışarı atmalıyız! Salt hülya şatosu sakinleri bu basit gerçeği kavrayamaz!

Eğer önceden talep ettiğimiz garantileri alamazsak, müzakereye gitmeyeceğiz, -fakat talep edilen garantileri alabilirsek, bu garantilere dayanmak, müzakereleri dilenciliğin bir silahıyken, devam edecek mücadelenin bir silahı yapmak için müzakerelere gideceğiz- aynen, bazı gerekli koşulların tanzim edilmesinden sonra, fabrikayı, endüstri atelyesini,

petrol alanını, kölelik arenasından; kurtuluş arenasına dönüştürmek için, işe gitmeyi reddetmediğimiz gibi.

Müzakereyi işçilerce kazanılan garantilerle organize etmek ve ellibin kişilik işçi kitlesini yetkililer kurulunun seçimine ve koşullarımızın hazırlanmasına çağırmakla, Bakû'daki işçi hareketini, onlar için elverişli yeni bir mücadele yoluna, örgütlü ve bilinçli, spontane (dağınık) olmayan ve sadaka dilenciliği yapmayan bir hareket yoluna yönlendiriyoruz.

Aslında garantili bir müzakereden beklediğimiz budur, *ya garantili bir müzakere veya tüm müzakerelere hayır (55)* dememizin nedeni budur.

Eski danışman baylar istedikleri kadar ajite etsinler, istedikleri kadar garantisiz müzakereyi övsünler, istedikleri kadar Subatow -bataklığının dibine gömülsünler- sınıf bilincine ermiş proletarya onları bataklıktan çekecek ve onlara sınıf savaşının geniş alanına adım atmayı öğretecektir!

Daschnakan baylar ve Sosyal devrimciler istedikleri kadar "çırpınsınlar" istedikleri kadar işçilerin örgütlü eylemlerini havadar yüksekliklerinden boykot etsinler sınıf bilinçli proletarya onları günahkâr dünyamıza indirecek ve başlarını garantili müzakere önünde eymeye zorlayacaktır!

Hedefimiz belli: Genel koşullarımıza ulaşmak ve yaşamamızı düzeltmek için proletaryayı yetkililer kurulu etrafında toplamak ve bu yetkililer kurulunu sendikalar etrafında birleştirmek.

Yolumuz belli: Garantili bir müzakereden, petrol endüstri proletaryasının yaşam için önemli gereksinimlerinin tatmin edilmesine doğru.

Uygun bir zamanda yetkililer kurulunu, bataklıktaki mü-

zakere taraftarlarına olduğu kadar Sosyal devrimci Daschnazakanlı boykotçuların masal uydurmalarına karşıda mücadele vermeye çağıracağız.

Belirli garantinlerle bir müzakere, veya hiç bir müzakereye ihtiyacımız yok!

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 17,
3 Şubat 1908.
İmzasız makale.
Rusça gazete metnine göre.

SON ZAMANDA Kİ GREVLERİMİZ NE İFADE EDİYOR?

Ocak ve Şubat grevlerinin karakteristik çizgisi, hareketimizin içine yeni unsurlar taşıyan bazı yeni özelliklerdir. Bu özelliklerin birisi -grevlerin savunucu (defensif ç.n.) niteliği- "Gudok"ta *(56)*, şimdiden söz konusu edilmiştir. Ancak, bu dışsal bir özelliktir. Hareketimizin gelişimine parlak bir ışık saçan, içsel bazı özelliklerin ilginçliği daha önemlidir. Taleplerin niteliğinden, grev yönetiminin metotlarından, yeni mücadele yöntemlerinden vb. söz ediyoruz.

İlk göze çarpan şey, taleplerin içerigidir. Grevlerin önemli bir bölümünde, karakteristik bir biçimde, prim talep edilmedi (Nobel, Moto Wili, Cha, Molot, Mirsojew Adamows vb.). Prim talep edilen yerlerde ise, işçiler, bunu taleplerinin sonuna koymaya uğraşıyorlar, çünkü yalnız "bahşiş" için mücadele etmeye utanıyorlar (Pitojev vb.). Eski bahşiş ön

yargılarına, ciddi olarak son verildiği göze çarpıyor. "Bahşiş", işçilerin gözünden düşüyor. İşçiler, küçük-burjuva taleplerden (primler), proleter taleplere geçiyorlar: En küstah idarecilerin uzaklaştırılması (Nobel, Molot, Adamows), işten çıkarılan arkadaşların, yeniden işe alınması (Mirsojew), Petrol alanı ve Fabrika Komisyonlarının haklarının genişletilmesi (Nobel, Mirsojew). Mirsojew işçilerinin grevi, bu bakımdan özellikle ilginçtir. *(57)* Bunlar (bu işçiler ç.n.) firmanın gelecekte, Komisyonun onayı olmaksızın tek bir işçi bile çıkarmayacağının garantisi olarak, Komusyonun tanınmasını ve işten çıkarılan arkadaşların yeniden işe alınmasını talep ediyorlar. Grev iki haftadan beri devam ediyor ve az görülen bir birlik içinde sürdürülüyor. Bu işçileri görmek gerekir diyorum ve "biz prim veya sabun ve havlu için değil, fakat işçi komisyonunun hakları ve şerefi için mücadele ediyoruz" diye, gururla açıkladıklarını bilmek gerekir ki, işçilerin kafasında nasıl bir değişmenin meydana geldiği kavranabilsin.

Son grevlerin ikinci özelliği, petrol alanlarındaki işçi kitlelerinin uyanışları ve faaliyetleridir. Mesele şudur: Petrol işçileri, şimdiye değin, fbrika işçilerini izlemek zorunda kalmışlardı, onları (fabrika işçilerin ç.n.) her zaman seve seve izlememişler fakat, kendi başlarınada, yalnız primler için kalkınmışlardı. Burada, petrol sanayicilerinin kışkırtıcı bahşiş politikaları tarafından yaratılan, *fabrika işçilerine* karşı belirli bir düşmanlık var olmuştur. (Geçen sene, Bibi-Eibater şirketinde ve yakında Lapşinde). Son grevler, petrol işçilerinin edilgenliğinin geçmişe ait olmaya başladığını gösteriyor. Ocak ayında, Nobel'deki grevi onlar yönettiler ve fabrika işçilerini arkalarından çektiler; Şubat ayında, Mirsojew'deki grevde petrol işçileri tarafından canlandırıldı. Petrol işçilerinin faaliyete geçmesi ile, doğladır ki, fabrika işçilerine karşı düşmanlıkta günden güne kayboluyor. Petrol işçileri, fabrika işçileri ile kol kola yürümeye başlıyor.

Üçüncü özellik daha ilginçtir. Bu, grevcilerin sendikamıza karşı dostça tutumları ve grevin, nisbi örgütlü yönetimidir. Herşeyden önce, davanın başarıyla yönetilmesini engelleyen (geçen sene, Kaspi-Şirketi hatırlansın) uzun taleplerin olmayışı karakteristiktir; şimdi, yalnız kitleleri birleştirmeye yarayan, bir takım önemli talepler ileri sürülüyor (Nobel, Mirsojew, Motowilicha, Molot, Adamows). İkincisi, bu grevlerin hemen hemen hiç biri sendikanın aktif müdahalesi olmaksızın meydana gelmiyor: İşçiler, sendika temsilcilerini davet etmeyi gerekli görüyorlar (Kokorew, Nobel, Molot işçileri, Mirsojews vb.). Petrol alanı ve fabrika Komisyonlarını bir yana ve sendikaları öte yana alan eski karşılaştırma geçmiş olmaya başlıyor. İşçiler, sendikayı, kendi öz davaları olarak görmeye başlıyorlar. Petrol alanı ve Fabrika Komisyonları, sendikaya rekâbet etmekten vazgeçip, sendikaya destek olmaya başlıyor. Son grevlerin büyük örgütlülüğü, bunun içindir.

Yine bundan dördüncü özellik ortaya çıkıyor. Son grevlerin nisbi başarısı yada, daha doğrusu, kısmi grevlerin sık sık ve her zaman, tamamen boşa çıkmaması gerçeği. Her şeyden önce, Kokorew grevini göz önüne getiriyoruz. Mücadele yöntemlerimizin gelişiminde, Kokorew grevinin, dönüm noktası olduğuna inanıyoruz. Bu ve bir takım başka grevler (Pitojew, Motowilicha). 1. Meselenin örgütlü yönetimi, 2. Sendikanın aktif müdahalesi, 3. Belirli bir dayanıklılık ve 4. Mücadele için uygun bir zaman seçimi ile, kısmi grevlerin, hiçte her zaman sonuçsuz kalmasının gerekmediğini gösterdi.

En azından, son hareketin gerçeklerinde kendisini yeterince haklı çıkaramayan, "ilkesel" Kahrolsun kısmi grevler çağrısının, cüretli bir şiar olduğu açığa çıktı. Tersine biz, kısmi grevlerin, sendikanın yönetiminde olması ve zamanın

iyi seçilmesi koşulu ile, proletaryanın birleştirilmesinde çok önemli bir faktör olabileceğine inanıyoruz.

Son zamandaki grevlerin en önemli içsel özellikleri üzerine görüşümüz budur.

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 21
2 Mart 1908
İmza: K. Kato
Rusça gazete metnine göre.

PETROL SANAYİCİLERİN TAKTİKLERİNDE BİR DEĞİŞİKLİK

Çok uzun zaman önce değil -daha bir kaç ay önce- petrol sanayicilerimiz, işçiler ile patronlar arasında "Avrupa vari" ilişkilerden söz ediyorlardı.

O zaman uzlaşıcı bir tavır almayı denemişlerdi. Bu anlaşılırdı: "zeki" Rin'in, kolektif sözleşmenin tanrısal kökleri üzerine, bitmeyen vaazı, gittikce kabaran kısmi grev dalgaları, petrol sanayicilerinin, bir "Avrupa vari" müzakere yoluyla "üretimin ayarlanması" üzerine ümitleri, resmi makamlar tarafından gelen belirli bir baskı- işte bütün bunlar, petrol sanayicilerini uzlaşıcı ve "Avrupa vari" yapıyordu.

"Kahrolsun grev anarşisi!" diye bağırıyordu Rin.

"Yaşasın düzen!" diye onaylıyordu petrol sanayicileri onu.

Böylece "düzen" gidişini koruyor gibi görünüyordu. Patronlar tarafından alınan tedbirlerin sayıca azaldığı görülü-

yordu. Grevlerin sayısıda azalıyordu. Petrol sanayicileri, "bir anlaşmaya varmayı gerekli buluyorlardı" (bk. "Neftjanoje Delo", Kasım).

Ancak, şimdi kampanya açıldı. İşçiler, kulisler arkasında yürütülen eski müzakereleri kesinlikle reddediyorlardı. Aralarından muazzam bir bölümü, garantili müzakereyi onaylıyordu. Bu yüzden işçiler, müzakereden tamamiyle istifade etmek ve onu örgütlü, bilinçli mücadelenin bir silahı yapma isteğini kesinlikle ifade ediyorlardı.

Fakat ne görüyoruz?

Artık "Avrupa vari" ilişkiler üzerine konuşmalar duyulmuyor. "Üretimin ayarlanması" "ümidinden" tek söz yok. "Grev anarşisi" petrol sanayicilerini artık korkutmuyor -aksine, bizzat kendileri, işçilere saldırarak, kazanılanları geri alarak, ileri işçileri işten çıkararak vb. vb., işçileri "anarşiye" itiyor.

Petrol sanayicilerinin, artık bir anlaşmaya varmayı gerekli bulmadıkları görülüyor. Saldırmayı tercih ediyorlar.

Daha, Ocak sonunda, petrol sanayicileri kongresinde işçilere karşı saldırıya geçmişlerdi. Sendika temsilcilerinin söz hakkını kaldırmışlar, yerleşme sorununu gömmüşlerdi. Okullar, tıbbi yardımlar vb. sorunlarını silmeye karar vermişlerdi. İşçilerin elinden, halk evlerinin idaresine katılma hakkı alınmıştı.

Petrol sanayicileri bütün bunlarla, bir "yeni", "Avrupa vari olmayan" yolda, işçilere açık saldırı yolunda yürüdüklerini hissettiriyorlar.

Kongre heyeti, kongrenin "işini" sürdürüyor. "On kopek-hastalık vergisi" uygulayarak, işçilere saldırıyor. Heyetin, petrol sanayicilerinin taktiklerindeki değişikliğin damgasını taşıyan, küçük kararlarından söz bile etmiyoruz.

Petrol alanlarında ve fabrikalardaki işçileri, önceden kazanılmış haklarından mahrum bırakmak biçiminde, tedbirlerin basit "derinleştirilmesi", işçi sayısının kısıtlanması, ileri işçilerin işten uzaklaştırılması, lokavtlar vb. ile devam ediyor bu durum.

Petrol alanı ve Fabrika Komisyonları, bir hiçe indirgendi. Komisyon nedeniyle, Rothschildte (Balachany), Kaspi-Şirketinde, Schibajewde (Balachany), "Born" da (Balachany), Biering'te, Mirsojew'de, Naphtalan şirketindeki çatışmalar, bunu bütün açıklığıyla kanıtlıyor.

"Çalışanların kısıtlanması" görünümünde, nüfuzlu işçiler, özellikle müzakere yetkilileri, "dışarı atıldı". Kaspi-Şirketinde, "Born"de, Muhtarow'da (Balachany), Lapschin'de (Bibi-Eibat), Malnikow'da kaydedilen gerçekler, bu konuda şüphe bırakmıyor.

Notan'daki lokavt, petrol sanayicilerinin "yeni" taktiklerinin zirvesidir.

Bütün bunlar, işçileri, kendilerini yıpratan spontan-anarşik patlamalar yoluna itiyor.

Grevcilerle hesaplaşmanın biçimleri daha karakteristiktir. Firma Mirsojew'i, daha doğrusu, berdan tüfekleriyle silahlanmış müslümanları, grevci ermenilerin üzerine saldırtarak, bu yolla, ermeniler ile tatarlar arasında çatışmaların şartlarını hazırlayan, bu firmanın yöneticisi, bay Markarow'u düşünüyoruz.

Petrol sanayicilerinin artık "Avrupa vari ilişkiler" istemedikleri göze çarpıyor.

Müzakerenin "başarısına" artık inanmayan, işçilerin temel taleplerini karşılamaksızın, yalnız müzakere yoluyla, "üretimin ayarlanması" olasılığı üzerine ümitlerini yitiren, müzakerenin dağınıklığın silahı iken nasıl, sayısı 50 bini bulan kitle örgütünün silahı haline geldiğini gören petrol sanayicileri, nasıl olursa olsun, müzakereyi belirsiz bir zamana ertleyerek veya, en azından güçsüzleştirerek, ondan kurtulmak istiyorlar.

Bu amaç için bir tedbirler sistemine başvuruyorlar: Iş-

çileri zamansız eylemlere kışkırtıyorlar, oluşma halindeki genel hareketi tek tek kısmi hareketlere bölüyorlar ve işçileri, sınıf savaşının geniş caddelerinden, grupsal çatışmaların yamuk patikalarına itiyorlar.

Bütün bunlarla, işçilerin dikkatini garantili müzakereden ayırmak, işçilerin gözünde onları birleştirebilecek olan yetkili kurulun önemini yoketmek, işçilerin birleşmesini önlemek, böylece onlara, taleplerini kabul ettirebilmeleri için hazırlanma olanağını vermemek istiyorlar.

Kendilerine, işçilerin gücünü kesin olarak kırma ve petrol çıkarmanın kesintisizliğini uzun zaman için garanti altına alma olanağı verebilecek olan, zamansız bir genel eyleme iterek, şimdilik daha örgütlenmemiş işçileri kışkırtmak için böyle davranmayı yeğliyorlar.

Petrol sanayicilerin taktiklerinde ki değişikliğin anlamı budur.

Bütün söylenenlerden sonra, bizim taktiğimiz ne olmalıdır?

Petrol sanayicileri, örgütsüzlüğümüzden istifade ederek bize saldırıyorlar. Böylece görevimiz, sendikamız etrafında birleşmek ve kendimizi bütün eldeki çarelerle darbelere karşı savunmaktır.

Petrol sanayicileri, genel hareketimizi parçalamak için, bizi kendiliğinden gelme (spontan ç.n.) kısmi patlamalara kışkırtmak istiyorlar. Böylece bizim görevimiz, petrol sanayicilerinin ipinde oynamamak, mümkün olduğu kadar kısmi grevlerden sakınmak ve genel hareketi parçalamamaktır.

Müzakereyi belirsiz bir zamana ertleyerek ve bizi zamansız bir toplu eyleme iterek, birliğimizin silahı olan Yetkili Kurulu, elimizden almak istiyorlar. Böylece bizim görevimiz, Yetkili Kurulun çağrılmasını hemen talep etmek,

işçi taleplerinin hazırlanması için çaba harcamak ve bu süre içinde kitleyi, Yetkili Kurul etrafında birleştirmektir.

Eğer, Yetkili Kurulu güçlendirir ve sayısı 50 bini bulan kitleyi onun etrafında birleştirirsek, petrol sanayicisi bayların "Avrupa vari" olmayan marifetleri ile, layık biçimde başa çıkmak, zor olmayacaktır.

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 22.
9 Mart 1908
İmzasız makale
Rusça gazete metnine göre.

KENDİMİZİ DONATMALIYIZ!

Petrol işçileri sendikasının yönetim kurulu, yetkili kurulun derhal çağrılması için tedbirler almayı kararlaştırdı. *(58)*

Yönetim kurulu, daha fazla beklemek istemeyen ve yetkili kurulun derhal çağrılmasını talep eden işçilerin sayısız dilekçelerinden hareket ederek böyle davranmıştır.

Makine işçileri sendikasıda aynı doğrultuda hareket etmeyi kararlaştırdı.

İki sendikada bu günlerde, Yüksek Fabrika müfettişine uygun bir dilekçe sundular.

Sorunun yakında, şu veya bu yönde karara bağlanacağı sanılıyor.

İktidardakilerin ve sermayeci güçlerin, sendikanın dilekçesine nasıl bir cevap vereceğini, tabii ki bilmiyoruz.

Bunların, işçilere taviz vererek, yetkili kurulu derhal

çağırmaları olasıdır. Bu durumda müzakerenin meseleleri, bütün ihtimallere göre, "normal gidişatını" alacaktır.

Fakat, şimdilik doğrudan cevap vermeyerek, meseleyi duraksatmalarıda olasıdır.

Petrol işçilerinin ellerinden, işçileri dolandırma imkânını almak için, biz her iki durumda da donatılmış olmak zorundayız.

Petrol sanayicilerinin önüne çıkmak için, her dakika tam donatımlı olmalıyız.

Fakat bunun için, derhal taleplerin hazırlanması ile ilgilenmemiz gereklidir.

Biz garantili bir müzakereye gidiyoruz. Fakat petrol sanayicilerinin önüne, petrol proletaryasını bütün kitlesi tarafından onaylanmış taleplerle değilde, ne ile çıkacağız? O halde, gelin işçi taleplerini, işgünü, yerleşme, halkevleri, hastalık yardımı vb. bakımlarından hazırlayalım.

Sendikamız şimdiden işe girişti. "Gudok"ta, yerleşme, hastalık yardımı, halk evleri, okullar sorunları üzerine görüşlerini açıkladı. Bu talepler, "Müzakere için materyal" adı altında, özel bir broşür olarak, sendika tarafından yayınlandı.

Fakat, bu daha yetmiyor.

Bunların üzerinde çalışarak, kendisi için tek bağlayıcı olan görüşünü açıklaması bakımından, bütün bu talepleri kitleye iletmek gerekir.

Bunun dışında, ücret ve işgünü sorunları sendika tarafından daha hazırlanmadı - bunun için, bu sorunlarda da derhal taleplerin hazırlanamsına geçmek gerekir.

Bu amaca yönelik olarak sendikamız, taleplerin hazırlanması için özel bir komisyon seçiyor.

Bu komisyon, yaşamamızın önemli sorunlarını hazırlamak için, müzakere yetkilileri ve dört bölgenin Petrol alanı ve Fabrika Komisyonları ile ilişkiye geçiyor.

Devamla; iş yerlerinde, petrol alanlarında ve barakalarda, talepleri kesin olarak onaylamak için toplantılar yapılıyor.

Bir garantili müzakereye yönelik olan uğraşımızın planı bu olmalıdır.

Eğer, talepleri hazırlar ve onları kitlelere ortak maledersek, yalnız o zaman, bu kitleleri Yetkili Kurul etrafında birleştirmeyi başaracağız.

Eğer, onları kurullarının etrafında birleştirirsek, onları, petrol sanayicileri tarafından gelen süprizlere karşı koruma olanağı elde ederiz.

Garanti noktalarının "somutlaştırılması" üzerine mağlubiyetçi felsefe yapmak değil (bk. "Promyslowy Westnik") *(59)* ve "ilk baharın başlaması" üzerine düşüncesizce çığlıklar değil (Sosyal-devrimciler hatırlansın), bilâkis, işçi taleplerinin hazırlanması için ısrarlı bir uğraşım-yaklaşan olaylar bakımından, uğraşmak zorunda olduğumuz budur.

Gelin, birlik içinde, bir garantili müzakere için kendimizi donatalım!

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 23
16 Mart 1908
İmzasız makale
Rusça gazete metnine göre.

EKONOMİK TERÖR VE İŞÇİ HAREKETİ

İşçilerin mücadelesi her zaman ve her yerde bir ve aynı biçimde değildir.

İşçilerin, patronlara karşı mücadelelerinde, makineleri tahrip ettikleri ve iş yerlerini yaktıkları bir zaman vardı. Makine -sefaletin kaynağıdır! Fabrika- köleliğin yeridir! O halde, tahrip edin, yakın. Böyle söylüyorlardı işçiler o zaman.

O dönem, örgütlenmemiş, *anarşik-kargaşacı çatışmalar* dönemiydi.

İşçilerin, yakmak ve tahrip etmekte hayal kırıklığına uğrayarak, "daha keskin biçimlere" -direktörlerin, idarecilerin vb. öldürülmesine, geçtikleri başka durumları biliyoruz. O dönemde işçiler, bütün makineleri ve fabrikaları yok etmek olanaksızdır, diyorlardı, hemde işçiler için faydalı değildir, fakat idarecileri korkutmaya ve ürkütmeye terörün

yardımıyla her zaman olanak vardır. O halde, vurun onlara, korkutun!

Bu, ekonomik mücadelenin tabanında, bireyleri kapsayan *terörist çatışmaların* zamanıydı.

İşçi hareketi, mücadelenin bu iki formülünüde sert bir biçimde mahkum etti ve bunları geçmişin çöplüğüne attı.

Şu açıktır: Şüphesiz, fabrika gerçekten işçinin sömürüldüğü yerdir ve makine bugünde, bu sömürünün arttırılması için burjuvaziye yardım ediyor; fakat bu makine ve fabrikanın, sefaletin kaynağı olduğu anlamına gelmez. Tersine, fabrika ve makina proletaryaya, köleliğin zincirlerini kırmak, sefaleti yoketmek, her türlü köleleşmeyi kaldırmak olanağını verecektir. Gerekli olan yalnız, bunların tek tek kapitalistlerin özel mülkiyetinden, halkın toplumsal mülkiyeti haline getirilmesidir.

Öte yanda, gerçekten makinelerin tahrip edilmesi ve fabrikaların, demiryolların yakılmasıyla uğraşsaydık, yaşam nasıl olurdu? Bu durumda yaşam, sefil bir çöle benzerdi ve ilk önce işçiler bir parça ekmeklerinden olurlardı!..

Makineleri ve fabrikaları yıkmamızın yerine, *bilâkis, gerçekten sefaletin yok edilmesini istiyorsak, onları mümkün olduğu kadar çabuk ele geçirmemizin gerekliliği* açıktır.

İşçi hareketinin, anarşik-kargaşacı çatışmaları reddetmesinin nedeni budur.

Hiç şüphesiz, burjuvaziye korku vermek için kullanıldığı takdirde, ekonomik terör kendisini, görünüşte "haklı çıkarır". Fakat, böyle bir korku geçici olursa, bunun anlamı nedir? Bunun yalnız geçici olabileceği şundan bile açıktır; ekonomik terörün, her zaman ve her yerde uygulanması olanaksızdır. Bu birincisi. Ikinci olarak, eğer arkamızda, işçi talepleri uğruna her zaman mücadeleye hazır ve kazanılan tavizleri koruyacak işçilerin güçlü bir kitle organizasyonu olmazsa, burjuvazinin geçici korkusu ve bu korku dolayısıyla

oluşan muvafakat, bize ne verebilir? Bunun yanı sıra, görüldüğü gibi bütün gerçekler, ekonomik terörde, işçilerin kendileri yerine öne çıkabilen terör kahramanları olduğu için, işçilerin böyle bir organizasyona duydukları gereksinmenin yok olduğunu ve işçilerin birleşme ve bağımsız sahneye çıkma isteklerinin ortadan kalktığını, söylüyor. İşçiler arasında bağımsızlık ruhunu geliştirmek zorundamıyız? İşçiler arasında birlik isteğini geliştirmek zorundamıyız? Tabii ki evet!

Fakat işçiler arasında bu iki noktayı da öldürüyorsak, ekonomik terörü uygulayabilirmiyiz?

Hayır yoldaşlar! Burjuvaziyi arkadan tek tek baskınlarla korkutmak bize uymuyor, bunu bu tür "işlerle" uğraşan tanınmış baskın-kahramanlarına bırakalım. Biz, burjuvaziye karşı *açıkça* karşı çıkmalıyız, onu *herzaman nihai zafere kadar* korku içinde tutmak zorundayız! Fakat bunun için ekonomik teröre ihtiyaç yoktur. Fakat, işçileri mücadelede yönetecek güçlü bir kitle organizasyonuna gerek vardır.

İşçi hareketinin, ekonomik terörü reddetmesinin nedeni budur.

Söylenenler bakımından, Mirsojew-grevcilerinin, kundakçılığa ve "ekonomik"cinayetlere karşı yönelik son bildirileri özel bir ilgi kazanıyor. 1500 Mirsojew işçisinin birleşik komisyonu, bu bildiride, Kazanevinin, (Balachany'de) yakılmasını ve ekonomik esas üzerinde, bir idarecinin öldürülmesini (Surachahy) kaydettikten sonra, "öldürme ve kundakçılık gibi mücadele metotlarını protesto ettiğini" açıklıyordu (bk. "Gudok" Nr. 24).

Böylece, Mirsojew işçileri kesin olarak eski terörist-kargaşacı yönsemeyi bırakıyorlar.

Böylece, gerçek işçi hareketi yolunda kararla yürüyorlar.

Biz, Mirsojew'li işçi yoldaşları selamlıyoruz ve bütün işçileri, proleter kitle hareketi yolunda, kararla yürümeye çağırıyoruz.

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 25
30 Mart 1908
İmzasız makale
Rusça gazete metnine göre.

EKONOMİK TERÖR ÜZERİNE PETROL SANAYİCİLERİ

Ekonomik terör sorunu, "halkı" meşgul etmeye devam ediyor.

Biz bu sorun üzerine görüşlerimizi açıkladık ve ekonomik terörü, işçi sınıf için zararlı ve bu nedenle elverişsiz bir mücadele biçimi olarak yargıladık.

Petrol alanlarında ve fabrikalardaki işçilerde yaklaşık olarak aynı düşünceleri ifade ettiler.

Tabii ki petrol sanayicileride konuşuyorlar. Onların "görüşlerinin" temelde, işçilerin görüşünden ayrıldığı burada ortaya çıkıyor, çünkü "işçilerden gelen" ekonomik teröre karşı sürdükleri an, petrol sanayicileri tarafından gelen aynı teröre karşı bir şey söyleyemezler. Petrol sanayicilerinin tanınmış organında, ekonomik terör üzerine çıkan ünlü başyazıyı hatırlıyoruz (bk. "Neftjanoje Delo" Nr. 6, Bay K-sa'nın makalesi! *(60)*).

Bu başyazı üzerine konuşmak istiyoruz. Bu yazı, sadece petrol sanayicilerinin "görüşünün" kanıtı olarak değil, bilakis işçilere karşı mücadelenin belirli anında, onların (petrol sanayicilerinin ç.n.) maneviyatının bir ifadesi olarakta ilginçtir. Kolaylık için bu yazıyı üç bölüme ayırmak gerekir: Bay K-sa'nın işçilere ve onların örgütüne karşı bazı istisnaları getirdiği birinci; ekonomik terörün nedenlerinden söz edildiği ikinci; ve buna (ekonomik teröre ç.n.) karşı mücadelede alınacak tedbirleri içeren üçüncü bölüm.

İstistinalarla başlamak istiyoruz. İlkin, Mirsojew-işçilerinden. Surachany'de yöneticinin öldürülmesinden ve kazan evindeki yangından kısa süre sonra, 1500 işçi adına Mirsojew-işçilerinin birleşik komisyonunun, böyle bir mücadele biçimini protesto ettiğini ve kundakçılığın ve adam öldürmenin grevle bir ilişkisini reddettiğini herkes biliyor. Bu protestonun doğruluğundan kuşkulanmak için bir neden olmadığı düşünülebilir. Fakat K-sa başka düşünüyor. O, eleştiri tutkunu bir "eleştirmen" olarak genede "komisyonun yanıldığını", kundakçılığın ve adam öldürmenin grevle dolaysız bir ilişkide bulunduğunu söyleyerek, işçilerin haklılığını kuşkuyla karşılamayı gerekli görüyor. Ve bunu, 1560 işçinin temsilcilerinin toplu halde protestosundan sonra yapıyor! Bu, iftiralar yardımıylada olsa, gerçekleri çevirmek, işçileri karalamak ve onlara "pençe atmaktan" başka nedir? Bundan sonra, makalesinde "insanın suç işleme isteğinin mükemmelleştirilmesinden" o kadar çok konuşan Bay K-sa'nın doğruluğuna inanılabilirmi?

Bay K-sa Mirsojew-işçilerini bırakıp, sendikamıza yöneliyor. Sendikamızın çok çabuk büyüdüğünü herkes biliyor. Tüm müzakere kampanyasının, onun direk yönetimi ile yürüdüğüne bakarak, işçiler arasındaki büyük etkisi değerlendirebilir. Ve "Gudok" şu açıklamayı yaptığında, sadece herkesce bilinen bir gerçeği vurguluyordu: "Sendikanın etkisi ve anlamı hergün artıyor; ona artık işçi kitlelerinin en geri,

en kültürsüz tabakalarının gözünde bile yavaş yavaş, ekonomik mücadelenin doğal yöneticisi rolü düşüyor." Evet, bütün bunlar genel olarak bilinen gerçeklerdir. Ancak, bizim insafsız "eleştirmenimizin" gerçeklerle bir hesabı yok, o herşeyden "kuşkulanmak" zorundadır. Hatta o, okurların nazarında işçi sendikalarının prestijini ve saygınlığını düşürmek için, gerçekleri bile yadsımaya hazırdır! Ve Bay K-sa, tüm bunlardan sonra kendisinden, sendikamızın taraftarı ve "ekonomik mücadelenin mükemmelleştirilmesinin" savunucusu olarak söz edecek kadar soğukkanlıdır.

A diyen, B demeyede mecburdur, kim sendikamıza sövüyorsa, o, gazetemizede sövmek zorundadır-ve böylece Bay K-sa "Gudok"a yöneliyor. "Gudok"un "ekonomik mücadelenin atmosferini gereksiz hiddet, tehlikeli gerginlik, lüzumsuz sinirlilik ve kültürsüz kin'den temizlemek için, kendisine düşen herşeyi yerine getirmediği", yine "Gudok"un, diğer örgütlere, partilere, sınıfara, gazetelere ve kişilere ve hatta kendi düşüncesindeki yoldaşlarına, Promyslowy Westnik'e, karşı sürekli "yarma hareketleri" girişiminde bulunmaktan başka birşey yapmadığı, burada ortaya çıkıyor.

Bay K—sa böyle kaval çalıyor. Biz, ünlü "eleştirmenin" bütün bu gevezeliklerini kulak ardı edebilirdik -bir sermaye uşağının, efendilerine yaranabilme umuduyla gevezelendiği bizi ne ilgilendirir! Fakat bu kez, Bakû'lu büyük eleştirmene birkaç kelime ithaf etmek istiyoruz. Demek "Gudok", mücadelenin atmosferini gereksiz hiddet, tehlikeli gerginlikten... temizlemiyor. Bunların hepsinin doğru olduğunu kabul edelim. Fakat kutsal sermayenin başı için söyleyin: Ne daha fazla hiddet ve gerginlik getirebilir, "Gudok"un basılmış sözümü, yoksa işçileri sistemli olarak yere çarpan, On-Kopeklik-Hastalık vergisini yürürlüğe koyan, işçilerin elinden halkevlerini alan, "Kotschi"lerden *(61)* hizmet gören, işçileri dövdüren vb., petrol sanayicilerinin canlı eylemimi? "Ekonomik mücadelenin mükemmelleştirilmesinin" "fedakar" savunucusu

Bay K-sa, petrol sanayicilerinin tahrik edici ve kızdırıcı hareketleri üzerine bir tek kelime olsun sarf etmeyi neden gerekli görmüyor? Çünkü, ekonomik teröre girişecek "karanlık" unsurlar, bizim gazetemizi okumuyorlar, oysa petrol sanayicilerinin önlemleri ve tezvirleri ile en fazla tahrik olan ve hiddetlenen onlardır. Öyleyse "Gudok" üzerine bu kadar çok konuşan Bay K-sa'nın, petrol sanayicisi bayların "karanlık eylemleri" üzerine tümüyle susmasının sebebi nedir? Ve buna göre, Bay K-sa'nın küstahlığının sınır tanımadığı açık değilmidir?

Ikincisi, Bay K-sa "Gudok"un "ekonomik atmosferi gereksiz hiddet ve tehlikeli gerginlikten arındırmaya" uğraşmadığını nereden çıkardı? Ve "Gudok"un, ekonomik teröre ve İtalyan grevine karşı örgütlü grev lehine, anarşik ayaklanmalı greve karşı öz çıkarların tüm sınıf tarafından savunulması lehine, kısmi eyleme karşı ajitasyonu - bu, mücadele atmosferini gereksiz hiddet ve tehlikeli gerginlikten temizlemekten başka nedir? Gerçektende Bay K-sa tüm bunlardan habersiz mi? Yoksa, sermayeyi övücü rollere girmekle, kendini bir şey bilmez göstermeyi gereklimi görüyor? O zaman bütün, bu "moral" ve "insancıl vicdan" üzerine güzel konuşmalar niye?

"Gudok", diğer örgüt, parti, sınıf, gazete ve kişilere karşı, hatta "Promyslowy Westnike karşı yarma hareketine" girişiyormuş, Bay K-sa suçlamasına böyle devam ediyor. Çok doğru Bay K-sa, bilmeden gerçeği söylediniz, "Gudok" gerçektende diğer sınıf ve onların organlarına karşı savaşıyor! Ancak, tüm diğer sınıf ve gruplar tarafından sömürülen işçilerin gazetesinden de başka bir şey istenebilir mi? "Masum melek" rolü oynamayı bırakın ve gözünüzü kırpmadan dosdoğru söyleyin: Petrol sanayicilerinin organı olan "Neftjanoje Delo"nun ve onun sahibi Kongre müsteşarlığının, işçi sınıfına karşı "yarma hareketleri" için, işçilerin partisine karşı, işçilerin gazetelerine karşı kurulduğunu gerçekten bilmiyormusunuz? On - Kopek - Hastalık vergisi üzerine, porsiyon fiatlarının yükselmesi üzerine, okul ve barakaların kısıtlanması üzerine, işçilerin elinden Halkevlerinin alınması vb. üzerine Kongre müsteşarlığının son kararnamesini gerçekten hatırlamıyormusunuz? Ve yoksa petrol sanayicilerinin organı "Neftjanoje Delo", bu Asya tipi emirleri haklı göstermeye çalışmıyormu? Yoksa bunlar işçilere karşı bir "yarma hareketi" değil, bilakis "cürüm isteğinin mükemmelleştirilmesi", ekonomik mücadelenin bir ayarlanması vb. mı? Fakat size göre, işçileri sömüren petrol sanayicileri karşısında, onların, işçileri dolandıran örgütleri karşısında, onların, işçiler içine rüşvet sokan organı karşısında, örneğin petrol sanayicilerinin Asyalı-barbar *adımlarını* "filozofca" açıklamak için, gülünç uğraşılar gösteren Bay K-sa karşısında bir işçi gazetesi nasıl hareket etmelidir? Bay K-sa, işçiler ve işverenler arası sınıf savaşının zorunluluğunu gerçekten kavrayamıyormu? Oh tabii! Bay K-sa bütün bunları çok iyi anlıyor: Proletarya ve onun örgütüne karşı, o kendiside mücadele yürütüyor! Fakat birincisi o, genel olarak mücadeleye karşı değil, işçiler tarafından verilen mücadeleye karşı konuşuyor; ikincisi, petrol sanayicileri savaşmıyor, bilakis sadece "mücadeleyi mükemmelleştiriyorlar"; üçüncüsü, K-sa işçilere karşı değil ki - o, petrol sanayicileri yararına... herşeyiyle işçiler içindir; dördüncüsü, K-sa zaten kendisine ait olanı "alıyor" -bunun hesabınında verilmesi gerektiğini biliyormusunuz...

Görülüyor ki Bay K-sa'nın cüretinin, zorunluluğa uygun olarak genişleyebilme özelliği, "vicdan"ıyla başarılı bir şekilde rekâbet edebilir.

Bay K-sa'nın başyazısında, proletarya ve onun örgütüne karşı ileri sürülen istisnaların durumu böyle.

Şimdi makalenin ikinci bölümüne geçelim.

Yazar, makalenin bu kısmında ekonomik terörün nedenlerinden konuşuyor. Burada neden olarak, işçi sınıfının

kafaları" ve "suç isteği"
ık karakteri" de, işçi sen-
:rin aydınlatılması ve mü-
:rji ile çalışmamalarına
· Bay K-sa, "programlar
.zı değil", fakat "hayatın
n sonra", yalnızca "prog-
:alıyor". Burada, "patlak
e derneklerin... aktif mü-
incelerini açıklamaya de-
. bütün dostları, bağlı ol-
ıde tutmadan... ekonomik
başlatırlarsa, *sadece bun-*
.

nedenle sık sık adam öl-
liklerinin nedenide, sendi-
aydınlatmaya ve mükem-
ıuç olarak bütün suç, iş-

mik terör üzerine hüküm
olmak istemiyoruz - biz
m sorunudur, biçimindeki
:. Bir tek şey belirtmek
rör"den söz ederken, eğer
., Rusya'da sendikaların
işçi bilir! 2. Buna karşın
aman her liselinin bildiği
n sorunu değil, taktik bir
Öyleyse, program üzerine
'ol sanayicisi bayların ne-
ız bilgisiz bir "İdeolog"u

Bay K-sa'nın ikinci, dahada anlamsız (ve sadece bilgisiz değil) açıklaması üzerinde de durmak istemiyoruz, bu açıklamaya göre ekonomik terör bakımından "hayat yanlış bir yola koyulmuştur" ve "biz" hayata karşı mücadele vermek zorundayız. Gerçektende, *hayatın gerisinde kalmış kişiler değilde,* hayat yanlış bir yola koyulmuş olsaydı, davamızın kötü durumda olacağını belirtelim sadece. Bizim ajitasyonumuz gücünü, ekonomik teröre karşı mücadeleyi talep eden hayatın, gelişen, güçlü hayatın kendisinden alıyor. Eğer Bay K-sa bunu kavramıyorsa, ona herhangi bir başka gezegene yerleşmesini tavsiye ediyoruz, belki gelişen hayata karşı mücadele üzerine anlamsız teorisini uygulamayı orada başarır...

Şimdi Bay K-sa'nın "analiz"ine geçelim.

Öncelikle sormak istiyoruz: Bay K-sa, ekonomik teröre, işçilerin dernek ve gazetelerinin neden olduğuna gerçekten inanıyormu?

İşçileri "aydınlatmak", ne demek? Bu, işçileri bilinçli, planlı mücadeleye eğitmek demektir! (Bay K-sa bunu kabul ediyor!) Fakat, işçi derneklerinin ve gazetelerinin, örgütlü mücadele için sözlü ve yazılı ajitasyonundan başka, kim bu davayla uğraşabilir?

Ekonomik mücadeleyi "mükemmelleştirmek", ne demek? Bu, onu kesinlikle *kişilere* karşı değil, fakat *olaylara* (durumlara ç.n.) karşı yöneltmek demektir! (Bunu Bay K-sa'da kabul ediyor!) Ancak, işçi dernekleri ve işçi gazeteleri dışında kim bu dava ile uğraşıyor?

Ve petrol sanayicileri, sınıf bilincine ermiş işçileri seçip, yerden yere çarparak, işçi sınıfına karşı mücadeleyi tek tek işçilere karşı mücadeleyi taşırmamışmıdır?

Ve eğer Bay K-sa, işçi derneklerine ve işçi gazetelerine karşı suçlamasının doğruluğundan eminse, tavsiyesini neden bula bula bu dernek ve gazetelere sunuyor? "Diğer sınıf, gazete, kişilere karşı yarma hareketlerine girişen" örgütle-

rin, Bay K-sa'nın tavsiyesine göre hareket etmeyeceklerini gerçekten bilmiyormu? Öyleyse neden elekle su taşımaya çabalıyor?

Suçlamasına kendisininde inanmadığı aşikâr.

Ve Bay K-sa bunu kaale almadan genede sendikalara karşı konuşuyorsa, bu, okuyucunun dikkatini gerçek nedenlerden çekmek ve esas "suçluları" saklamak için yapılıyor demektir. Fakat, hayır Bay K-sa! Ekonomik terörün gerçek nedenlerini okuyucudan gizlemeyi başaramayacaksın!

"Ekonomik cinayetin" gerçek nedeni, işçiler ve onların örgütleri değil, bilakis petrol sanayicisi bayların tahrik edici ve kızdırıcı tutumlarıdır.

Proletaryanın belirli tabakasının "karanlığını" ve "bilgisizliğini" gösteriyorlar. Bu "karanlığa" ve "bilgisizliğe" karşı mücadele, okul ve konferanslardan başka nerede verilsin? Öyleyse petrol sanayicisi baylar, okul ve konferansların sayısını neden azaltıyor? Ve siz "karanlığa" karşı mücadelenin "dürüst" taraftarı olan siz, işçilerden okulları ve konferansları zorla alan petrol sanayicilerine karşı sesinizi neden yükseltmiyorsunuz?

Siz, törelerin "mükemmelleştirilmesinden" söz ediyorsunuz. Fakat, petrol sanayicisi baylar işçilerin elinden Halkevlerini, bu, halkın eğlence merkezlerini alırken neden sustunuz sayın bay?

Siz, "ekonomik mücadelenin mükemmelleştirilmesi" kavalını çalıyorsunuz. Fakat sermayenin paralı askerleri işçi Chanlar'ı *(62)* (Naphthalan şirketi) öldürdüğünde, "Born", Kaspi-şirketi, Schibajew, Mirsojew, Molot, Biering, Motowilicha, Muchtarow, Malnikow ve başka firmalar ilerici işçileri çıkardıklarında, Schibajew, Muchtarow, Molot, "Runo", Bibi -Eibat'taki Kokorew'de vb. işçilere fena muamele edildiğinde neden sustunuz?

Siz, işçilerin "cürüm isteğinden", "gereksiz hiddetinden" vb. söz ediyorsunuz. Fakat, petrol sanayicisi baylar, işçiler

arasında en hassas olan, en kolay alevlenenleri -belli bir iş yeri olmayanların ve işsizlerin- arasına katarak onları hiddetlendirdiklerinde, nerede saklanıyordunuz? Lakin sayın Bay, şu ünlü On-Kopek-Hastalık vergisi ve Kongre müşavirliğinin yemek salonlarında porsiyon fiatlarının artmasıyla, işçilerin tamda bu bölümünün *açlığa mahkûm edildiğini* biliyormusunuz?

Siz, ekonomik terörün uyandırdığı "kan ve göz yaşı" korkusundan söz ediyorsunuz. Fakat, Kongre müşavirliğinin hastanelerinde yer bulamayan, perişan işçi kitlesi için ne kadar kan ve göz yaşı döküldüğünü biliyormusunuz? Petrol sanayicisi baylar barakaların sayısını neden azaltıyor? Ve siz, işçi dernekleri ve işçi gazetelerine karşı kopardığınız yaygaranın aynısını niçin bu vesileylede koparmıyorsunuz?

Siz "vicdan"dan vb. dem vuruyorsunuz. Camdan vicdanınız, petrol sanayicilerinin bütün bu repressalie*'lerine karşı neden susuyor?

Aslında... yeterince konuşuyorsunuz! "Ekonomik cinayetin" ana nedeninin, işçiler ve onların örgütleri değil, bilakis petrol sanayicisi bayların tahrik edici ve hiddetlendirici tutumları olduğu herhalde bellidir.

Bay K-sa'nın, herşeyi işçi örgütleri üzerine yıkan ve efendilerinin tutumunu "seyircilerin" gözünde bu biçimde haklı göstermeye uğraşan, acıklı bir paralı asker (petrol sanayicilerinin ç.n.) olduğuda en azından o kadar bellidir.

Şimdi Bay K-sa'nın makalesinin üçüncü bölümüne geçelim.

Bay K-sa makalesinin üçüncü bölümünde, ekonomik teröre karşı mücadele önlemlerinden -ekonomik terörün "nedenleri üzerine" "filozofisi" ile tümüyle uyuşan "önlemlerden"- söz ediyor.

Bakû'lü büyük filozofu dinleyelim.

"Patlak veren kötülüğe karşı mücadele gereklidir. Bu mücadelenin şiarı tevzi edilmelidir. Böyle bir şiar, şu anki

tüm parti ve örgüt, sendika ve gruplar için olmalıdır: Kahrolsun Ekonomik terör! "Eğer temiz bir beyaz bayrak üzerinde bu şiar cesaretle çekilirse, sadece o zaman... adam öldürme (cinayet ç.n.) sona erecektir".

Bay K-sa böyle felsefe yapıyor.

Görüldüğü gibi Bay K-sa tanrısına -sermaye- sonuna dek sadık kalıyor.

İlkin, "ekonomik cinayet" konusunda, petrol sanayicilerinin üstünden bütün "suçu" kaldırdı (filozofça kaldırdı!) ve işçilerin, onların derneklerinin ve gazetelerinin üstüne yıktı. Bununla, petrol sanayicisi bayların *Asyalı*-saldırı taktiğini, sözümona "kibar dünya" gözünde tamamıyla "haklı çıkardı".

İkincisi, petrol sanayicilerinin gözünde en önemli olan şeyi, "cinayete" karşı, petrol sanayicilerinden hiçbir tantana beklemeyen, en ucuz çareyi keşfetti -sendika ve gazetelerin ekonomik teröre karşı daha güçlü ajitasyonu. Bununla, petrol sanayicilerinin işçilere muvafakat göstermemesi gerektiğinin, "masraf yapmaması" gerektiğinin altını tekrar çizmiş oldu.

Petrol sanayicisi baylar, Bay K-sa'yı duyarlarsa, ucuz olduğu kadar açık! diye bağırabilirler.

Petrol sanayicisi baylar, sözümona "kibar dünyanın" düşüncesini tabii ki "rahatlıkla aşağılayabilirler". Fakat herhangi bir K-sa'nın "insancıl vicdan" adına onları (petrol sanayicilerini ç.n.) "kibar dünyanın" gözünde haklı göstermeye uğraşmasına neden karşı olsunlar?

Ve tersine, eğer böyle bir haklı çıkarmadan sonra aynı K-sa, ekonomik teröre karşı "en emin" ve en ucuz çareyi teklif olarak getiriyorsa, nasıl memnun olmasınlar? Sadece petrol sanayicilerinin cepleri dolsunda, sendikalar ve gazeteler özgürce ve engellenmeden istedikleri kadar ajite etsinler. Eh, buda liberal değilse!... Bundan sonra "kavalcıları" nı, Bay K-sa'yı edebi sahneye nasıl bırakmazlar!

Bunun yanısıra, Bay K-sa tarafından önerilen önlemlerin bütün gülünçlüğünü kavramak için, sadece biraz düşünmek, kendini sadece sınıf bilinçli işçilerin yerine koymak gerekir.

Burada söz konusu sadece sendikalar ve gazeteler değildir -sendikalar ve gazeteler uzun süredir ekonomik teröre karşı ajitasyon yapıyorlar ve "cinayet" buna rağmen genede sona ermiyor. Burada esas söz konusu olan, bizi meşgul eden "ekonomik cinayeti" besleyen ve besleyecek olan, petrol sanayicisi bayların tahrik edici ve hiddetlendirici tutumları, ekonomik repressalier'ler, hakaretler, petrol sanayicisi bayların *Asyalı*- saldırı taktiğidir.

Söyleyin lütfen: Ne kadar etkili olsada, sendikaların ve gazetelerin *çıplak ajitasyonu,* işçilerin elinden kazandıklarını birbiri ardından alan ve bununla onların arasında en az sınıf bilinçli olanları "ekonomik cinayete" iten, petrol sanayicisi bayların *tahrik edici tutumları karşısında* ne yapabilir! Anti terörist bir ajitasyon tekbaşına, "temiz bir beyaz bayrak"la yürütülsede, bunu yer yüzünden kaldıracak durumda değildir.

Eğer "ekonomik cinayet" "ortadan kalkacaksa" basit ajitasyondan daha derine inen önlemlerin gerektiği açıktır, herşeyden önce; Petrol sanayicilerinin hakaret ve tedbirlerden vaz geçmesi, işçilerin haklı taleplerinin yerine getirilmesi... Sadece petrol sanayicileri *Asyalı*-saldırı taktikleri; ücrtin düşürülmesi, Halkevlerinin alınması, baraka ve okulların kısıtlanması, On-Kopek-Hastalık vergisi, porsiyon fiatlarının yükseltilmesi, ileri işçilerin sistemli işten çıkarılması ve dövülmesinden vb. vazgeçerlerse, petrol sanayicileri sadece, işçi kitlelerini ve onların derneklerini "eşit haklara sahip" bir güç olarak tanıyarak, onlarla kültürlü Avrupaî ilişkiler yoluna girerse, sadece bundan sonra "cinayet"in yokolması için temel oluşabilir.

Bütün bunlar kanıtlanması gerekmeyecek kadar açıktır. Fakat Bay K-sa bunu kavramıyor ve kavrayamazda, as-

lında kavramakta istemiyor, çünkü bu, petrol sanayicisi baylar için "faydalı" değildir, çünkü bu, onlardan bazı masraflar koparacaktır, çünkü bu, "ekonomik cinayet"te "suçlu olanlar" üzerine tüm gerçeği aydınlatacaktır...

Bir tek sonuç çıkıyor: K-sa sermayenin bir uşağıdır.

Ancak, K-sa'nın uşaklık rolünden çıkan sonuç nedir?

Bundan şu sonuçlar çıkıyor: Bay K-sa'nın söyledikleri kendisine değil, onu "ortaay çıkaran" petrol sanayicilerine aittir. Buna görede, K-sa'nın makalesi kendi felsefesi değil, bilakis petrol sanayicilerinin felsefesidir. K-sa'nın ağzı vasıtasıyla, petrol sanayicileri kendileri konuşuyor, K-sa sadece onların "düşüncelerini, isteklerini ve maneviyatını" aktarıyor.

Bay K-sa'nın incelenen makalesinin çıkarı sadece ve sadece burada görülmelidir.

"Şahsiyet olarak K-sa bizim için bir hiç'tir, hiç bir değeri olmayan tartılmaz bir madde. Ve Bay K-sa haksız olarak, güya kendi "şahsiyetine" karşı "yarma hareketine" girişen "Gudok"tan şikayet ediyor: Bay K-saya, "Gudok"un, onun sözümona "şahsiyetiyle" hiçbir zaman ilgilenmediğine dair teminat verebiliriz.

Fakat şahsiyetsiz bir şey olarak K-sa, bir şahsiyet eksikliği olarak K-sa, petrol sanayicisi bayların düşünce ve maneviyatının basit bir ifadesi olarak K-sa bizim için belli bir değer taşıyor. İşte bu görüş açısından hareketle, K-sa'nın kendisini olduğu kadar makalesinide inceliyoruz.

K-sa'nın boşuna kaval çalmadığı aşikar. Makalesinin ilk bölümünde, adını kötüye çıkarmak için öfkeyle sendikalara saldırıyorsa, ikinci bölümünde, petrol sanayicilerinin Asyalı kararnamelerini tek kelimeyle anmadan, sendikaları ekonomik terörü kültürleştirme ile suçluyorsa, üçüncü bölümünde, "cinayete" karşı tek önlem olarak, antiterörist ajitasyonu gösteriyor ve bunu yaparken enfedilerinin saldırı taktiğini bir yana bırakıyorsa, bu, petrol sanayicilerinin, işçi kitlelerine giden muvafakatlar yoluna adım atmayı düşünmediği anlamına gelir.

Petrol sanayicileri saldıracak, petrol sanayicileri saldırmak zorunda, fakat siz işçiler ve sendikalar, dostça geri çekilin - Bay K-sa'nın makalesi bize bunu söylüyor, petrol sanayicileri "kavalcıları"nın ağızından bize bunu söylüyorlar.

Bay K-sa'nın makalesinin özü budur.

Biz işçilere, örgütlerimize ve gazetelerimize, petrol sanayicisi bayları dikkatle gözlemek, onların meydan okuyan tutumlarına kanmamak ve önceki gibi sağlam ve sessizce, spontane mücadelemizin, katı sınıfsal, planlı, belli bir amaca ulaşan mücadeleye dönüştürülmesi yolunu izlemek görevi kalıyor.

Buna karşılık, sermayenin çeşitli paralı askerlerinin ikiyüzlü (riyakar ç.n.) iniltilerini, dikkate almayabiliriz.

"Gudok" (Canavar Düdüğü) Nr. 28, 30 ve 32,
21 Nisan, 4 ve 18 Mayıs 1908
Rusça gazete metnine göre.
Imza: K. Kato

BASIN *(63)*

UŞAK "SOSYALİSTLER"

Tiflis'te yayınlanan diğer gazetelerin yanı sıra birde kendisini "Naparzkali" *(64)* olarak adlandıran bir gürcü gazetesi var. Bu, yeni fakat aynı zamanda pek eski bir gazetedir. Çünkü, 1905 yılında "S'chiwi"den başlayarak, şimdiye kadar Tiflis'te yayınlanmış olan gazetelerin bir devamıdır. "Naparzkali" oportünist Menşeviklerin eski bir grubu tarafından çıkarılıyor. Tabii ki söz konusu olan yalnız bu değildir. Söz konusu olan, bu grubun oportünizminin ayırıcı niteliği ve fevkalâdeliğidir. Oportünizm, ilke istikrarsızlığı ve politik karaktersizlik demektir. Biz, Menşevik grupların hiç birinin, Tiflis'liler gibi, böyle utanmazca bir karaktersizlik ile ün salmadığını söylüyoruz. Bu grup 1905 yılında, devrimde *proletaryanın* lider rolünü tanıyordu (bk. "S'chiwi"). 1906'da ise, "işçilere güvenilmez... inisiyatif yalnız *köylülerden* gelebilir" diyerek (bk. "S'chiwi") "pozisyon" değiştiriyordu.

"Devrimde lider yeri liberal-burjuvazinin olmalıdır" vb. vb. diyerek (bk. "Asri") *(65)* 1907'de bir kez daha "pozisyon" değiştiriyordu.

Fakat söz konusu grubun ilke istikrarsızlığı, hiç bir zaman, bugün 1908 yazında olduğu gibi, böylesine bir utanmazlığa varmamıştı.Mirastan yoksun bırakılanlara ideolojik baskı uygulayan, sözümona yüksek komiserin (Exarch ç.n.) öldürülmesinin, "Naperzkali"de değerlendirilişini (yorumlanmasını ç.n.) düşünüyoruz. Bu öldürmenin hikâyesi her yerde biliniyor. Yüksek Komiseri vuran bir grup, "cinayet yerinden" protokol ile dönen bir jandarma yüzbaşısında öldürmüş ve sonrada Exarchen cenazesine refakat eden, zorbalardan oluşan alayı basmıştı. Baskın yapan grubun zorbalardan oluşmadığı açık, fakat, bunların devrimci olmadıklarıda açıktır. Çünkü, hiç bir devrimci grup, güçlerin toparlandığı bu anda böyle bir harekete karar vermez ve proletaryanın birleşmesini önleyecek riske girmez. Sosyal-demokrasinin böyle gruplar karşısında görüşü herkesce biliniyor: Sosyal-demokrasi, bu tür grupların oluşma koşullarını aydınlatıyor ve bu koşullarla mücadele ediyor, fakat aynı zamanda ideolojik ve örgütsel olarak bizzat bu gruplara karşı mücadele ediyor, onları proletaryanın gözünden düşürüyor ve proletaryayı onlardan ayırıyor. "Naperzkali" farklı hareket ediyor. Gazete hiç birşeyi aydınlatmadan ve hiç birşey vermeden, bütün olarak teröre karşı, bir takım vülger liberalist saçmalıklar kusuyor ve sonra okuyucuya, bu grupları *polise ihbar etmekten,* onları polise *teslim etmekten* başka hiç bir şey yapmamayı tavsiye ediyor, yalnız tavsiye ediyor, yalnız tavsiye değil, okuyucuyu bununla görevlendiriyor. Bu bir namussuzluktur fakat, ne yazık ki gerçektir. "Naperzkali"yi dinleyelim:

"Yüksek Komiserin katillerini mahkeme önüne çıkarmak bu lekeyi her zaman için silmenin tek çaresidir... Bu ileri unsurların görevidir" (bk. "Naperzkali" Nr. 5).

Sosyal-demokratlar, gönüllü muhbir rolünde - Tiflisli Menşevikler bizi buraya kadar getirdi!

Oportünistlerin politik karaktersizliği gökten düşmüyor. Kendisini burjuvazinin zevkine uydurmak için, "baylara" beğenilmek ve bir övgü koparabilmek için durdurulmaz uğraştan çıkıyor. Oportünist bir taktik olan, kendini uydurmanın psikolojik temeli budur. Ve şimdi "bayların" önüne ak çıkabilmek, için kendisini onlara beğendirmek için, hiç olmazsa, Exarchen öldürülmesine karşı duyulan öfkeden kurtulmak için oportünist Menşeviklerimiz, onların (burjuvaların ç.n.) önünde uşakca eğiliyorlar ve polis hafiyesi rolünü alıyorlar!

Kendini uydurmanın taktiği bundan öteye gidemez!

SUBATOW'UN İKİ YÜZLÜ ADAMLARI

Oportünizmin orijinal tiplerini gönderen Kafkasya (kentlerine Bakû'da dahildir. Bakû'da Tiflis'teki gruptan daha sağcı, bunun içinde ilke bakımından daha istikrarsız bir grup var. Burjuva "Sewodnja" ile gayri meşru ilişkiye gitmiş olan "Promyslowy Westnik"i düşünmüyoruz, onun üzerine basınımızda yeterli derecede yazıldı. Bakûlu Menşeviklerin soyanası, Schendrikow grubundan, "Prawoje Delo"dan sözediyoruz. Bu grup Bakû'da uzun zamandan bu yana görülmüyor. Bakû'lu işçiler ve onların örgütlerince izlenerek, Petersburg'a taşınmaya zorlanmıştı. Fakat halâ, Bakû'ya yazılar gönderiyor, yalnız Bakû sorunları üzerine yazıyor, Bakû'da taraftarlar arıyor, Bakû proletaryasını kazanmak için uğraşıyor. Bu nedenle, bundan söz etmek yerinde olur. Önümüzde "Prowoje Delo"nun 2/3 sayıları var. Bunları karıştırıyoruz ve önümüzden, bay Schendrikow'ların *(66)* o temiz ortaklığının görüntüsü geçiyor. Burada, bay Dshunkowski'nin tanınmış "tokacısı", eski kulis arkası vurguncularından İlja Schendrikow var. Yine burada, bir eski Sosyal-devrimci, eski Menşevik, eski "Subatow adamı", bugün ise emekli olan

Gleb Schendrikow var. Ayrıca burada, ünlü sohbet torbası, her bakımdan hoş, "tertemiz" Klawdiya Schendrikow'da var. Bir zamanlar hareket içinde rol almış, fakat artık yaşamın arkasında kalmış ve yalnız anılarla yaşayan Groschews ve Kalinin cinsinden çeşitli "taraftarların"da eksikliği duyulmuyor. Ölmüş Ljowa'nın bile gölgesi hortluyor önümüzde... Kısacası, manzaar bütün!

Fakat bütün bunlara kim gerek duyuyor, kim hangi amaçla, işçileri karanlık geçmişin şanssız gölgelerine itiyor? İşçilerin, sondaj kulelerini yakmaları mı isteniyor? Partinin hakarete uğratılması ve çamura itilmesi mi isteniyor? İşçiler olmaksızın müzakereye gitmek ve sonrada bay Dshunkowski ile işler döndürmek mi isteniyor?

Hayır! Schendrikow'lar Bakû işçilerini "kurtarmak" istiyorlar! 1905'ten, yani Schendrikow'un işçiler tarafından kovulmasından sonra, "işçilerin uçurumun kenarına geldiğini" (bk. "Prawoje Delo" s. 80) görüyorlar ve Schendrikow'lar bunun için, İşçileri "kurtarmak", onları "çıkmaz sokaktan" düze çıkarmak için "Prawoje Delo"yu yazdılar. Bu amaç için ,eskiye dönmeyi, son üç yılda kazanılanlandan vazgeçmeyi, "Gudok" ve "Promyslowy Westnik"e sırt çevirmeyi, mevcut sendikaları terketmeyi, Sosyal-demokrasiyi cehenneme yollamayı ve Schendrikow-adamlarından başka herkesi kovduktan sonra *uzlaştırma kamarası* çevresinde toplanmayı öneriyorlar. Artık grevlere ve illegal organizasyonlara gerek yoktur. Işçilerin yalnız, Schendrikow ve Gukassowların *(67)* bay Dshunkowski'nin onayı ile "sorunlar üzerine karar verecekleri" bir uzlaştırma kamarasına gereksinmeleri vardır.

Bakû işçi hareketini "çıkmaz sokaktan" böyle çıkarmak istiyorlar!

Aynı, "Neftjanoje Delo"nun Kameleonu Bay K-sa gibi (bk. "Neftjanoje Delo" Nr. 11).

Fakat Moskova'da Subatow, Petersburg'ta Gapon, Odes-

sa'da Schajewitsch, işçileri tam da böyle "kurtarmadılar mı?". Ve bunlar kendilerini, işçilerin yeminli düşmanı olarak kanıtlamadılarmı?

Bu iki yüzlü "kurtarıcılar" güpegündüz kime çalım satmak istiyorlar?

Hayır bay Schendrikowlar, Bay K-sa ile birlikte, Bakû proletaryasının daha "olgunlaşmadığını", "olgunluk sınavı vermek" (kimin önünde?) zorunda olduğunu söylediğiniz halde (bk. "Prawoje Delo" s.2) - böyle olduğu halde onları (işçileri ç.n.) dolandıramayacaksınız!

Bakû proletaryası, maskenizi düşürecek ve sizi lâyık olduğunuz yere gönderecek sınıf bilincine sahiptir.

Sizler kimsiniz, hangi yoldasınız?

Sizler, Sosyal-demokrat değilsiniz, çünkü siz, Sosyal-demokrasiye karşı, parti prensibine karşı mücadele içinde geliştiniz ve bunun içinde yaşıyorsunuz!

Sizler, sendikacıda değilsiniz, çünkü siz, Sosyal-demokrasinin ruhuna uygun İşçi birliklerini çamura itiyorsunuz!

Sizler, iki yüzlülükle "halkın dostları" maskesi ardına gizlenen, Gapon'un ve Subatow'un adamlarısınız!

Sizler, proletaryanın içteki, bunun içinde en tehlikeli düşmanlarısınız!

Kahrolsun Schendrikow'un adamları! Schendrikow'un adamlarına sırt çevirin!

"Prawoje Delo"nuzu böyle yanıtlıyoruz, bay Schendrikowlar!

Bu, kendisini göz kırparak aldatmak için iki yüzlü uğraşılarınıza, Bakû proletaryasının yanıtı olacaktır...

"Bakinski Proletari" (Bakû'lu İşçi) Nr. 5
20 Haziran 1908
İmza: Ko...
Rusça gazete metnine göre.

MÜZAKERE VE İŞÇİLER

Müzakere kampanyası durduruldu. Taraflar arasında görüşmeler kesintiye uğradı. *(68)* Eski, fakat ebedi yeni müzakere bir kez daha engellendi. Yetkili kurul, organizasyon komisyonu, taleplerin kaleme alınması, kitlelerle konuşmalar, işçilerin kendi komsiyonları çevresinde ve komisyonların sendikalar, sendikaların Sosyal-demokrasi çevresinde *geniş kapsamlı* birleşmesi - bütün bunlar kesintiye uğradı ve geçmişin eski odasına atıldı. Müzakere yolu ile "üretimin ayarlanması", işçiler ile patronlar arasında "ilişkilerin mükemmelleştirilmesi" üzerine eski, iki yüzlü konuşmalar da unutuldu. Tiflis'in ihtiyar soytarısı bay Dshunkowski, "temsilin" bittiğini açıklıyor. Bay Kara-Mursa, sermayenin bu sefil uşağı, onu alkışlıyor. Perde iniyor ve önümüzde, uzun zamadan beri tanınan manzara görünüyor: Petrol sanayicileri ve petrol

işçileri, yeni saldırılar ve yeni çatışmalar bekleyişinde, eski pozisyonlarında kalıyorlar.

Yalnız şu biraz "anlaşılmıyor": Petrol sanayicileri daha dün, müzakereye gitmeleri, "kısmi grev anarşisini" bırakmaları, kendileri ile "bir anlaşmaya varmaları" için işçilere yalvarıyorlardı ve resmi makamlar, bedman Dshunkowski kişiliğinde, etkili işçileri davet ediyor, onlarla resmi konuşmalar yapıyor, onları bir kolektif sözleşmenin yararları üzerine ikna etmeye uğraşıyorlardı— ve ani bir değişiklik: Müzakere gereksiz, kolektif sözleşme zararlı ve "kısmi grev anarşisi" arzu edilebilir olarak açıklanıyor!

Bu ne anlama geliyor, bu "gariplik" ne ile açıklanabilir, sonuç olarak müzakerenin engellenmesinde suç kimindir?

Tabii ki suç işçilerin, diye yanıtlıyor Bay Dshunkowski: Daha görüşmelere başlamadık fakat onlar (işçiler ç.n.) sendikalar konusunda ultimatif taleplerle geliyorlar; işçiler sendikadan vazgeçerlerse, müzakere olur, aksi halde bir müzakereye ihtiyacımız yoktur!

Petrol sanayicileri Dshunkowski'yi koro halinde onaylıyor; tabii ki işçiler suçludur, sendikalardan vazgeçsinler, bizim sendikaya ihtiyacımız yoktur!

Ve işçisiz sendika, "makine işçileri sendikası", evet onlar haklı, gerçekten işçiler suçlu diye tekrarlıyor, işçi düşmanlarının arkasından: İşçiler sendikalardan neden vazgeçmesinler, önce taleplerden vazgeçmek, daha sonra sözü taleplere getirmek daha iyi olmazmıydı?

Doğru, doğru diye onaylıyor işçisiz sendikayı okuyucusuz gazete "Promyslowy Westnik": Düzenli işçiler önce geriler, daha sonra ultimatomlardan söz ederler, önce pozisyonları bırakır, sonra tekrar kazanırlar. Fakat Bakû'lu işçilerde bu düzenlilik eksikti. Onlar kendilerini çok düzensiz, hemen hemen boykotist olarak kanıtladılar.

Daschnaklar ve Sosyal-devrimciler ise, biz bunların tümünü biliyorduk, çok önceden söylemiştik diye akıllıca açıklıyorlar: İşçiler boykota son verselerdi, sendikaları tamamıyla terketselerdi, geniş kitleleri hazırlamaksızın ve birleştirmeksizin grevi, bir yığın halinde bıraksalardı, böylece "toprak ve özgürlük" süz bir müzakere olamayacağını, "hakların mücadele içinde kazanıldığını" *(69)* kavrarlardı...

Bakû proletaryasının "dostları ve düşmanları böyle konuşuyorlar.

Bakû proletaryasına karşı yönelmiş olan suçlamaların nedensiz olduğunu kanıtlamak gerekiyormu? Söz konusu suçlamaların saçmalığını ve yalanlığını kavrayabilmek için, işçileri müzakereyi *sevmekle* suçlayan Daschnakları ve Sosyal-devrimcileri, aynı işçileri, müzakereyi *boykot etmekle* suçlayan makina işçileri ve petrol sanayicileri ile karşılaştırmak gerekir...

Fakat böyle bir durumda, müzakerenin engellenmesinde gerçek "suçlu" kimdir?

Müzakerenin tarihine kısaca bir göz atalım. Petrol sanayicileri işçileri müzakereye ilk kez davet etmiyorlar, dördüncü müzakereyi yaşıyoruz (1905, 1906, 1907, 1908). Önce hep petrol sanayicileri müzakere talep ediyorlardı ve resmi makamlar onlara, "işçilerle bir anlaşmaya varmak için", bir kolektif sözleşme yapmak için yardım ediyorlardı. Petrol sanayicileri kendi amaçlarını izliyorlardı: Küçük tavizler ile greve karşı garantiler kazanmak ve petrol çıkarmayı kesintiye uğratmamak istiyorlardı. Resmi makamlar daha çok, petrol çıkarmayı kesintiye uğratmamak istiyorlardı. Resmi makamlar daha çok, petrol imparatorluğunda "sessizlik ve huzur" ile ilgileniyorlardı. Bir çok hükümet üyesinin en büyük petrol firmalarının hissedarları olduğundan, petrol sanayisine yüklenen vergilerin, devlet bütçesinin en önemli gelir noktalarından birini oluşturduğundan, Bakû mazotunun "Vatan endüstrisine" yaklaştığından, dolayısıyla petrol endüstrisin-

de en küçük bir durgunluğun, Rusya endüstrisinin durumuna etki yaptığından söz etmiyoruz.

Fakat bu daha hepsi değildir. Yukarıda söylenenlerden başka, Bakû'da barış, hükümet için birde şu açıdan önemlidir: Bakû proletaryasının, petrol sanayii işçileri olduğu kadar bununla bağıntılı gemi işletmesi proletaryasınında, kitle eylemlerinin diğer şehirlerin proletaryasına bulaşıcı etki yapmasıdır. Gerçekler anımsansın. 1903 baharında, Bakû'daki ilk genel grev, temmuz grevlerini ve Rusya'nın güney kentlerindeki nümayişleri (70) yönetiyordu. 1904 Ekim ve Kasımındaki ikinci genel grev, *(71)* bütün Rusya'da şanlı Ocak-Şubat eylemleri için işaret olmuştu. Ermeni-tatar katliamından sonra kendisini çabuk toparlayan Bakû proletaryası, 1905 yılında yeniden mücadeleey atılıyor ve coşkusunu "bütün Kafkasya'ya" bulaştırıyor. Sonuçta, Bakû 1906 yılından bu yana, yani Rus devriminin geri çekilmesinden beri, daha "sakinleşmedi": Gerçektende, bu güne kadar bazı özgürlüklerden faydalanıyor, her sene Rusya'nın başka yerlerinde olduğundan daha iyi proleter Mayıs bayramını kutluyor ve diğer şehirlerde soylu bir imrenme uyandırıyor... Bütün bunlardan sonra, resmi makamların neden petrol sanayicilerini her defa, işçilerle müzakere, onlarla "bir anlaşmaya varma" bir kolektif sözleşme yapma isteklerinde destekleyerek, Bakû'lu işçileri tahrik etmemeye uğraşmasını kavramak zor değildir.

Fakat Bolşevikler her defasında boykot ile cevap vermişlerdi.

Neden?

Çünkü petrol sanayicileri, kitleler ile, kitlelerin gözü önünde değil, fakat bir avuç kişi ile kitlelerin arkasında müzakereey gidiyorlar ve onlarla bir anlaşma yapmak istiyorlardı: Yalnız bu yolla binlerce petrol işçisini dolandırabileceklerini çok iyi biliyorlar.

Müzakeremizin özelliği nerededir? Müzakeremiz, petrol

proletaryası ile petrol burjuvazisi arasındaki, talepler üzerine görüşmelerdir. Eğer görüşmeler bir anlaşmaya varırsa, müzakere, belirli bir zaman için geçerli, iki taraf içinde yükümlülük getiren kolektif sözleşme ile son bulur. *Genel olarak söylendiğinde,* biz müzakereye karşı değiliz çünkü, belirli şartlar altında, genel talepler tabanında, işçileri birlik halinde bir bütün içinde toplayabilir. Fakat müzakere işçileri; 1. Kitleler en aktif biçimde katıldığında, taleplerini özgürce açıkladığında, delegeleri denetlediğinde vb. 2. Kitleler, gerektiğinde taleplerini bir genel grev ile destekleme olanağına sahip olduğunda, birleştirebilir. Petrol alanlarında ve işyerlerinde toplantıların belirli bir özgürlüğü olmaksızın, yetkili kurul özgürce toplanamazken, yönetim sendikanın elinde değilken, işçiler müzakereye aktif olarak katılabilir ve taleplerini açıklayabilirmi vb.? Tabii ki hayır! Gemi sevkiyatının tatil edildiği ve petrol ihracının kesildiği, patronların, genel greve başka zamandan çok daha uzun karşı koyabilecekleri kışın, işçiler taleplerini destekleyebilirmi? Yine hayır! Bu yüzden, şimdiye kadar çağrılan müzakerelerin tümü kışa ertelenmişti ve taleplerin görüşülme özgürlüğü, özgür bir yetkili kurul ve sendikanın müdahalesi olmaksızın önerilmişti. İşçi kitleleri ve bunların örgütleri dikatle sahneden uzak tutulmuş ve mesele, Schendrikow okulundan bir avuç "Şahısa" bırakılmıştı. Delegelerinizi seçin bay işçiler, deniyordu ve sonra eve gidebilirsiniz! İşçiler *olmaksızın* bir müzakere, işçileri *dolandırmak* için bir müzakere - bu bize üç seneden beri önerilmişti. - *Böyle* müzakereler boykota değer ve biz Bolşevikler onlara boykot ilân ettik...

İşçiler 1906'da, ikinci müzakereye gittiklerinde de yanıldenle 1905'te birinci müzakereye gittiler. Fakat, müzakereyi terketmek ve berhava etmek zorunda kalmışlardı.

İşçiler 1906'da, ikinci müzakereye gittiklerinde de yanıldılar. Ancak müzakereden vazgeçmek ve bir kez daha berhava etmek zorunda kalmışlardı.

Bütün bunlar, bizzat yaşamın kendisinin, işçileri, boykot yolunda, kulisler arkasında yapılan ve dolandırmaya yönelik, Schendrikow türü tertip edilmiş müzakerelere iterek, işçilerin hatalarını mahkum ettiğini ve düzelttiğini söylüyordu.

Işçileri müzakerelere davet eden Menşevikler, işçilerin dolandırılmasında petrol sanayicilerine, bilmeden destek oluyorlar...

Ancak 1907 yılında sorun, bir başka değişiklik almıştı. Iki müzakerenin deneyleri bir yanda, Bolşeviklerin güçlendirilmiş ajitasyonları öte yanda, görevlerini yapmıştı: Resmi makamların ve petrol sanayicilerinin müzakereye gitme önerilerini (üçüncü müzakereye!), işçiler kararlı bir red ile yanıtladılar.

Bununla, Bakû işçi hareketinde yeni bir devir başlar...

Fakat bu işçilerin müzakereden korktuğu anlamına mı gelmektedir? Tabii ki hayır! Acaba, muazzam grevleri yaşayan işçilermi petrol sanayicileri ile görüşmelerden korkacaklar?

Bu, işçilerin bir kolektif sözleşmeden kaçtıkları anlamına mı gelmektedir? Tabii ki hayır! "Kasım anlaşmalarını" yaşayan işçilermi bir kolektif sözleşmeden korkacaklar acaba?

İşçiler, 1907 Kasımında müzakereyi boykot ederek, işçi düşmanlarının kendilerini kulis arkalarında yürütülen Schendrikow müzakereleri ile kandırmalarına artık izin vermeyecek olgunlukta olduklarını kanıtlıyorlar.

Resmi makamlar ve petrol sanayicileri, boykot hayaletini görüp, sonuçta hangi şartlarla müzakereye gidebileceğimizi sorduklarında, biz, bunun yalnız en geniş işçi kitlelerinin ve onların sedikalarının, bütün müzakereye katılmalarıyla olabileceğini söylemiştik. İşçiler, 1. Taleplerini özgürce görüşme, 2. Ilerdeki yetkili kurulun özgürce toplanması, 3. Sendikalarının yardımından özgürce istifade etme, 4. Müzakerenin açılma zamanını özgürce seçme olanağı verildiğinde yalnız o zaman, işçiler müzakereye gidecekler. Burada, sendikaların tanınması baş ve dönüm noktası olarak görüldü. Bizzat bu noktalar garanti olarak adlandırıldı. Ünlü formül ilk kez burada dolaşıma konuldu: *Ya garantili bir müzakere, ya hiç!*

Biz bununla eski işçisiz Schendrikow müzakerelerinin boykot taktiğine ihanet mi ediyoruz? Hiç bir şekilde. Eski müzakerelerin boykotu tamamen dokunulmadan bırakıldı. Biz, yalnız yeni bir müzakere, garantili bir müzakere ve yalnız böyle bir müzakere ilân ettik.

Bu taktiğin doğruluğunu, müzakereyi, işçilerin dolandırılmasının silahı iken, onları (işçileri ç.n.) sendikalar etrafında bütünleştirmek, sayısı binlerce olan bir ordu haline getirmek için işçilerin silahı durumuna, yalnız bu taktik ile dönüştürebildiğimizi kanıtlamaya gerek varmıdır?

Bizzat Menşevikler, makina işçileri sendikası, "Promlowy Westnik" bile bu görüşe karşı koyamıyorlardı, bilâkis maiyetimizde, sendikalar üzerine olan noktanın ultimatif karakterini açıklıyorlardı. Elimizde, sendikalar üzerine olan nokta çözülmeden, sendikalar için izin kartları tanzim edilmeden önce, Menşeviklerin yalnız müzakereyi değil, aynı zamanda yetkili kuruluda onoylamadıklarını açıkladıklarına dair dokümanlar var. Bütün bunlar organizasyon komisyonlarında görüşmelerden, yetkili kuruldan, yetkililerin seçiminden önce olmuştu. Tabii ki şimdi, "ultimatif karakter, yalnız görüşmelerin *sonunda* ortaya çıkmalıdır" diyerek, kendilerinin *"baştan beri taleplerin ultimatif karakterine* karşı mücadele ettiklerini" (bk. Promyslowy Westnik" Nr. 21) açıklayabilirler fakat, bu taktiğimizin kararlı karakterini bir kez daha kanıtlayan, Menşevik kamptaki karaktersiz oportünistlerin alışılmış ve çoktan beri tanınan "taklalarıdır"!

"Müzakere ile bağıntılı her şeyi" lânetleyen Sosyal-devrimciler ve Daschnakların bizzat kendileri, müzakereyi hazırlama çalışmalarına katılma kararı alarak taktiklerimiz önünde "baş eğiyorlardı"!

Işçiler görüşümüzün doğruluğunu kavradılar ve ezici bir

çoğunlukla onayladılar. 35000 işçiden, Sosyal-devrimciler ve Daschnaklar lehine (şartsız boykot) yalnız 8000 kişi, Menşevikler lehine (şartsız müzakere) 8000 kişi, buna karşın bizim taktiğimiz, garantili müzakere taktiği lehine 19000 kişi oy vermişti.

Böylece işçiler, Menşeviklerin, işçiler olmaksızın, garanti olmaksızın müzakere taktiğini kabul etmediler. Işçiler Sosyal-devrimcilerin ve Daschnakların havalarda uçan boykot ve örgütlenmemiş genel grev taktiğinide kabul etmediler. Işçiler, garantili bir müzakereyi, tüm müzakereden, genel grevin örgütlenmesi amacıyla planlı biçimde istifade edilmesini onayladılar.

Müzakerenin boşa çıkmasının gizi buradadır!

Petrol sanayicileri, bir ağızdanmış gibi garantisiz bir müzakere lehinde konuştular. Böylece Menşeviklerin taktiğine razı oldular. Biz, bunun Menşeviklerin görüşünün yanlışlığının en iyi kanıtı olduğunu açıklıyoruz.

Fakat işçiler, garantisiz bir müzakereyi kabul etmedikleri için, petrol sanayicileri taktiklerini değiştirdiler ve... müzakereyi önlediler, onu (müzakereyi ç.n.) boykotla boşa çıkardılar. Böylece, Daschnakların ve Sosyal-devrimcilerin taktiği ile dayanışmalarını ifade ettiler. Biz bunu Sosyal-devrimcilerin ve Daschnakların görüşünün yarayışsızlığının, en iyi kanıtı olduğunu açıklıyoruz.

Bakû proletaryasının taktiği kendisini tek doğru olarak kanıtladı.

İşte bunun için petrol burjuvazisinin tüm güçleri onun üstüne saldırıyorlar. Petrol burjuvazisi, Menşeviklerin garantisiz müzakeresini tamamıyla kabul ederken ve en kötü durumda, Daschnakların ve Sosyal-devrimcilerin boykot taktiğine bizzat başvururken, garantili bir müzakere talep eden Bakû proletaryası ile hiç bir surette uyuşmak istemiyor!

Bu da anlaşılır. Şu manzarayı göz önüne getirin: Belirli garanti noktaları yerine getiriliyor; işçi taleplerinin en geniş biçimde görüşülmesi açılıyor; Yetkili Kurul kitleler arasında gittikce güçleniyor; taleplerin hazırlanması sırasında kitleler kurul etrafında ve dolayısiyle sendikalar etrafında birleşiyor; birleşik bir orduda örgütlenmiş 50 bin kişilik kitle, petrol sanayicilerine taleplerini ileri sürüyor; petrol sanayicileri ya mücadele etmeksizin gevşemek veya daha ciddi örgütlenmiş bir genel grevi göze almak zorundalar. Burada onlar için en rahatsız an başlıyor - bu durum petrol burjuvazisinin yararınamıdır acaba? Buna göre, "Neftjanoje Delo"da ve "Bakû" *(72)* da burjuva hayvancıkları nasıl havlamasınlar ve miyavlamasınlar? Kahrolsun lanetlenmiş garantiler olmaksızın gerçekleştirilemeyen bu müzakere! - müzakereyi önleyerek böyle söylüyor ptrol sanayicileri.

Müzakerenin, resmi makamlar ve petrol sanayicileri tarafından önlenmesinin nedeni buradadır.

Müzakerenin hikâyesi bunu ifade ediyor.

Fakat bütün bunları unutan "Promyslowy Westnik" "Bakû"nun ve "Neftjanoje Delo" nun başmakalelerini budalaca tekrarlayarak ve geviş getirerek "liderlerin densizliği" üzerine kaval çalmaya devam ediyor! Tiflisli Menşeviklerin gürcü gazetesi bile "sesini yükseltmeyi" gerekli buldu ve Bakû'lu Kadetlere *(73)* yardım ediyor! Zavallı yardakçılar!

Buna göre yeni durum açısından taktiğimiz ne olmalıdır?

Petrol sanayicileri müzakereyi önlediler. Onlar genel greve meydan okuyorlar. Bu, bizim derhal genel grevle cevap vereceğimiz anlamınamı geliyor? Tabii ki hayır! Petrol sanayicilerinin şimdiden büyük petrol stokları yaptıklarından, uzun zamandan beri bir genel grevin savunması için kendilerini donattıklarından, bizim ise böyle ciddi bir mücadele için kendimizi henüz donatmadığımızı unutmamamız gerektiğinden söz bile etmiyoruz. Biz şimdilik genel ekonomik grevden kesinlikle vazgeçmeliyiz. Geri çekilmenin zamana uygun elverişli formu olarak, tek tek firmalardaki grevler

tanınmalıdır. Bu tür grevlerin elverişliliğini hemen hemen "prensip" olarak inkar eden Menşevikler (bk. L.A.Rin'in *(74)* broşürü), derin bir yanlışlık içindeler. İlk bahar grevlerinin tecrübesi, tek tek firmalardaki grevlerin, sendikaların aktif müdahalesi altında, proletaryanın birliği için güvenilir bir araç olabileceğini gösteriyor. Buna daha kesin başvurmalıyız: Örgütümüzün, proletaryanın mücadelesinin bütün hususlarında yalnız aktif müdahalenin yetkisine göre gelişeceğini unutmamalıyız.

Bu bizim en yakın gelecekteki taktik görevimizdir.

Müzakerenin önlenmesinden sonra resmi makamlar, "Bakû özgürlüğü" denen şeyi tamamıyla kaldırmak istiyorlar. Bu bizim tamamen illegaliteye çekilip, faaliyet alanını karanlık güçlere bırakacağımız anlamına mı gelmektedir? Tabii ki hayır! Gericilik ne kadar hiddetlensede, sendikalarımızı ve organizasyonlarımızı ne kadar yıksada, petrol alanı ve fabrika komisyonlarını, işyerlerinde ve petrol alanlarında "anarşi ve çatışma"ya yol açmadan yok edemez. Bizim görevimiz, bu komisyonların içine sosyalizm ruhunu taşıyarak ve onları firmalara göre toparlayarak sağlamlaştırmaktır. Fakat bu amaç için, işyeri ve petrol alanı hücrelerimizin sistemli olarak bu komisyonların başına geçmesi ve keza kendilerininde temsilcileri yoluyla firmalara göre ve gerçekten bölgeler üstü birleşmesi gerekmektedir.

Bunlar bizim en yakın gelecekteki örgütsel görevlerimizdir.

Bu en yakın görevleri yerine getirerek ve böylece sendikaları ve örgütlerimizi sağlamlaştırarak, sayısı binlerce olan petrol işçileri kitlesini, petrol kapitalistlerine karşı önümüzdeki savaşlar için bir bütün içinde kaynaştırabileceğiz.

"Bakinski Proletari"ye (Bakû'lu İşçi) ek olarak çıkmıştır.
20 Temmuz 1908
İmza: Koba
Gazete ilâvesinin rusça metnine göre.

PARTİ KRİZİ VE GÖREVLERİMİZ

Partimizin ağır bir kriz içinde olduğu kimse için sır değildir. Parti üyelerinin (partiden ç.n.) çıkışı, örgütlerin küçülmesi ve güçsüzlüğü, birbirlerinden kopuk oluşları, toplayıcı bir Parti çalışmasının yokluğu - bütün Partinin hasta olduğunu, ciddi bir kriz geçirdiğini ifade ediyor.

Partiyi çökerten nedenlerin ilki, Parti örgütlerinin geniş kitlelerden kopuk oluşudur. Orgütlerimizin, saflarında binlerce kişi saydığı, yüzbinleri arkasından çektiği bir zaman vardı. O dönemde Parti, kitle içinde güçlü köklere sahipti. Şimdi durum değişmiştir. Artık örgütlerde, binlerin yerine, bir kaç düzine, en iyi durumda bir kaç yüz sayılıyor. Fakat yüzbinlerin yönetimi konusunda konuşmaya bile gerek yoktur. Elbette Partimizin kitleler üzerinde geniş ölçüde *ideolojik* etkisi vardır - kitleler Partiyi tanıyor onu sayıyorlar. İşte, "devrimden sonraki" bir Parti, "devrimden önceki" bir Par-

tiden her şeyden önce bununla ayrılır. Fakat aslında Partinin tüm etkiside, bunun içinde tükeniyor. Bunun yanı sıra ideolojik etki hiçte yeterli değildir. Mesele şudur: *İdeolojik* etkinin genişliği, *örgütsel* sağlamlaşmanın darlığına çarpıp kalıyor. Örgütlerimizin, geniş kitlelerden kopukluğunun kaynağı budur. Krizin bütün ciddiyetini derhal kavramak için, 1907'de 8000 üye sayan, şimdi ise ancak 300-400 üye toplayabilen Petersburg'u göstermek yeter. Aynı durumda olan Moskova, Ural, Polonya, Donezbecken'den vb. söz bile etmiyoruz.

Fakat bu daha hepsi değildir. Parti sadece kitlelerden kopuk oluşundan değil, fakat örgütlerinin hiç bir şekilde birbiriyle bağıntılı olmamasından, ortak bir Parti hayatının yokluğundan, birbirinden kopuk oluşlarından acı çekiyor. Petersburg Kafkasya'da, Kafkasya Ural'da neler olduğunu bilmiyor vb., her köşe kendi özel yaşamını sürdürüyor. Katı söylersek: Gerçektende ortak bir Parti hayatı sürdüren, 1905, 1906 ve 1907 yıllarında hakkında gururla konuştuğumuz o birleşik Parti artık yok. En iğrenç karmaşıklığı yaşıyoruz. Mevcut yurt dışı organları - "Proletari" *(75)* ve "Golos" *(76)* bir yanda, "Sosyal-demokrat" *(77)* öte yanda - Rusya üzerine dağılmış örgütleri birleştirmiyor ve zaten birleştiremez, onlara tek bir parti yaşamı veremez. Rus gerçeğine uzak olan yurt dışı organlarının, komitacılık safhasını çoktan arkada bırakmış olan Parti çalışmasını bir bütün içinde toparlayabileceği düşünceside garip olurdu. Birbirlerinden kopuk örgütlerin, kendilerini *ideolojik* bakımdan bağlayan bir çok ortak yanları var şüphesiz devrimin kritiğinden geçen ortak bir proğrama, devrim tarafından onaylanan ortak pratik prensiplere, şanlı devrimci geleneklere sahipler. "Devrimden sonraki" Parti ile "devrimden önceki" Parti arasındaki ikinci önemli farklılık işte buradadır. Fakat bu daha yeterli değildir.

Mesele şudur: Parti örgütlerinin *ideolojik* birliği, Partiyi,

Parti örgütlerinin örgütsel dağınıklığı ve birbirlerinden kopukluğundan kurtarmıyor. Parti içinde basit yazılı enformasyonun bile bir ölçüde arzulanan seviyeye çıkarılmadığına değinmek yeterlidir. Partinin, gerçekten birleşik bir organizma içinde toparlanmasından söz bile etmiyoruz.

O halde, Partinin içinde bulunduğu krizin niteliği; 1. Partinin geniş kitlelerden kopukluğu ve 2. Örgütlerin birbirlerinden kopukluğudur.

Bütün bunların nedeninin, devrimin krizi olduğunu, karşı devrimin geçici zaferleri, eylemlerden sonraki sessizlik ve nihayet 1905 ve 1906 yıllarında Partinin faydalandığı tüm yarı özgürlüklerin yitirilmesi olduğunu kavramak zor değildir. Devrimin ilerlediği, özgürlüklerin var olduğu müddetçe Parti kendisini geliştiriyor ve sağlamlaştırıyordu. Devrim, geri çekilmeye başladığında, özgürlükler yok olurken, Parti hastalanıyor; entellektüeller, daha sonra en sallantılı işçiler Partiden kaçmaya başlıyorlardı. Özellikle, "1905 yılı entelektüellerinin" kısıtlı akıl yükünü, karmaşık talepleriyle arkada bırakan entelektüellerin kaçışını, aslında Partinin ilerlemiş işçilerinin gelişimi ile hızlandırıldı.

Tabii ki bundan, bazılarının yanlış olarak inandıkları gibi, ileride özgürlüklerin başlamasına kadar, Partinin bitkisel yaşam sürdürmek zorunda olduğu sonucu çıkarılamaz. Birinci olarak, bizzat özgürlüklerin başlaması, bir çok bakımdan, Partinin krizden sağlıklı ve yenilenmiş olarak çıkabilmesine bağlıdır: Özgürlükler gökten düşmez, başka faktörlerin yanı sıra, iyi örgütlenmiş bir Işçi Partisi sayesinde kazanılır. İkinci olarak, sınıf mücadelesinin her yerde bilinen kanunları bize, burjuvazinin gittikçe güçlenen örgütlüğünün, kaçınılmaz olarak, proletaryanın buna uygun örgütlüğünü getirmek zorunda olduğunu söylüyor. Fakat artık, Partimizin tek proleter Partisi olarak, önceden yenilenmesinin, proletaryamızın sınıf olarak örgütlülüğünün gelişmesi için gerekli bir şart olduğunu herkes biliyor.

Buna göre, özgürlüklerin başlamasından önce Partinin sağlığa kavuşturulması, krizden kurtarılması yalnız mümkün değil, aynı zamanda kaçınılmazdır.

Bütün sorun, bu iyileşmenin metotlarının bulunması ve yolların açılmasında yatmaktadır; bunların yardımıyla Parti 1. Kitlelerle birleşecek ve 2. Birbirinden kopuk örgütleri birleşik bir oragnizmada toparlayacaktır.

O halde, Partimiz krizi nasıl atlatabilir, bu amaç için neler yapılmalıdır?

Bazıları bize, Partinin mümkün olduğu kadar legalize edilmesinin ve legal Duma fraksiyonu etrafında birleştirilmesinin gerekli olduğunu söylüyorlar. Ancak, kültür dernekleri vb. gibi en zararsız legal kuruluşlar bile, ağır takiplere uğrarken Parti tamamıyla nasıl legalleştirilir? Yoksa devrimci taleplerden vazgeçerek mi? Fakat bu, Partiyi yenileme değil, onu gömme anlamına gelirdi! Bunun dışında, sadece kitlelerden değil, bilâkis Parti örgütlerindende kopuk olan Duma fraksiyonu, Partiyi kitlelerle nasıl birleştirebilir?

Böyle bir çözümün, sorunu daha çok karıştırdığı ve Partinin krizi atlatmasını zorlaştırdığı açıktır.

Diğerleri, işçilerin kendilerine mümkün olduğu kadar çok Parti fonksiyonları devrederek, Partiyi, istikrarsız entelektüel unsurlardan kurtarmanın gerekliliğinden söz ediyorlar. Kuşkusuz, Partinin gereksiz konuklardan kurtarılması ve fonksiyonların işçilerin ellerinde toplanması, bir çok açıdan, Partinin yenilenmesine yardım edecektir. Fakat, eski örgütlenme sistemi açısından, Parti çalışmasının eski metotları açısından, yurtdışından "yönetim" açısından, sadece "fonksiyonların devredilmesinin" Partiyi kitlelerle birleştiremeyeceği ve onu bir bütün halinde toparlayamayacağı da, daha az açık değildir.

Yarım tedbirlerle ciddi hiç bir şeyin yapılamayacağı görülüyor, hasta Partiyi temelden iyileştirmek için radikal çareler aranmalıdır.

Parti, herşeyden önce, kitlelerden kopuk oluşu nedeniyle acı çekiyor; Parti, ne pahasına olursa olsun, kitlelerle bağ kurmalıdır. Ancak bu, bizim ilişkilerimizde, her şeyden önce ve başlıca, kitleyi özellikle harekete geçiren sorunların tabanında mümkündür. Yalnız kitlelerin yoksullaştırılması ve sermayenin saldırışı gerçeğini alalım. İşçilerin başından kasırga gibi lokavtlar geçti. Uretimin kısıtlanması, keyfi işten çıkarmalar, ücretlerin düşürülmesi, iş günün uzatılması ve genel olarak sermayenin saldırısı günümüze kadar devam ediyor. Bütün bunların, işçiler arasında hangi acılar, hangi düşünsel gerilimler uyandırdığını işçiler ve patronlar arasında "yanlış anlayışlar" yol açtığını; bu tabanda, işçilerin kafalarında hangi ilginç sorular ortaya çıktığını tasavvur etmek zordur. Örgütlerimiz, genel politik çalışma yanında, yorulmadan bütün bu küçük çatışmalara müdahale etmeli, bunları, sınıfların büyük mücadelesi ile birleştirmeli ve güncel protestolarında ve taleplerinde kitleleri destekleyerek, Partimizin büyük prensiplerini canlı gerçeklerde göstermelidirler. "Duvara sıkıştırılmış" kitlelerin, yalnız bu tabanda harekete geçirilebileceği, yalnız bu tabanda "ölü nokta"dan atlatılabileceği herkes için açıktır. Fakat, onları bu noktadan atlatmak demek, onları örgütlerimizde birleştirmek demektir.

Fabrikalarda ve iş yerlerinde, Parti komiteleri - bunlar, kitle içinde böyle bir çalışmayı başarıyla geliştirebilecek Parti organlarıdır. Fabrika ve iş yeri komitelerine dahil olan ileri işçiler - bunlar, kendilerini çevreleyen kitleleri Parti etrafında birleştirecek canlı insanlardır. Gerekli olan, fabrika ve iş yeri komitelerinin, işçilerin mücadelesinin bütün hususlarında yorulmadan müdahale etmesi, onların güncel çıkarlarını savunması ve bu sonuncusunu, işçi sınıfının temeldeki çıkarları ile birleştirmesidir. Partinin baş burçları olarak fabrika ve işyeri komiteleri. Görev budur!

Devamla, kitlelere aynı yaklaşımla ilgili olarak, Partinin diğer yüksek örgütlerininde, kitlelerin yalnız politik çı-

karlarının değil, fakat ekonomik çıkarlarınında savunulmasına uygun yapıda olması gerekmektedir. Bir ölçüde önemli olan hiç bir üretim dalı, organizasyonun dikkatinden kaçmamalıdır. Bunun içinde, organizasyonların yapısında bölgesel prensibin, üretim prensibi ile tamamlanması gerekmektedir. Yani, çeşitli üretim dallarının fabrika ve işyeri komiteleri, üretime göre değişik alt-bölgelere, bu alt bölgeleri coğrafi bölgelerde birleştirmek için, ayrılacak. Bu alt-bölgelerinin sayısının çok yüksek olması talihsizlik değildir - organizasyon sağlam ve sarsılmaz bir temel kazanacak ve kitle ile daha sıkı bağ kuracaktır.

Krizin atlatılmasında, Parti örgütlerinin birleştirilmesinin önemi dahada büyüktür. En tecrübeli ve en etkin işçilerin bütün mahalli örgütlerde temsil edilmeleri, Parti örgütünün meselelerinin işçilerin güçlü ellerinde toplanması, pratik ve örgütsel görevlerden, gazeteciliğe kadar örgütte en iyi görevleri yalnız onların alması gereklidir. Onemli görevlerdeki işçilerin, kendilerini, tecrübe ve eğitim açısından yetersiz olarak kanıtlamaları, hatta ilk zamanlar tökezlemeleri bir felâket değildir. Tecrübeli yoldaşların pratikleri ve tavsiyeleri, onların görüş çevrelerini genişletecek, sonuçta, onların gerçek birer muhabir ve hareketin liderleri olmalarını sağlayacaktır. Bebel'lerin gökten düşmediğini, fakat çalışma sürecinde, pratik içinde yetiştiklerini unutmamak gerekir; hareketimizin bugün her zamankinden daha çok, işçilerin arasından çıkacak tecrübeli ve denenmiş Rus Bebel'lerine ihtiyacı vardır.

Örgütsel şiarımızın, "Parti çalışmasının tüm alanlarına giden yolları, ileri işçiler için düzleyin", "onlara daha fazla yer verin"! olmasının nedeni budur.

İleri işçilerin, önderlik için, istek ve inisiyatiften başka, daha önemli ölçüde bilgilere ihtiyaç duydukları kendiliğinden anlaşılır. Fakat bizim bilgili işçimiz azdır. Oysa tecrübeli ve aktif entelektüeller, bize, tam da burada yardıma geliyor-

lar. İleri işçiler ile, her bölgede bir tane olsa bile, bölgesel "görüşmeler" tertip etmek ve marksizmin teori ve pratiğini sistemli olarak "elden geçirmek" zorunludur. Bütün bunlar, ileri işçilerin eksiklerini önemli ölçüde dolduracak ve onları, geleceğin öğretmenleri ve önderleri olarak yetiştirecektir. İleri işçiler, işyerlerinde ve fabrikalarında, olanaklar elverdiği ölçüde sık söylev vermeli, "azimle öğrenmeli" ve dinleyiciler önünde "başarısız" olma tehlikesinden korkmamalıdırlar. Dinleyiciler önünde gereksiz alçak gönüllülüğü her zaman için bir kenara atmak, cesaretle ve özgücüne inançla donanmak gereklidir: İlk başlarda hedefe vuramamak, bir kaç kez tökezlemek bir felâkete yol açmaz. Böylece alışkanlık kazanılacak ve "su üstünde İsa" gibi bağımsızca yol alınacaktır.

Kısaca: 1. Bütün işçi sınıfının gereksinmeleri ile birleştirilecek olan güncel gereksinmeler tabanında, güçlü bir ajitasyon, 2. Partinin bölgelerdeki en önemli merkezi olarak, fabrika ve işyeri komitelerinin organizesi ve sağlamlaştırılması, 3. En önemli Parti fonksiyonlarının ileri işçilere "teslim edilmesi", 4. İleri işçiler ile "görüşmeler" tertip edilmesi - örgütlerimiz, bu yollar sayesinde, geniş kitleleri etrafında toplayabilecektir.

Parti krizinin yenilmesi için sözü edilen yolları bize, yaşamın kendisinin gösterdiğini kesin olarak söylemek gereklidir. Merkez bölge ve Ural uzun zamandan beri entelektüeller olmaksızın geçiniyor; buralarda örgüt meselelerini işçilerin kendileri çözüyorlar. 1908 yılında işçiler, Sormowa'da, Lugansk'ta (Donezbecken), Nikolajev'de bildiriler yayınladılar. Nikolajev'de, bildirilerin dışında, birde illegal organ çıkardılar. Fakat Bakû'da örgüt, genel politik ajitasyonun yanısıra, sistemli olarak, işçilerin mücadelesinin bütün hususlarına müdahale ediyordu ve halen ediyor; işçilerin, petrol sanayicileriyle hemen hemen tek bir mücadelesini bi-

le kaçırmıyor. Bakû örgütünün, kitle bağının bu güne kadar süre gelmesi bununla açıklanır.

Partinin, geniş işçi kitlelerle birleşme metotlarının hususları bunlardır.

Fakat Parti yalnız kitlelerle kopuk oluşu nedeniyle acı çekmiyor. Bunun dışında, örgütlerinin birbirinden kopukluğu nedeniyle de acı çekiyor.

Bu sonuncu soruna geçelim.

Birbirinden kopuk bölge örgütleri nasıl birleşecekler, sağlam birlik içinde ortak hayet süren bir Partide nasıl toplanacaklar?

Arasıra tertiplenen bütün Parti konferanslarının bu görevi yerine getireceğine, örgütleri birleştireceğine veya yurt dışında çıkan gazetelerin -"Proletari", "Golos" ve "Sosyal-demokrat" - en sonunda Partiyi toparlayacağına, birleştireceğine inanılabilir. Örgütlerin karşılıklı bağlantısı açısından, her ikisininde önemi şüphesiz az değildir. En azından, bugüne kadar konferanslar ve yurtdışı organları, birbirinden kopuk örgütlerin birleştirilmesi için tek araçtı. Fakat birinci olarak, çok seyrek tertiplenen bu konferanslar, örgütü, yalnız belirli bir zaman için, bundan dolayıda aslında gereken sağlamlıkta olmayan bir biçimde birleştirebilir; konfernslar arasındaki zaman dilimi içinde genel olarak bağlar kopuyor ve karmaşıklık eski durumunu sürdürüyor. İkinci olarak, yurt dışı organlarına gelince -ki bunların Rusya'ya çok kısıtlı bir miktarda ulaştığından söz bile etmiyoruz- bunlar, doğal olarak, Rusya'daki Parti yaşamının arkasında kalıyorlar, işçileri harekete geçiren sorunları zamanında farkedemiyor ve bu sorunlara değinemiyorlar; bunun için, bölge örgütlerimizi sağlam bağlarla, bir bütün içinde birleştiremezler. Gerçekler, Partinin, Londra Kongresinden *(78)* beri, iki konferans tertip edebildiğini ve düzinelerle yurt dışı organları çıkarabildiğini söylüyor, fakat böyle olduğu halde, örgütlerimizin gerçek bir Partide

birleştirilmesi, krizin yenilmesi meseleleri yerinden bile kımıldamadı.

Buna göre, konferanslar ve yurt dışı organları Parti bağları için çok önemli olduğu halde, krizin yenilmesi ve bölge örgütlerinin sağlam birliği açısından yetersizdir.

Burada radikal bir tedbire ihtiyaç olduğu açıktır.

Böyle bir tedbir ancak bütün Rusya'yı kapsayacak olan, Parti çalışmasının merkezinde bulunan ve Rusya'da çıkacak bir gazete olabilirdi.

Rusya üzerine dağılmış örgütleri birleştirmek yalnız ortak bir Parti çalışması ile mümkündür. Fakat bölge örgütlerinin tecrübelerinin bir ortak merkezde toplanması ve genelleştirilen Parti tecrübelerinin bu merkezden bütün bölge örgütlerine yayılması olmaksızın, birleşik çalışma olanaksızdır. Bir bütün Rusya gazetesi, işte böyle bir merkez Parti çalışmasını yöneten, birleştiren ve yönlendiren bir merkez olabilirdi. Fakat çalışmayı gerçekten yönetebilmesi için, bütün ülkeden sistemli olarak soruların, açıklamaların, mektupların, yazışmaların, şikâyetlerin, protestoların, çalışma plânlarının, kitleyi harekete geçiren meselelerin gelmesi gazete ile bütün ülke arasında en sıkı ilişkinin, en sağlam bağların olması gerekmektedir: Böylece yeterli miktarda materyale sahip olan gazete, gerekli olan sorunları zamanında farkedebilir, bu sorunları işleyebilir, bunları aydınlatabilir ve materyal içinden gerekli olan talimatları ve şiarları damıtabilir ve bunları tüm Partiye, onun örgütlerine maledebilir...

Bu ön koşul olmadan Parti çalışmasının yönetimi gerçekleşemez ve çalışmanın yönetimi olmaksızın, örgütlerin birleşik bir bütünde sıkı bağlantısı olmaz!

Bu nedenle biz, bir bütün Rusya (yurtdışı değil) gazetesinin ve hemde bir yönlendirici (popüler değil) gazetenin gerekliliğini vurguluyoruz.

Böyle bir gazetenin organizesini ve yönetimini üslenebi-

lecek tek kuruluşun, Parti Merkez Komitesi olduğunu belirtmeye gerek yoktur. Parti çalışmasını yönetme zaten Merkez Komitenin görevidir. Fakat bu görev şimdiki durumda iyi yerine getirilmiyor ve bunun sonucu, bölge örgütlerinin birbirlerinden kopuk oluşlarıdır. Buna karşın, MK'nin elinde, iyi organize edilmiş bir bütün Rusya gazetesi, Partinin ve Parti yönetiminin gerçek birliği için en etkin bir araç olabilirdi. Dahası var, biz MK'nin yalnız bu yolla bir uydurma merkezden, bütün Partinin gerçek bir merkezi haline gelebileceğini, Partiyi gerçekten birleştireceğini ve çalışmalarında grçekten yönlendirici olabileceğini iddia ediyoruz. Bu yüzden bütün Rusya gazetesinin organizasyonu ve yönetimi, doğrudan doğruya MK'nin görevidir.

O halde görev, Partiyi MK etrafında birleştirecek ve toplayacak organ olarak, bir bütün Rusya gazetesinin kurulmasıdır. Parti krizinin yenilmesinin yolu budur.

Söylenenleri özetliyelim. Devrimin krizi sonucunda, Parti içinde de bir kriz baş gösterdi. Örgütler kitle ile bağlarını yitirdiler, Parti tek tek örgütlere bölündü.

Örgütlerimizi geniş kitlelerle birleştirmek gerekiyor - bu bölgesel bir görevdir.

Söz konusu örgütleri kendi aralarında, Parti Merkez Komitesi etrafında birleştirmek gerekiyor - bu merkezi bir görevdir.

Bölgesel görevin çözümü, genel politik ajitasyonun yanı sıra, acil güncel taleplerin tabanında ekonomik ajitasyonu da gerektiriyor. İşçilerin mücadelesine sistemli olarak müdahaleyi, fabrikalarda ve işyerlerinde Parti komitelerinin oluşturulmasını ve sağlamlaştırılmasını, mümkün olduğu kadar çok Parti fonksiyonlarının ileri işçilerin elinde toplanmasını, ileri işçilerin denenmiş ve bilgi ile donanmış işçi liderleri olarak eğitilmeleri için ileri işçilerle "görüşmeler" tertip edilmesini gerektiriyor.

Fakat merkezi görevin çözümü, bölge komitelerini Parti MK'si ile bağlayacak ve onları bir bütünde birleştirecek bir bütün Rusya gazetesini gerektiriyor.

Parti yalnız bu çözümler ile krizden sağlıklı ve yenilenmiş bir organizasyon olarak çıkabilir, yalnız bu şartların yerine getirilmesi ile Parti, kahraman Rus proletaryasına layık öncünün sorumlu rolünü alabilir.

Parti krizinin yenilmesinin yolları bunlardır.

Parti, Duma tribününden ve sendikalardan, tüketim kooperatiflerine ve ölüm kasalarına kadar tüm mevcut legal imkânlardan istifade ettiği ölçüde, krizin daha çabuk yenileceği, RSDİP'nin yenilenmesi ve sağlığa kavuşturulması görevinin daha çabuk yerine getirileceğinden söz etmenin bile gereği yoktur.

"Bakinski Proletari" (Bakû'lu İşçi) Nr. 6. ve 7.
1. ve 27. Ağustos 1909
İmzasız makale
Rusça gazete metnine göre

Bakû'lu işçiler zor bir dönem geçiriyor. Petrol sanayicilerinin geçen ilkbaharda başlayan saldırıları halâ devam ediyor. İşçilerden, önceden elde ettiklerinin tümü geri alınıyor. Fakat işçiler susmak ve "sonsuz" bir sabırla beklemek "zorundalar".

Ücretler, doğrudan doğruya kesinti, veya ev paralarından, primlerden mahrum bırakma yoluyla düşürülüyor. Fazla mesai ve özel çalışma mecburi olurken üç vardiya sistemirin yerine iki vardiya sistemi getirilerek işgünü uzatılıyor. "Çalışanların kısıtlanması" denen şey, eskisi gibi devam ediyor. İşçiler -özellikle sınıf bilinçli işçiler- ufak şeyler bahane edilerek, çoğu kezde neden olmaksızın kaldırıma oturtuluyor. "Kara-liste"ler istenildiği gibi uygulanıyor. "Sürekli" işçiler sistemi, her zaman, en ufak nedenlerle soyulabilen "geçici" işçiler sistemiyle değiştiriliyor. Para cezaları ve

kötü muamele "sistemi" bütün biçimleriyle uygulanıyor. Petrol alanı ve fabrika komisyonları artık tanınmıyor. Kaza yasasına en küstah biçimde yan çiziliyor. Tıbbi yardım asgariye indiriliyor. "Cezaevi yasası", on - kopek hastalık vergisi halen geçerli, sağlık koruma ve sıhhi şartların durumu kötü. Okul sistemi aksıyor, halk evleri ve akşam kursları yok. Artık konferanslar verilmiyor. Yalnız işten çıkarmalar ve yine işten çıkarmalar var! Petrol sanayicilerinin küstahlıklarının nereye vardığını Kaspi-şirketi gibi bir çok büyük firmaların, ev parası ödememek için işçilerine, fabrika idaresinin izini olmadan evlenmeyi yasaklamalarından görülüyor. Ve bütün bunlar petrol krallarından çıkıyor. Kendi güçlerini hissettikleri için, akıllıca düşünülmüş saldırı taktiklerinin başarısını gördükleri için işçilerle alay etmeyi sürdürüyorlar.

Fakat petrol sanayicilerinin saldırısının başarısı hiç bir şekilde raslantı değildir. Bu (başarı ç.n.) tümüyle, bunun elverişli dışsal durumlara bağlıdır. Herşeyden öncede Rusya'nın sessizliği, sermayenin saldırısına uygun bir atmosfer oluşturan karşı-devrimin yarattığı durum sayesindedir bu başarı. Petrol sanayicilerinin, başka şartlar altında iştahlarını kısıtlamak zorunda olduklarından söz etmek bile gereksizdir. Devamla; bu (başarı ç.n.), petrol sanayicileri uğruna herşeye hazır olan program kahramanı Martynow'un önderliğinde bölge yönetiminin uşakca hizmet isteği sayesindedir. Yalnız Mirsojew meselesini düşünüyoruz. Bundan başka, petrol endüstrisindeki işçi kitlelerinin birliğinin devamsızlığı ve dolayısıyla işçilerin güçsüz örgütlenmeleri sayesindedir bu başarı. Petrol sanayicilerine karşı mücadelede petrol işçilerinin önemi herkes için açıktır, fakat tam da bunların köy ile bağları sıkıdır ve örgütlü mücadele için en az "yetenekli" olan bunlardır. Primler, ev paraları, taşıt paraları ve banyo paralarından vb. oluşan ücretlerin indirilmesi nihayet kolaylaştı. Ücretin doğrudan doğruya düşü-

rülmesinin, parça parça, primlerden, ev paralarından, taşıt paralarından vb. yavaş yavaş mahrum bırakarak, yani maskelenerek düşürülmesi kadar kolay olmadığını kanıtlamaya gerek yoktur. Bütün bunlar ücretin "kendisinin" eski miktarını koruduğu kuruntusu yaratılarak yapılıyor.

Petrol sanayicilerinin gelişen tecrübeli ve örgütlenmeleri ile bağıntılı olarak bunların tümü, petrol imparatorluğunda sermayenin saldırısını, tabii ki önemli ölçüde kolaylaştırıyor.

Petrol krallarının bu kudurgan saldırılarının ne zaman duracağı, küstahlık sınırlarının nerede olduğu, işçilerde, güçlü, örgütlü bir direnişe çarpmalarına bağlıdır.

Şimdilik açık olan şudur: Petrol sanayicileri, işçileri "kesin olarak" itaat altına almak, onların mücadele isteklerini "her zaman için" köreltmek, işçilerini "ne pahasına olursa olsun" uysal köleler haline getirmek istiyorlar. Daha geçen ilkbaharda, müzakereyi berhava ettikten sonra, işçileri örgütlememiş bir genel greve kışkırtarak, hemen orada işlerini bitirmek için uğraşırkende böyle bir amacı izliyorlardı. İşçilere, sistemli biçimde kötülüklerle saldırdıkları ve onları çoğu kez spontane eylemlere kışkırtdıkları bugün de, aynı amacı güdüyorlar.

İşçiler şimdilik susuyor, petrol sanayicilerinin darbelerine sessizce dayanıyor ve öfkeyi yüreklerinde biriktiriyorlar. Bir yanda, petrol sanayicilerinin gittikce küstahlaşmaları, elde kalan kırpıntıları durmadan küçültmeleri, işçileri sefalete kadar götürmeleri, onlarla alay ederek, onları spontane alevlenmelere kışkırtmaları, öte yanda, işçilerin sabırlarının gittikçe tükenerek yerini petrol sanayicilerine karşı, derinden gelen, gittikçe güçlenen homurtulara bırakması göz önüne alınırsa, petrol işçilerinin en yakın gelecekte ayaklanmalarının kaçınılmaz olduğu güvenle söylenebilir. İkisinden biri: İşçiler, ya kölece itaatli Çin kulisi mevkisine düşesiye kadar "sürekli" sabredecekler, ya da (petrol sanayicilerine) baş kaldıracaklar ve daha iyi bir yaşamın yollarını açacaklardır. Kitlelerin gittikçe yükselen öfkesi, işçilerin kaçınılmaz olarak ikinci yolda, petrol sanayicilerine karşı mücadele yolunda yürüyeceklerini kanıtlıyor.

Fakat petrol sanayicileri öyle bir durumdalar ki, işçilerin yalnız savunu mücadelelerine, yalnız eski pozisyonların korunmasına değil, aynı zamanda saldırıya geçmeye ve yeni pozisyonlar kazanmaya, ücretlerin daha çok yükselmesine, işgününün daha fazla kısalmasına elverişlidir.

Gerçektende eğer petrol sanayicilerinin günümüzdeki kârları, Rusya'nın ve Avrupa'nın diğer patronlarına kıyasla, inanılmaz derecede yüksekse; eğer petrol pazarının kapasitesi azalmıyor, bilâkis tersine, artıyorsa, yeni bölgeler (örneğin, Bulgaristan) ele geçiriliyorsa; petrol kuyularının sayısı sürekli büyüyorsa; petrol fiatları yalnız düşmemekle kalmıyor, bilâkis yükselme gösteriyorsa, köleci sabır zincirlerini kırmak, alçaltıcı suskunluk boyunduruğunu atmak, petrol sanayicilerine karşı karşı-saldırı bayrağını yükseltmek ve yeni, daha iyi çalışma koşulları kazanmak için, işçilerin bütün imkânlara sahip olduğu burada açık değilmidir?...

Bunların tümü de göz önünde bulundurulursa, böyle olduğu halde, önümüzdeki genel grevin, Bakû'da yapılan grevlerin en ciddisi, en uzunu ve en dayanıklısı olacağı unutulmamalıdır. Daha önceki grevlerde şu şartların bize uygun olduğunu göz önünde tutmak gerekir: 1. Rusya'da genel ayaklanma, 2. (Birincisine bağıntılı olarak ç.n.) Bölge yönetiminin nisbi "tarafsızlığı", 3. İlk grevde kendilerini kaybeden petrol sanayicilerinin tecrübesiz ve örgütsüz olmaları ve bugün bizim, ne birine ne ötekine ne de bir üçüncüsüne sahip olduğumuz. Genel ayaklanma yerini petrol sanayicilerine cesaret veren genel sessizliğe bıraktı. Bölge yönetiminin "nisbi tarafsızlığı"nın yerine, "hoşnut etmenin" tüm çarelerinin işleve sokulması getirildi. Petrol sanayicilerinin tecrübesizlik-

leri ve dağınıkları, yerini, örgütlülüğe bıraktı. Dahası var, petrol sanayicileri mücadelede, işçileri kendileri greve çağıracak kadar ileriye gittiler. İşçileri "bir vuruşta yenik düşürmek" için, örgütsüz olması şartıyla, genel greve kışkırtmaktan kaçınmıyorlar.

Bütün bunlar, işçilerin önünde örgütlü düşmanlara karşı ciddi ve zor bir mücadele olduğunu gösteriyor. Mücadele kaçınılmazdır. Zafer, bir dolu uygunsuz şartlara rağmen mümkündür. Sadece, işçilerin mücadelesinin spontane ve parçalanmış olmaması, bilâkis örgütlenmiş, planlı ve bilinçli bir mücadele olması gerekmektedir.

Zafer yalnız bu şartlar altında mümkündür. Genel grevin ne zaman başlayacağını tam bilmiyoruz, fakat petrol sanayicilerine uygun bir zamanda başlamayacak. Biz şimdilik sadece, genel grev için dayanıklı hazırlık çalışmalarına hemen başlamanın ve anlayışımızın, enerjimizin, cesaretimizin tüm gücünü buraya yatırmanın gerekli olduğunu biliyoruz.

Hazırlık çalışmalarımızın bayrağı, birliğimizin ve örgütlülüğümüzün güçlendirilmesidir.

Bu nedenle işçilerin Sosyal-demokrasi etrafında, sendikalar etrafında birleştirilmesi işine hemen şimdi başlanmalıdır. Herşeyden önce örgütlerin parçalanmasına son vermek ve iki fraksiyonu bir bütün içinde birleştirmek gereklidir. Petrol alanı ve işyeri komisyonlarını canlandırmak, onlara sosyalizmin ruhunu aşılamak, onları kitlelerle bağlamak ve bunların sayesinde bütün petrol ordusu ile bağ kurmak gereklidir. İşçileri tek bir güçlü orduda birleştirmek için uygun olan ortak taleplerin hazırlanmasına başlamak gereklidir. Petrol işçilerinin petrol sanayicileri ile tüm çatışmalarına müdahale etmek ve bu yolla işçileri Sosyal-demokrasi etrafında gerçekten birleştirmek gereklidir. Tek kelimeyle, önümüzdeki zor ve şanlı genel grevi lâyık bir biçimde karşılamak için yorulmadan donanmalıyız.

Biz genel ekonomik grevin hazırlanmasında bir birleşik çalışma için çağrı yapıyoruz.

"Bakinski Proletari" (Bakû'lu İşçi) Nr. 7,
27 Ağustos 1909
İmza: K. Ko...
Rusça gazete metnine göre

PARTİDEN! *(79)*

Daha aşağıda Bakû Komitesinin, "Proletari" redaksiyonundaki düşünce ayrılıkları üzerine, ortak bildirisini yayınlıyoruz. Bu düşünce ayrılıkları yeni değil, bunlar dış basınımızda uzun süredir bir polemiğe konu oluyor. Bolşeviklerin fraksiyonunda bir bölünmenin varlığından bile konuşuluyor. Bunun yanında Bakû'lu işçilerin bu düşünce ayrılıklarının içeriğinden, az, veya nerdeyse hiç haberleri yok. Bu nedenle ortak bildirinin önünden bazı açıklamaların yapılmasını gerekli buluyoruz.

Özellikle Bolşevik fraksiyonun bölünmesi üzerine, fraksiyonda ne şimdi, nede önceden, hiç bir bölünmenin olmadığını açıklıyoruz. Sadece legal olanaklar meselesinde düşünce ayrılıkları vardır. Ancak, Bolşevik fraksiyon gibi, böylesine zengin ve canlı bir fraksiyon içinde bu tür düşünce ayrılıkları, her zaman var olmuştur ve var olacaktır. Fraksiyonda bir

süre, tarım programları, partizan aksiyonları, sendikalar ile Parti ilişkisi sorunları üzerine, oldukça ciddi düşünce ayrılıklarının bulunduğunu ve başka önemli taktik sorunlarda tam bir dayanışma hüküm sürdüğü için, fraksiyonun genede bölünmediğini herkes bilir. Aynı şey önümüzdeki durum içinde geçerlidir. Yani, fraksiyonun bölünmesi üzerine laflar uydurmadır.

Düşünce ayrılıklarının kendisine gelince, oniki adamdan oluşan "Proletari"nin *(80)* genişletilmiş redaksiyonunda, iki akım ortaya çıktı: Redaksiyonun çoğunluğu (iki kişiye karşı on kişi) sendikalar, kulüpler ve özellikle Duma tribünü biçimindeki legal olanaklardan, Partinin güçlenmesi çıkarına yararlanılmasının zorunlu olunduğuna, Partinin, Duma fraksiyonunu Duma'dan çekmemesi gerektiğine, aksine, hatalarını düzeltmesi ve Dumatribününden doğru ve açık bir Sosyal -demokratik ajitasyon yürütebilmesi için, fraksiyona yardım edilmesinin zorunlu olduğuna inanıyor. Etrafında Otsowistler ve Ultimatistler diye anılanların gruplandığı, redaksiyon azınlığı (iki adam), aksine, legal olanakların özel bir değeri olmadığına inanıyor, Duma fraksiyonuna kuşkuyla bakıyor, fraksiyonu desteklemeyi gerekli bulmuyor ve hatta onu (fraksiyonu ç.n.) bazı koşullar altında Duma'den çekmeye eğilimli görülüyor.

Bakû Komitesi, redaksiyon azınlığının görüşünün Parti ve proletarya çıkarlarıyla bağdaşmadığını savunuyor ve bunun için, temsilciliğini Lenin yoldaşın yaptığı redaksiyon çoğunluğunun görüşünü benimsediğini açıklıyor.

"PROLETARİ"NİN GENİŞLETİLMİŞ REDAKSİYONUNDAKİ DÜŞÜNCE AYRILIKLARI ÜZERİNE BAKÛ KOMİTESİNİN ORTAK BİLDİRİSİ

Bakû Komitesi, "Proletari"nin genişletilmiş redaksiyonundaki durumu, iki grubunda gönderdiği basılmış dökümanları temel alarak inceledi ve aşağıdaki şu sonuca vardı:

1. Duma içi ve Duma dışı çalışma sorununda, redaksiyon çoğunluğunun görüşü, davanın karakteri bakımından tek doğru görüştür. BK'si, sadece böyle bir görüşün gerçekten Bolşevik olarak adlandırılabileceği kanısındadır, sadece harflerle değil, ruhuyla Bolşevik.

2. Fraksiyon içi bir akım olarak "Otsowizm", legal olanakların, özellikle Dumatribününün, Partiye zarar veren, küçümsenmesinin ürünüdür. BK geçici alçalış döneminin şu anki ilişkileri altında, açık Sosyal-demokratik ajitasyondan başka, daha ciddi araçlarının yokluğunda, Dumatribününden yapılacak çalışmanın, Parti çalışmasının en önemli dallarından biri olabileceği ve olması gerektiğini iddia ediyor.

3. Duma fraksiyonunun Parti disiplinine sürekli ikazı olarak "Ultimatizm" Bolşevik fraksiyon içinde bir akım oluşturmaz. Ancak "Ultimatizm", kendisini, Duma fraksiyonu karşısında MK'nin haklarını kısıtlamağa çalışan, özel bir akım olmaya uğraştığı ölçüde "Otsowizmin" en kötü biçimidir. BK,

Fraksiyon içinde ve fraksiyon üzerinde yorulmaz çalışmasıyla onu (fraksiyonu), sadece MK'nin disiplinli, gerçek bir Parti fraksiyonu yapabileceğini iddia ediyor. BK, Duma fraksiyonunun son aylardaki çalışmalarından çıkan gerçeklerin, bütün bunları gözle görülür biçimde kanıtladığı düşüncesindedir.

4. Edebî akım olarak "tanrı yapıcılığı" denen ve genel olarak dini anıların sosyalizmin içine sokulması, marxsizmin ilkelerinin bilimsellikten uzak ve bu nedenle proletarya için zararlı olan yorumlanmasının sonucudur. BK, marxizmin, dini öğelerle birleşme yardımıyla değil, bilâkis onlara karşı verdiği amansız mücadele dolayısıyla oluştuğunu ve belirli bir dünya görüşü olabildiğini vurguluyor.

5. BK, tüm söylenenlerden hareketle, Parti çalışmasının acil günlük ödevini, redaksiyon azınlığı etrafında gruplaşan, adı geeçn akımlara karşı acımasız *ideolojik* mücadelenin oluşturduğu kanısındadır.

6. Redaksiyonun iki grubunun sözü edilen düşünce ayrılıklarına rağmen, fraksiyon için büyük önemi olan sorunlarda birbirleriyle dayanışma içinde olmalarından hareketle, şimdiki durumun değerlendirilmesi, devrimde proletaryanın ve diğer sınıfların rolü vb. BK, fraksiyonunun birliğinin yani redaksiyonun iki kısmının birlikte çalışmasınında mümkün ve zorunlu olduğu düşüncesindedir.

7. Bu nedenle BK, redaksiyon çoğunluğunun örgütsel politikasıyla hemfikir değildir ve redaksiyon azınlığı taraftarlarının "aramızdan itilmesini" protesto eder. BK, redaksiyonun kararlarına uymak istemediğini açıklayan ve bununla daha kuvvetli sürtüşmeler için yeni bir neden çıkaran Maximow yoldaşın tutumunuda aynı şekilde protesto ediyor.

8. BK. ortaya çıkan anormal durumun çözümü için pratik bir önlem olarak, tüm Partinin konferansına paralel olarak yapılacak bir Bolşevik konferansı öneriyor *(81)*.

"NN'de okul" ve "sol Menşevikler"e karşı tutum sorunlarında, BK şimdilik yeterli materyale sahip olmadığı için, belirli kararların alınmasını erteliyor.

2 Ağustos 1909.
"Bakinski Proletari" (Bakû'lu Proleterler) Nr. 7.
27 Ağustos 1909.
Rusça gazete metnine göre.

ARALIK GREVİ VE ARALIK ANLAŞMASI ÜZERİNE

(Beşinci yıldönümü)

Yoldaşlar!

Bugün, Aralık 1904'de, Bakû bölgelerinde ilân edilen genel ekonomik grev üzerinden beş yıl geçti.

Bugünlerde, işçilerin ve petrol sanayicilerinin, ünlü Aralık anlaşmasını, "Mazot - Anayasamızı", hazırlamalarının beşinci yılı olacak.

O günleri gururla anımsıyoruz. Çünkü o günler bizim zafer, petrol sanayicilerinin ise yenilgi günleridir!

Önümüzde, hepimizin tanıdığı şanlı manzara canlanıyor: Binlerce grevci işçi kitleleri, "Elektrik Güç" kuşattıktan sonra, delegelerine taleplerini dikte etti; "Elektrik Güç"e sığınan ve işçiler tarafından muhasara altına alınmış olan petrol sanayicilerinin temsilcileri "dayanışmalarını ifade ettiler", anlaşmayı imzaladılar, "herşeyi onayladıklarını açıkladılar"..

Bu, proleter ordusunun kapitalist zenginlere karşı gerçek bir zaferidir, petrol endüstrisinde "yeni durumlar" için temel oluşturan bir zaferdir.

Aralık anlaşmasından önce, günde ortalama 11 saat çalışıyorduk fakata nlaşmadan sonra, 9 iş saati saptanmış ve petrol işçileri için yavaş yavaş 8 iş saati uygulanmaya başlanmıştı.

Aralık anlaşmasından önce, ortalama 80 kopek kadar alıyorduk fakat, anlaşmadan sonra ücretler günde 1 Ruble ve bir kaç kopek'e çıkarıldı.

Aralık grevinden önce, bize ne ev parası veriyorlar, nede ihtiyacımızı fabrika evleri ile karşılıyorlardı, fakat grev sayesinde, fabrika işçileri için her ikisinide elde ettik. Şimdi kazanılan bu iki şeyi, diğer işçileride kapsayacak biçimde genişletmek gerekiyor.

Aralık grevinden önce, petrol alanlarında ve fabrikalarda, bize, ceza görmeksizin kötü davranan ve para cezaları yükleyen sermaye uşaklarının istibdatı egemendi, fakat grev sayesinde belirli bir düzen, belirli bir "anayasa" koyuldu ve bunların gücü sayesinde, delegelerimiz aracılığıyla isteklerimizi ifade etme, petrol sanayicileri ile anlaşma yapma, karşılıklı ilişkileri saptama olanağını elde ettik.

"Amschara" *(82)* ve "yük hayvanları" iken aniden daha iyi bir yaşam için savaşan insanlar haline geldik.

Bunu bize Aralık grevi ve Aralık anlaşması sağladı.

Fakat bu daha hepsi değildir. Aralık mücadelesinin bize verdiği en önemli şey, gücümüze inanç, zafere güven, yeni savaşa hazırlık ve bilinçtir: Kapitalist köleliğin zincirlerini "yalnız kendimiz" kırabiliriz.

Bundan sonra sürekli ileriye doğru yürüdük, ücretleri yükselttik, ev paralarını petrol işçilerine kadar genişlettik, "Mazot-anayasasını" sağlamlaştırdık, petrol alanı ve fabrika komisyonlarının kısmi olarak tanınmasını kabul ettirdik, sendikalarda örgütlendik, Sosyal-demokrasi etrafında birleştik...

Fakat bunların tümü uzun sürmedi. Devrimin geri çeki-

lişi ve karşı-devrimin güçlenmesinden sonra, özellikle 1908 başlarından sonra, petrol sanayicileri, petrol sondajı ve petrol pazarının kısıtlandığını iki yüzlülükle ileri sürerek, eski kazandıklarımızı elimizden almaya başlıyorlar. Primler ve ev paralarını vermiyorlar. Sekiz saatlik üç vardiya sisteminin yerine, oniki saatlik iki vardiya sistemini uyguluyorlar. Tıbbi yardımı kısıtlıyorlar. Halkevleri şimdiden elimizden alındı. Ve polis için yılda 600.000 Ruble harcanırken, bir kaç acıklı kuruş tasarruf etmek için okullar kaldırılıyor. Kötü muamele ve para cezasının tekrar uygulandığından, komisyonların yok edildiğinden, sendikaların, büyük sermayenin uşağı Çarlık hükümetinin hizmetkârları tarafından baskılandığından söz bile etmiyoruz...

Böylece son iki yılda, sadece durumumuzun iyileşmesinin devamından vazgeçmek zorunda bırakılmadık, aynı zamanda eski durum da kötüleşti, eski kazanılanlar elimizden alındı ve Aralık öncesindeki dönemlere geri atıldık.

Fakat şimdi, Aralık grevlerinin 5. yıldönümü olan 13. Aralıkta, petrol sanayicileri önümüzde titrerken, hücuma geçerek yeni haklar elde ettiğimiz sırada, önümüze, petrol işçileri kitlesini harekete geçiren, ciddi bir sorun çıkıyor: Daha ne kadar susacağız, sabrımızın bir sınırı varmı, suskunluk zincirini kırmak ve yaşam çıkarlarımız için, genel ekonomik grev bayrağını yükseltmek zorunda değilmiyiz?

Kendiniz karar verin! Bu yılda çıkarılan petrol 500 milyon Pud'a vardı. Bu, son dört yılda erişilemeyen bir miktardır. Petrol fiyatları kesinlikle düşmüyor, çünkü ortalama yıllık fiyat, geçen seneki gibi, 21 kopek'e varıyor. Gideri olmayan petrol kuyuları gittikçe çoğalıyor. Pazar, maden kömüründen petrole geçerek, durmadan büyüyor. Bunun yanı sıra petrol sanayicileri, ticari gidişi düzelttikçe, işçilerden daha çok "kâr" akıttıkca, işçiler için daha dayanılmaz oluyorlar, onları daha güçlü baskılıyorlar, sınıf bilinçli yoldaşları daha bir gayretle kapı dışarı ediyorlar, son kırpıntılara daha kararlı el koyuyorlar!

Petrol sanayicilerinin durumunun, petrol işçilerinin birleşik mücadelesi için gittikçe elverişli olduğu, petrol sanayicilerinin meydan okuyucu tavırlarının işçileri kaçınılmaz olarak, böyle bir mücadeleye ittiği açık değilmidir, yoldaşlar?

Çünkü yoldaşlar, iki şeyden biri: Ya, dilsiz kölelerin mevkisine düşesiye kadar, sürekli susacağız, yada ortak taleplerimiz için, birleşik bir mücadeleye girişeceğiz.

Bütün geçmişimiz ve içinde bulunduğumuz dönem, mücadelemiz ve zaferlerimiz, ikinci yolu; ücretin yüselmesi ve 8 saatlik işgünü için, yerleşme yerleri ve ev praları için, halk evleri ve okullar için tıbbi yardım ve kaza tazminatları için, petrol alanı ve fabrika komisyonlarının hakları ve sendikalar için, genel ekonomik grevler yolunu seçeceğimizi söylüyor.

Ve biz ,görülmemiş repressalie'lere, petrol sanayicilerinin gittikçe gelişen örgütlülüklerine rağmen başaracağız yoldaşlar. Genel grev için hazırlıkları gülçendirirsek, petrol alanı ve fabrika komisyonlarını sağlamlaştırırsak, sendikalarımızı genişletirsek, Sosyal-demokrasi etrafında birleşirsek, beş yıl önceki gibi, patronlarımızın başını eğeceğiz.

Sosyal-demokrasi bizi Kasım 1904'de zafere götürdü, o bizi örgütlü genel grev ile, gelecek zaferlerede ulaştıracak.

Böylece, Kasım 1904 deki zafer dolu grevlerin başlangıç günü olan bugün, genel grevin hazırlanmasında birleşik ve inatçı bir çalışma için bizi, ateşlesin! Bugüne duyduğumuz genel saygı Sosyal-demokrası tarafından yönetilen, önümüzdeki genel grevler için, petrol sanayicilerine felaket işareti olsun.

Yaşasın önümüzdeki genel grev!
Yaşasın Sosyal-demokrasi!
RSDİP, Bakû Komitesi

13 Aralık 1909
Özel bir bildiri (proklamasyon ç.n.) olarak yayınlandı.
Bildirinin Rusça metnine göre.

I

BAKÛ

Petrol sanayide durum

Ülkede belli bir "sakinleşmeden" sonra, Rusya'da ekinin kaldırılmasından ve merkez sanayi bölgesinde işlerin canlanmasından sonra petrol sanayi belli bir kalkınma dönemine girdi. Kısmi grevlerin cüreti sayesinde (korkunç politik repressalieler ve petrol sanayicilerinin artan örgütlülüğü sonucu), grevlerin yol açtığı eksik petrol miktarı yaklaşık olarak yarım milyon Pud*'a indi (1908'de 11, fakat 1907 yılında 26 milyon Pud ediyordu). Grevlerin gelmemesi ve petrol çıkarılmasının düzenli yürütülmesi, kuyu petrolünün miktarı-

* **Pud** : Eski Rus ağırlık ölçü birimi; 1 Pud = 16,38 kg. ç.n.

nın artması için elverişli önkoşullardan biriydi. Fakat petrol sanayiinde oluşan (nisbî) istikraz, son yıllarda kaybedilmiş olan pazarı geri getirdi. Bu yıl içinde çıkarılan petrol 500 milyon Pud'a ulaştı son dört yılda hiç ulaşılmamış bir rakam (bir yıl önce 467 milyon Pud). Merkez sanayi bölgesinin akar yakıt için artan talebi ve Güney doğu, Rjusan-Ural ve Moskova -Kasan demir yolu hattının Donez kömüründen petrole geçmesi sayesinde, bu yılki petrol satışı geçen yılın satışını önemli ölçüde geçti. Petrol fiatları petrol sanayicilerinin yakınmalarına rağmen düşüş göstermiyor, bilakis eskisi gibi kalıyor, çünkü yıllık ortalama fiat aynı geçen yılki meblağ ile (21 Kopek) uyuşuyor. Ve kutsanmış burgu delikleri durmadan yeni petrol fıskiyeleri çıkarıyor ve petrol sanayicilerine petrol yağmuru bağışlıyor.

Kısacası, petrol sanayicilerinin "işleri" düzeliyor. Bunun yanısıra ekonomik repressalie'ler azalacağına aksine artıyor. "Primler" ve ev paraları geri alınıyor. Üç vardiye sistemi (8 saat çalışma) yerine iki vardiye sistemi (12 saat) çalışma getiriliyor, mesai ve özel çalışma sistemleştiriliyor. Tıbbi yardım ve okullar için harcamalar minimuma indiriliyor (fakat petrol sanayicileri polis için her yıl 600.000 Ruble'den fazla harcıyor!) Yemek salonları ve halk evleri geri alınmış durumda, Petrol alanı ve fabrika komisyonları ve sendikalar tamamen küçümseniyor, sınıf bilinçli arkadaşlar eskisi gibi kaldırıma atılıyor. Para cezaları ve kötü muameleler yenileniyor.

Çarlık iktidarının hizmetçileri -polis ve jandarma- herşeyleriyle petrol imparatorlarının hizmetine hazırlar. Bakû'da petrol bölgelerinin ajan ve provakatörlerle dolup taşması, işçilerin, petrol sanayicileriyle en ufak çatışma nedeniyle kitle halinde sürülmesi, Bakû'nun gerçek "özgürlüklerinin" ve imtiyazlarının yıkılması -ve tutuklama üzerine tutuklama- işte, bölge yönetiminin "anayasal" çalışmasının görüntüsü

budur. Aslında akla uygundurda: Birincisi, o en elementar "özgürlükleri" bile boğmaktan başka birşey yapamaz "tabii"; ikincisi, her yıl devlet kasasına Pud vergisi, devlete ait alanlardan hisse ödemesi, gümrük ve geçit tarifesi biçiminde en az 40 milyon Ruble gelir sağlayan petrol sanayisine sukûnet ve kesintisiz petrol çıkarılması "gerektiği" için, böyle hareket etmek zorundadır. Petrol sanayide her tıkanmanın, merkez sanayi bölgesinde felç etkisi yaptığından ve bununda hükümetin işlerini dezorganize ettiğinden hiç söz etmiyoruz. Hükümet yakın geçmişte işçiler ve petrol şanayiciler arasında bir "müzakere" düzenleyerek, petrol bölgelerinde belirli bir "özgürlüğe" izin vermeyi tabii gerekli gördü. Fakat bu geçmişte, karşı devrimin şanslarının daha belirlenmediği sanılan zamanlardaydı -o zaman işçilerle göz kırpışma politikası en faydalı politikaydı. Ancak şimdi durum artık açıklığa kavuştu, karşı devrim kendisini "kesin" kabul ettirdi ve canavarca repressalie politikası, göz kırpma politikasının yerini aldı ve pogrom kahramanı Martynow övücü Dschunkowski'nin yerini doldurdu.

Bunun yanı sıra, kısmi grevlerin elverişliliği üzerine işçiler arasında tam bir hayal kırıklığı yer ediyor ve durmadan daha kararlılıkla bir genel ekonomik grevden konuşuyorlar. Tezvirler artarken, petrol sanayicilerinin "işlerinin" iyiye gitmesi, onları ruhlarının derinliklerine kadar kızdırıyor ve mücadeleci yapıyor. Ve eski kazandıkları ne kadar kesin geri alınırsa, genel grev düşünceside işçilerin kafasında o kadar eksiksiz olgunlaşıyor, o kadar bir sabırsızlıka grevin "ilan edilmesini" "bekliyorlar".

Örgüt, hem grev için elverişli olan petrol sanayinin durumunu, hemde işçilerin grev maneviyatını göz önünde bulundurdu ve genel grev için hazırlık çalışmalarını başlatma kararı aldı. Bakû Komitesi şu sıra, tüm petrol proletaryasını birleştirmeye uygun olan, kitle soruşturması ve ortak taleplerin hazırlanmasıyla meşgul. Taleplere büyük bir ihtimalle

şunlar dahil: Sekiz saatlik işgünü, ücretin arttırılması, mesai ve özel çalışmanın kaldırılması, yerleşme ve ev paraları, Halkevleri ve okullar, komisyon ve sendikaların tanınması. Örgüt ve onun yürütme organı Bakû Komitesi, işçilerin düşman güçlere karşı sınıf örgütlülüklerini, petrol alanı ve fabrika komisyonları, sendikaların yayılması ve sağlamlaşması, Sosyal-demokratlar etrafında birleşme biçiminde koyarak, karşı devrimin güçlenmesi ve petrol sanayicilerinin gelişen örgütlülüğüne rağmen, kendilerini kabul ettirebilecekleri düşüncesindeler. Zamanın seçilmesi önceden kestirilmesi güç, çeşitli koşullara bağlıdır. Şimdilik açık olan, bir grevin kaçınılmazlığı ve "bir tek dakika" yitirmeden ona hazırlanmanın zorunluluğudur...

Petrol alanlarında özyönetim

Bakû proletaryasının yaşamında tek önemli belirti (imge ç.n.) petrol sanayisindeki canlanma değildir. Diğer bir, daha az önemli olmayan olay, kısa sürü önce açılan "Semstwo kampanyası"dır. Bakû'nun petrol bölgelerinde öz yönetimden konuşuyoruz. İçişleri Bakanlığının kıyı bölgelerdeki Semstwo üzerine ünlü "geçici talimatlar"ından ve Kafkasya Yüksek Komiserinin, Semtswo'nun Kafkasya'ya sokulmasının pratik önlemleri üzerine, ilgili "genelge"sinden sonra petrol sanayicileri kendilerini, petrol alanlarında bir öz yönetim taslağını hazırlamaya verdiler. Petrol sanayicilerinin önümüzdeki Kongresinin kuşkusuz onaylayacağı taslak temelleri yaklaşık olarak şunlardır: Petrol alanları bölgesi (Balachany, Romany, Sabuntschi, Surachany, Bibi-Eibat) şehir ve çevreden soyutlanmış, petrol alanlarında öz yönetim olarak adlandırılan, bir Semtswo birliği olarak ayrılacak. Bu özyönetimin fonksiyonları şunlar olacak: Su tedariği, ışıklandırma, yol yapımı, tramvay, doktor yardımı, halkevleri, okul, mezbaha ve banyoların kurulması, işçi mahalleleri vb. Özyönetimin kendisi genelde 12 Haziran 1890 *(84)* "Kararları" örneğine

göre örgütlenecek, şu farkla: "Kararlar" Semtswo sandalyelerinin kesinlikle yarısını asillere sağlarken, burada asiller olmadığı için (petrol alanı bölgesinin çevreden ayrılması dolayısıyla, petrol sanayicileri kendilerini toprak sahiplerinin üstünlüğüne karşı sağlama aldılar ve kendi üstünlüklerini sağladılar), aynı miktar tümü için bile değil, yalnızca 23 büyük petrol sanayicisine sağlanıyor. Özyönetimin 46 sandalyesinden 6 sandalye resmi daire ve umumi kuruluşların temsilcilerine bırakılıyor; 4 sandalye 100.000 kişilik işçi kitlesine veriliyor; 18 sandalye tüm vergilerin üçte ikisini ödeyenlere, yani 23 büyük petrol sanayicisine (bütün bütçe yaklaşık olarak 600.000 Ruble tutuyor); 9 sandalye vergilerin altıda birini ödeyenler, yani büyüklerle derebeylik bağları bulunan 140-150 kadar orta petrol sanayicileri alıyor; son 9 sandalye ticaret ve endüstri küçük burjuvazisine kalıyor (yaklaşık 1400 kişi).

Görüldüğü gibi önümüzde, bir yanda imtiyazlı kapitalistler diğer yanda saf endüstrel Semstwo var, bunlar, emek ve sermaye arasında keskin çarpışmaların arenası olmak zorundalar.

İşte petrol sanayicileri böyle bir Semstwo organize ederek: Birincisi, çoğu kültürel ve ekonomik fonksiyonları "Kongre"lerinden özyönetime devretmek ve "Kongre"yi saf bir Syndikat*'a çevirmek; ikincisi, yan firmaların sahipleri, kuyu işinde sipariş mütaahhitleri vb. gibi diğer burjuvaziyide, petrol bölgesinde işçi kitlesinin ihtiyaçları için masraflara ortak etmek istiyorlar. III. Devlet Dumasının kararları uyarınca seçilen (işçi kuryesinden yetkililer ve sonra 4 temsilci) işçilerin oyuna gelince -onlar petrol sanayicilerinin kurbanı değil, bilakis avantajlılar bile; özyönetimin dekorasyonu için dört işçi oyu- bu, petrol krallarının düşünmeden kabul edecekleri kadar "liberal" ve... ucuz.

---

* **Syndikat** : Sabit fiat ve pay kararları ve kendine ait satış örgütüyle, Kartell'in sıkı bir biçimi.

Diğer yanda, petrol alanlarında özyönetimin, petrol burjuvazisini ve "yan" burjuvaziyi bir bütün haline getireceği kadar, şimdiye dek birbirinden ayrılmış olan petrol işçileri ile yan işletmelerin işçilerini de birleştirmek ve onlara ortak taleplerini dört temsilci dolayısıyla gösterme olanağını vermek zorunda olduğu kuşkusuzdur.

Bakû Komitesi bütün bunları göz önünde tutarak, petrol alanlarında özyönetim üzerine ortak bildirisinde, planlanmış özyönetimden, *ona katılma anlamında* işçilerin genel ekonomik sıkıntıları için ajitasyon ve bunun örgütlenmesinin güçlenmesi için yararlanma kararı almıştır.

Örgüt devamla, seçim sistemi çerçevesinin genişletilmesi amacıyla ve petrol alanlarındaki özyönetimin genelde, işçileri harekete geçiren ve şimdiye dek çağrılan müzakerelerin uğraştığı sorunların aynısını ele alacağından hareketle -müzakerelerde işçilere her zaman petrol sanayicileriyle eşit oy hakkı tanındı- ortak bildiride özyönetimde işçi oylarına eşit miktar talep ediyor, aynı yerde özyönetim içinde mücadelenin ancak özyönetim dışındaki mücadeleden destek gördüğü ve bu mücadelenin çıkarlarına hizmet ettiği ölçüde etkili olabileceğini vurguluyor.

Bunun dışında örgüt, hükümet müzakeresinde alınan, işçiler için elverişsiz, Balachany, Sabuntschi ve Romany mahallerinin -çoğunlukta işçi mahalleleri- özyönetim bölgesinden ayrılması kararını göz önünde tutarak, bu mahallelerin petrol alanlarında özyönetim bölgesi içine alınmasını talep ediyor.

Bakû Komitesi nihayet, genel, eşit, dolaysız ve gizli oylamayı, yerel özyönetimin özgür bir gelişimi ve var olan sınıf zıtlıklarının özgürce anlatımının zorunlu ön koşulu olarak ilan eden ortak bildirisinin genel bölümünde, kararlı demokratik yerel özyönetimin oluşturulması için ön şart olarak, Çarlık iktidarının devrilmesi ve tüm halk tarafından taşınan bir Kurucu Meclisin çağrılmasını zorunluluğunu vurguluyor...

Petrol alanlarında özyönetim henüz şekillenme safhasında bulunuyor. Petrol sanayicileri komisyonunun taslağını petrol sanayicileri Kongresinin onaylaması gerekiyor ve sonra Devlet Dumasına varabilmesi için Yüksek Komiser Kalemliğince İçişleri Bakanlığına iletiliyor vb. Örgüt hemen şimdi, bir kampanya açma, petrol sanayicilerini deşifre etmek için petrol alanlarında ve fabrikalarda toplantılar düzenleme, geniş halk kitleleri arasında kendi platformunu popülarize etme ve tüm halk tarafından taşınan Kurucu Meclis için ajitasyon yapma kararı aldı. Aynı amaç için, ne petrol sanayicilerinin Kongresine "katılmaktan", nede Dumatribününü kullanmaktan vazgeçmeyecektir ve bu amaç için fraksiyonumuza gereken materyalleri önceden sağlayacaktır.

Örgüt içinde durum

Petrol bölgesinde bazı Bakû'ya özgü şartlar (yönetim tarafından daha tümüyle yok edilmemiş olan belirli bir toplanma olanağı; petrol alanı ve fabrika komisyonlarının varlığı) sonucu örgütün Bakû'daki durumu Rusya'nın diğer bölümlerindeki durumundan avantajlı bir biçimde ayrılıyor. Ayrıca sözümona legal olanakların varlığıda çalışmayı kolaylaştırıyor. Bunun sonucu olarak örgütün oldukça çok ilişkileri var. Ancak güç ve araç (maddi olanak ç.n.) eksikliği yüzünden bu ilişkilerden yararlanılamıyor. Tatarca, Ermenice ve Rusca dilde sözlü ve özellikle yazılı ajitasyon gerekiyor, fakat araç (ve güç) yetersizliği yüzünden kendimizi Rusça ile kısıtlamak zorundayız, halbuki örneğin müslüman işçiler üretimde (Petrol) en önemli noktaları tutuyorlar ve sayıca Ruslardan ve Ermenilerden nispeten güçlüler. Rusça çıkarılan "Bakinski Proletari" (Bakû Komitesinin organı) *(85)* başta yetersizliğimiz yüzünden üç aydan beri yayınlanmadı. Bakû Komitesi son oturumunda Tiflis Komitesinin, dört veya üç dilde (Rusca, Tatarca, Gürcüce, Ermenice) ortak bir organ çıkarma önerisini kabul etti. Örgütümüzün üye sayısı artık 300

den fazla değil (kelimenin tam anlamıyla). Menşevik yoldaşlarla birleşme (yaklaşık 100 üye) daha gerçekleşme safhasına girmedi - şimdilik sadece istekler beliriyor ve tek başına istekler bölünmeyi tasviye edemiyor... Propaganda yalnızca, bizde adı "görüşmeler" olan yüksek çevrede gerçekleşiyor. Sistem konferans sistemidir. Ciddi bir propaganda litaratürünün büyük eksikliği kendini belli ediyor... Partiden kopukluk, Rusya'daki Parti örgütünün meseleleri üzerine tamamiyle bir bilgisizlik, Parti kitlesi üzerinde kötü etki yapıyor. Bir bütün Rusya organı, düzenli tertiplenen genel Parti konferansları ve MK üyelerinin sistemli gezileri, burada yardımcı olabilir. Bakû Komitesinin genel örgütsel karakterde aldığı kararlardan en önemli ikisi: Genel Parti konferansları üzerine ve bütün Rusya organı üzerine olanlardır. Birinci sorunda Bakû Komitesi, olgunlaşmış, özellikle örgütsel sorunların kararlaştırılması için Konferansın acele çağrılmasını gerekli buluyor. Bakû Komitesi bunun yanında, son aylarda oluşan fraksiyon içi anormal durumun tasfiyesi için, bir Bolşevik konferansınıda gerekli buluyor. İkinci sorunda, örgütlerin birbirlerinden tecridi durumlarını gösteren ve Parti örgütlerini, sadece Rusya'da çıkan bir *bütün Rusya organının* birleştirebileceği düşüncesinde olan Bakû Komitesi, Partiye, böyle bir gazetenin organizasyonuna gidilmesini öneriyor.

"Legal olanaklar"

Eğer örgütümüz, krizi nispeten kolay alt edebildiyse, eğer, uğraşısına hiç bir zaman ara vermediyse ve tüm güncel sorunlara şu yada bu biçimde tepki gösterdiyse bunu bir çok bakımdan kendisini çevreleyen, varlığı bugünde süren, "legal olanaklara" borçludur. Tabii "legal olanaklar" da kendi varlığını petrol sanayiinin özel koşullarına, onun bütün ekonomide özel rolüne borçludur, fakat şimdi konu bu değil... Bakû'daki "legal olanaklar" arasında, petrol alanı ve fabrika komisyonlarının özel bir yeri vardır. Bu komisyonlar, milli-

yet ve politik düşünce farklılığı gözetilmeksizin ilgili firmanın, ayırımsız tüm işçileri tarafından seçilir. Fonksiyonları, işçiler adına petrol alanı ve fabrika sorunları üzerine firma yönetimiyle müzakerelerden ibarettir. Bunlar daha direk olarak legal örgütler değiller, ama dolaylı ve gerçek anlamda bayada legaller, çünkü bunlar, resmi makamların izniyle dağıtılan, işçilerin "hesap kitaplarında" eksiksiz bulunan "Aralık anlaşmasını" temel almışlardır. Petrol alanı ve fabrika komisyonlarının örgütümüz için önemi anlaşılabilir: Örgütümüz onlar dolayısıyla petrol işçileri kitlesini örgütlü biçimde etkileme olanağını elde ediyor, gerekli olan, komisyonların örgüt kararlarını kitleler önünde temsil etmesidir. Tabii ki komisyonların henüz pek o kadar önemi yok, çünkü petrol sanayicileri onları artık fazla hesaba katmıyor, fakat komisyonları işçiler hesaba katıyor ve bizim için en önemlisi budur...

Komisyonlardan başka daha sendikalar var, daha doğrusu iki sendika: "Petrol sanayi işçilerinin" (yaklaşık 900 üye) ve "Makine işçilerinin" (yaklaşık 300 üye). Çok önemsiz olan Ocak işçileri Sendikası'nı saymayabiliriz. Petrol sanayi ile direk ilişkisi olmayan diğer meslek dallarının sendikalarından, aynı şekilde denizcilerin Sosyal-devrimcilerin etkisi altındaki illegal birliğinden (yaklaşık 200 üye) hiç, söz etmiyoruz, sonuncusunun petrol sanayi için önemi olduğu halde. Sözü geçen sendikalardan ilki (Bolşeviklerin etkisi) işçiler arasında özellikle popülerdir. Üretim prensibine göre inşa edilmiştir ve petrol işinde tüm kategorilerin işçilerini birleştirir (çıkarma, kuyu açma, makine işi, petrol işlenmesi, vasıfsız iş). Örneğin, makine işçilerinin ocak işçilerinden vb. bağımsız bir grevini elverişsiz kılan, böyle bir örgüt tipi mücadele koşulları getirir. İşçiler bunu kavradılar ve "Makine işçileri" birliğini kitle halinde terk etmeye başladılar. Mesele, meslek prensibine göre inşa edilmiş olan "Makine işçileri" Sendikasının (Menşeviklerin etkisi), üretim sistemini

reddetmesi ve ortaklaşa bir tane yerine üç ayrı dernek önermesidir (makine işi, çıkarma, petrol işleme). Fakat meslekler göre örgütlenme prensibi, Bakû pratiği tarafından çoktan yenildi. Ayrıca "Makine işçileri" sendikasının gittikçe gerilemeside bununla açıklanıyor. Diğer yandan, başka işçileri dernek üyesi olarak alan ve böylece kendi prensiplerine ters düşen dernek yöneticileride bunu anladılar. Sözü geçen yöneticilerde sahte kendini beğenmişlik olmasaydı, "Makine işçilerinin" Sendikası "Petrol sanayi işçilerinin" Sendikasıyla çoktan kaynaşırdı ve hatalarını açıkca kabul ederdi.

Kaynaşma demişken; iki yıldan beri sendikaların kaynaşması üzerine "müzakereler" yürütülüyor, fakat şimdiye dek hiç bir şey ortaya çıkmadı: 1. Menşevik lider, Bolşeviklerin çoğunluğunda kendilerini kaybetme korkusundan, kaynaşmayı bilinçli frenlediklerinden; 2. Sendikaların etkisi altında kaldıkları fraksiyonların şimdilik birleşmediklerinden. Ve gerçektende kiminle birleşmeli? Menşeviklerin belki 80-100 kadar olan "üyeleri", daha kendileri birleşmediler. En azından sekiz aydır, bu zaman içinde petrol bölgeleri genel grev için kampanya, Semstwo kampanyası, anti-alkol kampanyası vb. gibi önemli kampanyalar yaşadığı halde, Menşevik "Yönetici Kollektif"in tek bir broşürünü, tek bir eylemini hatırlamıyoruz. Menşeviklerin örgütü gerçekte ortada yok, tasfiye edildi. Basit söylenirse, birleşebilecek kimse yok ortalıkta. Böyle bir durum, sendikaların kaynaşmasını tabii ki aksatıyor...

İki sendikada Partisiz. Fakat bu, Parti örgütleriyle en sıkı ilişkileri yürütmek için bir engel teşkil etmez.

Sendikaların kitleler üezrinde etkisi az değil, özellikle "Petrol sanayi işçileri" Sendikasının. Buda tabii ki, en canlı elemanların örgütümüz etrafında birleşmelerini kolaylaştırıyor.

Diğer "legal olanaklar" arasında, Bakû proletaryasının

en canlı elemanlarının yoğunlaştığı merkezler olarak Klüp'ler (Sosyal-demokrat etki) ve Tüketim kooperatifi "Trud" *(86)* (Sosyal devrimciler ve Sosyal-demokratların etkisi) ilgiye değer. Bunların örgütle ilişkileri üzerine, özellikle bütün petrol bölgelerinde çalışan Klup "Snanije-Sila" *(87)* (Klüp "Nauka" salt şehirlerde çalışıyor) üzerine, sendikalar üzerine söylenenlerin aynısı söylenebilir...

Son iki hafta, hemen hemen tüm legal araçların çalışmasını gerektiren anti-alkol kampanyası dolayısıyla doluydu. Bakû Komitesinin bu sorun üzerine tavır alışı, son ortak bildirisinde ifade edilmiştir. Burada alkolizm, kapitalizm altında kaçınılmaz bir kötülük olarak görülüyor, ortadan kaldırılması sadece kapitalizmin yıkılmasına, sosyalizmin zaferine bağlıdır. İşçileri ve köylüleri hiç bir hakka sahip olmayan köle durumuna getiren ve onlardan kültürel gereksinimlerini tatmin etme olanağını alan otokratik-derebeyvari tavırlar, bununla çalışan tabaka arasında alkolizmin yayılmasını büyük ölçüde teşvik ediyor. "İktidar" temsilcilerinin, alkolizmi, devlet kasasını dolduran bir kaynak olarak teşvik etmelerinden hiç söz etmiyoruz. Bütün bunlara dayanarak BK, ne alkolizme karşı Kongreler ve "Ayıklık dernekleri organize eden "liberallerin" vaazlerinin, nede Pfaffe* lerin suçlamalarının alkolizmi azaltamayacağı veya hepten yok edemeyeceğini iddia ediyor, çünkü alkolizm yaşamın eşitsizliğinden oluşur ve otokratik tavırlarca teşvik edilir. Kapitalist koşullar sınırları içinde, içki tutkusunu yok etmeyi değilde sadece onu bir minimuma indirmeyi amaçlayan bir mücadele mümkündür ve gereklidir. Ancak böyle bir mücadelenin başarısı için herşeyden önce Çarlık iktidarının yıkılması ve sınıf mücadelesinin özgürce gelişmesini ve proletaryanın kırda ve kentte örgütlenmesini, onun kültürel düzeyinin yükselmesini ve sosyalizmi uğruna büyük mücadele için güçlerinin (proletaryanın ç.n.) cömertçe hazırlanmasını sağlayan Demokratik Cumhuriyet'in fethedilmesi gerekiyor. BK önümüzdeki Alkolizmle Mücadele Kongresini, *(88)* Rus proletaryasının demokratik ve sosyalist istekleri için bir ajitasyon aracı olarak görüyor ve delegelerimize, proletaryanın sınıf ödevlerini hasır altı etmeye çalışan oportünist kongre üyeleriyle mücadele etmeyi öneriyor...

20 Aralık

İlkin "Sosyal-demokrat" Nr. 11'de çıktı, 13 (26), Şubat 1910.
İmza: K.S.
"Legal olanaklar" bölümü
20 Aralık 1909'da yazıldı.
İmza: K. Stefni
Rusça gazete metnine göre.
"Legal olanaklar" bölümü
Rusca el yazmasına göre.

* **Pfaffe** : Papazlar için ortaçağ'da kullanılan tanım; reformasyondan beri aşağılayıcı kullanılır/ç.

II

TİFLİS

Endüstrinin gelişimi açısından Tiflis, Bakû'nun tamamen tersidir. Bakû, endüstri merkezi olarak ilginç ise, böylece Tiflis, Kafkasya'nın idare - ticaret - "kültür" merkezi olarak ilgi çekebilir. Tiflis'teki sanayi işçilerinin toplam sayısı yaklaşık olarak 20.000 dir, yani asker ve polislerin sayısından azdır. Tek büyük işletme demiryolu atelyeleridir (yaklaşık olarak 3500 kişi). Diğer işletmelerde 200-300 kişi çalıştırılır. Buna karşı Tiflis, tam manasıyla, ticar girişimler ve buna bağlı olarak "ticaret proletaryası" ile doludur. Rusya'nın büyük ve sürekli, canlı, faal pazarlarına olan zayıf bağımlılığı, Tiflis'e durgunluğun damgasını vuruyor. Ve büyük endüstri merkezlerine özgü olan keskin sınıf çatışmalarının yokluğu Tiflis'i, dışarıdan itme bekleyen bir bataklık haline getiriyor. Menşevizmin, gerçek, "doğru" menşevizmin, Tiflis'te böyle uzun süre tutunduğu işte bununla açıklanır. Ancak, Bolşeviklerin keskin belirginleşmiş sınıf pozisyonlarının, işçiler arasında canlı yankı bulduğu Bakû'da durum öyle değişiktir ki!

Bakû'da "kendiliğinden açık olan", Tiflis'te ancak uzun tartışmalardan sonra açıklık kazanıyor. Bolşeviklerin uzlaşmasız konuşmaları büyük çabalarla sindiriliyor. Tiflis'li Bolşeviklerin, tartışmalara "özel bir eğilimleri" ve tersine, Menşeviklerin, tartışmalardan mümkün olduğu ölçüde "sakınmak" arzuları işte bununla açıklanır. Fakat bu söylenenlerden yalnız, Tiflis proletaryasının sosyalist aydınlatılması alanında devrimci Sosyal-demokratların çalışmasının, çok sık ve kaçınılmaz olarak Menşevizme karşı ideolojik mücadele biçiminde ifade bulacağı çıkıyor. Buna göre, herşeyden önce mücadele edilecek olan, Tiflis'te, halen egemenliğini sürdüren Tiflis'li Menşeviklerin yarattığı ideolojik atmosferin, yüzeyde olsa analizi özel bir ilgi kazanıyor. Bu atmosfer, yalnız örgütsel anlamda değil, bilâkis taktik ve program anlamındada Likidatörcülük atmosferi olarak nitelendirilebilir. Bu atmosferin karakterize edilmesi, Tiflis'te Parti meselelerinin durumunun yüzeysel bir taslağı ile başlamak istiyoruz.

Program Likidatörcülüğü

Menşeviklerin "resmi görüşünün' yansıma bulduğu organ, gürcü Menşevik basındır. Tiflis'li Menşeviklerin "Kredo"su* ifadesini "acil sorunlar" makalesinde buldu (bk. "Asri" ve "Dassazkissi") *(89)*. Bu makalenin yazarı Tiflis Menşevikleri arasında en etkin olan, An yoldaştır *(90)*.

Tifliste, Likidatörcülüğü ideolojik olarak hazırlayan makalelerin aktarılmasına gelelim.

---

* **Kredo :** Latince «inanıyorum» demektir. Özellikle hristiyan din topluluklarında iman belirtin. Ç.N.

Yazar, sözü edilen makalede "tüm değerleri değiştiriyor" ve Partinin (özellikle Bolşeviklerin), program üzerine olan cümlelere, fakat özellikle taktik cümlelere gelince, yanıldığı sonucuna varıyor. Yazarın görüşüne göre, "Parti taktiğinin tamamının esaslı biçimde değiştirilmesi" ve "burjuvazi ile proletaryanın güçlerinin birleştirilmesi"nin mümkün kılınması gereklidir, devrimin zaferinin tek dayanağı budur. Yazarın kendisi konuşsun :

"Bolşevikler, (proletaryanın) tüm asgari programını (burjuva devriminde) gerçekleştirmek zorunda olduğunu kanıtlamaya uğraşıyorlardı" diyor yazar. "Fakat bu asgarinin sosyal bölümünün gerçekleştirilmesi burjuvazinin üretimini bağlar, tüm burjuvazinin protestosunu uyandırır ve muazzam bir karşı-devrimin temelini atardı... Sekiz saatlik işgününün gerçekleştirilmesinin, bugünkü gelişmemiş burjuvazinin çıkarlarına uygun olduğunu kim iddia edebilir?" Buna göre, "Bolşeviklerin asgari programının gerçekleştirilmesinin basit bir deklamasyon olduğu" açıktır. (bk. "Asri" Nr. 17, Şubat 1908).

Asgari programın tamamının gerçekleştirilmesinden tabii ki yalnız Bolşevikler söz etmemişlerdi ve tarih bütün Partinin asgari programı dışında, hiç bir Bolşevik asgari program tanımıyor. Fakat, önümüzdeki durum için bu ilginç değildir. Önemli olan yazarımızın, "burjuvazinin gelişmemişliği" ve bundan doğan karşı-devrim tehlikesi yüzünden, açıkca tasfiye edilmesi gereken "basit bir deklamasyon" olarak programın "sosyal bölümüne" karşı savaş açmasıdır.

Ne endüstrinin gerçek durumunun analizi (An yoldaş, endüstrinin geri kalmışlığını, "burjuvazinin gelişmemişliği" olarak adlandırırken, açıktır ki yanlış ifade kullanıyor. J. Ct.), ne bir rakam, nede herhangi biçimde önemli veriler bulunuyor An yoldaşta. O yalnızca burjuvazinin 8 saatlik işgününe göz yummayacağı, "proletarya ve burjuvazinin güçlerini birleştirme" olmaksızın devrimin zaferinin imkansız olduğu çıplak tezinden hareket ediyor buna göre, kahrolsun programın "sosyal kısmı"...

Biz, yazarın iddialarının saçmalığını kanıtlamak istemiyoruz, iddialar ki, zamanımızın liberalleri tarafından durmadan ileri sürülür. Düşüncemize göre, Tiflis Menşeviklerini kavramak için, bunları aktarmak kesinlikle yeterlidir...

Fakat yazarımız kendisini sadece programın "sosyal bölümüne" karşı donatmıyor. Politik bölümde onda, bu denli doğrudan ve açık olmasa bile, lütuf bulmuyor:

"Proletaryanın veya burjuvazinin* tek başına mücadelesi, gericiliği hiç bir şekilde yıkmayacaktır... Açıktır ki (burjuvazi ve proletaryanın ç.n.) güçlerinin birleşmesi, güçlerin şu veya bu terkibi ve ortak hedefe doğrultulması gericiliğe karşı zaferin *tek yolunu* (altını biz çizdik) oluşturur"... "Gericiliğin yenilmesi, bir anayasanın kazanılması ve bu sonuncusunun gerçekleştirilmesi, burjuvazinin ve proletaryanın güçlerinin bilinçli birliğine ve bunların ortak hedefe doğrultulmasına bağlıdır"... Bunun için "proletarya, uzlaşmazlığı ile, birleşik hareketi güçsüzleştirmeyecek biçimde yürümelidir". Fakat "burjuvazinin en yakın gelecekteki talebi sadece bir ılımlı anayasa olabileceği için" proletaryanın görevinin, "birleşik hareketi güçsüzleştirmek' ve "proletarya ve burjuvazinin güçlerinin ortak bir hedefe bilinçli doğrultulmasını yok etmek", kısaca, karşı-devrimin zaaferini hazırlamak istemiyorsa, "radikal anayasa"sını bir yana atma olduğu açıktır (bk. "Dassazkissi" Nr. 4, 1908).

Sonuç açıktır: Kahrolsun Demokratik Cumhuriyet, yaşasın "birleşik hareket" ve... "ılımlı anayasa", tabii ki devrimin "zaferinin çıkarı için"...

Görüldüğü gibi önümüzde, eski Sosyal-demokrat Wassiljewin 1906 yılında "Towarischtsch"te çıkan, "Sınıfların Bir-

* Yazar, «burjuvazi»den, heryerde, «Kadetlerin ideologluğunu yaptığı» «orta» burjuvaziyi anlıyor. K. St.

leşmesi" üzerine, proletaryanın ara sıra sınıf görevlerini unutması üzerine, Demokratik Cumhuriyetten vazgeçilmesi üzerine vb. ünlü makalesinin kötü bir yansıması var. Aradaki fark, Wassiljew doğrudan doğruya ve açık konuşurken, An yoldaşın yeterli derecede açık konuşmaya utanmasıdır.

Rus Sosyal-demokrat basında uzun zamandan beri temelden araştırılan ve hakkında yargıya varılmış olan bütün bu liberal kekelemeleri araştırmaya şimdi ne zamanımız var, nede isteğimiz. Biz sadece şeylere kendi adlarını vermek istiyoruz: Yazarımızın, Tiflis'li Menşevikler tarafından "yeni" bir Fraksiyon Manfestosu olarak kabul edilmiş olan program eksersizleri, Partinin asgari programının tasfiye edilmesi anlamına gelmektedir - programımızın Kadetlerin programına uydurulmasını talep eden bir tasfiye.

Tiflis'li Menşeviklerin "yeni" programlarından, onların "yeni taktiklerine" geçelim.

Taktik Likidatörcülük

Düşüncesine göre, "esaslı değiştirilmek" zorunda olan (bk. "Dassazkissi" Nr. 4) Parti taktiğinden An yoldaş özellikle hoşnut değil. Bu nedenle makalenin büyük kısmını bu taktiğin eleştirisine atfetmiştir. O özellikle Plechanow'un ünlü formülüne, (Rusya'da devrim ya işçi hareketi olarak muzaffer olacak veya zafere erişemeyecek" *(91)*), bunu proletaryanın hegemonyası tezi ile idente ederek hücum ediyor ve bunun eleştiriye dayanmayacağında karar kılıyor. O, bu formülün yerine "yeni" (eski!) "birleşik hareketin" çıkarı açısından, "ortak bir hedef için"... "proletarya ve burjuvazinin güçlerinin birleşmesi... tezini öneriyor.

Dinleyin:

"Burjuva devriminde proletaryanın önderlik rolü, ne Marks'ın teorisi, nede tarihi gerçekler tarafından destekleniyor".

Teoriye dayanma :

"Proletarya kendi elleri ile, kendi düşmanlarının düzenini

kuramaz. Buna göre, burjuva devriminin proletarya tarafından yönetilmesi bir imkansızlıktır".

Tarihi gerçeklere dayanma:

"Devrimimiz aynı zamanda işçi hareketimizdi ve böyle olduğu halde devrim muzaffer olmadı. Plechanow'un formülünün kendisini doğrulamadığı açıktır" (bk. "Asri" Nr. 17).

Bu kısa ve de açıktır. Daha Londra Parti Kongresine gönderdiği selamlama yazısında, devrimimizde proletaryanın lider rolünün, "Marks'ın teorisi ile" olduğu gibi, "tarihi gerçekler ile"de doğrulandığını kabul eden (herhalde düşüncesizlikten) Alman Sosyal-demokrasisine sadece acımak gereklidir. "Talihsiz" partimizin ise sözünü bile etmiyoruz...

Fakat yazarımız proletaryanın lider rolünü ne ile telâfi ediyor, yerine ne öneriyor?

"Proletaryanın veya burjuvazinin tek başına mücadelesi gericiliği hiç bir şekilde yıkmayacaktır"... diyor An yoldaş. "Açıktır ki (burjuvazi ve proletaryanın ç.n.) güçlerinin birleşmesi, güçlerin şu veya bu terkibi ve ortak hedefe doğrultulması, gericiliğe karşı zaferin tek yolunu oluşturur". Bunun için "proletarya, uzlaşmazlığı ile birleşik hareketi güçsüzleştirmeyecek biçimde yürümelidir"... (bk. "Dassazkissi" Nr. 4). Çünkü yazar şöyle garanti veriyor; "Proletarya ile burjuvazi arasında sınıf savaşı ne kadar *güçsüz olursa,* burjuva devrimi, tabii ki bundan başka diğer koşulların aynı kalması halinde; o kadar muzaffer olacaktır" (altını biz çizdik) (bk. "Asri" Nr. 15).

Yazarın "bundan başka hangi aynı kalan koşullar"dan söz ettiğini allah bilir". Açık olan sadece, yazarın, devrim çıkarına sınıf savaşının güçsüzleştirilmesini vaaz ettiğidir. Tüm devrimimizin deneyleri tarafından onaylanan tez, bu devrimin zaferinin, devrimin, toprak sahiplerine ve liberal burjuvaziye karşı köy yoksulluğunu ardından getiren proletaryanın sınıf mücadelesine dayandığı ölçüde eksiksiz olacağı tezi, yazarımız için mühürlü bir kitap olarak kaldı. "Prole-

taryanın güçlerinin, burjuvazinin güçleri ile birleşmesi" An yoldaş, devrimin zaferinin tek dayanağını bunda buluyor.

Fakat yazarımızın bu denli umut bağladığı nasıl bir burjuvazidir? Dinleyin:

"Gericiler", diyor yazarımız, "Kadet Partisine karşı özellikle güçlü mücadele ediyorlar... Bu, Rusya'nın gelecekteki sahiplerinin, ideolojileri Kadetler tarafından ifade edilen bu aynı orta sınıftan çıkacağı içindir. Gericiliğin elinden iktidarı almaya, yalnız, egemenlik için olgun olan orta burjuvazi muktedirdir. Bu sınıf gericiliğin direk rakibidir ve bu nedenle bu orta sınıftan en fazla gericiler korkuyor. Bütün devrimlerde gericiler *ılımlı* burjuvaziden korktukları kadar devrimcilerden korkmadılar. Neden? Çünkü, eski rejimin elinden hükümet dizginlerini, yukarıda söylediğimiz gibi, yalnız bu sınıf alacaktır. Buna göre, *ılımlı* anayasası sayesinde yeni düzeni muazzam çoğunluk için kabul edilir yapmaya ve böylece, gericiliği tabanından mahrum bırakmaya bu sınıf tayin edilmiştir." (bk. "Asri" Nr. 4). Fakat burjuvazi, proletarya olmaksızın yeni durumlar oluşturamaz, bunun için "proletarya burjuva muhalefetini desteklemek zorunda kalacaktır" (bk. "Dassazkissi" Nr. 4).

Böylece, devrimimizi "ılımlı" monarşist anayasası ile "ılımlı" kadetçi burjuvazi kurtaracaktır.

Fakat köylülük devrimde hangi rolü alıyor?

"Tabii ki köylülük harekete karışacak ve ona spontane bir karakter verecektir", diye açıklıyor yazarımız, "fakat, belirleyici rolü iki modern sınıf oynayacaktır. Ilımlı Burjuvazi ve proletarya (bk. "Dassazkissi" Nr. 4).

Böylece, köylülüğüde özellikle hesaba katmanın gerekli olmadığı öğreniliyor.

Artık herşey açıktır : Devrimin zaferi için ılımlı bir anayasa ile, ılımlı bir kadetçi burjuvazi gerekiyor. Fakat bu tek başına muzaffer olamaz, proletaryaya ihtiyaç duymaktadır. Proletarya, ona yardım etmek zorundadır çünkü, ılımlı burjuvazi dışında, köylülük dahil olmak üzere, kimseye güvenemez. Ancak proletarya, bu amaç için uzlaşmasızlığından vazgeçmek, ılımlı burjuvaziye elini uzatmak ve ılımlı bir kadetçi anayasa için ortak mücadeleyi sürdürmek zorundadır. Kalanlar kendiliğinden bulunacaktır. Devrimin zaferinin dayanağını, işçilerin ve köylülerin ılımlı burjuvaziye ve toprak sahiplerine karşı mücadelesinde gören Parti yanılgılar içindedir.

Kısaca, köylüleri ardından getiren proletaryanın lider rolü yerine, proletaryayı dolandıran Kadetçi burjuvazinin lider rolü.

Tiflis'li Menşeviklerin "yeni" taktikleri budur.

Düşüncemize göre, tüm bu banal - liberalist gevezelikleri araştırmak gereksizdir. Gerekli olan sadece, Tiflis'li Menşeviklerin "yeni" taktiklerinin, devrim tarafından onaylanan Parti taktiklerini tasfiye etmek olduğunu saptamaktır. Bu tasfiye, proletaryanın, Kadetçi burjuvazinin yamağı haline getirilmesini talep eden bir tasfiyedir.

İlk kez "Tartışma gazetesi"nde yayınlanmıştır ("Sosyal-demokrat"a ek olarak) Nr. 2
25. Mayıs (7. Haziran) 1910.
İmza : K. St.

BAKÛ KOMİTESİ 22. OCAK 1910'da ALINAN ORTAK KARAR

(Önümüzdeki bütün Parti konferansı için)

I

POLİTİK AJİSTASYON VE PARTİNİN GERÇEK BİRLİĞİ ÜZERİNE

Rus devriminin hareket ettirici güçlerinin bir süredir içinde bulunduğu yenilgi ve katılık durumu yumuşamaya başlıyor.

Çar iktidarının, Balkan'da, İran'da ve Uzak-doğu'daki politikasının fiyaskosu; hükümetin, yoksulları topraksızlaştıran ve zenginleri daha fazla zenginleştiren 9. Kasım (92) yasasının yardımı ile köylüleri sakinleştirmek için gülünç çabalar; işçilerin temel özgürlüklerini çalan ve onları büsbütün kapitalist haydutlara teslim eden hükümetin işçi politikasının hoşnut etmeyici karakteri; devlet bütçesinin gittikçe borçlanması ve Rusya'nın yabancı sermayeye tek taraflı (Partiell)

genel satılışı intendantların*, demiryolu magnatlarının ** sahtekârlığında, polisin şantajında, Ochralaların dolandırıcılığında ifadesini bulan idari mekanizmanın yıkımı - bütün bunlar, karşı devrimin, uyuklayan devrimci güçler ile başa çıkmada çaresizliğini kitleler için görülür yapıyor ve işçiler arasında, son aylarda beliren canlılığı ilerletiyor, onlar arasında ülkenin politik yaşamı için ilgi uyandırıyor ve kafalarında sorular yaratıyor : Ne yapmalıyız, nereye gitmeliyiz vb.?

Parti içinden acil bir sorun, geniş kapsamlı politik parti ajitasyonunun gerekliliği sorunu yükseliyor. Ancak, basın özgürlüğünden yararlanan karşı-devrimin, kitleleri, legal "kongrelerle" ve "birliklerle" uysallaştırmak, onlar arasında Sosyal-demokrasinin etkisini yoketmek için uğraşlarına gelince, böylece, Parti ruhuyla taşınan politik ajitasyonun gerekliliği sorunu, parti için, yaşam veya ölüm sorunu haline geliyor.

Aynı zamanda, örgütlerimizin birbirinden kopukluğu ve Rusya'da, muntazam işliyen, yerel örgütleri birleşik bir partide gerçekten toplayan, pratik çalışma için bir yönetici merkezin yokluğu, partiye gerçekten uygun (ilkel gruplar ölçüsünde değil) politik ajitasyonun gerçekleşmesini olanaksız kılıyor, liberallerin sistemli kışkırtmalarına karşı, ciddi herhangi birşey koymayı parti için imkansızlaştırıyor ve partiye işçilerin gözünde zarar veriyor.

Böyle bir durumun, "legal olanaklardan" yararlanma yerine, parçalanmış ve bu nedenlede güçsüz illegal örgütlerin, "legal olanaklar" tarafından sonuna kadar kullanılmasına götürebileceğinden -tabii ki Sosyal demokrasinin cıkarları zararına- söz bile etmiyoruz.

Bütün bunlara göre, Bakû komitesi, Partinin gerçekten

---

* **İntendant** : Yüksek kumanda kurmayı idare bölüm başkanlığı. ç.n.

* **Magnat** : Macaristan ve Polonya'da yüksek asalete dahil olanlar. ç.n.

birleşmesi ve politik Parti ajitasyonunun gerçekleşmesi için tedbirlerin hazırlanmasını en yakın ve ertelenemez görev olarak görüyor.

B. K.'sinin görüşüne göre, gerekli önlemler içinde en önemli yeri şunlar almalıdır :

1 — Pratik çalışma için (yönetici) merkezin Rusya'ya nakledilmesi;

2 — Ülkenin bütünü ile bağlantısı olan, Rusya'da yayınlanacak ve sözü edilen pratik merkez tarafından gözden geçirilecek olan, bütün Rusya için yönetici bir gazetenin organizasyonu;

3 — En önemli işçi merkezlerinde (Ural, Donezbecken, Petersburg, Moskova, Bakû vb.) mahalli basın organlarının organizasyonu.

B. K.'si, yukarıda sözü edilen tedbirlerin gerçekleşmesinin, fraksiyon farkı gözetmeksizin Partiye gerçekten sadık tüm unsurları Sosyal-demokrat bir Partide birleştirebileceği, cömert bir politik ajitasyona olanak tanıyacağı ve Partinin genişlemesi ve sağlamlaşması amacıyla "legal olanaklar"dan yararlanmayı önemli ölçüde kolaylaştırabileceği kanısındadır.

Bu nedenle B. K.'si, Parti Merkez Komitesine, derhal bir bütün Parti konferansı çağırmayı ve bu konferansta yukarıda sözü edilen sorunları aydınlatmayı öneriyor.

II

ÖNÜMÜZDEKİ BÜTÜN PARTİ KONFERANSINDA TEMSİLCİLİK ÖLÇÜSÜ ÜZERİNE

Bir bütün Parti konferansının çağrılması bakımından örgütsel planın izah edilmesinden sonra ("En yakın görev" "Proletari" Nr. 50) Bakû Komitesi, en büyük dikkatin muazzam proleter kitlelerin yoğunlaştığı büyük merkezlere verilerek (saptanmış temsilcilik ölçüsü dışında), çalışan ve gerçekten varlığını sürdüren illegal Parti örgütlerinin temsilcilerinin katılmalarının sağlanması görüşündedir.

Böyle bir temsilciliğin gerekli olduğunun kanıtlanması gerekmez (bk. Konferansın gündemi sorunu üzerine özel bildiri).

Bakû Komitesi, konferansın genişletilmiş terkibinin gerekliliğini kabul ettiği halde, legal "örgütlerde" çalışan grupların özel bir temsilciliğine kesinlikle karşıdır.

Bakû Komitesi, bu grupların bir yerel Parti örgütüne dahil, onun yönetimine tabi olmaları; kendilerini Sosyal-demokrat olarak görmeleri fakat yerel örgütlerin yönetimini tanımamaları halinde de, bu grupların temsilciliğinin konferans çalışmalarına önemli katkısı olmayacağı görüşündedir. Birinci durumda, Parti örgütünün temsilciliği, hangi türden olursa olsun başka özel temsilcilikleri gereksiz kılar. İkinci durumda, özel bir temsilcilik, kesinlikle Parti ruhuyla yapılmak zorunda olan konferansın tüm karakterine ters düşer.

Özel bildiri olarak yayınlanmıştır,
Bildirinin Rusca metnine göre.

ALMAN İŞÇİLERİNİN LİDERİ

AUGUST BEBEL

Eleştirisinden bir çok kez "taçlı başların" ve patentalı bilginlerin, çekiç darbesi yemiş gibi geri çekildiği, sözlerini milyonlarca ve milyonlarca Alman proleterinin, bir beygamber sözü gibi dinlendiği, bir zamanların "basit" tornacı, fakat bugünün ünlü politikacısı, Alman işçilerinin saygıdeğer lideri Bebel'i kim tanımaz.

Bu yılın 22. Şubatı onun doğuşunun 70. yılıydı.

Bütün Almanyanın savaşan proletaryası, Enternasyonal Sosylist Büro, bütün dünya ülkelerinin örgütlü işçileri bugün, ihtiyar Bebel'in yetmişinci yaşgününe törenle girdiler.

Bebel bu saygınlığı neyle kazandı, proletarya için ne yaptı?

Bebel işçi kitlesi arasından nasıl yükseldi, "basit" bir tornacıyken, nasıl dünya proletaryasının büyük savaşçısı olabildi?

Hayat hikayesi nasıldır?

Bebel'in çocukluğu sefalet ve mahrumiyetler içinde geçti. Daha üç yaşında, besleyicisini, zavallı veremli bir çavuş olan babasını kaybediyor. Çocuklara başka bir besleyeci bulmak için Bebel'in annesi, bir hapishane gardiyanıyla, ikinci kez evleniyor. Anne çocuklarla birlikte, o zamana dek oturduğu kışladan, hapishane binasına taşınıyor.

Fakat üç yıl sonra ikinci kocada ölüyor. Besleyecisiz kalan aile, bir açlık varlığı sürdürmeye başlayacağı memleketine, bir taşra kasabasına, göç ediyor. Bebel fakir kimselerin çocuğu olarak, 14. yaşında başarıyla bitirdiği "Fakirler okuluna" alınıyor. Ancak okulun bitiminden bir yıl önce onu yeni bir darbe buluyor - son dayanağı, annesini yitiriyor. Kendi başına bırakılmış, öksüz, öğrenimine devam etme olanağı elinden alınmış olarak Bebel, tanıdığı bir tornacının yanına çırak giriyor.

Tek düze, katı bir yaşam başlıyor. Sabahları beşten akşamları yediye kadar atelyede kalıyor. Bütün boş zamanını adadığı kitaplar, ona belli bir değişiklik getiriyor. Bunun yanında, her sabah iş başlamadan önce ustanın karısı için su taşıyarak, haftalık kazandığı on-oniki Pfennig'le* kendisini kütüphaneye yazdırıyor.

Görüldüğü gibi, sıkıntı ve mahrumiyetler genç Bebel'i yıkmamakla, aydınlığa doğru içten gelen gayretini öldürmemekle kalmadı, bilakis aksine - isteğini dahada çelikleştirdi, bilime susuzluğunu yükseltti ve kitaplarda aç gözlülükle yanıt aradığı sorular uyandırdı içinde.

Proletaaryanın kurtuluşu için geleceğin yorulmaz savaşçısı sıkıntısıyla mücadele içinde böyle büyüdü.

18 yaşında Bebel, çıraklığı bitiriyor ve bağımsız bir tor-

---

* **Pfennik :** Alman para birimi (= Kuruş) /ç.

nacı olarak hayata atılıyor. 20 yaşında Leipzig'de bir işçi toplantısına katılıyor ve sosyalist işçilerin konuşmalarını dinliyor. Bu Bebel'in işçi konuşmacılarıyla yüz yüze karşılıklı durduğu ilk toplantıydı. Bebel bir sosyalist değildi daha, liberallere sempati duyuyordu, fakat işçilerin bağımsız ortaya çıkmalarına samimiyetle seviniyor, onlara gıpta ediyor, içi aynı onlar gibi bir işçi konuşmacısı olma isteğiyle yanıyordu.

Bundan sonra Bebel için yeni bir yaşam başlıyor — artık belirli bir yolu görüyor. Bebel işçi örgütlerine katılıyor ve var gücüyle çalışıyor. Tez etki kazanıyor, mesleki bir eğitim kurumu kuruluna seçiliyor. İşçi dernekleri içindeki uğraşısında sosyalistlere karşı savaşıyor, liberallerle birlik oluyor, ancak sosyalistlere karşı mücadelede yavaş yavaş onların haklı olduğu görüşüne varıyor.

26 yaşında artık bir Sosyal-demokrattır. Bebel'in popülaritesi, bir yıl sonra (1867) Alman İşçi Dernekleri Federasyonu başkanlığına ve ilk işçi milletvekili olarak parlamentoya seçilecek kadar çabuk artıyor.

Bebel, savaş ve zaferlerle, karşısına çıkan engelleri adım adım ortadan kaldırarak, işçi kitlesi arasından böyle yükseliyor ve savaşan Alman işçilerinin lideri oluyor.

Şimdi artık Bebel açıkça Sosyal-demokrasiyi savunuyor. Onun önündeki hedef şu : Liberallere karşı savaş, işçilerin onların etkisinden kurtarılması, işçilerin kendilerine ait bir Sosyal-demokrat İşçi Partisi'nde birleşmesi.

Bebel, bunu izleyen yıl, 1868, Nürnberg Dernek Kongresinde hedefine ulaşıyor. Bu Kongrede Bebel'in hünerli ve acımasız saldırısı sonucu, liberaller tümüyle bir yenilgiye uğruyorlar ve liberalizmin enkazları üzerinde Alman Sosyal-demokrasisi kuruluyor.

İşçilerin kurtuluşu, işçilerin sadece kendi davaları olabilir, bunun için işçiler liberal burjuvaziyle bağlarını koparmalı ve kendilerinin olan bir işçi partisinde birleşmelidirler, diye açıklıyordu. Bebel İşçi Dernekleri Kongresinde; ve oturumun

büyük çoğunluğu, liberal olmasına rağmen, Karl Marx'ın büyük sözlerini onunla birlikte onayladı.

İşçilerin tam kurtuluşu için, tüm ülkelerin işçilerinin birleşmesi zorunludur, diyordu Bebel, bunun için Uluslararası İşçi Birliği'ne katılmalı; ve oturum çoğunluğu onunla birlikte büyük ustanın sözlerini onayladı.

Almanya Sosyal-demokrat İşçi Partisi böyle doğdu. Bebel onun ebesiydi.

Bundan sonra Bebel'in yaşamı partininkiyle iç içe geçiyor, acıları ve sevinçleri partininkilerle bir oluyor. Bebel bundan sonra, bilinçlendiği Alman işçilerinin sevgilisi oluyor; çünkü yoldaşlar, işçilei kendi ayakları üstünde durdurmak için, onları liberal burjuvazinin vasiliğinden kurtarmak ve onlara kendilerine ait bir işçi partisi vermek için bu kadar çok şey yapmış olan bir adamı sevmemek elde değildir.

1870 yılı genç Parti için ilk sınavı getiriyordu. Fransa ile savaş başlıyordu, Alman hükümeti Bebel'inde üyesi olduğu Reichstag* dan savaş için para talep ediyordu, savaştan yana veya savaşa karşı kesin tavır almak gerekiyordu. Tabii Bebel savaşın sadece proletaryanın düşmanları için yararlı olduğunu kavrıyor, bunun yanında Alman toplumunun bütün tabakaları, burjuvalardan işçilere kadar, sahte bir yurtsevgisi coşkusuyla sarılıyor ve hükümetin para isteğinin reddi vatan hainliği olarak adlandırılıyordu. Fakat Bebel yurt aşkı ön yargılarına itibar göstermeksizin, akıntıya karşı yüzmekten korkusuzca, parlamento tribünlerinden yüksek sesle açıklıyordu: "Ben sosyalist ve cumhuriyetçi olarak savaştan yana değil, bilakis halkların kardeşçe birliğinden yanayım, Fransız işçilerine karşı düşmanlıktan yana değil, bilâkis Alman işçilerimizin onlarla birleşmelerinden yanayım". Suçlamalar, alay, aşağılama - Bebel'in cesur çıkışına karşı işçiler

* **Reichstag :** Parlamento/ç.

tarafından bile gelen cevap buydu. Ancak bilimsel sosyalizmin ilkelerine bağlı olan Bebel, bayrağı sınıf kardeşlerinin yanlış düşünceleri karşısında bir an bile indirmiyor - aksine onlara sürekli savaşın ne kadar karşı çıkılması gerken bir şey olduğu görüşünü aşılamaya uğraşıyordu. Bir zaman sonra işçiler hatalarını gördüler ve sarsılmaz, güçlü Bebel'lerini daha çok sevdiler. Buna karşılık hükümet onu iki yıl hapisle mükafatlandırdı, o oradada aylak oturmayıp, ünlü "Kadın ve Sosyalizm" kitabını yazdı.

Yetmişli yılların sonu ve seksenli yılların içinde Parti önüne yeni sınavlar dikiliyordu. Sosyal-demokrasinin gelişmesinden alarma geçen Alman hükümeti, "Sosyalistlere karşı olağanüstü yasaları" çıkarıyor, Parti ve sendika örgütlerini dağıtıyor, istisnasız tüm Sosyal-demokrat gazeteleri baskılıyor, toplanma özgürlüğü ve dernekleri kaldırıyor ve daha dün legal olan Sosyal-demokrat Partiyi illegaliteye zorluyordu. Hükümet bütün bu önlemlerle Sosyal-demokrasiyi başarısız, zararlı tutumlara kışkırtmak, onu demoralize etmek ve mahva sürüklemek istiyordu. Kafayı kaybetmemek, doğru zamanda taktik değiştirebilmek ve yeni koşullara kendini doğru uydurabilmek için, özel sarsılmazlık ve örneksiz bir öngörü gerekiyordu. Bir çok Sosyal-demokrat provakasyonlara teslim oldu ve anarşizme saplandı. Diğerleri iyice yassılaştı ve liberallere kadar düştü. Ancak Bebel yılmadan görevinin başında duruyordu, bazılarını canlandırıyor, diğerlerinin akılsız coşkusunu ayarlıyor, bir üçüncülerin laf ebeliğini ortaya çıkarıyor ve Partiyi doğru yola sevk ediyordu: Her zaman ileri, sadece ileri. On yıl sonra hükümet işçi hareketinin artan gücüne boyun eymek ve "Olağan üstü yasaları" kaldırmak zorunda kaldı. Bebel'in çizgisi, kendini tek doğru çizgi olarak kanıtladı.

Doksanlı yılların sonu ve yüzyıl dönümünden sonraki ilk yıllar Partiye yeni bir sınav getirdi. Endüstriyel kalkınma ve nispeten kolay eknomik zaferler dolayısıyla cesaretlenen,

Sosyal-demokrasi içindeki ılımlı unsurlar, uzlaşmaz sınıf savaşının ve sosyalist devrimin gerekliliğini reddetmeye başladılar. Uzlaşmazlık gerekmiyor, devrim gerekmiyor diyorlardı, gerekli olan sınıflar arası işbirliğidir, bizim, onlarla birlikte kurulu düzeni iyileştirmek için, burjuvaziyle ve hükümetle anlaşmaya ihtiyacımız var - bunun için gelin burjuva hükümetinin bütçesini onaylayalım ve kurulu burjuva hükümetine katılalım. Bununla ılımlar, bilimsel sosyalizmin temelini, Sosyal-demokrasinin devrimci taktiğini gömdüler. Bebel tehlikeli durumu gördü ve Partinin diğer liderleriyle birlikte ılımlılara karşı uzlaşmasız savaş ilan etti. Bebel, Drestnen Parti Kongresinde (1903) ılımlıların Alman liderleri, Berns tein ve Vollmar'ın tepesine iniyor ve devrimci mücadele metotlarının zorunluluğunu açıklıyor. Bir yıl sonra Amsterdam'da, bütün ülkelerin sosyalistleri önünde, ılımların uluslararası lideri Jean Jaures'i yeniyor ve uzlaşmasız mücadelenin zorunluluğunu tekrar açıklıyor. Bundan sonra artık "Partinin ılımlı düşmanlarına" rahat vermedi, onlara yenilgi üstüne yenilgi gösterdi -Jena'da (1905), Nürnberg'te (1908)-.

Sonuç olarak Parti, içsel mücadeleden birleşik ve güçlü olarak çıkıyor, şaşılacak sağlamlıkta ve muazzam büyümüş ve bütün bunlar başta August Bebel'in eseri.

Fakat Bebel sadece Parti çerçevesi içindeki uğraşısıyla yetinmiyor. Alman Reichstag'ında yaptığı, tıkanmış derebeylerini kamçılayan, liberallerin yüzünden maskeyi düşüren, "Reich hükümetine" saldıran, gürleyen konuşmalar; uzun yıllardır sendikalardaki çalışmaları - bütün bunlar, proletaryanın çıkarlarının sadık koruyucusu olarak Bebel'in, hep mücadelenin en sıcak olduğu, onu heyecanlı proleter enerjisinin en gerektiği yerlerde plana girdiğini gösterir.

İşte bunun için Bebel, Alman ve uluslararası sosyalistlerce böyle sayılır.

Bebel tabii ki hatalarda yaptı - kim yapmıyorki (sadece ölüler hata yapmaz) - şimdi 42 yıllık Bebel yönetiminden son-

ra, 600.000 den fazla üyesi bulunan, yaklaşık 2 milyon işçisi olan, 3-4 milyon seçmenin güvenin tutan, bir el işaretiyle Prusya'da yüzbin kişilik gösteriler ayağa dikebilen bir partiye kazandırdıklarıyla karşılaştırıldığında, bütün bu ufak hatalar solgunlaşıyor.

Ve Alman Sosyal-demokrasisinin gücünü kuvvetle gösterdiği, Prusya'da genel seçim hakkı için örneksiz organize edilmiş kitle gösterisi günleriyle, Bebel'in yıldönümü töreninin aynı zamana düşmesi kayda değerdir.

Bebel haklı olarak boşa çalışmadığını söyleyebilir.

Eskisi gibi görev başında duran ve yeni savaş ve zaferleri bekleyen, ihtiyar evet çok ihtiyar, fakat ruhca halâ oldukca genç Bebel'in yaşamı ve etkisi böyleydi

Sadece savaşan proletarya bir Bebel doğurabilirdi, böyle canlı, ebediyyen genç, sürekli ileri bakan, kendisinin olduğu gibi.

Bebel'i yorulmadan, eski, çürüyen kapitalist dünyayı yıkmaya zorlayan duraksız doğasına sadece bilimsel sosyalizmin teorisi böyle geniş hareketlilik verebilirdi.

Bebel yaşamı ve eseriyle, proletaryanın gücünü ve yenilmezliğini, sosyalizmin zaferinin kaçınılmazlığını ispatlıyor...

Gelin, yoldaşımıza, değerli ustamıza, tornacı August Bebel'e selamımızı sunalım!

O, işçi hareketinin böyle Bebel'lerine özellikle ihtiyaç duyan biz Rus işçilerine örnek olsun!

Yaşasın Bebel!

Yaşasın uluslararası Sosyal-demokrasi!

RSİP'in Bakû Komitesi

23. Mart 1910'da
özel proklamasyon olarak çıktı.
Proklamasyonun Rusca metnine göre.

SOLWYTSCHEGODS SÜRGÜNÜNDEN PARTİ MERKEZ KOMİTESİNE MEKTUP

Semyon yoldaş! Mektubunuzu, dün yoldaşlardan aldım. Önce Lenin'e ve diğerlerine sıcak selamlar. Sonrada mektubunuz ve genel olarak "Lanetlenmiş sorunlar" üzerine.

Görüşüme göre, tekdoğru çizgi, blok (Lenin-Plechanow) çizgisidir: 1. Sadece bu çizgi, Rusya'da, gerçekten Parti taraftarı tüm unsurların birliğini talep eden çalışmanın, gerçek çıkarlarına uygundur; 2. Sadece ve sadece bu çizgi, menşevik işçiler ile Likidatörler arasında ayrık yaratarak, Likidatörleri dağıtarak ve ölüm darbesi vurarak, legal örgütlerin, Likidatörlerin boyunduruğundan kurtarılması sürecini hızlandırıyor. Legal örgütlerde etki için mücadele, günün talebi ve Partinin yeniden doğuşu yolunda gerekli bir safhadır, bu örgütlerin, tasfiyecilik çöplüğünden temizlenmesinin tek aracını ancak bu blok oluşturur.

Blok planında Lenin'in eli görülüyor, o zeki bir adam ve arının balı nereden aldığını biliyor. Fakat bu, her blok'un iyi olacağı anlamına gelmez. Troçki'nin blok'u (o "Sentez" derdi) çürük bir ilke istikrarsızlığıdır, değişik türden prensiblerin Manilowcu Amalgam'ı*, bir ilkesiz insanın "iyi" bir ilkeye çaresiz hasretidir. Şeylerin mantığı, tabiatlarına göre sıkı ilkeseldir ve Amalgam'a müsamaha etmeyecektir. Lenin ve Plechanow blok'u, derin ilkesel olduğu için, Partinin yeniden doğuşunun yolları sorununda görüşlerinin birliğini kanıtladığı için - tamda bunun için yaşayabilir. Bu bir kaynaşma değil, fakat bir blok olduğu için - tamda bunun için, Bolşeviklerin kendi fraksiyonlarına gereksinmeleri vardır. Bolşevikler, çalışma sürecinde, Plechano'wun adamlarını pek alâ kesin biçimde uysallaştırabilirler, fakat bu sadece bir olasılıktır. Çok güçlü bir ihtimal olsa bile, uyuyarak böyle bir sonucu beklememeliyiz. Bolşevikler ne kadar birlik içinde hareket ederlerse, ne kadar örgütlü ilerlerlerse, başkalarının uysallaşma olasılığının şansı o kadar büyük olur. Bu nedenle biz, her işlenebilir demir kütlesini işlemek zorundayız. "Wperjod"çuların sözünü, şimdi Likidatörlerden ve Plechanow'culardan daha az ilginç olduğu için, etmiyorum. Herhangi bir zaman tekrar kendilerine gelirlerse, tabii ki iyi olacaktır -değilse- Tanrıya emanet olsunlar, kendi yağlarında kavrulsunlar.

Yurtdışı üzerine böyle düşünüyorum.

Ancak bu hepsi ve en önemlisi değildir. En önemli şey Rusya'da çalışmanın örgütlenmesidir. Partimizin tarihi, görüş ayrılıklarının sorunlarının tartışmalarda değil, fakat çalışma sürecinde, ilkelerin uygulanması sürecinde çözümleneceğini göstermiştir. Bunun için günün görevi, Rus çalışmasının tespit edilmiş sıkı prensipler etrafında örgütlenmesidir.

---

* **Amalgam :** Metallerin cıvayla alaşımı.

Ortaya çıktığına göre, çalışmayı yönlendiren illegal Rus merkezine sahip Likidatörler, meseleyi hemen kavradılar (duyumlar çok gelişmiştir bunların) ve legal işçi örgütlerinde yuvalanmaya başladılar(şimdiden başarıyla).

Fakat biz durmadan "hazırlıklar" yapıyoruz, denemelerdeyiz. Düşünceme göre, bizim için ertelenemeyecek en yakın görev, ilk zamanlarda ana merkezlerde (Petersburg, Moskova, Ural, Güney Rusya) illegal, yarı-legal ve legal çalışmayı birleştirecek bir merkezi (Rus) grubun organizasyonudur.

Bunu istediğiniz gibi adlandırın "MK'nin Rus bölümü" veya MK'de yardımcı grup, farketmez. Fakat böyle bir gruba hava gibi, günlük ekmek gibi ihtiyacımız var. Şu anda ülkede Parti işçileri arasında, bellisizlik, izolasyon, kopukluk hakimdir, herkes çaresiz kalıyor. Oysa bu grup çalışmayı canlandırabilir ve açıklık getirebilirdi. Buda legal olanaklardan gerçekten yararlanma yollarını açardı. İşte bununla, görüşüme göre, Parti ruhunun yeniden doğuşu harekete geçebilirdi. Önce Plenar Kongrenin *(93)* (genel kongrenin ç.n.) kararlarını tanıyan Parti işçilerini müzakereye çağırmak, tabii ki MK yönetimi altında, iyi olurdu. Bütün bunlar, merkez kuruluşların *(94)* "reformundan" sonra ve Plechanow'cuların kabul etmeleri koşuluyla olabilir. Bu müzakere, yukarıda sözü edilen merkez grup için uygun kimseleri pek alâ çıkarabilirdi. Görüşüme göre, böyle bir müzakerenin yararları başka bir çok durumlarda da açıktır. Ancak, Likidatörlerin, Troçkistlerin, "Wperyod"çuların sulçamalarından korkmaksızın, eğilmez ve acımasız biçimde harekete geçmek zorunlu olacaktır. Eğer Plechanow taraftarları ve Leninistler, Rusya'da çalışma tabanında birleşirlerse, hangi biçimde olursa olsun bir takım sulçamaları dikkate almaları gerekmez.

Rusya'daki çalışma üzerine böyle düşünüyorum

Şimdi kendi üzerime. Benim 6 ayım *(95)* var. Bu sürenin bitiminde tamamıyla hazırım. Eğer işgücüne önemli gereksin-

me varsa, hemen yola çıkabilirim. "Mysl"in *(96)* 1. sayısını okudum. Dünkü karşıtların ortak hareketi çıplak gerçeğinin tek başına, işçi sınfına, ne kadar açıklık ve canlılık taşıyacağını ve Likidatörlerin saflarına ne kadar karışıklık ekeceğini göz önüne getirebiliyorum. Ve her dürüst insan bunun kötü olmayacağını söylemek zorundadır.

Sürgünde namuslu bir kitle var ve bu kitleye periodik illegal basınlar tedarik edilmesi çok iyi olurdu. "Sosyal -demokrat"ın 17. sayısı ile sonrakileri ve "Sosyal-demokrat"a "Ek"i gönderin. "Rabotschaja Gaseta"nın *(97)* ne 1. nede 2. sayısı var, "Golos Sosyal-demokrat"da yok bizde. "Swesda" *(98)* elimize nasılsa geçer. Paketler için adresler: 1. İwan İssaakowitsch Bogomolow'a, Solwytschegodsk, Wologda vilayeti; 2. Pyotr Michailowiç Serafimow'a, Solwytschegodsk, Wologda vilâyeti.

Benimle yazışmalar için adres : Solwytschegodsk, Wologda vilâyeti, Grigorow evi Nikolai Alexandrowitsch Wosnessenski.

Arkadaşça selâm K.S.

Gönderilecek şeyleri taahhütlü yollamayın. Sizdeki meseleler üzerine yazmanızı rica ediyorum.

31 Aralık 1910,
Rusça mektubun bir nüshasına göre.

PARTİ İÇİN *(99)*

Ülkede, politik yaşama duyulan ilgi canlanıyor, aynı zamanda, Partimizin krizinin sonu başgösteriyor. Donukluğun ölü noktası atlanıyor. Kısa zaman önce yapılan bütün Parti konferansı *(100)*, Partinin yeniden doğuşu için, görülmemesi olanaksız bir işarettir. Rus devriminin büyümesi ile birlikte güçlenen ve devrimin yenilgisi ile yıkılan Partimiz, kaçınılmaz olarak, ülkenin politik uyanışı ile tekrar güçlenmek zorundadır. En önemli endüstri dallarında canlanma ve işçilerin gerçek ücretlerinin gerileyişi yanında, kapitalistlerin kârlarının yükselmesi; proletaryanın, legal ve illegal örgütlerinin yokedilmesi yanında, burjuvazinin ekonomik ve politik örgütlerinin serbestçe gelişmesi; temel ürünlerin fiyatlarının artışı ve köylü ekonomisinin yıkılması yanında, toprak sahiplerinin kârlarının büyümesi; "yenilenmiş" karşı-devrimci rejimin çaresizliğini gösteren, nüfusun 25 milyonunu kapsamış

olan açlık - bütün bunları, politik yaşama ilgi uyandırma bakımından, başta proletaryaya olmak üzere, çalışan kesimlere, kaçınılmaz olarak etki yapması zorunluydu. Ocak ayında düzenlenen Rus Sosyal-demokrat İşçi Partisi Konferansı, bu uyanışın açık bir ifadesidir.

Fakat beyinlerde ve yüreklerdeki canlılık kendi içine kapanıp kalamaz, şimdiki politik ilişkiler altında, kaçınılmaz olarak, açık kitle eylemlerine geçmek zorundadır.

İşçilerin yaşamı iyileştirilmelidir, ücretin yükselmesi ve işgününün kısaltılması yürürlüktedir, işçilerin, fabrikalarda, işyerlerinde, ocaklardaki durumları esaslı biçimde değiştirilmelidir. Fakat bütün bunlar, halâ yasak olan kısmi ve genel ekonomik faaliyetlerle değilde ne ile başarılabilir?

Patronlara karşı serbest mücadele hakkının, grev, koalisyon, toplantı, söz ve basın hakkının kazanılması yürürlüktedir. Bu haklar olmaksızın, işçilerin verdikleri yaşamlarını iyileştirme mücadelesi çok zorlaşacaktır. Fakat bütün bunlar, açık politik faaliyetler, gösteriler ve politik grevler ile değilde ne ile başarılabilir?

Kronik açlık çeken ülkeyi sağlığa kavuşturmak yürürlüktedir, şimdiki duruma, çalışan milyonların, periodik olarak bütün korkunçluğuyla açlık çekmek zorunda bırakılmalarına son vermek yürürlüktedir: Aç ana-babaların, kız ve oğullarını göz yaşları içinde "bir dilim ekmeğe sattıklarını!" kolları kavuşturarak seyretmek düşünülemez. Köylülüğü mahveden ve her kötü hasatta milyonlarca köylüğü yok edici bir açlık yoluna süren, şimdiki soyguncu finans politikasına radikal biçimde son vermek gerekmektedir. Ülkeyi dilenmekten ve demoralizasyondan kurtarmak mümkündür! Fakat bütün bunlar, Çarlık yapısını yukarıdan aşağıya kadar devirmeden yapılabilir mi? Ve Çarlık hükümetinin serfliğin tüm kalıntıları ile yıkılması, tarih tarafından tayin olunan sosyalist proletarya önderliğinde, geniş halk hareketi ile değilde, nasıl olur?...

Gelecekteki eylemlerin dağınık olmaması ve karışık yürümemesi için, proletaryanın, büyük rolünü, gelecek eylemlerin birleştiriricisi, önder rolünü şerefle yerine getirmesi için-bütün bunlar için, halkın geniş kesimlerinin devrimci bilinci ve proletaryanın sınıf bilinci dışında, tek tek yerel örgütlerin uğraşlarını tek bir uğraşta birleştirebilecek ve bu yolla devrimci kitle hareketini, düşmanın ana kalelerine yönetebilecek, güçlü ve elastiki bir proleter partisine gereksinme vardır. Proletaryanın, yaklaşan devrimci eylemleri lâyık biçimde karşılaması için, proletarya partisi, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisini tam işliyen bir örgüt haline getirmek özellikle gereklidir. Partinin birleşmesi gerekliliğinin önemi, önümüzdeki dördüncü Duma seçimleri dolayısıyla daha açık ortaya çıkıyor.

Fakat Parti, tam (doğru, hatasız ç.n.) ilşeyen bir örgüt haline nasıl getirilebilir?

Her şeyden önce yerel örgütleri sağlamlaştırmak gereklidir. Entelektüel güçlerden yoksun ve provakatörler tarafından -seyrek olmayan biçimde- berhava edilmiş çaresizlik ve davaya inançsızlık denizi ile çevrilmiş küçük ve küçücük gruplar, yerel örgütlerin hayatının bu hoşnut etmeyici manzarasını kim tanımıyor? Güçlerin bu bölünmüşlüğüne bir son vermek gerekiyor! İşçi kitlelerin uyanışının başlaması bir yanda ve bu uyanışın ifadesi olarak kısa zaman önce yapılan konferans öte yanda, bu bölünmüşlüğün tasfiyesini önemli ölçüde kolaylaştırıyor. Örgütsel dağınıklığı tasfiye etmek için bize bağlı olan herşeyi yapmalıyız! Her kentte ve her endüstri merkezinde, Sosyal-demokrat işçilerin tümü gruplaşmalı, fraksiyon farkı gözetmeksizin, illegal RSDİP'nin gerekliliğine inananların tümü, yerel Parti örgütlerinde gruplaşmalı! İşçileri, tek bir sömürülenler ordusunda birleştiren fabrika sıraları, bu aynı fabrika sıraları, onları, sömürü ve şiddete karşı birleşik bir Partide kaynaştırmalı!.. Bu durumda büyük bir üye sayısı kovalamaya gerek yoktur: Bu, Partinin şimdiki

durumunda tehlikeli bile olabilir. Her şey yoldaşların niteliğine bağlıdır, yerel örgütlerde gruplaşan etkin yoldaşların hizmet ettikleri meselenin öneminin bilincinde olmaları ve çalışmalarını devrimci Sosyal-demokrasi çizgisinde, sebatlı biçimde yürütmelerine bağlıdır. Ve böyle biçimlenmiş yerel örgütler kendilerini tecrit etmemeli, "en küçüğünden" ve olağanından, en büyüğüne "olağan üstü"ne kadar, proleter mücadelenin tüm hususlarına yorulmadan müdahale etmeliler; emek ile sermaye arasında tek bir çatışma, işçi kitlelerinin Çarlık hükümetine karşı tek bir protestosu etkilerinden kaçmamalıdır: Yerel örgütlerin sağlığa kavuşması ve sağlamlaşmasının sadece bu yolla elde edilebileeceği sürekli olarak düşünülmelidir. Bu nedenle, sendikalar ve klüpler gibi işçilerin açık kitle örgütleri ile, en canlı ilişkiler sağlamalı ve gelişmelerini her biçimde ilerletmeliler.

Ve işçi yoldaşlar, entelektüel güçlerin yokluğu nedeni ile sadece kendilerine yüklenen zorluk ve karmaşıklıkların kendilerini yanıltmalarına izin vermemeliler, "alışılmamış" çalışmalara karşı, hiç kimseye gerekli olmayan bu alçak gönüllülüğü ve korkuyu bir kenara atmak yürürlüktedir, karmaşık Parti meselelerini ele alma cesaretini göstermek yürürlüktedir. Bu sırada bir kaç yanlışın yapılması bir felâket değildir: Bir kaç kez tökezlenilir ve sonra serbestçe yürümeye alışılır. Bebel'ler gökten düşmüyor, sadece aşağıdan, tüm alanlardaki Parti çalışması sürecinde yetişiyorlar...

Fakat güçlü ve etkin olsalar bile, tek tek alındığında yerel örgütler daha partiyi oluşturmaz. Bu amaç için onları, bir bütünde toplamak, onları, ortak bir yaşam sürdüren bir bütünde birleştirmek yürürlüktedir. Yalnız kendi aralarında kopuk değil, fakat diğerinin varlığındanda habersiz dağınık yerel, örgütler, tamamen kendi kendilerine bırakılmış, kendi hesabına ve tehlikesini göze alarak hareket eden, çalışmada çoğu kez karşıt çizgileri izleyen örgütler, bütün bunlar partideki karışıklığın tanınmış resimlerdir. Yerel örgütleri

kendi aralarında bağlamak ve bunları Parti Merkez Komitesi etrafında toplamak, karışıklığı yoketmek ve proleter Partisinin sağlamlaştırılması meselesine yolları açmak demektir. Yerel örgütlere canlı köklerle bağlı olan, onlara sistemli biçimde bilgi veren, onları kendi aralarında bağlayan etkin bir Merkez Komite; tüm proleter eylem meselelerine yorulmadan müdahale eden bir Merkez Komite; geniş kapsamlı politik ajitasyon amacı için, Rusya'da çıkan illegal bir gazeteye sahip bir Merkez Komite — Partinin yenilenmesi ve birleşmesi, bu yöne doğru gelişmek zorundadır.

Merkez Komitenin, tek başına bu güç görevle başa çıkamayacığını söylemek gereksiz: Yerel örgütlerdeki yoldaşlar, kendilerinin tek tek yerlerden sistemli destekleri olmaksızın, Merkez Komitenin, kaçınılmaz olarak bir sıfır ve Partinin de bir sanı olacağını düşünmelidirler. Bunun için, merkezin ve yerel örgütlerin birleşik çalışması, Partinin yenilenmesinin zaruri koşuludur. Yoldaşları buna çağırıyoruz.

O halde yoldaşlar, Parti için, yeniden doğuşunu yaşayan illegal Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi için!

Yaşasın birleşik Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi!

RSDİP Merkez Komitesi

Mart 1912'de özel bildiri olarak yayınlanmıştır.
Rusça el yazmasına göre.

YAŞASIN 1 MAYIS *(101)*

Yoldaşlar!

Bütün ülkelerin işçileri, bu günü, bir Mayıs gününü her yıl kutlamayı daha geçen yüzyılda kararlaştırdılar. 1889'da bütün ülkelerin sosyalistlerinin Paris Kongresinde, içşilerin, tam da 1. Mayısta, doğanın kış uykusundan uyandığı, ormanların ve dağların yeşille örtündüğü, tarlaların ve çayırların çiçeklerle süslendiği, güneşin daha güçlü ısıtmaya başladığı, havada yenilenmenin sevinci hissedildiği ve doğanın kendisini dansa verdiği bu gün, işçilerin insanlığa baharı ve kapitalizmin zincirlerinden kurtuluşu getirdiğini, işçilerin dünyayı özgürlük ve sosyalizm temelinde değiştirmekle yükümlü olduğunu yüksek sesle ve açıkca dünyaya bildirdikleri gün olmuştu.

Her sınıfın sevdiği öz bayramları vardır. Asiller kendi

bayramlarını yürürlüğe koyuyorlar ve bu günlerde köylüleri yağma etme "hakkını" ilân ediyorlardı. Burjuvalar kendi bayramlarına sahipler ve bu günlerde işçileri sömürme "hakkını" aklıyorlar. Papazlarında kendi bayramları var ve bu günlerde, çalışanların sefalet içinde çürüdükleri, fakat asalakların lüks içinde sefahata daldığı mevcut durumu övüyorlar.

İşçilerin de kendi bayramları olmalıdır ve bu günlerde açıklamalıdırlar: Genel iş, genel özgürlük, bütün insanların genel eşitliği. Bu bayram 1 Mayıs bayramıdır.

İşçiler, daha 1889'da böyle karar aldılar.

O zamandan bu yana, proleter sosyalizmin savaş sloganları 1 Mayıs toplantı ve gösterilerinde gittikçe daha güçlü ses veriyor. İşçi hareketi okyanusu genişleyerek kabarıyor ve Avrupa-Amerika'dan, Asya-Afrika-Avusturalya'ya kadar yeni ülkeleri kapsıyor. Bir zamanlar güçsüz olan işçilerin enternasyonal birliği, bir kaç on yıl içinde, muntazam kongreler düzenleyen ve dünyanın her köşe ve bucağından milyonlarca işçiyi birleştiren muazzam bir enternasyonal kardeşliğe ulaştı. Proleter öfke denizi yüksek dalgalarla kabarıyor ve kapitalizmin sallanan kalelerine gittikce tehdit edici biçimde saldırıyor. Kısa zaman önce, İngiltere, Almanya, Belçika, Amerika'da meydana gelen, bütün dünyanın sömürücülerine ve krallarına korku, endişe veren kömür işçilerinin grevi, sosyalist devrimin pek uzak olmadığına bir işarettir...

"Altın danaya saygımız yok!" Bizim burjuvaların ve zalimlerin egemenliğine ihtiyacımız yok! Sefalet ve kan dökme korkunçluğuyla kapitalizme lânet ve ölüm! Yaşasın emeğin egemenliği, yaşasın sosyalizm!

Bütün ülkelerin sınıf bilinçli işçilerinin bu gün ilân ettikleri budur.

Zaferlerinden emin sakin ve güçlü olarak özlenen ülke yolunda, aydınlık sosyalizm yolunda gururla ilerliyorlar ve

adım adım Krl Marks'ın büyük çağrısını gerçekleştiriyorlar: "Bütün ülkelerin işçileri birleşin!"

Özgür ülkelerin işçileri 1 Mayıs'ı böyle kutluyorlar.

Durumlarının bilincine varmaya başladıkları ve yoldaşlarının gerisinde kalmak istemedikleri zamandan bu yana, Rus işçileri, yabancı yoldaşlarının korosuna sürekli olarak katıldılar ve onlarla birlikte, her şeye rağmen, Çarlık hükümetinin vahşi repressalie'lerine rağmen 1 Mayıs'ı kutladılar. Rus işçileri, son iki üç sene içinde, karşı-devrimci Bachanalie*'ler ve Partinin parçalanma, endüstrinin deprasyon ve geniş kitleleri felce uğratan politik ilgisizlik zamanında, aydınlık işçi bayramını her biçimde kutlama olanağını yitirdiler kuşkusuz. Fakat, son zamanda ülkede baş gösteren canlılık, ekonomik grevler ve 2. Duma'daki Sosyal-demokrat temsilcilerin mahkemesinin hiç olmazsa revizyonunu kabul ettirmek için, işçilerin politik protestoları, 20 den fazla vilâyete yayılan açlık sonucu, köylülüğün geniş kitlelerinde oluşan hoşnutsuzluk, yüzbinlerce ticari yardımcısının (bir ticari meslekte ticari hizmetlerde bulunurlar, maaşlı çalışırlar ç.n.), Rus baş gericilerinin "yenilenmiş" düzenlerine karşı protestoları, kötürümleştiren uykunun geçtiğini, yerini, öncelikle proletarya arasında olmak üzere, bütün ülkede politik canlanmaya bıraktığını gösteriyor. Bu yıl bu günde, Rus işçilerinin yabancı yoldaşlarına elini uzatabilmesinin ve uzatmak zorunda olmasının nedeni budur, onlarla birlikte şu veya bu biçimde 1 Mayıs'ı kutlama zorunluluğunun nedeni budur.

Rus işçileri bu gün, özgür ülkelerdeki yoldaşlarla birlikte altın danayı saymadıklarını ve saymayacaklarını açıklamak zorundadırlar.

Onlar, bütün ülkelerin işçilerinin genel taleplerine, Çarlığın yıkılması ve Demokratik Cumhuriyetin kurulması doğrultusunda kendi Rus taleplerini eklemek zorundadırlar.

---

* **Bachanalie :** Tanrı Dionysos'a adanan şölenler/ ç.n.

"Hükümdarlığın despotlarından nefret ediyoruz!" "Denenmiş halkın zincirlerine sayıgıyız!" Kanla lekelenmiş Çarlığa ölüm! Asaletin toprak mülkiyetine son! Fabrikalarda, işyerlerinde, ocaklarda patron zulmüne son! Köylüye toprak! İşçiye 8 saatlik işgünü! Rusya'nın tüm vatandaşlarına Demokratik Cumhuriyet!

Genel taleplerden başka, Rus işçilerinin bugün açıklamak zorunda oldukları budur.

Rus liberalleri kendilerine ve başkalarına, Çarlığın Rusya'da sağlamlaştığını, halkın en önemli ihtiyaçlarını karşılayabildiğini söylediklerinde, yalancılık ve sonuncu Nikolaus'a uşaklık yapıyorlar.

Rus liberalleri bütün ton çeşitlerinde devrimin öldüğünü ve "yenilenmiş" bir düzende yaşadığımızı söylediklerinde, dolandırıcılık ve ikiyüzlülük yapıyorlar.

Etrafa bir bakın: Bir çok kez denenmiş Rusya, "yenilenmiş", "mutlu" bir ülkeye benziyormu acaba?

Demokratik bir anayasa yerine, darağacı ve barbar istibdat rejimi!

Bütün halk tarafından taşınan bir parlamento yerine, kara toprak sahiplerinin kara Duması!

"Burjuva özgürlüğünün sarsılmaz temelleri yerine", daha 17 Ekim Manifestosunda vadedilmiş olan, söz, toplantı, basın, koalisyon ve grev özgürlüğü yerine, "yasakların" ölü eli; yasak gazeteler, sürgün edilen redaktörler, dağıtılan sendikalar, darmadağın edilen toplantılar!

Kişinin dokunulmazlığı yerine, hapisanelerde işkenceler, vatandaşların alaya alınması, Lena-altın ocaklarında grevlerle kanlı hesaplaşmalar!

Düzenli devlet ekonomisi yerine, idari kısımlarda, demiryolu işletmelerinde, orman işletmesinde, bahriye vekâletinde dolandırıcılık.

Hükümet mekanizmasında düzen ve disiplin yerine, mah-

kemelerde sahtekârlık, poliste şantaj ve rüşvet, Ochrana'da cinayet ve provakasyon!

Rusya'nın enternasyonal büyüklüğü yerine, Rus "politikasının' yakın ve uzak-doğu meselelerinde acıklı fiyaskosu, kanayan İran meselesinde yıkıcı ve cellat rolü!

Nüfusun rahat ve mutlu yaşamı yerine, kentlerde intiharlar, köylerde 30 milyon köylünün korkunç açlığı!

Ahlakın sağlığa kavuşturulması ve arındırılması yerine, manastırlarda, resmi moralin bu kalelerinde görülmemiş fuhuş!

Ve manzaranın tamamlanması için ,Lena-altın ocaklarında yüzlerce emekçinin vahşice kurşunlanması!...

Kazanılan özgürlüklerin yıkıcıları, darağaç ve kurşun taraftarları, "yasaklar"ın yazarları, hırsız indendant'lar*, hırsız mühendisler, yağmacı polisler, katil Ochrana memurları, fuhuş yapan Rasputinler* - işte alın "yenilenmiş" Rusya'yı!

Ve dünyada halâ, Rusya'da herşeyin en güzel düzende olduğunu, devrimin öldüğünü iddia etme cesaretine sahip insanlar var!

Hayır yoldaşlar, nerede milyonlarca köylü açlık çekiyor ve işçiler bir grev nedeniyle kurşunlanıyorsa, orada devrim, insanlığın utancı -Rus Çarlığı- dünya yüzünden kaybolasıya değin, yaşayacaktır.

Ve bugün, 1 Mayıs günü biz şu veya bu biçimde, mitinglerde, kitle toplantılarında, veya gizli toplantılarda -en elverişli hangisi ise- Çarlık monarşisinin tamamen yıkılması

---

* **Intendant** : Yüksek kumanda kurmayı idari bölümü başkanlığı/ç.

* **Rasputin** : Bir Rus rahibi. Saraydaki kadınlar yoluyla Çar üzerinde etki sahibi olmuştun. 1916'da Prens Jussupon tarafından öldürülmüştür./ç.

için savaşacağımıza ant içtiğimizi, Rusya'nın kurtarıcısı, gelen Rus devrimini selâmladığımızı açıklamalıyız!

O halde gelin, yabancı ülkelerdeki yoldaşlarımıza el uzatalım ve onlarla birlikte haykıralım:

Kahrolsun kapitalizm!

Yaşasın sosyalizm!

Rus devriminin bayrağını yükseltelim ve üzerine yazalım:

Kahrolsun Çarlık monarşisi!

Yaşasın Demokratik Cumhuriyet!

Yoldaşlar! Bugün 1 Mayıs'ı kutluyoruz! *Yaşasın 1 Mayıs!*
Yaşasın uluslararası Sosyal-demokrasi!
Yaşasın Rus Sosyal-demokrat İşçi Partisi!

RSDİP'nin Merkez Komitesi

Nisan 1912'de özel bildiri olarak yayınlanmıştır.
Rusça elyazmasına göre.

YENİ BİR BÖLÜM

İşçilerin ekonomik eylemlerinin hemen ardından politik eylemleri.

Ücret grevinden hemen sonra, Lena'daki katliam nedeniyle protestolar, mitingler, politik grevler.

Her yerde; Petersburg'ta ve Moskova'da, Riga'da ve Kiev'de, Saratow'da ve Jekaterinoslaw'da, Odessa'da ve Charkow'da, Bakû'da ve Nikolajew'de, Rusya'nın tüm köşe ve bucaklarında işçiler, Lena'da arkadaşlarının öldürülmelerine cevap olarak, başkaldırıyorlar.

"Yaşıyoruz; kızıl kanımız harcanmamış güç ateşi ile kaynıyor!"...

İşçi hareketi yükselen canlılığında üçüncü aşamaya ulaştı ve hemde karşı-devrimci Bacchanalielerden sonra.

İki sene önce işçiler daha kendilerini doymaz patronların gittikçe gülçenen baskınlarına karşı korumaya uğraşıyorlardı. Hareketin canlanması, savunma grevlerinde, fakat yer yer de hücum grevlerinde ifade buluyordu. Bu birinci aşamaydı ve Moskova bölgesi önderdi.

İşçiler, birbuçuk sene önce hücum grevlerine geçtiler. Yeni ekonomik talepler ileri sürüldü; karşı-devrimin kudurduğu dönemde, işçilerin elinden alınmış olan 1905 ve 1906 yıllarının şartları için savaşılıyordu. Bu ikinci aşamaydı ve batı kenar bölgeleri önderdi.

Şimdi üçüncü aşama, politik hareketler devresi, sıradadır.

Aşamadan aşamaya!

Bu bekleniyordu. En önemli endüstri dallarında kalkınma ve gerçek ücretin gerileyişi yanında, kapitalist kârların yükselişi; işçi örgütlerinin yokedilmesi yanında, burjuvazinin mesleki ve politik örgütlerinin gelişmesi; hayati önemde ürünlerin fiyatlarının artması ve felâketin tahrik ettiği ana-babaların çocuklarını satmak zorunda kalmaları, açlık çeken 30 milyon köylünün yanında ,toprak sahiplerinin gelirlerinin yükselişi; bütün bunlar, kaçınılmaz olarak işçi sınıfı saflarına politik canlılık taşımak zorundaydı.

Lena'da atılan kurşunlar sadece bir işaretti.

Görülüyor ki "Schipka* geçiti tamamen sessiz değil". Bunu, ülkenin "hoşnut edilmesi" için, kendilerini hızla donatan devlet gücünün temsilcileride biliyorlar. Belliki bu, dış politikamızın hususlarına da etki yapıyor...

Ve sürekli olarak politik protesto grevleri haberleri geliyor.

Hiç şüphe yok ki, kurtuluş hareketinin yeraltı güçleri işe koyuldu...

Selâm size ilk kırlangıçlar!

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 30
15 Nisan 1912
İmza: K.S.
Rusca gazete metnine göre.

---

* Schipka : Bulgaristan'da, Balkan dağ silsilesinde bir geçit. (ç.n.)

LİBERAL İKİYÜZLÜLER

"Retsch" bir kez daha "yanıldı"! Lena'daki zulüm üzerine "hükümetten" "densiz" açıklamalar "beklemediği" öğreniliyor. Görüyormusunuz, bakan Makarow'un, Bay Treschtschenko'yu yasa önünde sorumlu tutacağını "ümit etmiş" Retsch. Şimdi birden Makarow'un, Treschtschenko'nun haklı olduğunu ve gelecektede işçilere ateş açılacağını ifade eden açıklaması.

Bunun için "yanıldık" diye açıklıyor liberal "Retsch" ağlamaklı mırıltılarla (bk. "Retsch" 12 Nisan).

Zavallı Kadetler, hükümete umutlarında dördüncü kez yanılıyorlar!

Daha kısa zaman önce, Rusyada bir anayasanın olduğunu "sanıyorlardı" ve Avrupa önünde "birleşik hükümetimizin" "tamamen anayasal" olduğuna bütün dillerde yemin ediyorlardı. Bu Rusyadan uzakta, Londra'daydı.

Ancak hatalarını görmeleri ve "hayallerinin kırılması" için sadece "yasaklar" ülkesine geri gelmeleri gerekiyordu.

Daha kısa zaman önce, Stolypin'in, ülkeyi parlamenter "yenileme" yoluna götürmeyi başardığına inanıyorlardı. Fakat Stolypin'in sadece ünlü 87. maddeye *(102)* başvurması yeterliydi ve Kadetler "hatalar" ve "yanlış anlamalar" türküsünü tekrar söylemeye başlıyorlardı.

Kadetlerin, Rus hükümeti ile (liman işçileri grevi düşünülsün) İngiliz hükümetinin grevlerdeki tutumları arasında paralel çizdikleri çok mu olmuştur? Fakat, Kadetlerin bir kez daha ikiyüzlü "yanıldık" türküsünü söylemeleri için, sadece Lena-dramasının oynanması gerekiyordu.

Yalnız şu gariptir: "Hatalar" ve "ümitlerin kırılması" gittikçe büyüyor, fakat Kadetlerin hükümetle kırıştırmak taktiği değişmiyor.

Zavallı, zavallı Kadetler! Belliki safdil okuyucuların kendi dürüstlüklerine inanacaklarını "umuyorlar".

Rusyanın kurtuluşunun düşmanları önünde uşakca yaltaklanmalarını halkın farketmediğini "düşünüyorlar".

Şimdiye kadar hep hükümet üzerine görüşlerinde "yanılan" Kadetler, kendilerini şimdi, nihayet karşı-devrimci karakterini anlayan ve onlara sırt çevirecek olan kitleler tarafından "umutlarının kırılması"nın beklediğini daha bilmiyorlar.

Fakat o zaman Kadet baylar kimi dolandıracaklar?

Hükümet önünde uşaklık, ülke önünde ikiyüzlülük, fakat bunlara neden "Halk Özgürlüğü Partisi" deniyor?

Petersburg "Swesda" (Yıldız) Nr. 30, 15 Nisan 1912
İmza: S.
Rusca gazete metnine göre.

PARTİSİZ GARİP YARATIKLAR

Partisiz ilericilik moda oldu. Bir kere bu, Rus entelektüelinin doğasıdır, o modaya gereksinme duyar. Önce senin örneğine heyecan duyuluyordu, sonra Dekadenz'e* düşüldü, şimdide sıra partisizlikte.

Nedir partisizlik?

Rusya'da, çıkarları birbirine ters toprak sahipleri ve köylüler vardır, bunlar arasında mücadele kaçınılmaz bir olgudur. Fakat partisizlik bu gerçeğin önünden geçiyor, partisizlik, çıkarların karşıtlığını saklamaya eğilimlidir.

Rusya'da, burjuvalar ve proleterler vardır, bu iki sınıftan birinin zaferi diğerinin yenilgisi demektir. Fakat partisizlik, çıkarların karşıtlığını örtüyor, bunların mücadelesi gerçeği önünde gözlerini kapıyor.

Her sınıf, özel bir programı, özel bir fizyonomisi olan kendi partisine sahiptir. Partiler, sınıflar mücadelesini yönetirler: Parti olmaksızın mücadele değil, fakat karışıklık, bulanıklık, çıkarların karışması olurdu. Fakat partisizlik, açıklığı ve kesinliği değil, puslu havayı ve programsızlığı sever.

Sınıf karşıtlığının örtülmesi, sınıf mücadelesini gizlemek, fizyonomiden yoksunluk, program prensibini reddetme, karışıklık ve çıkarların karışması için çabalama - işte budur partisizlik.

Partisizlik ne için çaba harcıyor?

Birleşmezlerin birleştirilmesi, gerçekleşmezin gerçekleştirilmesi için.

Burjuvazi ile proletaryayı birbirine bağlamak, toprak sahipleri ile, köylüler arasında köprü kurmak, kuğunun, yengecin ve turna balığının yardımıyla yol almak için çaba harcıyor partisizlik.

Partisizlik, birleşmezi birleştirmede çaresiz kaldığını seziyor ve bunun için iç çekiyor:

"Ah eğer ve fakat olmasaydı
Buraya kızarmış güvercinler uçardı!"

Ancak kızarmış güvercinler kimsenin ağzına uçmuyor ve partisizlik, sürekli geriden bakıyor, aptallığını sürdürüyor.

Başsız bir insan, veya daha doğru söylenirse, omuzların üstünde baş yerine bir lahana - budur partisizlik.

"İlerici" dergi "Saprossy Shisni" *(103)* tam da bu pozisyonu alıyor.

"Sağ partiler daha şimdiden karar aldılar", diyor "Saprossy Shisni", "tüm ilerici muhalefet ile mücadele etmek amacıyla, gerici bir kütlede birleşecekler... Bunun için, sağcı blok'un karşısına, tüm ilerici toplum unsurlarını içine alan sol blok konulmalıdır" (bk. "Saprossy Shisni" Nr. 6.).

Fakat bu "ilerici unsurlar" kimdir?

---

* **Dekadenz:** Çürüme, çökme (19. Yüzyıl sonlarında Avrupa literatüründe) ç.n.

Bunlar, barışcıl Yenilemeciler *(104)*, Kadetler, Trudowiki ve Sosyal-demokratlardır. Yani, "ilerici" burjuvalar, toprak sahipleri, derebeyi topraklarına susayan köylüler ve burjuvaziye karşı savaşan proletarya.

Ve "Saprossy Shisni" bu "unsurların" birleşmesi için çalışıyor!

Çok orijinal vede budalaca bir şey değil mi?

İlkesiz kişilerin bu organımı Sosyal-demokratlara, dördüncü Duma seçimlerinde taktik üzerine ders vermek istiyor?

Garip yaratıklar!...

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 30
15 Nisan 1912
İmza: K.S.
Rusca gazete metnine göre.

Koalisyon... özgürlüğünün talep edildiği işçiler tarafından yayınlanan dilekçeler (petition ç.n.), onların durumunu hiçte düzeltmedi, tam tersine işçilerin bu talebe aldıkları yanıt katliamdı.

Delege Kusnezow'un konuşmasından.

Uzun zaman önce değil -daha bir sene oldu- "legal parti gayretkeşleri" Likidatör baylar, davul ve zurnayla dilekçe kampanyası denilen şeyi açıyorlardı.

Likidatörlerin "siyasi" organı herkesce tanınan "Delo Shisni *(105)*", işçi hareketinin en yakın görevinin, koalisyon hakkı için *dilekçeler yoluyla* mücadele olduğunu yazıyordu.

Likidatörlerin "bilimsel" organı "Nascha Sarya *(106)*", bu görevi "kanıtlamak için" dilekçelerin "geniş kitleleri" etraflarında örgütleyeceğini işçilere temin ediyordu.

Fakat, Lena altın ocaklarında kanlı dram meydana geliyor, canlı yaşam acımasız çelişkileri ile sahneye çıkıyordu ve Likidatörlerin dilekçe taktiği toza karışıyordu. Yasal grevler, dilekçeler, istekler - hepsi son buldu! "Yenilenmiş" düzen gerçek yüzünü gösterdi. Ve bu düzenin temsilcisi bakan

Makarow, daha fazla açıklık için, 500 işçinin kurşunlanmasının son değil, daha başlangıç olduğunu, gelecektede, tanrı yardımıyla, durumun değişmiyeceğini derhal açıkladı...

Bunun ardından: Büyük gürültülerle başlatılan petiton taktiği (dilekçe taktiği ç.n.) yaşama çarptı ve dilekçe politikası kendi acizliğini kanıtladı!

O halde, yeni ile eski Rusya arasındaki çok eski kavgada karar verecek olan dilekçeler değildir...

Lena katliamı nedeniyle Rusya'nın tüm köşe ve bucaklarında ayaklanan işçilerin sayısız grev ve mitingleri, işçilerin dilekçeler yolunda yürümeyeceklerini bir kez daha söylemiyormu?

İşçi delege Kusnezow'u dinleyelim:

"Koalisyon... özgürlüğünün talep edildiği, işçiler tarafından yayınlanan dilekçeler, aslında onların durumunu hiçte düzeltmedi tam tersine işçilerin bu talebe aldıkları yanıt, katliamdı".

Delege Kusnezow böyle söylüyor.

Vakıf olduğu işçi çevresinin sesine kulak veren bir işçi delege, başka türlü konuşamazdı zaten.

Hayır, Likidatörlerin şansı yok!...

Ve şimdi nereye sokulsun bu dilekçe taktiği?

Tabii ki işçilerden çok uzak herhangi biryere...

Evet, evet, belliki yaşamın dersleri Likidatörlerde bile iz bırakmadan geçmiyor. Dilekçe sarhoşluğunun yumuşamaya başladığı görülüyor. Pekalâ, onları akıllarını başlarına aldıkları için bütün kalbimizle selâmlıyoruz!

Uzun zamandan bu yana yineliyoruz: Yaşam herşeye muktedirdir, her zaman muzaffer kalır...

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 30
15 Nisan 1912
İmza: K. Salin
Rusca gazete metnine göre.

İYİ ÇALIŞIYORLAR...

Lena'da atılan kurşunlardan sonra, bütün Rusya'da grevler ve protestolar.

Bakan Makarow'un Dumada yaptığı "açıklamalardan" sonra, Rusya'nın başkentinde bir gösteri.

Hükümet Rusya'yı kanlı "kararnamelerin" demir kıskaçlarına zorlamak istiyordu.

Ancak Rusya, hükümetten güçlü olduğunu gösterdi ve kendi yolunda yürümeye karar verdi...

Lena'da meydana gelen olayların tarihine bir kez daha bakalım.

Lena-altın ocaklarında 6000 işçi grevdeydi. Bu, barışçıl ve örgütlü bir grevdi. Yalancı "Retsch", Lena'da "spontane ayaklanmadan" söz edebilir tabii ki (bk. Nr. 103). Fakat biz, yalancı "Retsch"e göre değil, bilakis tanık Tultschinski'nin "raporu"na göre yargıya varırırız. Ve bay Tultschinski, o

gün işçilerin örnek biçimde hareket ettiklerini, işçilerde "taş ve sopa" bulunmadığını iddia ediyor. Altın ocaklarında cehennemvari çalışma koşulları, işçilerin asgari talepleri, 8 saat talebinden gönüllü olarak vazgeçilmesi, işçilerin başka tavizlere hazır oluşları - bütün bunlar, barışçıl Lena-grevinin bilinen görüntüleridir.

Hükümet ise, ellerinde tütün keseleri ve ceplerinde tutuklu arkadaşlarının bırakılması için dilekçeler taşıyan barışçıl, silahsız işçileri kurşunlamayı gerekli buluyordu...

Treschtschenko yasa önünde sorumlu tutulmamıştır, onun, yukarının emrine göre hareket ettiği açık değilmidir?

Kurşunların atıldığı günde, bir taşla iki kuş vurmak isteniyordu. Birinci olarak, *Lena-yamyamlarının* açgözlü iştahlarını gidermek; ikinci olarak, diğer kent ve bölgelerdeki işçiler sindirilmek isteniyordu. Sermayenin boyunduruğunu mırıldanmadan taşıyın, denmek isteniyordu, yoksa sizlerede Lena işçilerine yaptığımız işlemi yaparız.

Sonuçta, ne birine ne de ötekine varıldı.

Lena-yamyamları hoşnut edilmedi, çünkü altın ocaklarında grev devam ediyor.

Diğer kentlerin işçileri yalnız sinmemekle kalmadılar, aksine katliama karşı protestonun işareti olarak birbiri ardından grevlere gidiyorlar.

Dahası var, Rusya'nın başkenti Petersburg, Makarow'un "açıklamalar"ına binlerce öğrenci ve işçinin bir gösterisi ile yanıt verdi.

Rus toplumunun en duyarlı kesimi öğrenci gençlik, Rus halkının en devrimci kesimi proletaryaya elini uzattı, kızıl bayrakları yükseltti ve ilân ediyor: Evet, "böyleydi" fakat böyle devam edemez!

Lena'da barışçıl ekonomik grevlerden, bütün Rusya'da politik grevlere; bütün Rusya'ya politik grevlerden, Rusya'nın merkezinde binlerce öğrenci ve işçinin gösterisine - Devlet gücünün temsilcileri, işçilere karşı mücadelede buraya vardılar.

Evet, kurtuluş hareketinin "köstebeği", ileriyi gören Rus hükümetini, usluca "eşeliyor"!

Böyle iki-üç kahramanlık hareketi daha ve o zaman, Bakan Makarow'un pazar çığırtkanlığından sadece acıklı bir hatıra kaldığı, kuşkusuz söylenebilecek.

Çalışın baylar, çalışın!

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 31,

17 Nisan 1912
İmza: K. Stalin
Rusça gazete metnine göre.

HAREKETE GEÇTİ!...

Ülke zincire vurulmuş vaziyette, baskılayıcılarının ayakları altında yatıyordu.

Ona gereken bir halk anayasasıydı - barbaca istibdat ve "yasaklarla" karşılaştı. Onun bir halk parlamentosuna ihtiyacı vardı ve ona bir Beylerduması, Purischkewitsch ve Gutschkow'un Duması verildi.

Ona gereken, söz, basın, toplanma, grev, koalisyon özgürlüğüydü - fakat çevresinde sadece yıkılmış işçi örgütleri, yasaklanmış gazeteler, tutuklanmış redaktörler, dağıtılmış toplantılar, sürülmüş grevciler gördü.

Köylüler için toprak talep ediyordu - önüne, köylü kitlelerini, bir yığıncık köyzengini uğruna, daha büyük toprak sıkıntısına sokan tarım yasaları kondu.

Ona, "kişi" ve "mülkiyetin" korunağı vaad edildi - fakat hapishaneler ve sürgünyerleri "güvenilmeyenler"le dolu ve

cinayet masası şefleri, kişiyi köleleştirmek ve mülkiyeti yağmalamak için haydut ve hırsızlarla ittifak içindeler (sadece Kiew ve Tiflis hatırlansın!).

Ona, "refah" ve "gelişme" vaad edildi, fakat tarım ekonomisi gittikçe mahvoluyor, milyonlarca köylü açlık çekiyor, skorbut ve tifo binlerce kişiyi alıp götürüyor...

Ülke çekiyordu ve çekiyordu...

Daha fazla katlanamayanlar, kendilerini öldürüyorlardı.

Ancak herşeyin bir sonu vardır - ülkenin sabrıda sona erdi.

Lena'da atılan kurşunlar suskunluğun buzlarını kırdı ve halk hareketinin akımı harekete geçti.

Harekete geçti!...

Bu rejimde ne kadar kötülük ve uğursuzluk varsa hepsi, çok sınanmış Rusya'nın hastalanmasına neden olan herşey - bütün bunlar tek bir gerçekte, Lena'da toplandı.

Lena'da atılan kurşunların, grevler ve gösteriler için bir işaret olmasının nedeni budur.

Son olayların açıklanması burada -ve sadece burada- aranmalıdır.

Fakat Duma'yı yüceltenler -Oktobristler, Kadetler, Progresistler (ilericiler ç.n.)- yukardan, devlet gücü temsilcilerinin ağından "açıklamalar" bekliyorlar!

Oktobristler "başvuruyor", Progresistler basitce "soruyor", Kadetler, olayların elinde oynayan bazı zavallı kuklalardan konuşmayı "zamana uygun buluyor"!

Ve bunlar, Makarow'un ünlü "Böyleydi ve böyle kalacaktır"ını onlara doğru fırlattığı bir zamanda!

Rusyanın başkentinde on binlerce işçi grevde, askeri birlikler alarm durumuna geçirildi, iç "karışıklıklar" yüzünden, Çanakkale boğazı sorununda dış politika meselele-"rimiz" bozuluyor - fakat onlar halâ yükseklerden, "semalardan" yanıt bekliyorlar!

Körler! Bu günlerde sözün, devlet gücünü temsil edenlerde değil, proletaryada olduğunu görmüyorlar...

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 32,
19 Nisan 1912
İmza: K. S.
Rusca gazete metnine göre.

SEÇİMLERE NASIL HAZIRLANIYORLAR

IV. Duma *(108)* için seçimler yaklaşıyor ve kurtuluş haraketinin düşmanları güçlerini mobilize ediyor.

Burada öncelikle karşı - devrimci partileri görüyoruz: En uç Sağcılar, Nasyonalistler, Oktobristler. Hepsi hükümeti şu veya bu biçimde destekliyor. Bunlar önümüzdeki seçim kampanyasından ne bekleyebilirler? Geniş halk tabakalarının sempatisini hesaba katamazlar tabii ki: Kaderini, Lena-katliamı hükümetinin kaderiyle birleştirmiş olan Partiler, doğal olarak kitlelerden sempati bekleyemezler! Tek umutları hükümetin "kararnameleridir". Her zamanki gibi "kararnamelerden" yana sıkıntı çekilmeyecek. İçişleri Bakanlığı, "bölgelerde yetkili olarak solculara yakın kişilerin değilde, tamamen güvenilir kişilerin seçilmesi için önlemler alınmasını" tavsiye ettiği genelgeyi, valilere gönderdi bile. Bütün bu "önlemler"in gerçekte nereye varacağını

pratikten biliyoruz: Sol adayların listelerden silinmesi, onlara karşı hazırlanmış yapay duruşmalar, tutuklamalar, sürgünler işte "önlemler"! Diğer yandan mukaddes Synod, * idari bölge piskoposlarına, önümüzdeki seçimlere şevkle katılmayı, kilise çıkarlarının sarsılmaz avunucularını Duma'ya sokmayı ve bu amaç için seçim kongrelerine idari bölge din adamlarını çağırmayı ve özel seçim gazeteleri çıkarılması için adım atılmasını vb. tavsiye ediyor.

Eğer kilise babaları bile onlar yüzünden, "dünya meseleleri" uğruna, "kilise meselelerini" ihmal etmek zorunda kalıyorsa, hükümet partilerinin durumu kötü, çok kötü görünüyor!

Din adamları ve dünyalı valilerin baskısı altında seçimler - yani bur araçları hesaba katabilirler demektir.

Tabii başka bir araç daha var - kendine partisizlik markasını yapıştırarak seçmeni aldatıp, sonra maskeyi atmak üzere Duma'ya sızmak. Son günlerde partisizlik maskesiyle ortaya çıkan Kowno Nasyonalistleri "meseleyi" tamda buraya yöneltiyor. Fakat bu kurnazca bir araçtır ve bizim beceriksiz birer boğa olan gericilerimiz için pek o kadar uygun olmasa gerek...

Rus liberalleri, Kadetler, barışçı Yenileyiciler, Progresistler, hariç. Bunlar çevik bir topluluktur ve partisizlik markasından yararlanmayı herhalde başarılar... Makyajı sürekli çıkan Kadetlere böyle bir partisizlik gerekiyor, hemde acele gerekiyor.

Mesele, sokaktaki adamın III. Duma esnasında Oktobristler ve Kadetleri eleştiriyle gözlemeyi öğrenmesinden ibarettir. Diğer yandan, "birinci kurye"nin adamları, yani şehir büyük burjuvazisi umutlarını "haklı çıkarmayan Oktobristlerce" "hayal kırıklığına uğratıldılar". Demekki Bakanlık

* **Synode :** yunanca - «toplantı», katolik kilisede sadece kilisenin onur temsilcisi; rus kilisesinde kutsal Synod.

lobilerinde Kadetlerin rakibi olan Oktobristlerin "pabucunu dama atma" olanağı var. Ancak, ilerici barışçıl Yenileyiciler'in yardımı olmaksızın, "birinci kuryeye" gidecek köprü nasıl atılacak? Bunun için - yaşasın barışçıl Yenileyicilerle ittifak! Tabii ki bu amaç için "birazcık" sağa kaymak gerekiyor, fakat kötülüğü nerede bunun: Eğer sağa kaymakta çıkar varsa, kayılmazmı?

Öyleyse, haydi sağa!

Diğer yandan "ikinci kuryenin" "küçük ve orta şehirlileri", aydınlar, ticari yardımcılar ve diğerleri bu arada, özellikle Lena'daki olayların çevreye yayılmasıyla ilgili olarak, oldukça sola kaydılar. Kadetler politik günahlarının yükünü hissediyorlar, "halkın hürriyet" davasına ihanet etmeyi çok defa denediler, allah biliyor ya, içeriye bırakılacaklarından emin olsalar şimdi bile sevinçle Bakanlık lobilerine koşarlardı! İşte bu nedenle şehirli demokratik tabakalar, Kadetlere yan bakmaya başladı. Bu seçmenlerin önüne, kendi liberal hain fizyonomisiyle çıkmanın bir hayli tehlikeli olduğunuda söylemek gerekiyor. Ancak bir durumda, artık Kadetlerden uzaklaşmış fakat Sosyal-demokrat'lara daha ulaşamamış olan, sola kaymış şehir halkı için ne düşünülmesi gerekiyor? Tabii ki ilerici bir sis... Pardon ilerici partisizlik. Oo, sakın Progresistlerin (ilericiler ç.n.) Kadet olduğu sanılmasın! Hayır, onlar kesinlikle Kadet değil, sadece Kadet adaylarına oy verecekler, onlar Kadet'lerin sadece "partisiz komileridir"... Ve Kadet'ler "partisiz" Progresistler için reklam yapıyor: Elden bir şey gelmez, sözdede olsa, partisizliğe... doğru sola kaymak gerekiyor!

Öyleyse, haydi sola!

Bir yandan... diğer yönden... daha fazla sağa... daha fazla sola... Liberal hileci Partinin, Kadet partisinin politikası budur.

Seçmeni aldatmak - Rus liberalleri bu aracı hesaba katacaklar.

Ve -bu vurgulanmalıdır- partisiz şartlatancılık seçimlerde büyük bir rol oynayamaz. Eğer Sosyal-demokratlar Liberal bayların maskesini düşürmezlerse, eğer başlayan seçimlerde enerjik bir kampanya yürütmezlerse, eğer kurtuluş hareketi önderi, Rus proletaryasının etrafında, demokratik şehirli tabakaların birleşmesi için ellerindeki bütün güçleri kullanmazlarsa, ancak o zaman büyük bir rol oynayabilir.

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 32,
19 Nisan 1912.
İmza: K. Stalin
Rusca gazete metnine göre.

SONUÇLAR

Politik hamlenin ilk dalgası inmeye başlıyor. Son grevler sürerken, şurada burada protesto eden grevcilerin sesi duyuluyor, fakat bunlar "son" sesler olacaktır. Ülke, şimdilik "alışılmış" görünümünü almaya başlıyor...

Proletarya son olaylardan hangi dersleri çıkarabilir?

"Hareket günleri"nin görünümünü tekrarlayalım.

4 Nisan, Lena'da katliam. Yaklaşık olarak 500 ölü ve yaralı. Ülke sessiz görünüyor. Hükümetin morali sağlam. Güneyde protesto grevleri başlıyor.

10 Nisan, Duma'da, bilgi verilmesi isteği. Grevlerin sayısı artıyor. Huzursuzluk baş gösteriyor.

11 Nisan, Bakan Makarow'un yanıtı: "Böyleydi ve böyle kalacaktır". Timaschow, Makarow'la "tamamen" aynı fikirde değil. Devlet gücünün temsilcileri saflarında ilk şaşkın-

lık. Petersburg'ta miting ve gösteriler yapılıyor. Taşrada hareket büyüyor.

15 Nisan, Petersburg'ta, öğrenci ve işçiler gösteri yapıyor.

18 Nisan, Petersburg'ta, 100.000 den fazla işçi greve gidiyor. İşçiler gösteriler düzenliyor. İktidar kendini kaybediyor. Makarow Duma'da görünmek cesaretini gösteremiyor. Timaschow özür diliyor, iktidar geriliyor. Kamuoyuna tavizler.

Sonuç açıktır: Suskunluk ve sabırla kurtuluşa varılamaz. İşçilerin sesi nekadar gür olursa, gerici güçler, o kadar kendilerini kaybeder, o kadar hızlı geri çekilirler...

"Hareket günleri" siyasi partilerin denenmesi için en iyi alandır. Partilerin denenmesi için en iyi alandır. Partiler, söylediklerine göre değil, fakat "savaş günlerinde" davranışlarına göre yargılanmalıdır. Fakat, kendilerini "Halk Partileri" diye adlandıran partiler nasıl hareket ettiler?

Başta Samuslowsk ve Markow'lar olmak üzere, aşırı-baş gerici toprak sahiplerinin grubu, Lena-katliamı üzerine duyduğu sevinci zor zahmet saklıyordu. İzninizle, iktidar güç ve sertlik göstermişti, "tembel" işçiler öğrensinlerdi karşılarında kimin olduğunu. Ve Makarow'u alkışladılar. Duma'da, Sosyal-demokrat Fraksiyonun soru sorma istemine karşıoy kullandılar. Gazeteleri "Semschtschina" *(109)* iktidarı, Lena'daki "ajitör"lere karşı, bütün Rusyada grevci işçilere karşı, işçi gazetesi "Swesda"ya karşı kışkırtıyordu.

Başta Balaschow ve Krupenski'ler olmak üzere, ılımlı-baş gerici toprak sahiplerinin grubu, aslında katliama karşı değildi, sadece iktidarın pek fazla açık seçik hareket etmesini teessüfle karşılıyordu. Bu nedenle, "öldürülenler" için timsah gözyaşları akıtırken, hükümetten kurşunlamalarda "ölçülü olmasını" istiyordu. Sosyal-demokrat Fraksiyonun soru sorma istemine karşıoy kullanıyordu ve organları "Nowoje Wremja" *(110)*, "inanmış grevcilerle fazla zaman harcamamayı", göstericilere "hafif para cezaları ve tutukluluk değil,

fakat çok sert kefaret" yüklemeyi, bundan sonra hiç bir "ajitör'ü hapisaneden salıvermemeyi öneriyordu.

Başta Gutschkow ve Gololobowlar olmak üzere, tutucu toprak sahiplerinin ve burjuvazinin parazit kesimlerinin -Oktobristlerin Partisi- kurşuna dizilenlere değil, fakat kendileri tarafından desteklenen Kabinenin, Lena'da "ateşli silahın yanlış kullanılması" sonucu "can sıkıcı şeylerle" (grevler) karşılaştığına matem tutuyordu. Organı "Golos Moskwy" de *(111)*, Makarow'un tutumunun "pek ölçülü" olmadığını söylüyor ve hükümetin "akıtılan kanda suçlu olmadığı" inancını ifade ediyordu. Sosyal-demokratların bilgi verilmesi istemini çelmeliyor, resmi makamları "kışkırtıcılara" karşı körüklüyordu. Timaschow, Makarow'u rehabilite etmeye başladığında, ona alkış tutarak "olay"ın sona erdiğini açıklıyordu.

Başta Miljukow ve Maklakow'lar olmak üzere, liberal toprak ağalarının ve burjuvazinin orta kesimlerinin -Kadetlerin partisi- Lena katliamına gök gürültüsünü andıran lâflarla karşı çıkarken, bunun, rejimin temelleri ile değil, fakat Treschtschenko ve Belosjorow tipinden kişilerle ilgili olduğunu keşfediyordu. Bunun için, Makarow'un ardından "yanıldık" türküsünü okuyan Kadet Partisi, Timaschow'un "pişmanlık"ından tamamen hoşnut oluyor ve susuyordu. *Bir tarafta* iktidar üzerinde ülke yargısını talep eden Sosyal-demokrat Fraksiyonu desteklerken, *öte yandan*, grevci işçilerin "kültürlü önlemler" ile yatıştırılmasını iktidarın aynı temsilcilerinden dileyen, sanayi burjuvazisinin temsilcilerini, barışçıl Yenileyici bayları selâmlıyordu. Ve Kadet Partisinin hükümete sadıklığı üzerine gerçekten hiç bir kuşku kalmaması için, "Retsch"te, Lena-grevini bir "spontane ayaklanma" olarak açıklıyordu.

İşçiler bunu unutmamalı ve onlarla, dördüncü Duma için "seçim günlerinde" yaraşır biçimde hesaplaşmalılar.

"Savaş günlerinde" işçilerin çıkarlarını sadece Sosyal-de-

mokrasi savunuyordu, sadece o, bütün gerçeği söylüyordu.

Sonuç açıktır: Proletaryanın tek savunucusu Sosyal-demokrasidir. Sözü edilen diğer partilerin tümü, işçilere karşı mücadele biçimlerindeki farklılıklarla, işçi sınfının düşmanlarıdır: Bazıları "kültürlü önlemlerle", bazıları "pek kültürlü olmayan" ve diğerleri "tamamen kültürsüz önlemlerle".

Şimdi, kalkınmanın ilk dalgası inmeye başlarken, yüzlerini timsah gözyaşları peçesi altında saklamış olan karanlık güçler, yeniden meydana çıkmaya başlıyorlar. "Semschtschina" işçi basına karşı tedbir alınması için çağrı yapıyor. "Nowoje Wremja" "inançlı" işçilere karşı acımasız karşı koymayı talep ediyor. Resmi makamlar ise "işe" koyuluyor ve durmadan "güvenilemeyenler"i tutukluyorlar. Fakat "yeni seferleri"nden ne bekleyebilirler, nerdeyse kafasını kaybetmiş olan resmi makamlara böyle bir cüret nereden geliyor?

Onlar sadce, her defa kitle protestoları yükseltmenin olanaksızlığına, işçilerin örgütsüz ve yeterli bilinçte olmayışlarına güvenebilirler.

Petersburg "Swesda"sı (Yıldız) Nr. 33
22 Nisan 1912
İmza: K. Stalin
Rusca gazete metnine göre.

HEDEFLERİMİZ

"Swesda"yı okuyan ve burada çalışanları -"Prawda"da çalışanlarda aynı kişilerdir- tanıyan herkes, "Prawda" *(112)* nın hangi yönde çalışacağını kolayca kavrayabilir. Rus işçi hareketinin yolunu enternasyonal Sosyal-demokrasinin ışıkları ile aydınlatmak, işçiler arasında işçi sınıfının dostları ve düşmanları üzerine gerçeği yaymak ve işçi davasının çıkarlarını sadık biçimde savunmak - "Prawda" bu hedefleri izleyecektir.

Kendimize böyle hedefler koyarak, Sosyal-demokrat işçiler arasında mevcut görüş ayrılıklarını gizlemek amacında değiliz kesinlikle. Dahası var: Biz, görüş ayrılıkları olmaksızın güçlü ve canlı bir hareketin düşünülemeyeceğini, "görüşlerin tam eşitliği"nin sadece mezarda gerçekleştirilebileceğine inanıyoruz! Fakat bu daha, ayrışma noktalarının, uzlaşma noktalarından fazla olduğu demek değildir. Kesinlikle

değil! İleri işçiler ne denli ayrılsalar, fraksiyon farkı olmaksızın hepsinin aynı biçimde sömürüldüklerini, fraksiyon farkı olmaksızın hepsinin aynı biçimde haklardan yoksun olduklarını unutamazlar. Bunun için "Prawda", öncelikle ve başlıca, proletaryanın sınıf savaşının birliği için, bütün şartlar altında birliği için çağrı yapacaktır. Düşmanlara karşı uzlaşmasız olduğumuz ölçüde kendi aramızda hoşgörülü olmak zorundayız. İşçi hareketinin düşmanlarına karşı savaş, hareket içinde barış ve birleşik çalışma - "Prawda"ya hergünkü çalışmasında bu yön verecektir.

Bunu vurgulamak Lena olaylarının ve önümüzdeki dördüncü Duma seçimlerinin, birleşik bir sınıf örgütünde birleşmenin gerekliliği sorununu işçiler önünde olağanüstü bir kesinlikle ortaya attığı bugün, özellikle gereklidir...

Çalışmaya başlarken, yolumuzun dikenlerle dolu olduğunun bilincindeyiz. Sadece, birçok kez el konulan ve "rahatsız edilen" "Swesda"yı hatırlamak yeterlidir. Fakat "Prawda"yı bugün çevreleyen işçilerin sempatisi gelecektede devam ederse, dikenlerden korkumuz yok. "Prawda" bu sempatiyi, mücadele için enerjiye dönüştürecektir! Bu sempatinin büyümesini diliyoruz. Bunun dışında, işçilerin, sadece sempati ile yetinmemelerini, gazetenin yönetiminde de aktif çalışmalarını istiyoruz. İşçiler yazarlığın kendileri için "alışılmamış" bir iş olduğunu söylememeliler: İşçi yazarlar yetişmiş olarak gökten düşmüyor, onlar edebi çalışma sürecinde zamanla yetişeceklerdir. Sadece cesaretle işe koyulmak zorunludur: Bir kaç kez tökezlendikten sonra yazarlık öğrenilir...

O halde, birleşik olarak işe koyulmalı!

"Prawda" Nr. 1.
22 Nisan 1912
İmzasız makale
Rusca gazete metnine göre.

PETERSBURG'LU İŞÇİLERİN İŞÇİ MİLLETVEKİLLERİNE SEÇMEN DİLEKLERİ *(113)*

Rus halkının, 1905 hareketi tarafından ileri sürülen, talepleri çözülmedi.

Gericiliğin ve "yenilenmiş düzenin" gelişmesi, bu talepleri yalnız çözmemekle kalmadı, aksine daha da keskinleştirdi.

İşçilerin elinden çoğu zaman sadece greve gitme olanağı değil -çünkü işçilerin bunun için kendilerine ateş edilmeyeceği üzerine garantileri yok; sadece dernekler kurma ve toplantılar düzenleme olanağı değil - çünkü bunun için tutuklanmayacakları üzerine garantileri yok; fakat ya "açıklanacakları" *(114)* yada sürgün edileceklerinden, Duma'ya seçme olanaklarıda alındı. Daha bu günlerde Putilow-işçileri ve Newa-Tersanesi işçileri "açıklandılar"!

Toprak sahiplerinin ve Semstwo başkanlarının despotlu-

ğuna maruz bırakılan milyonlarca aç köylünün ise, sözünü bile etmiyoruz...

Bütün bunlar 1905 yılının taleplerini yerine getirmenin gerekli olduğunu ifade ediyor.

Fakat, Rusya'da ekonomik yaşamın durumu, önümüzdeki endüstri krizinin daha şimdiden ortaya çıkan belirtileri ve köylülüğün geniş kesimlerinin gittikce güçlenen sefaleti, 1905 yılının görevlerinin çözülmesi gerekliliğini özellikle kesinleştiriyor.

Bunun için biz, Rusya'nın, belki 1905 hareektinden daha derin olacak ,kitle hareketlerinin arefesinde bulunduğunu düşünüyoruz ve Lena eylemleri, "açıklamalar"a karşı protesto grevleri vb. bu görüşü kanıtlıyor.

Bu hareketin öncülüğünü, 1905 yılında olduğu gibi, Rus toplumunun en ileri sınıfı Rus proletaryası alacaktır.

Ve sadece, Rusya'nın feodal bağlardan kurtarılmasından yaşam çıkarı olan, çokca denenmiş köylülük, proletarya ile ittifak yoldaşlığı yapabilir.

Feodal-bürokrat düzene ve eski iktidarla bir ittifak arayan liberal-burjuvaziye karşı olmak üzere iki cephe savaşı - halkın bundan sonraki eylemleri bu biçimi almak zorundadır.

Bu savaş ise, halk hareketinin başında işçi sınıfı yürüdüğü ölçüde muzaffer olacaktır.

Ancak halk hareketinin önderlik misyonunu şerefle yerine getirebilmek için, işçi sınıfı, kendi çıkarlarının bilinci ve büyük bir örgütlülükle donanmak zorundadır.

Mevcut ilişkiler altında, proletaryanın geniş kitlelerini aydınlatmak ve örgütlemek için en iyi araç, Duma tribünüdür.

İşte bu amaca yönelik olarak milletvekillerimizi Dumaya gönderiyoruz ve dördüncü Dumadaki tüm Sosyal-demokrat Fraksiyon gibi onlarıda, beyler Dumasında boş bir yasa koyuculuk oynamakla değil, fakat Dumatribününden taleplerimizi en geniş biçimde yaymakla görevlendiriyoruz.

Dördüncü Dumada Sosyal-demokrat Fraksiyonun ve özellikle bizim milletvekillerimizin kara Duma'nın düşman kamplarında işçi sınıfının bayrağını yükseltmelerini istiyoruz.

Sosyal-demokrat Fraksiyon üyelerinin Dumatribününden seslerini yükseltmelerini ve proletaryanın nihai hedefi üzerine, 1905 yılının tam ve kısaltılmamış talepleri üzerine ve halk hareketinin önderi olarak Rus işçi sınıfı üzerine, işçi sınıfının en güvenilir ittifak yoldaşı köylülük üzerine, "halk özgürlüğü"ne ihanet eden liberal burjuvazi üzerine konuşmalarını istiyoruz.

Dördüncü Dumadaki Sosyal-demokrat Fraksiyonun, yukarıda sözü edilen şiarlar temelinde çalışmasının birlik ve beraberlik içinde olmasını istiyoruz.

Gücünü, geniş kitlelerle sürekli ilişkisinden almasını istiyoruz.

Rusya işçi sınıfının politik örgütüne ayak uydurmasını istiyoruz.

1912 yılı Ekim ayının ilk yarısında özel broşür olarak yayınlanmıştır. Broşürün Rusca metnine göre.

İşçi kuryesinde kesin seçim sonuçları belli oldu. *(115)* Altı temsilcinin üçü Likidatör, diğer üçüde "Prawda" yanlısı. Bunlardan hangisi milletvekili olarak gösterilmeli? Kimin gösterilmesi gerekir? Yetkililer Kurulunun bu konuda herhangi bir yönetmeliği varmı?

Likidatörler, görüşlerini gizledikleri, düşünce ayrılıklarını hasıraltı ettikleri ve kendilerini "birlik" yanlısıymış gibi gösterdikleri için, taraftarlarını, onların (Likidatörlerin ç.n.) sözlerine inanan ve düşünce ayrılıklarını sevmeyen Yetkililer Kurulundan geçirebildiler. Ancak Likidatörler suyu bulandırmaya ne kadar uğraştılarsada, bir sorunda -hemde en önemlisinde- genede yetkililerin iradesi kendini gösterdi. Bu, seçmen dileği sorunudur. Yetkililer Kurulu ezici bir çoğunlukla, milletvekilleri için belli bir dileği, "Prawda" taraftarlarının seçmendileğini kabul etti.

"Lutsch" *(116)* seçimler üzerine faaliyet raporunda bunu saklı tutuyor, fakat tüm yetkililerin bildiği gerçeği okuyuculardan gizlemeyi başaramıyor. Biz onun, yetkililerin iradesini bozmasına izin vermeyeceğiz.

Seçmendileği milletvekillerine bir direktiftir. Milletvekilini milletvekili yapan seçmendileğidir. Seçmendileği nasılsa, milletvekilide ona göredir. Peki, Petersburglu büyük işletmelerin önerdiği ve Yetkililer Kurulunun kabul ettiği seçmendileğinin içeriği ne?

Bu seçmendileği öncelikle 1905 yılının ödevlerinden, bu ödevlerin çözümsüz kalışından, ülkenin ekonomik ve politik durumunun bu ödevlerin çözümünü kaçınılmaz kıldığından söz ediyor. Seçmendileğinden çıkan sonuca göre, ülkenin kurtuluşuna sadece mücadeleyle varılabilir, iki cephede verilen mücadeleyle: Bir yandan feodal bürokratik kalıntılara karşı ,diğer yandan hain liberal burjuvaziye karşı. Burada işçilerin güvenilir tek müttefiki köylülük olabilir. Fakat mücadele, sadece proletarya hegemonyası (lider rolü) koşulları altında zafere ulaşabilir. İşçi sınıfının bilinç ve örgütlülüğü ne kadar fazla olursa, halk önderliği rolünü o kadar iyi yerine getireçektir. Var olan şartlar altındaa Dumatribününü kitlelerin örgütlenmesi ve bilinçlenmesi için en iyi araçlardan biri olduğundan, işçiler milletvekillerini, IV. Duma'nın Sosyal-demokrat Fraksiyonunun tümü gibi, proletaryanın temel ödevleri ve ülkenin bütün ve kısıtlanmış talepleri uğruna mücadele etmeleri için Duma'ya gönderiyorlar...

Seçmendileğinin içeriği bu.

Bu seçmendileğinin Likidatör "platformdan" esaslı biçimde ayrıldığını kavramak zor değil tamamıyla anti-Likidatör olduğu açık.

Şimdi sorun şu: Eğer Likidatörler genede cesaret eder ve milletvekili adaylarını gösterirlerse, milletvekillerinin gerçekleştireceği seçmendileği n'olacak, çünkü Yetkililer Kurulunun bu konuda belli bir kararı var.

Likidatörler tarafından gerçekleştirilen anti-Likidatör seçmendileği! Likidatörler böyle bir alçaklığa kadar gidecek lermi?

"Birlik" ile oyunun kendilerini çıkmaz sokağa sürüklediğini hissediyorlarmı?

Yoksa belkide seçmendileğine karşı çıkma, onu unutturma amacınımı güdüyorlar?

Peki ama o zaman, onu korumak için Petersburg'lu işçilerin kesinlikle engel tanımayacağı Yetkililer iradesi ne olacak?

Likidatörler, Yetkililerin iradesini ayak altında çiğnemeye cesaret edecekmi?

Hala zaferden konuşuyorlar, fakat sadece bir anti-Likidatörün milletvekili olabileceğinin altını çizen seçmendileğinin, onlara ölümcül bir yenilgi getirdiğini hissediyorlarmı?

"Prawda" Nr. 147,
19 Ekim 1912.
İmza: K.St.
Rusca gazete metnine göre.

PETERSBURG İŞÇİ KURYESİNDE SEÇİM SONUÇLARI ÜZERİNE

I

YETKİLİLER SEÇİMİ

1907 yılıyla kıyaslanırsa işçilerin mizacının en belirgin çizgisi, seçimlere ilginin büyük artışıdır. Fabrikalardaki orda burda dağınık küçük grupcuklar göz önünde tutulmadığında, boykot maneviyatının tümüyle eksik olduğu hiç düşünmeden söylenebilir. Obuçhow *(117)* boykot yapmadı, bilakis fabrika yönetiminin isteği üzerine seçme olanağından mahrum bırakıldı. Boykotçuların örgütlü olarak ortaya çıktıkları tek işletme Newa-Tersanesi'dir, fakat oradada işçilerin büyük çoğunluğu katılma lehine konuşuyordu. Geniş işçi kitleleri seçimlerden yanaydı. Dahada fazlası, seçimler için gayret gösteriyor ve önlerine aşılmaz engeller koyulmadıkça büyük bir ilgiyle oy kullanıyorlardı. Bunu, kısa süre önce "Açıklamalar"a karşı yapılan kitle gösterileri kanıtlıyor...

Hemen hemen tümüyle Sosyal-demokrat veya Sosyal-demokratlara yakın kişiler seçildi. Elimizde olmayan bazı durumlar dolayısıyla, kararlı işçi demokrasisi platformunun geliştirilmesi sadece birkaç işletmede başarılabildi. Fakat başarıldığı yerde, işçiler, anti-Likidatörlerin platformunu "Seçmendileği" görünümünde kabul ediyorlardı. Böyle durumlarda Likidatörler -herhalde ne kendilerine nede görüşlerine saygıları olmadığı için- "aslında kendilerininde böyle bir seçmendileğinden yana" olduğunu açıklıyorlardı (Newa -Tersanesi), bunun yanında, gereksiz olarak geri çevrilen, koalisyon üzerine "değişiklik önerileri" getiriyorlardı. Sonuç olarak genellikle "kişilere göre" seçildi. Ve yetkililerin büyük çoğunluğunun Sosyal-demokrat yada onlara yakın kişiler olduğu ortaya çıktı.

Sosyal-demokrasi işçi sınıfının çıkarlarının tek temsilcisidir, Yetkililer seçimi bunu gösteriyor.

II.

TEMSİLCİLER SEÇİMİ

Toplanmış olan 82 Yetkilinin 26'sı kararlı Anti-Likidatör, 15'i kararlı Likidatör ve geri kalan 41'i "iyi kötü Sosyal-demokratlar", Sosyal-demokratlara yakın olanlar ve partisiz soldan oluşuyordu.

Bu 41, kimden yana çıkacak, hangi politik çizgiyi onaylayacak, "Fraksiyonlular"ı özellikle ilgilendiren soru buydu.

Yetkililer Meclisi büyük bir çoğunlukla, "Prawda" taraftarlarının önerdiği seçmendileğini onayladı. Bununla fizyonomisini belirledi. Anti-Likidatörlerin politik çizgisi zafer kutluyordu. Likidatörlerin bunu engelleme deneyi boşa çıktı.

Likidatörlerde politik namusluluk olsaydı, kendi görüşlerine saygı duysalardı, o zaman adaylarını geri çeker ve bütün yerleri "Prawda" taraftarlarına bırakırlardı. Çünkü

sadece seçmendileği yandaşlarının aday olabildiği kendiliğinden bellidir. Seçmendileğinin *muhalifi* seçmendileğinin *savunucusu* rolüne - böyle bir şeye sadece politik müflisler (iflascılar ç.n.) girişebilirlerdi. Likidatörler buna giriştiler! Yetkililer önünde görüşlerini gizleyerek, geçici olarak, kararlaştırılmış seçmendileğine sözde "karşı değilmiş" gibi gözükerek, birlik taraftarı pozlarına girerek ve anti-Likidatörlerin bölücülüğünden şikayetçi olarak, kendi adamlarını "içeri sızdırmak" için fraksiyonsuz Yetkilileri harekete geçirmeye çabalıyordu. Ve gerçektende Yetkilileri aldatarak kendi adamlarını içeri soktular.

Likidatörlerin maceracılığının sonunun gelmeyeceği belliydi.

Petersburg proletaryasının sempatisini "Prawda" politik çizgisinin ve sadece onun kazanacağı ve Yetkililerin iradesine göre, sadece "Prawda" taraftarlarının işçi milletvekili olabileceğide daha az belli değildi.

Bundan daha büyük bir galibiyet istemiyorduk zaten...

III.

3. İKİ ÜNİTE

Milletvekili seçimine geçmeden önce, temsilciler seçiminde uğursuz bir rol oynamış olan ve Likidatörlerin, boğulan birinin saman çöpüne sarıldığı gibi yapıştığı, "birlik" üzerine bir çift söz söylemek istiyoruz.

Trotzki kısa süre önce "Lutsch"ta, "Prawda"nın bir zamanlar birlikten yana olduğunu, ama şimdi birliğe karşı olduğunu yazdı. Bu doğrumu? Hem doğru hem yanlış. "Prawda"nın evelden birlikten yana olduğu doğru. Yanlış olan, onun şimdi birliğe karşı olduğudur: "Prawda" kararlı işçi demokrasisini her zaman birliğe çağırır.

Öyleyse konu nedir? Konu, "Prawda"nın ve Trotzkiyle

birlikte "Lutsch"un birlik üzerine tümüyle ayrı görüşlere sahip olmalarıdır. Çeşitli birliklerin var olduğu aşikâr.

Prawda, sadece Bolşeviklerin ve Menşevikler içindeki Parti taraftarlarının birlik içinde bir bütünde birleşebileceklerini düşünüyor.

Parti düşmanı unsurların, yani Likidatörlerin sınırlanması temeli üzerinde birlik! Böyle bir birliği "Prawda" her zaman savunmuştur ve her zaman savunacaktır.

Fakat Trotzki'nin meseleye bakışı değişik: O hepsini, Parti prensibinin muhaliflerini olduğu gibi taraftarlarımıda aynı tencereye atıyor. Tabii hiç bir birlik hasıl olmuyor: O, birleşmezlerin birliği üzerine bu çocuksu vaazını beş senedir veriyor ve şimdi iki gazete, iki platform, iki konferansın varlığını, fakat işçi demokrasisi ile Likidatörler arasında tek damla birliğin olmamasını sağladı.

Bolşevikler ile Menşeviklerin arasındaki Parti taraftarları sürekli birlik halinde bir bütünde toplanırken, Likidatörler kendileri ile bu bütün arasına uçurum koyuyorlar.

Hareketin pratiği "Prawda"nın birlik planını doğruluyor.

Hareketin pratiği Trotzki'nin birleşmezlerin birliği üzerine çocuksu planını yıkıyor.

Dahada fazlası, Trotzki fantastik birlik vaazcılığından çıkıp, Likidatörlerin hoşlandığı eseri oluşturan, onların bir emir eri oldu.

Trotzki birbiriyle rekabet eden iki gazete, rekabet halinde iki platform, birbirini reddeden iki konferans getirebilmek için düşünülebilecek herşeyi yaptı ve *şimdi bu sahte adaleli atletin kendisi, bize birlik üzerine şarkılar söylüyor!*

Bu bir birlik değil, komedyene yaraşır bir oyundur!

Ve eğer bu oyun Likidatörlerin üç temsilci geçirmesine olanak verdiyse, bu, bayrağını işçilerden gizleyen birlik komedyenlerinin böyle kısa süre içinde deşifre edilmesi imkânsız olduğu içindir...

IV.

MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ

Likidatörlerin, "Prawda" taraftarlarına tek bir Duma adayı göstermeyi önerdiklerinde, hangi "birlik"ten konuşabileceklerini kavramak güç değildi. Yetkililerin iradesine rağmen; Petersburg proletaryasının seçmendileğine rağmen, Likidatörlerin adayına oy verilmesini fütursuzca öneriyorlardı. Bunun üzerine "Prawda" taraftarları, Yetkililerin seçmendileğinin kutsandığı ve sadeec bir seçmendileği taraftarının milletvekili olabileceğinden başka ne cevap verebilirlerdi? Likidatörlerin karaktersizliği yüzünden Yetkililerin iradesi yaralanmalımı yoksa Petersburg proletaryasının seçmendileği hatırına Likidatörlerin huysuzlukları dikkate alınmamalımı? "Lutsch" "Prawda"nın bölücü faaliyetleri üzerine sesini yükseltiyor ve temsilciler üzerine uydurma masallar yayıyor. Fakat Likidatörler "Prawda"nın onlara önerdiği gibi, altı işçi temsilcisi arasında kura çekilmesini neden kabul etmediler? Birleşik bir işçi adaylığı çıkarına bu tavizi bile verdik, ancak soruyoruz, Likidatörler kura çekilmesini neden reddettiler? "Lutsch" taraftarları Duma için bir yerine altı adaylığı niçin tercih ettiler? Yoksa "birlik" çıkarınamı?

"Lutsch", Gudkow"un, "Prawda" yanlılı olan Badajaw'ı adaylığa önerdiğini söylüyor, fakat diye ekliyor bu Likidatör gazete, öneri kabul edilmedi. "Lutsch" Likidatörleri bir "Prawdist"in değilde, kendi yandaşları Perow'un adaylığını geri çekmeyi reddettiğini ve böylece Likidatörlerin "birlik" için gayretlerini pratikte gösterdiğini unuttularmı? Ve bunun adına genede birlik deniyor! Belkide "Lutsch"un diğer bir yandaşı Gudkow'un, "Prawda" taraftarı Badajew'in seçilmesinden sonra adaylığını koymasıda birlik ifade ediyordur? Kim buna inanacak?

Adaylığını güya birlik yararına geri alan, politikası belirsiz Sudakow için "Lutsch" iki yüzlü reklam yapıyor. Fakat Sudakow'un sadece iki oy alabildiği için seçimlere katılamayacağını "Lutsch" bilmiyormu? Herkesin gözü önünde yalan söylemeye cesaret eden bir gazeteyi nasıl adlandırmalı?

Politik karaktersizlik, gerçekten bu Likidatörlerin tek özelliğimi?

Likidatörler, Kadetlerin ve Oktobristlerin isteğiyle ve Petersburglu işçilerin isteğine karşı, kendi adamlarını Duma'ya sokmaya uğraştılar. Ancak işçi kitlelerinden kopmuş olan "Lutsch", Petersburglu işçilerin böyle bir milletvekiline güvensizliğini ifade edeceğini gerçekten kavramıyormu?

"Prawda" Nr. 151,
24 Ekim 1912.
İmza: K. St.
Rusca gazete metnine göre.

SEÇİM GÜNÜ

Bugün Petersburg'ta, ikinci kuryede seçimler yapılıyor. Mücadele içinde olan iki kamp var: Sosyal-demokratlar ve Kadetler. Seçmenler, ülkenin kaderini kime teslim edecekleri üzerine karar vermek zorundalar.

Sosyal-demokratlar ne istiyor?

Kadetler ne istiyor?

İşçi sınıfının sözcüsü olarak Sosyal-demokratlar, insanlığın sömürüden kurtulması için çalışıyorlar.

Fakat liberal-burjuvazinin sözcüsü olarak Kadetler, geleceklerini insanın insan tarafından sömürülmesi üzerine inşa ediyorlar, arınmış bir sömürü olmakla beraber yinede bir sömürü.

Sosyal-demokratlar, ülkenin yanilenmesi sorununun çözülmediği, fakat çözülmek zorunda olduğu -ülkenin kendi çabalarıyla çözülmek zorunda olduğu- görüşündeler.

Buna karşı Kadetler, yenileme üzerine konuşmaların, "tanrıya şükür bir anayasaya sahip olduğumuz" için gereksiz olduğunu düşünüyorlar.

Sosyal-demokratlar, ülkenin yenilenmesi yolunda iki Rusya'nın varolduğu görüşündeler: Resmileşmiş olan eski ve gelecek olan yeni.

Kadetler ise, "bir anayasanın verilmesi"den sonra, böyle bir "iki Rusya karşılaştırması"nın artık imkansız olduğunu düşünüyorlar; çünkü "Rusya tektir"!

Bundan sadece bir tek sonuç çıkarılır: Kadetlerin anayasal ideali gerçekleşti. 3 Haziran kararları onları kısıtlamıyor.

Örneğin, 1909'da Londra'da bir ziyafette, Oktobrist Gutschow ve "ılımlı" kara-yüz Bobrinski ile beraber Rusya'yı "temsil eden" Miljukow'u dinleyelim:

"Önümüzde politik inancın tamamen farklı tonlarını görüyorsunuz, fakat birbirini tamamlayan bu farklılıklar, bizim bir anayasal Rusya yolunda, büyük idealimizi temsil ediyor" (bk. L. Jefremows'un kitabı. "Rus Halk Temsilcileri" vb. S. 81).

Yani, Kadet Miljukow'u, "halk özgürlüğü"... çıkarına "tamamlayan" kara-yüz Bobrinski -öğrenildiğine göre- Kadetlerin "büyük ideali" budur.

Londra ziyafetinde işçilerin ve köylülerin *tek bir* temsilcisi yoktu, fakat Kadetlerin "büyük ideali", öğrenildiğine göre, işçiler ve köylüler olmaksızın gerçekleşebiliyor.

İşçilerin, köylülerin temsilcileri *olmaksızın,* Bobrinski, Gutschkow ve Miljukow'ların anayasası! Kadetlerin "idealleri" budur işte!

Buna göre, Kadetlerin üçüncü Dumada; 1. Düşman bütçe lehine, 2. Endirek vergiler lehine, 3. Hapisaneler vb. için para ayırma lehine, oy kullanmasına şaşılırmı?

Buna göre, Kadetlerin, işçilerin, köylülerin ve tüm demokrasinin taleplerine karşı olmalarına şaşılırmı?

Buna göre Kadetlerin, Maklakow'un ağzından, öğrenci hareketine karşı "daha fazla enerji, sertlik ve katılık" isteğine ve "Retsch"te Lena işçilerinin barışçıl grevini "spontane ayaklanma" olarak açıkladığına şaşılırmı?

Hayır bu Parti "Halk Özgürlüğü" Partisi değil, fakat "Halk özgürlüğü"ne ihanet edenlerin Partisidir.

Böyle kimseler sadece, halkın arkasında bürokrasi ile dümenler çevirebilirler. Şimdi Sasonow ile olduğu gibi, Wite, Stolypin ve Trepow ile "görüşmeler" kesinlikle tesadüf değildir.

Böyle kimseler sadece, Charkow'da, Kostroma'da ve Riga'daki seçimlerde, *kara*'larla ittifaka giderek Sosyal-demokratları başarısızlığa uğratabilirler.

Böylelerine ülkenin kaderini teslim etmek, ülkeyi kanlı istihzarlar için düşmanlara teslim etmenin aynısıdır.

Biz, kendisine saygılı seçmenlerin şereflerini, Kadetlerin kaderiyle bağlamayacağına olan güvenimizi ifade ediyoruz.

Kadetler, Rus halkına karşı işledikleri ağır günahların cezasını ,bugün, yaraşır biçimde almalılar!

İşçi-seçmenler! Çıkarlarınızın temsilcilerini, Sosyal-demokratları seçin!

Ticari yardımcı-seçmenler! Dinlenme zamanınıza saygı göstermemiş olan Kadetleri değil, çıkarlarınızın tek kararlı temsilcilerini, Sosyal-demokratları seçin!

Polonya'lı-seçmenler! Sizler özgür ulusal gelişme hakkı istiyorsunuz. Milliyetlerin özgürlüğünün, genel özgürlük olmaksızın düşünülemeyeceğini ve Kadetlerin özgürlüğe ihanet ettiklerini unutmayın!

Yahudi-seçmenler! Sizler Yahudilerin eşitliğini istiyorsunuz. Bobrinski ile öpüşen Miljukow'ların ve sağcılarla blok oluşturan Kadetlerin eşitlik için çalışmayacağını unutmayın!

Vatandaşlar, ya halk özgürlüğüne ihanet edenler veya halk özgürlüğünün savunucuları ya Kadetler veya Sosyal-demokratlar, seçiminizi yapın!

"Prawda" Nr. 152,
25 Ekim 1912
İmba: K. St.
Rusca gazete metnine göre.

RUSYA'NIN TÜM KADIN VE ERKEK İŞÇİLERİNE! *(118)*

9 Ocak

Yoldaşlar!

Bugün, yüzlerce işçi kardeşimizin kanıyla anılarda yer etmiş olan 9 Ocak'ı, Çar Nikolaus Romanow'un, 1905 yılında, daha iyi bir yaşam istemi ile kendisine başvuran barışçıl ve silahsız insanları kurşunlattığı bugünü bir kez daha anıyoruz.

Sekiz yıl geçti üzerinden. Kısa bir an parlayan özgürlük dışında, Çarın ve toprak sahiplerinin ülkemize sürekli olarak işkence ve eziyet ettikleri sekiz uzun yıl!

Evet, Rusya'da, Lena grevi gibi barışçıl bir grev nedeniyle, eskiden olduğu gibi şimdide işçiler kurşunlanıyor. Milyonlarca ve milyonlarca köylü, eskiden olduğu gibi bugünde 1911'de yaşanılan açlığın aynısına itiliyor. Eskiden olduğu gi-

bi bugünde, Çarın hapisanelerinde halkın en iyi çocukları işkenceye, kanlı hareketlere uğratılıyor ve kısa zaman önce Kutomar, Algatschi'de *(119)* olduğu gibi, kitle halinde intihara zorlanıyor. Eskiden olduğu gibi bugünde, Çarlık mahkemesinin kararıyla, köylüler için toprak, tüm halk için özgürlük talep eden bahriyeliler ve askerler-bir süre önce hüküm giyen 17 Karadeniz bahriyelisi gibi *(120)* - kurşuna diziliyor. Böylece, toprak sahiplerinin haşmetlûsu ve tüm Rus'ların diktatörü; egemenliğini, ona "tanrı tarafından" bağışlanmış ve papaz giysileri içindeki ahlaksızlar ve karayüzler -Purischkewitsch ve Chwostow'lar- tarafından kutsanmış egemenliğini gerçekleştiriyor.

Bu yıl ülkedeki kanlı egemenliğinin 300. yılını kutlayan Romanow monarşisi, eskiden olduğu gibi bugünde Rusya'yı pençeleri arasında sıkıyor.

Ancak Rusya uzun yıllar boyunca Romanow'un boyunduruğu altında suskunluk içinde acı çeken o korkutulmuş ve utangaç Rusya değildir artık. Fakat öncelikle, özgürlük savaşcılarının başında yürüyen işçi sınıfımız eskisi gibi değildir. Artık 9 Ocak 1913'ü eğilmiş, aşağılanmış köleler olarak değil, bilâkis başlarımız yukarıda, halkın, Rusya'nın yeni uyandığının, karşı-devrim buzlarının kırıldığının, halk hareketi akımının tekrar harekete geçtiğinin, "bizi yeni savaşcı kıtalarının izleyeceğinin" bilincinde olan, birleşik bir savaşcı ordusu olarak kutluyoruz...

Sekiz yıl! Ne kadar az ilerlendi, ne kadar acı çekildi... Bu süre içinde üç devlet Duması gördük. Liberallerin çoğunlukta olduğu, fakat işçi ve köylülerin sesinin yükseldiği ilk ikisini Çar, başgerici toprak sahiplerinin isteğine uyarak dağıttı. Üçüncü Duma bir karayüz toplantısıydı ve beş yıl sürece, Çarlık çetesi ile, işçilerin, köylülerin, tüm Rusya halkının daha fazla köleleştirilmesi ve ezilmesi için çalıştı.

Kara karşı-devrim yıllarında, işçi sınıfı, en büyük acılara maruz kalıyordu. Eski düzenin güçlerinin, kitlelerin devrimci hareketini geçici olarak ezmeyi başardıkları 1907 yılından beri işçiler ikili boyunduruk altında inliyorlar. Çarlık çetesi onlardan en acımasız biçimde öç alıyor, sermaye üzerlerine saldırıyor. Fabrikatörler ve baca baronları, bu kadar zahmet ve özveriyle kazanılanların tümünü, işçilerin elinden adım adım almak için siyasi gericilikten yararlanıyor. Lokavtların yardımıyla, polisin ve jandarmanın himayesi altında işverenler, işgününü uzatıyor, ücreti düşürüyor, fabrikalarda ve işyerlerinde eski durumları uyguluyor.

İşçiler dişlerini sıkarak susuyorlar. 1908-1909 yılları karayüzlerin en büyük zafer sarhoşluğunun ve aynı zamanda işçi hareketinin en büyük gerileyişinin yıllarıydı. Fakat daha 1910 yazında işçi grevleri tekrar canlanmaay başlıyor ve 1911'in sonu, bir provokasyon sonucu hüküm giyen ikinci Dumanın Sosyal-demokrat milletvekillerinin kürek cezasında kalmalarına *(121)* karşı, onbinlerce işçinin aktif protestolarını getiriyor.

İşçilerin kitle hareketleri 22 Kasım 1907'de ikinci Dumanın Sosyal-demokrat milletvekillerinin kürek cezasına çarptırılmaları nedeniyle yapılan grevle *son bulmuştu.* 1911 yılı sonunda işçilerin kitle hareketi, işçi sınıfının kahramanları ve öncüleri olan ikinci Dumanın Sosyal-demokrat milletvekillerinin -bunların görevini bugün dördüncü Dumanın işçi milletvekilleri sürdürüyor- kaderiyle ilgili olarak *yeniden başlıyordu.*

Siyasi mücadelenin canlanması, beraberinde işçilerin ekonomik mücadelesinin de canlanmasını getiriyor. Politik grev ekonomik grevi besliyor ve tersine, bir dalga diğerini getiriyor ve işçi hareketi güçlü bir akım içinde Çarlık monarşisi ve sermaye diktatörlüğünün kalelerine çarpıyor. Sürekli olarak işçilerin yeni kesimleri yeni bir yaşama göz açıyorlar. Sürekli olarak daha geniş kitleler yeni mücadeleye çekiliyor. 1 Mayıs grevlerine, Lena katliamına, işçilerin seçim hakkının ellerinden alınmasına ve karadeniz bahriyelilerinin idamına karşı protesto grevlerine yaklaşık olarak bir

milyon kişi katılmıştı. Bunlar, bayraklarında; "Kahrolsun Romanow monarşisi, kahrolsun Rusya'yı boğan, çürümüş, eski derebeylik düzeni!" yazan, devrimci grevlerdi.

İşçilerin devrimci hareketi daha genişleyecek ve güçlenecek. İşçi sınıfı, halkın başka kesimlerinide yeni mücadele için ayaklandırmaya başlıyor. Daha iyi bir yaşam isteyen herkes, tüm namuslu unsurlar Çarlık sürüsünün zorbalıklarına karşı protesto etmeye başlıyor. Burjuvazinin kendisi bile homurdanıyor, o bile Purischkewitsch'lerin mutlak ve paylaşılmaz egemenliğinden hoşnut değil.

3 Haziran rejimi kimseyi ve hiçbir şeyi hoşnut edemedi. Bütün bu karşı-devrim yılları gösterdi ki, Romanow'ların monarşisi sağlam kaldıkca ve toprak sahiplerinin egemenliğine dokunulmadıkça, Rusya'da özgür bir yaşam olamaz.

İşçi sınıfının, yine tüm kurtuluş ordusuna şerefle önderlik yapacağı yeni bir devrim gelişiyor.

İşçi sınıfının bayrağında, eskiden olduğu gibi bugünde, uğrunda özveriyle mücadele edilmiş, kan akıtılmış olan üç talep yazılı.

İşçilere 8 saatlik işgünü!

Toprak sahiplerinin, Çarın ve manastırların tüm topraklarının, tazminat ödememeksizin, köylülere verilmesi!

Tüm halk için Demokratik Cumhuriyet!

Günümüz Rusya'sında bu talepler için savaşılıyordu ve halen savaşılıyor. Lena grevinin ilk günlerinde de işçiler bu talepleri ileri sürdüler. Ve işçi sınıfı 9 Ocak'ta da bu talepleri ileri sürecek.

Petersburg'ta, Riga'da ve Nikolajew'de işçiler, 1912 yılında, 9 Ocak'ı grevler ve gösterilerle kutlamayı denemişlerdi. 9 Ocak 1913'te bunu heryerde -*tüm Rusya'da*- gerçekleştireceğiz. İşçilerin akıttığı kan içinde, ilk Rus devrimi 9 Ocak 1905'te doğmuştu. 1913 yılının başlangıcı Rusya'da *ikinci* devrimin arefesi olmalı. Bu yıl 300 yıldönümünü kutlamaya hazırlanan Romanow'lar, Rusya'nın sırtında daha uzun yıllar kalmayı düşünüyorlar.

Bu çeteye 9 Ocak 1913'te şöyle diyelim:

Yeter! Kahrolsun Romanow monarşisi! Yaşasın demokratik cumhuriyet!

Yoldaşlar! 9 Ocak 1913 Rus işçisinin yaşadığı ve mücadele verdiği hiç bir yerde dikkatlerden kaçmamalıdır!

Toplantılar, ortak kararlar, mitingler ve mümkün olduğu yerde bir günlük grev ve gösteriler ile bugünü heryerde kutlayalım.

Bugün mücadelede düşen kahramanlarımızı analım! Bugün bütün Rusya'da eski taleplerimiz yükseldiği ölçüde, onların anısına saygı duyacağız.

Demokratik Cumhuriyet!

Toprak sahiplerinin mülklerine el konulması!

8 saatlik işgünü!

RSDİP Merkez Komitesi

Yoldaşlar!

9 Ocak protestolarını hazırlayın.

Özel proklamasyon olarak 1912 Kasım sonunda - 1913 Ocak başında-yayınlanmıştır. Proklamasyonun Rusca metnine göre

PETERSBURG'TA SEÇİMLER

(St. Petersburg'tan mektup)

1912 seçimleri, 1907 seçimlerinden farklı olarak, işçiler arasında devrimci bir canlanmayla aynı zamana rastladı. O zamanlar devrim dalgası düşerken ve karşı-devrim zafer kutlarken, 1912 yılında yeni bir devrimin ilk dalgası başladı. İşte bu nedenle işçiler, *o zaman* (1907 seçimlerinde ç.n.) düşük bir seçime katılma oranı gösteriyordu. Ve hatta yer yer seçimleri boykot ediyorlardı, tabii ki *pasif* boykot. Bununla pasif boykotun, kesin bir yorgunluk ve pörsümüşlük belirtisi olduğunu gözler önüne seriyorlardı. Bu nedenle işçiler *şimdi,* yükselen devrim atmosferi içinde, seçimlere büyük bir ilgiyle gittiler ve düşük politik ilgisizliği bir yana bıraktılar. Dahada fazlası: İşçiler seçimler için mücadele ettiler, polisin tüm hile ve engellerine rağmen "açıklamalar"a karşı

muhteşem grevler dolayısıyla, seçim hakkı uğruna çabaladılar ve elde ettiler. Bu, politik donukluğun geçtiğinin, devrimin ölü noktayı aştığının kuşku götürmez bir belirtisidir. Yeni devrim dalgası tabiiki *daha,* diyelimki bir genel politik grev sorusunun atılacağı kadar güçlü değildir. Fakat, seçimlerin canlanması çıkarına, proletaryanın gücünün organizesi çıkarına, kitlelerin siyasi bilinçlenmesi çıkarına, "açıklamaların" örümcek ağını yer yer yırtabilecek güce sahiptir *artık.*

I

İŞÇİ KURYESİ

1. Seçimler uğruna mücadele

Grev kampanyası insiyatifinin, Partimizin Merkez Komitesi ve Petersburg Komitesi temsilcilerine ait olduğunu belirtmek gereksiz olmayacaktır. Temsilciler seçiminden bir gün önce, 4 Ekim akşamı geç saatlerde Bölge Komisyonunun en büyük fabrikaların (Putilow-fabrikaları ve diğerlerinin) yetkililerini "açıkladığını" öğrendik. Bir saat sonra Petersburg Komitesi yürütme kurulu MK'nin temsilcileriyle *(122)* birlikte toplanıyor ve yeni bir temsilci listesinin hazırlanmasından sonra, bir günlük bir protesto grevi ilan etmeyi kararlaştırıyor. Aynı gece Putilow-fabrikasının Sosyal-demokrat işyeri grubu toplanıyor ve Petersburg Komitesinin kararını onaylıyor. 5'inde Putilow-grevi başlıyor. Bütün fabrika grev yapıyor. 7'sinde (Pazar günü) Newa-Tersanesinin Sosyal-demokrat işyeri grubu toplanıyor ve Petersburg Komitesinin kararına katılıyor. 8'inde bütün işletme grev yapıyor. Bunları başka fabrika ve işyerleri izliyor.

Greve sadece "açıklanan" değil, bilâkis "açıklanmayan" işyerleride (Phal), ayrıca "seçim kararlarına" uygun olarak, işçi kuryesinde seçme hakkına sahip olmayanlarda katıldı. Dayanışma için grev yapılıyor. Devrimci toplantılar ve

türküler açısından eksiklik yok... 8 Ekim akşamı geç vakit, idari bölge seçim komisyonunun temsilciler seçimini elde ettiği, Bölge Komisyonunun "açıklamalarını" kaldırdığı, Putilow-işçilerine tekrar "haklarını verdiği" ve çok sayıda işyerini seçimlere dahil ettiği duyuluyor. İşçiler zafer kutluyor. İşçiler galip geldi.

Newa-Tersanesi ve Putilow-fabrikası işçilerince grev ilan edilirken kaleme alınan ortak bildiri ilginçtir: *"Seçme hakkımızın çiğnenmesini protesto ederken, yalnızca Çarlığın devrilmesi ve demokratik cumhuriyetin başarıya ulaşmasıyla, işçilere seçim hakkı ve gerçek seçim özgürlüğü sağlanabileceğini açıklıyoruz!"*

Likidatörlerin: "...seçim hakkını, sadece *Devlet Duması* için genel seçim hakkı garanti edebilir" biçimindeki ortak bildirisi reddediliyordu. Ortak bildiriler Sosyal-demokrat işyeri gruplarınca önceden görüşüldü ve örneğin Newa-Tersanesi grubunda, Likidatörlerin ortak bildirisinin onay bulmadığı ortaya çıkınca, taraftarları bu bildiriyi partisiz kitlenin toplantısında ileri sürmemeyi, bilakis grup tarafından kararlaştırılanı desteklemeyi yükümlendiler. Sözlerinde durduklarını belirtmek gerekiyor. Buna karşılık olarak Anti-Likidatörler, fabrikalarda çoğunluğa sahip oldukları için "düşürebilecekleri" Gudkow'u Yetkili olarak seçmekle aynı namusluluğu gösterdiler. Bu sorumluluk duygusunun sadece bir damlası, fabrikalarda *nelerin olmadığı* üzerine yazmasını çok iy bilen, ancak yukarıda sözü geçen Newa-Tersanesinin ortak bildirisini gizleyen, üstelik Putilow-işçilerinin ortak bildirisini değiştiren "Lutsch"ta bulunsaydı hiçde fena olmazdıö

Yani, işçiler seçilmer uğruna mücadele ettiler ve seçimleri kabul ettirdiler. Newa-Tersanesinde seçimlere karşı, o kadar başarısızca ortaya çıkan Petersburglu Sosyal-devrimciler bundan ders çıkarsınlar.

İşçiler seçim için, demokratik cumhuriyet şiarı altında

mücadele verdiler. "Kısmi reform" fetişistleri, "lutsch" içindeki Likidatörler bundan ders çıkarsınlar.

2. *Milletvekillerine Seçmendileği*

Yetkililer Kongresi toplandığında, 'açıklamalar'a karşı grevler daha son bulmamıştı. Petersburg Komitesinin hazırladığı ve Petersburg'lu büyük işletmelerin (Putilow-fabrikaları, Newa-Tersanesi, Pahl) razı olduğu seçmendileğinin Yetkililerce kabul edileceği daha başdan söylenebilirdi. Ve gerçektede seçmendileği, Likidatörlerden oluşan önemsiz bir grup çekimser kalırken, büyük bir çoğunlukla kabul edildi. Ufak grubun oylamayı engelleme deneyleri, "rahatsız etmeyin" nidalarıyla karşılaştı.

Yetkililer, Milletvekillerine yönelik seçmendileklerinde, "1905 yılının ödevleri" nden söz ediyorlar, bu ödevlerin "çözümsüz kaldığını", Rusyanın ekonomik ve politik gelişiminin "bunların çözümünü kaçınılmaz kıldığını" söylüyorlar.Bu, Kadet burjuvazisinin antlaşmacı politikasına karşı, Çarlığın devrilmesi için, işçilerin ve devrimci köylülerin verdiği bir mücadeledir. Önderliğini sadece, 1905 yılının ödevlerini seçmendileği doğrultusunda çözebilecek olan proletaryanın yapabileceği bir mücadele (bk. "Sosyal-demokrat" Nr. 28/29'da "Seçmendileği").

Bu, görüldüğü gibi, liberal-Likidatörcü "III. Duma'nın tarım kararlarının revizyonu" veya "Devlet Duma'sı için genel seçimler" den çok başka bir şeydir (bk. Likidatörlerin platformu). *(123)*

Petersburg işçileri Partimizin devrimci geleneklerine sadık kaldı. Yetkililer Kongresi tarafından sadece devrimci Sosyal-demokrasinin şiarları tanındı. Kongrede sorunu partisizler çözdü (82 Yetkilinin 41'i "iyi kötü Sosyal-demokrat" ve partisizler den oluşuyordu), ve eğer böyle bir toplantıda dahi Petersburg Komitesinin seçmendileği onaylandıysa, bu,

Petersburg Komitesi şiarlarının işçi sınıfının duygu ve düşüncelerinde sıkıca kök saldığı anlamına gelir.

Tüm bunlara karşı Likidatörlerin tavrı nasıldı? Eğer görüşlerine inanıyor ve politik namusluluğa boşvermiyorlarsa, o zaman seçmendiliğine karşı açık bir mücadele başlatır ve kendi seçmendiklerini önerirlerdi. Veya, yenilgiye uğradıktan sonra,adaylarını listelerden geri çekerlerdi. Fakat temsilci seçimleri için anti-Likidatörlerin listesine karşı kendi aday listelerini koydular, neden kendi görüşlerini ve seçmendileklerini de açıkca koyamadılar? Ve anti-likidatörlerin seçmendileği kabul edildiğinde, seçmendileğinin muhalifleri olarak, seçmendileğinin ilerdeki savunuculuğuna seçilmiyeceklerini, adaylıklarını geri çektiklerini ve seçmendileği taraftarlarına yer açtıklarını neden namusluca ve alenen açıklayamadılar? Bu politik namusluluğun elementer bir kuralıdır. Yoksa belkide Likidatörler, sorun yeterince kapsamlı tartışılmadığı ve mesele kongrede *partisizlerin* oylarıyla çözümlendiği için mi seçmendileğine yan çizdiler? Öyleyse, Yetkililer Kongresinden bir kaç gün önce illegal toplanan ve bir tartışmadan sonra anti-Likidatörlerin platformunu (bir çekimser ve 9 red oyuna karşı 16 çoğunlukla) kabul eden 26 *Sosyal-demokrat* yetkilinin kararına neden katılmadılar, halbuki Likidatörlerin hem lideri hemde yetkilileri toplantıda bulunuyordu? Likidatörler Kongrenin seçmendileğini olduğu gibi, aynı zamanda 26 Sosyal-demokrat yetkilinin iradesinide teperken, hangi yüksek düşüncelerden hareket ediyorlardı?

Burada yalnız bir düşüncenin olabileceği açık: Anti-Likidatörlerin çorbasını tuzlamak ve "nasıl olursa olsun" kendi adamlarını içeri sızdırmak. Zaten mesele tamda budur, eğer Likidatörler açık savaşa girselerdi tek bir taraftar dahi geçiremezlerdi, çünkü Likidatörlerin "III. Duma Tarım kararlarının Revizyonu"nun yetkililer arasında sempati bulamayacağı herkes için açıktı. Bir tek şey kalıyordu: Kendi bayrağını gizlemek, kendini seçmendileği taraftarı olarak göstermek, "aslında bizde yaklaşık olarak böyle bir seçmendileğinden yanayız" diye açıklamak ve "nasıl olursa olsun" kendi adamlarını geçirmek. Ancak Likidatörler böyle davranmakla yenilgiyi kabullendiler ve kendilerini politik müflis olarak kaydettiler.

Hasmını, kendi bayrağını toparlamaya, yani kendi bayrağının *elverişsizliğini* kabullenmeye, yani düşmanının düşünsel üstünlüğünü itiraf etmeye zorlamak; işte manevi (moral ç.n.) bir zafer kazanmak diye buna denir.

Yalnız şu biraz "tuhaf": Likidatörlerin "geniş bir işçi partisi"ne karşın anti-Likidatörlerin sadece "kemikleşmiş bir çevre"si var ve buna rağmen "dar çevre" "geniş partiyi" yendi!

Şu dünyada da ne şasılası şeyler oluyor!...

3. *Maske olarak birlik ve Milletvekili seçimleri*

Eğer burjuva diplomatları bir savaşa hazırlanıyorlarsa, "barış" ve "dostça ilişkiler" üzerine özel bir gayretle feryat etmeye başlarlar. Herhangi bir dışişleri bakanı "Barış konferansı" sözcüğünü söylemeye başladığında, "hükümetinin" *yeni savaş araçları için sipariş verdiği kesinlikle bilinir*. Bir burjuva diplomatının yaptıkları söyledikleri ile uyuşmamak *zorundadır*, yoksa onun diplomatlığı nerede kalır? Söz ve davranış iki apayrı şeylerdir. Güzel sözler kötü davranışların gizlenmesi için bir maskedir. Dürüst bir diplomat, kuru su veya tahtadan demire benzer.

Aynı şeyin, sahte birlik feryatlarıyla Likidatörler için söylenmesi gerekir. Parti içinde birleşme taraftarı olan Plechanow yoldaş kısa süre önce, Likidatörler Konferansı ortak bildirisinin, *(124)* "on kilometreden diploması koktuğunu" yazdı. Sonra aynı Plechanow yoldaş bu konferansı "bölücü" olarak adlandırdı. Daha açık söylendiğinde Likidatörler diplomatik birlik feryatlarılya işçileri aldatıyorlar, çünkü birlikten konuşurken bölünmeyi oluşturuyorlar. Ve, birlik üzerine güzel

sözlerle kendileri tarafından sürdürülen kötü bölücü tutumu gizleyen Likidatörler, Sosyal-demokrasi içinde gerçek diplomattırlar. Bir Likidatör birlik için gayret gösteriyorsa, bölünme adına birleşmeyi çoktan teptiği kesindir.

Petersburg'taki seçimler bunun en açık kanıtıdır.

Birlik öncelikle, Sosyal-demokraside örgütlenmiş işçilerin, işçi sınıfının daha örgütlenmemiş, daha sosyalizm ışığıyla aydınlanmamış olan işçileri içindeki eylem birliğidir. Sosyal-demokrat olarak örgütlenmiş olan işçiler, toplantılarında sorular koyuyorlar, bunlar üzerinde tartışıyorlar, kararlar alıyorlar ve sonra azınlık için muhakkak bağlayıcı olan bu kararlarla birleşik bir bütün olarak, partisizler önüne çıkıyorlar. *Bunsuz Sosyal-demokrasinin bir birliği yoktur ve olamaz!* Petersburg'ta böyle bir karar alındımı? Evet. Bu, anti-Likidatörlerin platformunu kabul eden 26 Sosyal-demokrat yetkilinin (iki çizginin de) kararıydı. Likidatörler bu karara neden katılmadılar? Sosyal-demokrat yetkililerin çoğunluğunun iradesini neden arkadan vurdular? Petersburg'taki *Sosyal-demokrasinin birliğini neden ayaklarıyla teptiler?* Likidatörler, Sosyal-demokrasi içinde birlik maskesi altında bölünmeyi oluşturan diplomatlar oldukları için.

Birlik ayrıca, proletaryanın tüm burjuva dünyasına karşı eylem birliği anlamına geliyor. Proletaryanın temsilcileri kararlar alıyor ve azınlığın çoğunluğa uyması koşulu altında birleşik bir bütün halinde ortaya çıkarak bunları uyguluyor. *Bunsuz proletaryanın bir birliği yoktur ve olamaz!* Petersburg proletaryası böyle bir karar almışmıydı? Evet. Bu, Yetkililer Kongresinin oy çoğunluğuyla kararlaştırmış olduğu anti-Likidatör seçmendileği idi. Likidatör yetkililer seçmendileğine neden katılmadılar? Yetkililerin iradesini neden arkadan vurdular? *Petersburgta işçi sınıfının birliğini neden teptiler?* Likidatör birlik, birliğin arkadan vurulma *politikasını* gizleyen, diplomatik bir *gevezelik* olduğu için...

Likidatörler nihayet, çoğunluğun iradesini arkadan vurduktan, sallantıda olanları (Sudakow) geçirdikten ve oldukça diplomatik türden vaadler dağıttıktan sonra üç temsilci aldıklarında, şu soru boy gösteriyordu: Şimdi n'olacak?

Tek *dürüst* çözüm kura idi. Ve anti-Likidatörler, Likidatörlere kura *önerdiler*. Fakat Likidatörler öneriyi *geri çevirdiler!*

Likidatör Y, öneri hakkında Bolşevik X ile görüştü (gerektiğinde iki tarafta görüşenlerin isimlerini, gerekli konspirasyon'un korunması koşulu altında, açıklayabiliriz) *(125)* ve düşünce arkadaşlarına danıştıktan sonra şu yanıtı verdi: "Temsilcilerimiz, Yönetici Kolektifimizin kararlarına bağlı olduklarından, kura kabul edilemez."

Likidatör baylar bu açıklamamızı yalanlamayı denesinler!

Çoğunluktaki Sosyal-demokrat yetkililerin iradesinin arkadan vurulması, Yetkililer Kongresi çoğunluğunun iradesinin arkadan vurulması, kuranın reddi, Duma için birleşik bir adaylığın reddi, bütün bunlar birliğin çıkarına! Sizinkiside artık çok orjinal bir "birlik" Likidatör baylar!

Ayrıca, Likidatörlerin bölücü politikası yeni bir şey değildir, 1908'den beri illegal Partiye karşı ajitasyon yürütüyorlar. Likidatörlerin Petersburg seçimindeki rezilce tavırları, eski bölücü politikalarının bir devamıdır.

Trotzki'nin, "Birleşme" - Kampanyası dolayısıyla Likidatörlerin eski "meselelerine" "yeni bir ruh" getirdiği söyleniyor. Ancak bu doğru değildir. Trotzki "kahramanca" gayretlerine ve "korkunç tehditlerine" rağmen, en sonunda *basit, sahte adaleli, çığırtkan bir atlet olduğunu kanıtladı.* Çünkü beş sene "çalışma" içinde Likidatörlerin dışında kimseyi birleştirmeyi beceremedi. Yeni feryatlar - eski davranışlar!

Tekrar seçimlere dönelim. Likidatörler kurayı reddettikten sonra, sadece bir şeye bel bağlayabilirlerdi: Burjuvazinin (Kadetlerin ve Oktobristlerin) *Likidatöre öncelik tanıması!*

Petersburg Komitesi bu açık hesabı bozmak için, tüm temsilcilere adaylıklarını koyma direktifi vermekten başka bir şey yapamazdı. Çünkü Likidatörlerde de "sallantıda olan" birisi (Sudakow) vardı ve zaten kapalı bir gruba sahip değillerdi. PK'nin direktifine uyarak, bütün anti-Likidatör temsilciler adaylıklarını koydular. Ve Likidatörlerin açık hesabı yan yattı. Moral bozukluğu anti-Likidatörlerde değil, bilakis kendi "Kolektiflerinin" kararına rağmen yarışırcasına adaylıklarını koyan Likidatör temsilcilerde vardı. Asıl hayret edilmesi gereken şey, Badajew'in adaylığını kabul eden Gudkow'un açıklaması değil, (Gudkow'un üzerinde kendi fabrikasında onaylanmış olan anti-Likidatör seçmendileğinin baskısı vardı!) Badajew'in *seçiminden sonra,* Likidatör Petrow'un ve nihayet Gudkow'un kendisinin, adaylıklarını koymalarıdır.

Söylenilenlerden sadece bir sonuç çıkıyor: Likidatörler için birlik, bölücü politikalarını gizleyecek olan bir maske, Sosyal-demokrasinin ve Petersburg proletaryasının iradesine karşı Duma'ya girmede kullanmak istedikleri bir araçtır.

II.

ŞEHİRLİ KURYE

Lena'daki olaylar ve genel olarak işçiler arasındaki canlanma, ikinci kuryenin seçmenlerinde iz bırakmadan geçmedi. Şehir halkının demokratik tabakası önemli ölçüde sola kaydı. Beş yıl önce, devrimin yenilgisinden sonra 1905 yılının ideallerini "gömmüşlerdi", fakat şimdi, kitle grevlerinden sonra eski idealler canlanmaya başladı. Kadetlerin ikili politikasına karşı belli bir hoşnutsuzluk havası hakim, Kadetlerin bunu mutlaka fark etmesi gerekiyordu.

Diğer yandan Oktobristler büyük ticaret beylerinin ve fabrikatörlerin umutlarını "haklı çıkarmadılar". Boşluklar

meydana geldi, bunu da Kadetlerin mutlaka fark etmesi gerekiyordu.

Böylece Kadetler daha bu yılın Mayıs'ında iki cephede oynama kararını aldılar. Savaşmak değil, oynamak.

Bununla Kadetlerin seçim kampanyasının, iki ayrı kuryedeki çift temeli de açıklanıyor, seçmenler bunu mutlaka fark etmeliydiler.

Sosyal-demokratların seçim kampanyasının merkezi, demokratik tabakalarda etki yapmak için, Kadetlere karşı yürütülen mücadele olmuştu. Karşı devrimci burjuvazinin hegemonyasımı, yoksa devrimci proletaryanın hegemonyasımı-bu, Likidatörlerin uzun yıllar ona karşı umutsuzca mücadele ettikleri ve şimdi yaşamın göze çarpan ve kaçınılmaz bir zorunluluğu olarak katılmaya mecbur oldukları, tanınmış Bolşevik "Şema" dır.

İkinci kuryede zafer, konumu dolayısıyla demokratik olan, fakat daha çıkarlarının bilincine varmamış bulunan, demokratik tabakaların tutumuna bağlıdır. Bu tabakalar kimi izleyecek? Sosyal-demokrasiyimi, yoksa Kadetlerimi? Üçüncü bir kamp daha vardı, Oktobristler ile birlikte sağcılar; ancak bir "Karayüzler tehlikesi"nden ciddiyetle konuşmak gerekmiyordu, çünkü sağcıların önemsiz bir oy miktarı toplayabileceği açıktı. "Burjuvaziyi ürkütmemeli" biçimindeki deyişler gürültü koparmasına rağmen (bk. F.D.'nin makalesi "Newski Golos"da) *(126)* yalnızca bir tebessüm uyandırdı. Çünkü Sosyal-demokrasinin, Kadet kılığındaki bu burjuvaziyi sadece "ürkütmek" değil, mevkilerinden defetmeyi amaçladığı açıktı.

Sosyal-demokratların hegemonyasımı yoksa Kadetlerin hegemonyasımı - yaşamın kendisi sorunu böyle koydu.

Sosyal-demokrasinin bütün seçim kampanyası boyunca son derece kapalı hareket etmek zorunda olduğu buradan belliydi.

İşte bunun için Petersburg Komitesinin seçim komisyonu, Menşeviklerden ve tekbaşına Likidatörlerden oluşan başka bir komisyonla bir anlaşma yaptı. Bu, seçim ajitasyonunun kısıt-

lanmamış özgürlüğü ve "adını ve uğraşısını Parti prensibine karşı mücadeleyle birleştirmiş olan hiç bir kimsenin" (müzakerelerin "Protokol"undan aktarma) Duma aday listesine alınamayacağı koşuluyla, kişiler üstü bir anlaşmaydı. Sosyal -demokrasinin ikinci kurye ünlü listesi, "isimlerini ve uğraşılarını birleştirmiş" vb. olan, tanınmış Petersburg'lu Likidatörler Ab... ve L...'nin, anti-Likidatörler tarafından reddedilmesiyle ortaya çıktı. Hemen burada "birlik taraftarlarının" karakteristiği ile ilgili olarak, Tiflis'te Tschcheises'in seçiminden sonra, onun yerine (Tschcheises'in ç.n.) III. Duma'nın eski bir üyesi, Sosyal-demokrat Pokrowski'nin konulmasına kesinlikle karşı çıktıkları, bunu yaparken paralel bir liste ve kampanyanın dezorganizesi ile tehdit ettiklerini belirtmek gereksiz değildir .

Fakat "seçim ajitasyonunun özgürlüğü" koşulu gereksizliğini kanıtladı herhalde; çünkü kampanyanın gidişi, Kadetlerin karşı mücadelesi devrimci Sosyal-demokrat, yani Bolşevik bir kampanyadan başka hiç bir kampanyanın sökmediğini açıkca gösterdi. Petersburglu konuşmacı ve Sosyal-demokrat adayının, "Proletarya hegemonyası" ve "yeni parlamenter" metotların aksine "eski mücadele metotları" üzerine, "ikinci hareket", "sorumlu bir Kadet kabinesinin şiarının elverişsizliği" üzerine açıklamalarını kim anımsamıyor? Likidatörlerin, "muhalefetin bölünmesi", "Kadet burjuvazisinin sol gelişimi", bu burjuvaziye "baskı" üzerine sözleri nereye gitti? Ve "Lutsch"lu Likidatörlerin, Kadetleri bazen biraz fazlaca "kemiren" ve "ürküten" Anti-kadet ajitasyonu nerde? Bütün bunlar hayatın kendisinin, "süt bebelerinin ağzından" bile gerçeği söylediğini kanıtlamıyormu yoksa?

"Kadet kemiricilerinin" hasmı, Dan, Martow ve diğerlerinin sert prensipli vicdanları nereye gitti?

Likidatörlerin "Geniş İşçi Partisi", "yeraltı topluluğuna" karşı mücadelede bir kez daha yenilgiye uğradı. Düşünün bir

kez: "Geniş İşçi (?) Partisi", küçük fakat çok küçük bir "komitanın" esaretinde! Mucize diye buna denir...

III.

ÖZET

Söylenenlerden öncelikle, iki kampın konuşmalarının 3 Temmuz rejimi taraftarlarının kampı ve onun muhaliflerinin kampı - kendi içlerinde tabandan yoksun oldukları belli oluyor. Aslında seçimlerde iki değil üç kamp ortaya çıktı: Devrim kampı (Sosyal-demokratlar), karşı devrim kampı (Sağcılar) ve devrimi alttan mayınlayan ve karşı devrimin değirmenine su veren antlaşmacılar kampı (Kadelter). Gericiliğe karşı "ortak muhalefetin" izi bile yoktu.

Seçimler devamla, iki uc kamp arasında ayrışmanın daha sertleşeceğini, bunun sonucu olarak orta kampın eriyeceğini, erirken demokratik düşünenleri Sosyal-demokrasiye bırakacağını, kendisininde yavaş yavaş karşı-devrime doğru hareket edeceğini gösteriyor.

Bu nedenle, yukardan "reformlar", "patlamaların" olanaksızlığı, Rusya'nın "anayasa" koruyuculuğu altında "organik gelişimi" üzerine konuşmalar her türlü tabanı kaybediyor. Gidişat kaçınılmaz olarak yeni bir devrime yöneliyor ve Larin ve diğer Likidatörlerin teminatının aksine "yeni bir 1905" önümüzde duruyor.

Nihayet seçimler, gelecek devrimin başına geçmeyi ve Rusya'daki bütün dürüst ve demokratik kimseleri, anavatanın kölelikten kurtulmasına hasret duyan herkesi, adım adım kendi etrafında toplamayı sadece ve sadece proletaryanın üstlenabileceğini gösteriyor. Bundan emin olmak için, işçi kuryesinde seçimin gidişini tanımak, yetkililerin seçmendileğinde açık ifadesini bulan Petersburglu işçilerin sempatisiyle tanışmak, onların seçimler için verdikleri devrimci mücadeleyi tanımak yeter.

Bütün bunlar, Petersburg'taki seçimlerin devrimci Sosyal-demokrasinin şiarlarını bütünüyle onayladığını iddia etmeye hak kazandırıyor.

Devrimci Sosyal-demokrasinin yaşam gücü ve kuvveti - bu ilk sonuçtur.

Likidatörlerin politik iflası - bu ikinci sonuçtur.

"Sosyal-demokratlar" Nr. 30
12 (25) Ocak 1913.
İmza: K. Stalin.
Rusca gazete metnine göre.

NASYONALİZME DOĞRU

(Kafkasya'dan mektup)

Likidatörler Konferansının şanını ebedileştiren kararlar dizisinde "ulusal-kültürel özerklik" üzerine karar, son sırada yer almıyor.

Karar şudur:

"RSDİP'in Kafkasya örgütlerinin son konferansında olduğu gibi, bu örgütlerin edebi organlarında da, Kafkasya'lı yoldaşların ulusal-kültürel özerklik talebini ileri sürme zorunluluğu üzerine düşüncelerinin ortaya çıktığı Kafkasya delegasyonunun bildirisinin kabul edilmesinden sonra, Konferans, bu talep doğrultusunda görüş belirtmeden, her milliyete kendi kaderini tayin hakkını tanıyan Parti program noktasının böyle bir yorumunun, Parti programının doğru anlamına ters düşmediği gerçeğini saptar ve ulusal sorunun, RSDİP'in gelecek kongresi gündemine alınması dileğini ifade eder".

Bu karar, Likidatörlerin sadece yükselen nasyonalist dalga gerçekliğinden oportünistce kaçamak yaptığını ifade ettiği için değil, fakat aynı zamanda, her cümlesi altın değerinde olduğu için önemlidir.

Örneğin; konferansın "bu talep doğrultusunda görüş belirtmediği" halde, sadece "gerçeği saptaması" ve karara vardığını açıklamasının ne değeri vardır? Böyle bir "karara varma" sadece operetlerde olur!

Veya, "her milliyete kendi kaderini tayin hakkını tanıyan Parti program noktasının böyle bir yorumunun, Parti proğramının doğru anlamına ters düşmediği" cümlesi. Düşünün! Sözü edilen program noktası (9. madde), milliyetlerin özgürlüğünden, milliyetlerin özgürce gelişme hakkından Partinin, milliyetlerin herhangi bir tecavüze uğramasına karşı mücadele etmesi görevinden sözeder. Genel olarak söylendiğinide, milliyetlerin özgürlüğü, bu maddenin anlamına uygun olarak, kısıtlanamaz; mesele özerkliğe ve federasyona olduğu gibi, ayrılmaya (seperation ç.n.) kadar da gidebilir.

Ancak bu, ilgili milliyetin kendi kaderini, merkeziyetçilik lehine mi yoksa ayrılma lehine mi tayin etmesinin, Parti için aynı ölçüde iyi olduğu anlamınamı gelmektedir? Bu, milliyetlerin sadece soyut haklarından dolayı, endirek olsa bile "bu talep doğrultusunda görüş açıklamaksızın", bazılarına özerklik, bazılarına federasyon, diğerlerine ise ayrılma tavsiye edilebileceği anlamınamı gelmektedir? Milliyet kendi kaderini kendisi tayin eder, fakat bu, Partinin, milliyetin iradesini proletaryanın çıkarlarına en uygun bir karar doğrultusunda etkilememesi anlamına mı gelmektedir? Parti, *inanç özgürlüğünü, insanların herhangi bir dine inanma haklarını savunur*. Bundan Partinin, Polonya'da Katolikliği, Gürcüstan'da Yunan Ortodoksisini, Ermenistan'da Papalığı savunduğu ve *bu tür dünya görüşleri ile mücadele etmeyeceği sonucu çıkarılabilirmi?...* Ve Parti programının

9 maddesi ile ulusal-kültürel özerkliğin, tamamen ayrı iki düzlem olduğu ve birbirlerine, Cheop'un* piramidinin Likidatörlerin konferansına karşıtlığı ölçüsünde, ters düştüğü kendiliğinden açık değilmidir?

Fakat Konferans, tamda bu türden üç kağıt numaralarıyla, sorun üzerine "karar alıyor".

Likidatörlerin sözü edilen kararlarında en önemli olan şey, Kafkasya'da eski enternasyonalizm bayrağına ihanet eden ve konferansa bu kararı kabul ettirmiş olan Kafkasya'lı Likidatörler arasındaki ideolojik yıkımdır.

Kafkasya'lı Likidatörlerin nasyonalizme dönüşleri tesadüf değildir. Parti geleneklerinin tasfiyesine çok önce başladılar. Asgari programın "sosyal bölümün" kaldırılması, "proletaryanın hegemonyası"ndan vazgeçilmesi (bk. "Diskussonny Listok" *(127)* Nr. 2), illegal Partinin, legal örgütlerin bir yan örgütü olarak açıklanması (bk. "Dnewnik" *(128)* Nr. 9) bütün bunlar genel olarak tanınan şeyler. Şimdi sıra ulusal soruna geldi.

Kafkasya örgütleri kuruldukları andan başlayarak (90'lı yılların başından) sıkı bir enternasyonal karakter taşıyorlardı. Düşmanlara karşı birleşik bir mücadele veren Gürcü, Rus, Ermeni ve müslüman işçilerin birleşik örgütü buydu Parti yaşamının görüntüsü... 1903 yılında, Kafkasya Bund'unu yaşama çağıran, Kafkasya (daha doğrusu trans-kafkasya) Sosyal-demokratik örgütlerin ilk kongresi olan kuruluş kongresinde, örgüt yapısının enternasyonal prensibi, yeniden tek doğru olarak açıklandı. O zamandan buyana Kafkasya Sosyal-demokrasisi, nasyonalizme karşı mücadele içinde gelişti. Gürcüstan Sosyal-demokratları "kendi" nasyonalistlerine, nasyonal-demokratlarına ve fe-

* Cheop, Mısır Kıralı, İ.Ö. 2700 yıllarında Gizeh'deki en büyük piramidin kurucusu.

deralistlerine; Ermenistan Sosyal-demokratları "kendi" Daschnakzakanerlerine; Müslüman Sosyal-demokratları panislâmistlere *(129)* karşı mücadele ediyorlardı. Ve Kafkasya Sosyal-demokrasisi, bunlara karşı mücadelede, fraksiyonlardan bağımsız olarak, örgütlerini genişletiyor ve sağlamlaştırıyordu... 1906 yılında, Kafkasya bölge konferansında, ulusal-kültürel özerklik sorunu ilk olarak ortaya çıktı. Kutais'li bir gurupcuk bu sorunu ortaya getirmişti. Ve olumlu bir karar talep ediyordu. Sorun, diğer etkenlerin yanı sıra Kostrow ve bu satırların yazarı tarafından temsil edilen her iki fraksiyonunda aynı biçimde, kesinlikle karşı çıkmalarından dolayı, o dönemde söylendiği gibi "davul ve zurna ile yenilgiye uğramıştı"!

"Kafkasya'nın bölgesel özerkliği" olarak adlandırılan çözümün, mücadele içinde birleşmiş olan Kafkasya proletaryasının çıkarlarına en uygun çözüm olduğunu ifade eden bir karar kabul edilmişti. Evet 1906 yılında böyleydi. Ve bu karar sonraki konferanslarda tekrarlanmış, Kafkasya'nın gerek Menşevik gerekse Bolşevik legal ve illegal basınında savunulmuş ve popülarize edilmişti...

Fakat 1912 yılına varıldığında, "bizim" ulusal-kültürel özerkliğe gereksinme duyduğumuz "ortaya çıkıyordu", tabii (tabii!) proletaryanın çıkarları yararına! Mesele neydi? Ne değişmişti? Belki Kafkasya proletaryasının sosyalistliği gerilemişti? Ancak bu durumda, işçiler arasında ulusal örgütsel ve "kültürel" engeller meydana getirmek büyük akılsızlık olurdu! Belkide Kafkasya'da proletarya daha fazla sosyalist olmuştu? Fakat bu durumda, yıkılmaya mahkûm ve kimse için gerekli olmayan Kariyerleri yapay olarak inşa eden ve sağlamlaştıranlara nasıl "sosyalist" denilebilir?... O halde nedir mesele? Mesele, Tiflis'te "Sosyal-demokratik Oktobristler"in Köysel Kutai'ın ipinde oynamalarıdır. Kafkasya Likidatörlerinin meseleleri bundan sonra, tartışma konusu olan nasyonalizmden korkmuş Kutais'lı

köylüler tarafından halledilecektir. Kafkasya'lı Likidatörler nasyonalist dalgaya karşı koyamamış, enternasyonalizmin denenmiş bayrağını düşürmüşlerdir ve... son hazineyide güverteden aşağı attıktan sonra nasyonalizmin "dalgaları üzerinde" sallanmaya başlamışlardır: "Bu boş şaka, ne maksatla"...

Fakat A diyen B demek zorundadır: Herşeyin bir mantığı vardır! Karkasya'lı Likidatörlerin Gürcü, Ermeni, Müslüman (ve Rus?) ulusal-kültür özerkliğini, Gürcü, Ermeni, Müslüman ve başka Likidatörlerin Partileri izleyecektir. Birleşik örgüt yerine, milliyetlere göre ayrılmış, adeta bir Gürcü, bir Ermeni ve başka "Bund"lar oluşacaktır.

Kafkasya'lı Likidatör baylar, ulusal sorunun "çözümü" ile bunu hedef almıyorlarmı?

Öyleyse onlara cesaret dileyebiliriz. Dilediğinizi yapın!

Ne olursa olsun, onlara kesinlikle şunu söyleyebiliriz: Kafkasya örgütlerinin diğer bölümü, Gürcü, Rus, Ermeni ve Müslüman Sosyal-demokratlar içinden Partiye sadık unsurlar, Kafkasya'da enternasyonalizmin şanlı bayrağına ihanet eden bu milliyetçi-likidatör baylar ile ilişkiyi en kararlı biçimde koparacaktır.

"Sosyal-demokrat" Nr. 30,
12 (25) Ocak 1913
İmza: K. St.
Rusca gazete metnine göre.

Rusya'da karşı-devrim dönemi beraberinde sadece "gök gürültüsü ve şimşek" değil, fakat hareket üzerine hayal kırıklığı ve birleşik güçler de inançsızlık getirmiş bulunuyor. Önceleri, "aydınlık geleceğe" inanılmış ve bu nedenle hangi milliyetten olunursa olunsun birlik içinde mücadele edilmişti. Şimdi ise düşüncelere kuşku sızdı ve ayrışmalar başladı: Herkes kendi ulusal mecliscik'ine; herkes sadece kendisine güvensin! Herşeyden önce "ulusal problem"!

Bu sırada ülkede ekonomik yaşam önemli bir değişiklik içinde bulunuyordu. 1905 yılı beyhude yaşanmamış, serflik düzeninin artıkları bir darbe daha almıştı. Açlık yıllarından sonra, bir dizi iyi hasat (bolluk ç.n.) yılları ve bunu izleyen endüstriyel hamle, kapitalizmi ileriye götürmüştür. Bu özellikle kenar bölgeler için geçerlidir. Ancak bu durum Rusya'daki milliyetlerin ekonomik pekişme sürecini hız-

landırmak ve bu milliyetleri harekete geçirmek zorunday-dı...

Bu dönemde kendisini kabul ettirmiş olan anaysal rejim, milliyetçiliğin uyanması doğrultusunda etken oluyordu. Gazetelerin ve genel olarak litaratürün gelişmesi, basının ve kültürel kuruluşların belirli ölçüde özgürlüğü, halk tiyatroları ve benzerlerinin sayılarında yükseliş, "ulusal duygu"nun güçlenmesine yardımcı olmuştu. Seçim kampanyası ve siyasi grupları ile Duma, ulusların canlanması için yeni olanaklar ve onların (ulusların ç.n.) mobilize edilmesi için yeni, geniş bir arena hazırlamış bulunuyordu.

Yukarıdan başlatılan nasyonalizm dalgası, "özgürlük sevgileri"nden dolayı kenar bölgelerden öç almak isteyen "iktidar sahiplerinin" yaptıkları katliamlar, aşağıda, bazen vahşi bir şövenizme varan nasyonalist karşı dalgaya sebeb oluyordu. Yahudiler arasında siyonizm *(131)* güçlenmesi, Polonyada büyüyen şovenizm, Tatarlar arasında Panislâmizm, Ermeniler, Gürcüler ve Ukraynalılar arasında gelişen nasyonalizm, küçük-burjuvaların genel olarak anti-semitizme eğilimleri - bütün bunlar bilinen gerçeklerdir.

Nasyonalizm dalgası gittikce güçlenerek yaklaşıyor ve işçi kitlelerini de sarma tehlikesi gösteriyordu. Nasyonalizm çiçekleri, kurtuluş hareketi gerilediği ölçüde bol bol açıyordu.

Bu zor dönemde Sosyal-demokrasi yüksek bir görev üstlenmiş bulunuyordu. Nasyonalizme karşı durmak, kitleleri "salgın"dan korumak. Çünkü, sadece ve sadece Sosyal-demokrasi, nasyonalizme karşı, enternasyonalizmin doğrulanmış silahı olan sınıf mücadelesinin birliği ve bölünmezliğini koyduğu için, bunu başarabilirdi. Ve nasyonalist dalga ne kadar güçlü yaklaşırsa, Sosyal-demokrasinin sesi, Rusya'nın tüm milliyetlerinden proleterlerin birliği ve kardeşliği için, o ölçüde yükselmek zorundaydı. Nasyonalist hare-

ket ile dolaysız karşı karşıya gelen kenar bölgelerin Sosyal -demokratları için ise özel bir sağlamlık gerekiyordu.

Ancak, öncelikle kenar bölgelerin Sosyal-demokratları olmak üzere tüm Sasyal-demokratları bu görevin seviyesinde değillerdi. Önceleri ortak görevleri vurgulamış olan "Bund", artık kendi özel, salt ulusa hedeflerini ön plana getirmeye başlıyor ve bunda, "Sabbaat'ın* kutlanması"nı ve "yahudi dilinin tanınması"nı seçim kampanyasının mücadele noktalarından biri olarak açıklayacak** kadar ileri gidiyordu. "Bunda"u Kafkasya izliyordu: Önceleri başka Kafkasyalı Sosyal-demokratlar ile birlikte "ulusal-kültürel özerklik"i redetmiş olan Kafkasyalı Sosyal-demokratların belirli bir bölümü, bu sorunu bugün aktüel bir talep olarak ileri sürüyor. Nasyonalist sallantıları diplomatik biçimde kutsamış olan likidatörler konferasından ise söz bile etmiyoruz.

Bundan şu sonuç çıkıyor: Rus Sosyal-demokrasisinin ulusal sorun üzerine görüşü, bütün Sosyal-demokratlar için açık degildir.

Ulusal sorunun ciddi ve her yanıyla aydınlatılmasının gerekli olduğu açıktır. Kararlı Sosyal-demokratlar nereden gelirse gelsin nasyonalist sise karşı, birleşik ve yorulmaz bir biçimde çalışmak zorundadırlar.

---

* **Sabbat** : Yahudilerin dinlenme ve bayram günü.

** Bund'un IX. Konferansı üzerine rapor.

ULUS

Ulus nedir?

Ulus her şeyden önce bir topluluk, belirli bir insanlar topluğudur.

Bu topluluk bir ırk ve bir aşiret topluluğu değildir. Bugünkü İtalyan Ulusu, Romalılardan, Cermenlerden, Etrüsklerden, Yunanlılardan, Araplardan vb.; Fransız Ulusu Galyalılardan, Romalılardan, Britanyalılardan, Cermenlerden vb. oluşmuştur. Aynı şey çeşitli ırk ve aşiretlerden ulus biçimine geçmiş İngilizler ve Almanlar vb. içinde söylenmelidir.

Demek ki ulus, bir ırk ve bir aşiret topluluğu değil, fakat tarihi olarak meydana gelmiş bir insanlar topluluğudur.

Diğer taraftan, tarihi olarak meydana gelmiş ve çeşitli aşiret ve ırklardan oluşmuş olmalarına rağmen bir Keyhüs-

rev'in ve bir İskenderin büyük devletleri kuşkusuz ulus olarak adlandırılamaz. Bunlar ulus değil, fakat şu veya bu fatihin zafer veya yenilgisine göre birleşip ayrılan rasgele ve gevşek biçimde birleşmiş guruplar topluluğudur.

Demek ki ulus, rasgele ve geçici bir topluluk değil, fakat kararlı bir insanlar topluluğudur.

Ancak her kararlı topluluk bir ulus değildir. Avusturya ve Rusya'da kararlı topluluklardır fakat bunları kimse ulus olarak adlandıramaz. Ulusal topluluğu, devlet topluluğundan ne ayırır? Diğerlerinin yanı sıra, devlet için ortak bir dil mutlaka gerekli değilken, ulusal topluluğun ortak bir dil olmaksızın düşünülmez olması ayırır. Avusturya'da Çek ulusu ve Rusya'da Polonya ulusu, her biri ortak bir dile sahip olmaksızın varolmazlardı, fakat Rusya'da ve Avusturya'da bir dizi dillerin varlığı bu devletlerin bütünlüğünü engellemez. Tabii ki burada yönetimlerin resmi dilleri değil, halkın konuştuğu dil söz konusudur.

Demek ki *dil birliği* ulusun ayrıca belirtilerinden biridir.

Bu, çeşitli ulusların her zaman ve her yerde değişik diller konuştuğu veya tek ve aynı dili konuşan herkesin *bir* ulus oluşturduğu anlamına gelmez elbette. Her ulus için *ortak* bir dil; fakat çeşitli uluslar için zorunlu olarak ayrı diller değil! Aynı zamanda çeşitli diller konuşan bir ulus yoktur, fakat bu *aynı dili* konuşan iki ulusun olmayacağı anlamına gelmez! İngilizler ve Kuzey Amerikalılar *aynı* dili konuştukları halde, aynı ulusu oluşturmazlar. Aynı şey Norveçler ve Danimarkalılar, İngilizler ve İrlandalılar içinde geçerlidir.

Fakat örnegin, ortak bir dil konuştukları halde İngilizler ve Amerikalılar neden *tek bir* ulus oluşturmazlar?

Öncelikle, birlikte değil fakat ayrı topraklar üzerinde yaşadıkları için. Bir ulus ancak uzun süreli ve düzenli ilişkiler sonucu, insanların kuşaktan kuşağa bir arada yaşamaları

sonucu meydana gelir. Ne varki ortak bir toprak olmaksızın uzun süreli bir arada yaşama olanaksızdır. İngilizler ve Amerikalılar, önceleri aynı toprak üzerinde, İngiltere'de yaşıyor ve *tek bir* ulus meydana getiriyorlardı. Sonraları, İngilizlerin bir kısmı, İngiltere'den yeni bir toprağa, Amerikaya göç ederek, bu yeni toprak üzerinde zamanla yeni bir ulus, Kuzey Amerikan Ulusunu oluşturdu. Toprak ayrılığı, ayrı ulusların oluşmasına yol açtı.

Demek ki, *toprak bütünlüğü* ulusun ayrıcı belirtilerinden biridir.

Fakat bu daha hepsi değil. Tek başına toprak birliği dahi bir ulus oluşturmaz. Bunun için , ulusun tek tek bölümlerini, bir bütünde birleştiren içsel bir iktisadi bağlantıda gereklidir. İngiltere ve Kuzey Amerika arasında böyle bir bağ olmadığından bunlar iki ayrı ulus meydana getirirler.Ancak, Kuzey Amerika'nın tek tek noktaları, aralarındaki işbölümü, ulaşım yollarının gelişmesi vb. sayesinde, kendi aralarında birleşmeselerdi, Kuzey Amerikalılarda Ulus olarak adlandırılmazlardı.

Örnek olarak Gürcüleri alalım. Reform öncesi dönemde Gürcüler ortak bir toprak üzerinde yaşıyorlar ve *aynı* dili konuşuyorlardı, böyle olduğu halde, tam anlamıyla söylendiğinde, *bir* ulus oluşturmuyorlardı; çünkü birbirinden ayrı bir sürü prensliklere bölünmüş olduklarından ortak bir iktisadi yaşam sürdüremiyorlar, yüzyıllardan beri kendi aralarında savaşıyorlar, birbirlerini yıkıma uğratıyorlar ve birbirlerine karşı İranlıları ve Türkleri kışkırtıyorlardı. Bazen talihli bir hükümdarın gerçekleştirdiği, prensliklerin kısa süreli ve raslantılar sonucu birleşmeleri en iyi durumda, sadece yüzeysel yönetim alanını kapsıyor, en kısa zamanda da prenslerin huysuzlukları ve köylülerin ilgisizliği yüzünden yıkılıyordu. Gürcüstan'ın ekonomik parçalanmışlığı içinde başka türlü de olamazdı zaten... Gürcüstan Ulus olarak; 19. yüzyılın ikinci

yarısında serfliğin kaldırılması, ülkenin ekonomik yaşamının ilerlemesi, ulaşım yollarının gelişmesi ve kapitalizmin doğuşu, Gürcüstan'ın çeşitli bölgeleri arasında işbölümü yarattığı ve bir bütün içinde birleştirmek için, prensliklerin ekonomik kapalılığını kesin olarak sarstığı zamanda ortaya çıktı.

Feodalizm aşamasını yaşamış ve ülkelerinde kaptalizmi geliştirmiş olan diğer uluslar içinde aynı şeyler söylenmelidir.

Demek ki ortak *iktisadi yaşam birliği, ekonomik birlik* ulusun ayrıca belirtilerinden biridir.

Fakat bu da hepsi değildir. Bütün söylenenler dışında, bir ulusu oluşturan insanların ruhi şekillenme özellikleride göz önünde tutulmalıdır. Uluslar , sadece yaşam koşulları bakımından değil, fakat ulusal kültür özelliklerinde ifadesini bulan ruhi şekillenmeleri bakımından da birbirinden ayrılırlar. Eğer *aynı* dili konuşan İngiltere, Kuzey Amerika ve İrlanda, böyle olduğu halde üç ayrı ulus oluşturuyorlarsa, burada, birbirinden farklı yaşam koşulları sonucu kuşaktan kuşağa meydana gelmiş olan bu spesifik ruhi şekillenmenin rolü pek az değildi.

Ruhi şekillenme veya başka sözcüklerle söylendiğinde "ulusal karakter" gözlemci için kavranılmaz bir şeydir elbette; fakat bu şekillenme bir ulusun ortak kültür özgünlüğünde ifadesini bulduğuna göre kavranılabilir ve göz ardı edilemez.

"Ulusal karakter"in değişmezlikle saptanmış bir şey değil, fakat yaşam koşulları ile değişir olduğunu söylemek gereksiz; ancak her belirli anda varolduğu için ulusun fizyonomisine damgasını vurur.

Demek ki bir kültür ortaklığında ifadesini bulan *ortak ruhi şekillenme* ulusun ayrıca belirtilerinden biridir.

Böylece ulusun tüm belirtilerinden sözettik.

Ulus, tarihi olarak kurulmuş kararlı bir dil, toprak, iktisadi yaşam ve kültür ortaklığında ifadesini bulan ruhi şekillenme birliğidir.

Burada, her tarihi olgu gibi ulusunda, değişim yasasına tabiî olduğu ve bir tarihe, bir başlangıca ve sona sahip bulunduğu kendiliğinden anlaşılır.

Söz edilen belirtilerden hiç birinin, tek başına alındığında, ulus kavramını belirlemeye yetmediğini vurgulamak gereklidir. Dahası var: Bu belirtilerden sadece bir tanesi yoksa, ulus ulus olmaktan çıkar.

Ortak bir "ulusal karaktere" sahip oldukları halde, iktisadi bakımdan birbirinden ayrı topraklarda yaşyan, ayrı dilleri konuşan vb. insanlar düşünülebilir. Fakat bunların bir ulus oluşturdukları söylenemez. Örneğin, bu bizce tek bir ulus olmayan Rus, Galiçyalı, Amerikan, Gürcü *yahudileri* ve Kafkaslardaki yahudiler için geçerlidir.

Ortak bir toprak üzerinde yaşıyan ve ortak bir iktisadi yaşam sürdüren, ancak ortak bir dile ve "ulusal karaktere" sahip olmayan insanlar düşünülebilir. Bunlar gene bir ulus oluşturmazlar. Örneğin bu Baltık bölgelerindeki Almanlar ve Lehler için geçerlidir.

Nihayet Norveçler ve Danimarkalılar *aynı* dili konuştukları halde, diğer belirtiler eksik olduğundan *tek bir* ulus oluşturmazlar.

Sadece bütün belirtilerin varlığı bir ulusu meydana getirir.

Diğer belirtiler aslında sadece ulusun gelişiminin *koşulları* fakat belirtileri değilken, "ulusal karekter"in belirtilerden biri değil, fakat ulusun *tek* önemli belirtisi olduğu düşünülebilir. Örneğin Avusturya'da ulusal sorunun tanınmış teorisyenleri R. Spinger ve özellikle O. Bauer bu görüşteler.

Bunların ulus teorilerini inceleyelim.

Spinger'e göre, *"ulus aynı biçimde düşünen ve aynı biçim-*

*de konuşan kişilerin bir birliği, toprağa bağlı olmayan modern insanların bir kültür topluluğudur"** (altını biz çizdik)

Demek ki, birbirinden ne kadar ayrı olsalarda, nerede yaşasalarda aynı biçimde düşünen ve aynı biçimde konuşan insanlar "birliği".

Bauer dahada ileriye gidiyor.

"Ulus nedir?" diye soruyor. "İnsanları ulus biçiminde birleştiren dil topluluğumudur? Fakat İngilizler ve İrlandalılar... aynı dili konuşuyorlar ve böyle olduğu halde tek bir halk oluşturmuyorlar; Yahudilerin ise ortak dilleri yoktur, fakat böyle olduğu halde bir ulusturlar".

Peki ulus nedir?

"Ulus karaktere ilişkin bir topluluktur".

Öyleyse, bu durumda ulusal karakter nedir?

Ulusal karakter demek, "bir milliyete dahil insanları, bir başka milliyete dahil insanlardan ayıran belirtilerin toplamı, bir ulusu diğer ulustan ayırt eden fiziki ve ruhi belirtilerin bütünü demektir.

Bauer ulusal karakterin gökten düşmediğini biliyor elbette ve bunun için ekliyor:

"İnsanların karakteri... kaderlerinden başka hiç birşey tarafından belirlenmez"..."Ulus, bir kader birliğinden başka bir şey değildir". "İnsanlar, belirli koşullar altında yaşam araçlarını ve çalışma ürünlerini bölüştürürler", bu kader birliğide "bu koşullar tarafından belirlenmiştir".

Böylece, ulus kavramının, Bauer'in söylediği gibi, "eksiksiz" tanımına varmış bulunuyoruz.

"Ulus kader birliği alanında bir karakter birliği içinde birleşmiş insanlar topluluğunun bütünüdür".

---

* **R. Springer** Ulusal Sorun S. 36

Demek ki, toprak, dil ve iktisadi yaşam birliği ile zorunlu ilişki dışında alınmış kader birliği tabanında, bir ulusal karakter topluluğu.

Fakat bu durumda ulustan ne geriye kalır? İktisadi alanda birbirinden ayrılmış olan ,ayrı topraklar üzerinde yaşayan ve kuşaktan kuşağa ayrı diller konuşan insanlar arasında, hangi ulusal topluluktan sözedilebilir?

Bauer "ortak bir dile sahip olmadıkları" halde, Yahudilerden bir ulus olarak söz ediyor, fakat birbirinden tamamen koparılmış, ayrı topraklar üzerinde yaşayan ve ayrı diller konuşan, diyelim ki Gürcü, Dağıstan, Rus, ve Amerikan Yahudilerinin hangi kader birliğinden sözedilebilir?

Söz konusu Yahudiler kuşkusuz Gürcüler, Dağıstanlılar, Ruslar, ve Amerikalılar ile ortak bir kültür atmosferi içinde, ortak bir iktisadi ve siyasi yaşam sürüyorlar, bu, onların ulusal karakterlerinde zorunlu olarak iz bırakır; eğer aralarında ortak bir şey kalmışsa, buda, dinleri, ortak kökenleri ve bir ulusal karakterin bazı kalıntılarıdır. Bunların tümü kuşku götürmez. Fakat kemikleşmiş dinsel törenlerin ve yok olan psikolojik kalıntıların, söz konusu Yahudilerin "kaderleri" üzerinde, onların içinde yaşadıkları canlı sosyo-ekonomik ve kültürel çevreden daha güçlü etkilediği ciddi olarak nasıl iddia edilebilir? Zaten, Yahudilerden bir ulus olarak sözetme, bu varsayıma dayanır.

Bu durumda, Bauer'in ulusunu, spiritüalistlerin tinsel ve kendi kendine yeten "ulusal tin"inden ayıran nedir?

Bauer, ulusun ayırıcı belirtisi (ulusal karakter) ile, onun yaşam "koşulları" arasına, bunları birbirinden ayırarak, aşılmaz bir duvar çizer.

Fakat ulusal karakter, yaşam koşullarının bir yansıması, insanların içinde yaşadıkları çevreden elde ettikleri izlenimlerinin bir yoğunlaşması değilde nedir? Onu kendisini yaratan

alandan kopararak, onu ayırarak sadece ulusal karakterle nasıl yetinilebilir?

Devamla: 18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başlarında, İngiliz ulusunu, daha Kuzey Amerika "Yeni-İngiltere" olarak adlandırılırken, Kuzey Amerikan ulusundan ne ayırıyordu? Ulusal karakter değil elbette, çünkü K. Amerikalılar İngiltere'den geldiler; beraberlerinde Amerika'ya İngiliz dili dışında, İngiliz ulusal karakterinide getirdiler ve yeni koşulların etkisiyle kendilerinde özel bir karakter oluşmaya başladığı halde, beraberlerinde getirdikleri İngiliz ulusal karakterinden o kadar çabuk vazgeçmediler. Ve onlar o zaman, az veya çok karakter ortaklığına karşın, İngiltere'den ayrı bir ulus oluşturuyorlardı! Açıktır ki o zaman ulus olarak "Yeni İngiltere", ulus olarak İngiltere'den özel bir ulusal karakter bakımından değil, veya ulusal karakterden çok, İngiltere'den farklı çevre ve yaşam koşulları bakımından ayrılıyordu.

Bununla, gerçeklikte ulusun bir tek ayırıcı belirtisi olmadığı açıklık kazanmış oldu. Sadece, uluslar karşılaştırıldığında, aralarından bazen birinin (ulusal karakter), bazen ikincisinin (dil), bazende üçüncüsünün (toprak ve iktisadi koşullar) göze çarptığı bir belirtiler toplamı vardır. Ulus, birlikte alınmış tüm belirtilerin bir bileşimidir.

Ulusu, ulusal karakterle özdeş tutan Bauer'in görüşü, ulusu toprağından koparır ve onu, görülmez, kendi kendine yeten bir güç haline dönüştürür. Böylece bu artık yaşayan ve etkin bir ulus değil, fakat mistik, kavranmaz ve yaşamötesi bir şeydir. Çünkü yukarıda söylendiği gibi, örneğin Gürcü, Dağıstanlı, Rus, Amerika ve başka ulusların yahudilerinden oluşmuş, üyeleri birbirini anlamayan (ayrı diller konuşan), dünyanın ayrı kısımlarında yaşayan, birbirlerini hiç bir zaman görmeyecek, hiç bir zaman, ne barışta ne de savaşta birlikte davranamayacak olan şu yahudi ulusu nasıl bir şeydir.

Hayır Sosyal-demokrasi, ulusal programını böyle kağıttan "uluslar" için inşa etmez. O sadece, davranan, hareket eden ve bu nedenle de, başkalarını kendilerini hesaba katmaya zorlayan, gerçek ulusları göz önünde tutabilir.

Açıktır ki, Bauer, tarihi bir kategori olan *ulusu,* etnografik bir kategori olan *aşiret* ile karıştırıyor.

Bundan başka, görünüşe göre Bauer kendi pozisyonunun güçsüzlüğünü duyuyor. Kitabının başında, yahudilerden kesinlikle ulus olarak söz ederken, kitabın sonunda kendi kendini düzeltiyor ve şunu ileri sürüyor:

"...kapitalist toplum yahudilerin kendilerini ulus olarak korumalarına olanak vermez" ve Bauer, yahudilerin diğer uluslar içinde assimile olduğunu kabul eder. Bunun nedeni ise "Yahudilerin sınırları saptanmış bir yerleşme bölgeleri olmadığı"dır. Oysa, Bauer'e göre ulus olarak varlıklarını sürdürecek olan Çekler böyle bir bölgeye sahiptir. Kısaca: Bunun nedeni toprak yokluğundadır.

Bauer böyle bir akıl yürüterek, ulusal özerklik talebinin Yahudi işçilerin talebi olamayacağını kanıtlamak istiyordu, fakat bununla, toprak birliğinin ulusun belirtilerinden biri olduğunu yadsıyan kendi teorisini, yanlışlıkla yıkmış bulunuyor.

Ancak Bauer daha da ileriye gider. Kitabının başında kararlılıkla, "Yahudiler *ortak* bir dile sahip değiller ve böyle olduğu halde bir ulus oluştururlar" derken, daha 130. sayfaya geldiğinde aynı kararlılıkla *"ortak bir dil olmaksızın ulus olmaz"* diyerek cephe değiştiriyor. (altını biz çizdik)

Bauer burada "dilin insanlar arası ilişkilerin en önemli aracı" olduğunu kanıtlamak istiyordu; fakat aynı zamanda bilmeden, kanıtlamaya hiç niyeti olmadığı halde, dil birliğinin önemini yadsıyan kendi ulus teorisinin güçsüzlüğünü de kanıtlamış bulunuyor.

İdealist ipliklerle dikilmiş bir teori kendi kendisini böyle yalanlar işte.

I
ULUSAL HAREKET

Ulus sadece tarihi bir kategori değil, fakat belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının tarihi bir kategorisidir. Feodalizmin tasfiye ve kapitalizmin gelişme süreci, aynı zamanda insanların uluslar biçiminde birleşme sürecidir. Örneğin, Batı Avrupa'da durum böyledir. Feodal parçalanmayı yenilgiye uğratan kapitalizmin muzaffer yürüyüşü sırasında İngilizler, Fransızlar, Almanlar, İtalyanlar ve başkaları ulus biçimini almışlardır.

Fakat oralarda ulusların oluşması, aynı zamanda bunların bağımsız ulusal devletlere dönüşmesi anlamına geliyordu. İngiliz, Fransız ve başka uluslar, aynı zamanda İngiliz vb. devletini meydana getirir. Bu sürecin dışında kalmış olan İrlanda, genel görüntüde bir şey değiştirmez.

Doğu Avrupa'da ise durum biraz değişiktir. Batıda uluslar devletlere dönüşürken doğuda çok uluslu devletler, yani bir çok milliyetten bileşik devletler oluşmuş bulunuyordu. Avusturya-Macaristan ve Rusya bu tür devletlerdir. Avusturya'da, politik bakımdan en fazla gelişmiş olarak Almanlar görülüyorlardı ve Avusturya milliyetlerinin bir devlet biçiminde birleştirilmesi görevini de bunlar üzerlerine aldılar. Macaristanda, Macar milliyetlerinin çekirdeği olan Magyalar kendilerini devlet kurmada en elverişli milliyet olarak kanıtladılar ve sonuç olarakta Macaristan'ın birleştiricileri oldular. Rusya'da ise, milliyetlerin birleştirilmesi görevi, başlarında tarihi olarak oluşmuş güçlü ve örgütlü soylu-askeri bürokrasi bulunan, Ruslar tarafından üstlenildi.

Doğuda böyle olmuştur.

Devletlerin bu özel kuruluş biçimi, henüz tasfiye edilmemiş feodalizm ve zayıf gelişmiş kapitalizm ilişkileri altında, geri plana itilmiş milliyetlerin uluslar biçiminde örgütlenmek

için iktisadi bakımdan sağlamlaşmaya henüz vakit bulamadıkları zaman olabilirdi.

Ancak kapitalizm doğu devletlerinde de gelişmeye başlar. Ticaret ve ulaşım yolları gelişir. Büyük kentler kurulur. Uluslar ekonomik bakımdan sağlamlaşırlar. Geri itilmiş ulusların duragan yaşamına aniden giren kapitalizm, bunları sarsar ve harekete geçirir. Basın ve tiyatronun gelişmesi, Reichsrat (Avusturya'da) ve Dumanın (Rusya'da) faaliyeti, "ulusal duygular"ın güçlenmesine yardımcı olurlar. Oluşmuş bulunan intelligentzia "ulusal düşünce"yi kabullenir ve bu doğrultuda hareket eder...

Fakat bağımsız varlıklarının bilincine varmış olan geri itilmiş uluslar, daha bağımsız devletler oluşturmazlar: Yollarının üzerinde, daha önce devletin başına geçmiş olan yönetici kesimlerin güçlü bir karşı koyuşları ile karşılaşırlar. Çok geç!...

Avusturya'da Çekler, Polonyalılar vb.; Macaristan'da Hırvatlar ve başkaları; Rusya'da Letonlalılar, Litvanyalılar, Ukraynalılar, Gürcüler, Ermeniler ve başkaları ulus biçimine işte böyle gelirler. Batı Avrupa'da istisna olan (İrlanda) doğuda kural olmuştur.

Batıda İrlanda bu istisna durumuna bir ulusal hareketle yanıt veriyordu. Doğuda uyanmış uluslar da aynısını yapmak zorundaydılar.

Doğu Avrupa'nın genç uluslarını mücadele için harekete geçiren koşullar böyle oluşmuş bulunuyordu.

Mücadele başladı ve bütün olarak alındığında, uluslar arasında değil, fakat egemen uluslar ile geri itilen ulusların egemen sınıfları arasında alevlendi. Mücadele ya ezilen ulusun kent küçük-burjuvazisi tarafından egemen ulusun büyük-burjuvazisine karşı (Çekler ve Almanlar); veya ezilen ulusun kır-burjuvazisi tarafından egemen ulusun büyük-toprak sahiplerine karşı (Polonya'da Ukraynalılar); ya da ezilen ulusun tüm "ulusal"burjuvazisi tarafından egemen ulusun

yönetimindeki soyluluğuna karşı (Rusya'da Polonya, Litvanya, Ukrayna) yürütülüyordu.

Burjuvazi başrollerdedir.

Hedefi, metasını sürmek ve başka milliyetlerin burjuvazileri ile giriştiği rekâbet savaşından muzaffer olarak çıkmak olan genç burjuvazi için temel sorun pazardır. Kendi "ulusal" pazarını garanti etme isteğinin nedeni de işte budur. Burjuvazinin nasyonalizmi öğrendiği ilk okul pazardır.

Fakat mesele sadece pazarla bitmez. Egemen ulusun yarı-feodal, yarı-burjuva bürokrasisi, mücadeleye "hapis ve yasak" yöntemleri ile karışır. Egemen ulusun burjuvazisi -küçük burjuvazi veya büyük burjuvazi farketmez- rakipleri ile "çabuk" ve "kesin" hesaplaşma olanağını elde eder. "Güçler" birleşir ve "yabancı' burjuvaziye karşı katliamlara varan kısıtlama tedbirleri alınır. Mücadele ekonomik alandan siyasi alana yayılmıştır. Yer değiştirme özgürlüğünün kısıtlanması, dilin kullanılmasına karşı önlemler, seçim haklarının daraltılması, okul sayılarında azalma, dini inançlara karşı engeller vb., "rakipler"in başına iner. Bu önlemler sadece egemen ulusların burjuva sınıflarının çıkarlarını korumayı amaçlamazlar elbette, aynı zamanda yönetimdeki bürokrasinin spesifik hedeflerine; adeta onun kast hedeflerine de yarar sağlarlar. Fakat sonuçlar açısından bu önemli değildir: Burjuva sınıflar ile bürokrasi bu konuda -ister Avusturya'da ister Rusya'da olsun- el ele yürürler.

Ezilen ulusun dört yandan zorlanan burjuvazisi doğal olarak harekete geçer. Kendi "halk kesimleri"ne başvurur ve "vatan" üzerine avazı çıktığı kadar bağırarak kendi davasını tüm halkın davasıymış gibi gösterir. "Vatan"ın çıkarları uğruna, kendi "yurttaş"ları arasından kendisi için bir ordu toplar. Ve "halk" bu çağrılara herzaman kapalı kalmaz, onun bayrağı çevresinde toplanır: Yukarıdan gelen baskılar alt kesimleride hedef almakta ve onlarda da hoşnutsuzluk yaratmaktadır.

Ulusal hareket işte böyle başlar.

Ulusal hareketin gücü, ulusun geniş kesimlerinin -proletarya ve köylülük- ulusal harekete katılma ölçüsüne bağlıdır.

Proletaryanın, burjuva nasyonalizmi bayrağı altında yer alıp almayacağı ise, sınıf karşıtlıklarının gelişimine, proletaryanın örgütlülük ve sınıf bilinci derecesine bağlıdır. Sınıf bilinçli proletaryanın denenmiş öz bayrağı vardır ve burjuvazinin bayrağı altına girmesine bir neden bulunmamaktadır.

Köylülüğe gelince, onların ulusal harekete katılmaları her şeyden önce baskının niteliğine bağlıdır. Eğer baskılar, İrlanda'da olduğu gibi, "toprak" çıkarlarına dokunuyorsa, geniş köylü kitleler ulusal hareket bayrağı altına hemen girerler.

Öte yandan, eğer örneğin Gürcüstan'da az çok ciddiye alınacak *anti-Rus* nasyonalizmi yoksa, bunun nedeni öncelikle, orada kitleler arasında bu tür bir nasyonalizmi besleyen Rus toprak sahiplerinin ve Rus büyük burjuvazisinin yokluduğur. Gürcüstan'da *Ermenilere karşı* bir nasyonalizm vardır, fakat bu ordaa, henüz güçlenmemiş Gürcü küçük-burjuvazisini alt ederek onu Ermeni düşmanı bir nasyonalizme iten Ermeni büyük-burjuvazisi olduğu için böyledir.

Ulusal hareket bu faktörlere göre, ya kitle niteliğine bürünerek gittikçe yayılır (İrlanda, Galiçya) ya da bir küçük çekişmeler zincirine dönüşerek dükkan tabelaları uğrunda "mücadele" ve skandallar biçiminde soysuzlaşır (Bohemya'da bir takım küçük kasabalar).

Elbette ulusal hareketin içeriği her yerde aynı olamaz: Bu içerik tamamen hareket tarafından ileri sürülen değişik türden taleplere bağlıdır. İrlanda'da hareket bir toprak hareketi niteliğini taşır, Bohemya'da "dil" sorunu niteliğindedir; burda eşit yurttaşlık hakkı ve dini inanç özgürlüğü talep edilir, şurada "kendi" memurları veya kendi parlamentosu istenir. Çeşitli taleplerde, ulusu nitelendiren (dil, top-

rak, vb.) belirtiler parıldar. Burada dikkat edilecek nokta, hiç bir yerde Bauerci evrensel "ulusal karakter" talebinin ileri sürülmemesidir. Bu kolayca anlaşılır: *Tek başına alınmış* "ulusal karakter" kavranılmaz bir şeydir ve J. Strasser'in haklı olarak belirttiği gibi: "...bunun siyasette yararı nedir?"*

Ulusal hareketlerin genellikle biçimleri ve nitelikleri bunlardır.

Şimdiye değin söylenenlerden, *yükselen* kapitalizm koşullarında ulusal mücadelenin, burjuva sınıfları arasında bir mücadele olduğu açıklık kazanmaktadır. Bazı zamanlar burjuvazi proletaryayı ulusal harekete çekmeyi başarır, bu durumda ulusal mücadele *görünüşte* tüm halkın mücadelesi niteliğini alır-fakat yalnız görünüşte. *Özünde* ise, sadece burjuvazinin yararına ve onun rıza gösterdiği burjuva mücadelesi yararınadır.

Fakat bundan, proletaryanın milliyetlerin ezilmesi siyasetine karşı mücadele etmemesi gerektiği sonucu çıkarılamaz.

Yer değiştirme özgürlüğünün kısıtlanması, seçim hakkının yokluğu, dilin kullanılmasına karşı konulan engeller, okul sayılarında azalış ve diğer baskılar işçilerede burjuvazi kadar, hatta daha çok zarar verir. Böyle bir durum sadece egemenlik altındaki ulusların proletaryasının manevi güçlerinin özgürce gelişimini engeller. Toplantı ve konferanslarda ana dillerini kullanma olanağı verilmezken, okulları kapatılırken Tatar ve Yahudi işçilerin manevi yeteneklerinin tamamen gelişmesinden ciddi olarak söz edilemez.

Fakat nasyonalist baskılar, proletaryanın davası için bir başka açıdan da tehlikelidir. Bunlar (baskılar ç.n.), geniş kesimlerin dikktini sosyal sorunlardan, sınıf mücadelesi sorunlarından ayırarak, ulusal sorunlara, proletarya ile burjuvazinin "ortak" sorunlara yöneltir. Bu da, "çıkarların uyumu" yalanının vaazı proletaryanın sınıf çıkarlarını karartmak işçi sınıfını köleleştirmek için uygun bir taban yaratır. Bu suretle, bütün milliyetlerden işçilerin birliği davasına ciddi bir engel oluşturur. Eğer Polonyalı işçilerin önemli bir kısmı şimdiye kadar burjuva nasyonalistleri tarafından manevi bakımdan köleleştirilmiş bulunuyorsa, şimdiye kadar enternasyonal işçi hareketinin dışında kalmışsa, bu öncelikle "iktidar sahipleri"nin geleneksel anti-Polonya politikasının böyle bir köleliğe taban yarattığı ve işçilerin kölelikten kurtulmasını zorlaştığı içindir.

Fakat *baskı* politikası burada durmaz. Baskılama "sistemi"nden sonra, ulusları *kışkırtma* "sistemi"ne, "kırımlar" ve "pogramlar"* sistemine geçer. Elbette bu "sistem" heryerde ve her zaman mümkün olmaz, fakat nerede mümkün olursa -nerede temel özgürlükler yoksa- orada çoğu kez korkunç ölçülere varır ve işçilerin birliği davasını kan ve gözyaşı içinde boğma tehlikesi gösterir. Bunun Kafkasya ve Güney Rusya'da örnekleri az değildir. "Böl ve yönet" kışkırtma politikasının hedefi budur. Ve bu tür politika başarılı olduğu ölçüde, proletarya için büyük bir kötülük ve bir devlet içindeki bütün milliyetlerden işçilerin birliği davasına çok ciddi bir engel meydana getirir.

Oysa işçilerin çıkarı, bütün sınıfdaşlarının bir tek enternasyonal orduda birleşmesinde, burjuvazinin manevi köleliğinden çabuk ve kesin olarak kurtarılmasında, hangi ulustan olursa olsun işçi kardeşlerinin manevi güçlerinin tamamen ve özgür gelişmesindedir.

Bunun için işçiler, en kurnazından en vahşisine kadar ezme politikasınnı tüm biçimlerine karşı olduğu gibi, kışkırtma politikasının tüm biçimlerine karşı da mücadele ediyorlar ve edecekler.

---

* J. Strasser, "İşçi ve Ulus", 1912 S. 33

* Çarlık Rusyasında düzenlenen yahudi katliamları

Bu nedenle, bütün ülkelerin Sosyal-demokrasisi ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını ilan ediyor.

Kendi kaderini tayin hakkı şu anlama gelir: Kendi kaderi üzerine sadece ulusun kendisi karar verebilir; bir ulusun yaşamına *zorla* karışmaya, o ulusun okullarını ve diğer kurumlarını yok etmeye, onun ahlâki ve geleneksel değerlerini *yıkmaya,* kendi dilini kullanmasını *engellemeye,* onun haklarını *daraltmaya* hiç kimsenin hakkı yoktur.

Fakat bu, Sosyal-demokrasinin bütün geleneklerini ve kurumlarının her birini destekleyeceği anlamına gelmez. Herhangi bir ulusa tecavüz edilmesine karşı mücadelede Sosyal-demokrasi, sadece *ulusun* kendi kaderini kendisinin tayin etme hakkını savunacak, ancak aynı zamanda, söz konusu ulusun çalışan kesimlerinin bunlardan kurtulmasını sağlamak için ,bu ulusun zararlı gelenek ve kurumlarına karşı ajitasyon yürütecektir.

Kendi kaderini tayin hakkı demek, ulusun kendisini istediği biçimde kurabilmesi demektir. Ulus, özerklik ilkelerine göre yaşamını kurma hakkına sahiptir. Ulus, başka uluslar ile federatif ilişkilere geçme hakkına sahiptir. Ulus, tamamen ayrılma hakkına da sahiptir. Ulus egemendir ve bütün ulusların eşit hakları vardır.

Elbette bu, Sosyal-demokrasinin, bir ulusun her talebini destekleyeceği anlamına gelmez. Bir ulus eski düzene dönme hakkına bile sahiptir, fakat bu, Sosyal-demokrasinin söz konusu ulusun şu veya bu kurumunun bu tür bir kararını onaylayacağı anlamına gelmez. Proletaryanın çıkarlarını savunan Sosyal-demokrasinin görevleri ile, çeşitli sınıflardan birleşmiş ulusun hakları iki değişik şeydir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı için mücadelede Sosyal-demokrasinin amacı, ulusal baskı politikasına bir son vermek, onu köreltmek ve asgariye indirmektir.

Sınıf bilinçli proletaryanın politikasını, ulusal mücadeleyi derinleştirmek, ulusal hareketi daha çok yaymak ve keskinleştirmek için uğraşan burjuvazinin politikasından özünde ayıran şey budur.

İşte bunun için sınıf bilinçli proletarya, burjuvazinin "ulusal bayrağı" altına giremez.

İşte bunun için, Bauer tarafından tavsiye edilmiş olan "ulusal evrim" denen politika, proletaryanın politikası olamaz. Bauer'in "ulusal evrim" politikasını "modern işçi sınıfının" politikası ile özdeşleştirme* uğraşısı, işçilerin sınıf mücadelesini, ulusların mücadelesine uydurma uğraşısıdır.

Özünde burjuva niteliğinde olan ulusal hareketin başarısı, doğal olarak burjuvazinin kaderine bağlıdır. Ulusal hareketin kesin çöküşü, ancak burjuvazinin yıkılması ile mümkündür. Ancak sosyalizm egemenliğinde kesin barış kurulabilir. Ne varki, ulusal mücadeleyi asgariye indirmeye, onun köklerini ortadan kaldırmaya, onu proletarya için mümkün olan en yüksek ölçüde zararsız hale getirmeye, kapitalizm çerçevesi içinde de olanak vardır. Bunu, İsviçre ve Amerika örnekleri kanıtlıyor. Bunun için, ülkeyi demokratikleştirmek ve uluslara özgür gelişme olanağı sağlamak gereklidir.

II.
SORUNUN KONUMU

Ulus, kendi kaderi üzerine özgürce karar verme hakkına sahiptir. Ulus, diğer ulusların haklarına zarar vermeksizin, kendi istediği gibi örgütlenebilir. Bu tartışma götürmez.

Fakat ulusun çoğunluğunun ve öncelikle proletaryanın çıkarları göz önüne alınırsa, *nasıl* örgütlenmeli? Gelecekteki anayasası *hangi biçimi* almalıdır?

Ulus, kendi özerkliğini kurma, hatta ayrılma hakkına sahiptir. Fakat bu, ulusun her durumda böyle davranmasının zorunlu olduğu, özerkliğin veya ayrılmanın ulus için, yani ulusun çoğunluğunu oluşturan emekçi kesimler için, her yerde

* **O. Bauer**'in kitabı, S. 166

yararlı olacağı anlamına gelmez. Ulus olarak Transfakasya Tatarları, diyelim ki kendi parlamentolarında toplanarak, beylerin ve mollaların etkisi altında eski düzeni geri getirebilir, devletten ayrılma kararı verebilirler. Kendi kaderini tayin hakkı noktasının anlamına göre, buna tamamen hakları vardır. Fakat bu, Tatar Ulusunun emekçi kesimlerinin çıkarlarına uygun mu olurdu?

Sosyal-demokrasi, ulusal sorunun çözümünde olduğu gibi, beylerin ve mollaların kitleleri arkalarından sürüklemelerine kayıtsız kalabilir mi? Sosyal-demokrasi müdahale etmemeli, ulusun iradesini belirli bir biçimde etkilememelimidir? Sosyal-demokrasi, ulusal sorunun, Tatar kitleler için en elverişli olan çözümünün somut bir planı ile ortaya çıkmamalımıdır?

Ancak, emekçi kitlelerin çıkarları ile en iyi uyuşacak çözüm hangisidir? Özerklikmi, federasyon mu yoksa ayrılma mı?

Bu soruların tümünün çözümü, söz konusu ulusun yaşadığı somut tarihi koşullara bağlıdır.

Dahası var. Her şey gibi koşullar da değişir ve belirli bir anda doğru olan bir karar, başka bir zaman için tamamen kabul edilmez olabilir.

19. Yüzyıl ortalarında Marks, Rus Polonyasının ayrılmasından yanaydı ve bunda haklıydı, çünkü o zaman söz konusu olan, yüksek bir kültürün, onu yıkan aşağı bir kültürden kurtarılmasıydı. Ve o zaman sorun sadece teoride değil, fakat pratik yaşamın kendi içinden çıkıyordu...

19. Yüzyıl sonunda Polonyalı marksistler, artık Polonya'nın ayrılmasına karşı tavır alıyorlar ve onlarda haklılar; çünkü son elli yılda, Polonya ve Rusya'nın ekonomik ve kültürel yaklaşımı anlamında derinlere giden değişiklikler ortaya çıktı. Bunun dışında, bu süre içinde ayrılma sorunu pratik yaşamın konusu olmaktan çıkmış, olsa olsa yurtdışında yaşayan entelektüelleri heyecanlandıran akademik tartışmaların konusu haline gelmiştir.

Elbette bu, Polonya'nın ayrılması sorununu yeniden aktüel yapabilecek olan bazı iş ve dış konjonktürler olanağını ortadan kaldırmaz.

Bundan şu sonuç çıkıyor: Ulusal sorun sadece, kendi gelişimleri içinde göz önünde tutulan tarihi koşullar ile bağıntılı olarak çözülebilir.

Bir ulusun içinde yaşadığı ekonomik, politik ve kültürel koşullar, sorunun, yani şu veya bu ulusun *nasıl* örgütleneceği, gelecekteki anayasasının *hangi biçimi* alacağı sorununun çözümü için var olan tek anahtardır. Her ulus için sorunun özel bir çözümü zorunlu olabilir. Eğer herhangi bir yerde sorunun diyalektik konumu gerekiyorsa, işte burada, ulusal sorundadır.

Bu nedenle biz, ulusal sorunun, kaynağını "Bund"tan alan çak yaygınlaşmış, fakat çok dar bir çözümüne kesinlikle karşı çıkmak zorundayız. Sorunu güya çözmüş olan —ve Rus Sosyal-demokratlarına bu çözümü almaktan başka yapacak birşey olmadığı söyleniyor— Avusturya ve Güney Slavları Sosyal-demokrasisine * başvurmaya dayanan o kolay metotdan söz ediyoruz. Burada, bütün söylenenlerin, diyelim ki Avusturya için doğru olan herşeyin, Rusya için de doğru olacağı varsayılıyor. En önemli ve belirli durumlarda tayin edici olan şey göz ardı ediliyor: Genel olarak Rusya'nın ve özel olarak Rusya içindeki milliyetlerin somut tarihi koşulları.

Örneğin tanınmış Bundçu W. Kossowski'yi konuşturalım:

"Bund'un IV. Kongresinde, sorunun (ulusal sorun kastediliyor. J. St.) ilkesel yanı açıklandığında, bu sorunun, kongreye katılan delegelerden biri tarafından Güney Slavya Sosyal-demokrat Partisinin anlayışı içinde önerilmiş bulunan çözümü herkesce onaylandı":**

---

* **Güney Slavları** Sosyal - Demokrasisi Avusturya'nın güneyinde faaliyettedir.

** **W. Kossowski**, "Milliyetler Sorunu", 1907, S. 16/17

Sonuçta, ulusal özerklik "kongre tarafından oy birliği ile kabul edildi".

Hepsi bu kadar! Ne Rus gerçeğinin tahlili, ne de Rusya'daki Yahudilerin yaşam koşulları sorununun açıklanması: Önce Güney Slavları Sosyal-demokrat Partinin çözümü alınıyor, sonra bu çözüm "onaylanıyor", sonrada "oy birliği ile kabul ediliyor"! Bundçular Rusya'da ulusal sorunu böyle koyar ve çözerler işte...

Fakat Avusturya'daki koşullar, Rusya koşullarından tamamen başkadır. Brün'de (1892), Güney Slavları Sosyal-demokrasisinin aldığı karar anlayışı içinde (bir kaç önemsiz değişiklik ile) bir ulusal program kabul etmiş olan Avusturya Sosyal-demokrasisinin ,soruna, deyim yerindeyse Rus olmayan bir biçimde yanaşması ve sorunu Rus olmayan biçimde çözmesi bu durum ile açıklanır.

Öncelikle sorunun konumu: Sorun, ulusal kültürel özerkliğin Avusturyalı teorisyenleri, Brün ulusal programı ve Güney Slavları Sosyal-demokrat Partisi kararının yorumcuları Springer ve Bauer tarafından nasıl konuyor?

"Çokuluslu bir devletin mümkün olup olmadığı ve özellikle Avusturya milliyetleri tek bir devlet oluşturmak zorunda olup olmadıkları; burada yanıtlanmayan, bilâkis çözülmüş varsayılan bir ön sorundur", diyor Springer, "bu olanağı ve zorunluluğu kabul etmeyenler için, açıklamalarımız elbette boş olacaktır. Konumuz şu: Uluslar, ortak bir yaşam sürmek *zorunda* olduklarına göre, *hangi hukuksal biçimler* onların *nispeten daha iyi yaşamalarını sağlayacaktır"? (151)* (altı Springer tarafından çizilmiştir).

Demek ki çıkış noktası olarak, Avusturya devletinin entegrasyonu.

Bauer'de aynı düşüncededir:

"Biz öncelikle, Avusturya uluslarının şimdi içinde yaşadıkları devlet içinde kalacaklarını varsayarak, bu bütün içinde ulusların birbirlerine ve devlete karşı ilişkilerinin nasıl olacağını soruyoruz": *

Burada da öncelikle Avusturya'nın birliği.

Rus Sosyal-demokrasisi sorunu bu biçimde koyabilir mi? Hayır koyamaz, çünkü baştan beri, ulusa ayrılma hakkını veren, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi görüşünü benimsemiştir.

Budçu Goldblatt bile, Rus Sosyal-demokrasisinin ikinci Parti Kongresinde, Sosyal-demokrasinin ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı görüşünden vazgeçemeyeceğini kabul etti. Goldblatt şöyle diyordu:

"Ulusların kendi kaderlerini tayin etme haklarına karşı hiç bir şey söylenemez. Eğer herhangi bir ulus bağımsızlığı uğruna mücadele ediyorsa, bu ulusa karşı çıkılmamalıdır. Eğer Polonya, Rusya ile "meşru nikâha" yanaşmıyorsa, onu zorlamak bizim görevimiz değildir".

Çok doğru. Ve bundan, Avusturya ve Rus Sosyal-demokratlarının çıkış noktalarının aynı olmamaları bir yana, tam tersine taban tabana zıt oldukları sonucu çıkmaktadır. Buna göre, ulusal programı Avusturyalılardan alma olanağından halâ konuşabilir mi?

Devam edelim. Avusturyalılar "ulusların özgürlüğü"nü küçük reformlarla, yavaş yavaş gerçekleştirmeyi düşünüyorlar. Ulusal-kültürel özerkliği pratik tedbir olarak önerirken, köklü bir değişikliği, bir demokratik kurtuluş hareketini hiç bir şekilde hesaab katmıyorlar. Buna karşı Rus marksistleri -bunların reformlara bel bağlamak için bir nedenleri yoktur-, "ulusların özgürlüğü" sorununu köklü değişikliklere, demokratik kurtuluş hareketine bağlıyorlar: Bu ise, Rusya'daki ulusların kaderleri açısından, işi temelden değiştirir.

---

* **O. Bauer** "Sosyal - Demokrasi ve Ulusal Sorun" S. 339

Bauer, "Ulusal özerkliğin, büyük bir kararın ve yürekli bir eylemin sonucu gerçekleşme olasılığı azdır elbette" diyor. "Avusturya ulusal özerkliğe doğru, yaşamayı sürekli kötürümleştirecek ve mevcut yönetimi hareketsiz kılacak ağır mücadeleler içinde ve yavaş bir gelişme sürecinde adım adım ilerleyecektir. Büyük bir yasama eylemi değil, bilakis ayrı ayrı bölgeler ve topluluklar için çok sayıda ayrı yasalar yeni devletin hukuk düzenini oluşturacaktır."**

Springer'de aynı şeyi söyler:

"Çok iyi biliyorum ki, bu tür kuruluşların (ulusal özerklik organları St.) inşaası ne bir yılın ne de on yılın işidir" diye yazıyor Springer, "Prusya yönetiminin yeniden örgütlenmesi tek başına, uzun bir zaman almıştı... Böylece, temel anayasal kurumlarını inşa etmek için Prusya'ya iki on yıl gerekti.

Bütün bu söylenenler çok açık. Ancak Rus marksistleri, ulusal sorunu "yürekli ve kararlı bir eyleme" bağlamaktan başka ne yapabilirler? Kısmi reformlara, "ulusların özgürlüğü"nün kazanılmasına araç olarak "çok sayıda ayrı ayrı yasalara" umut bğlayabilirler mi? Eğer bunu yapamazlarsa ve yapmamalılarsa, bundan, Avusturyalılar ile Rusların mücadele metotlarının ve perspektiflerinin temelden ayrı olduğu sonucu çıkmazmı? Durum böyle iken, Avusturyalıların tek taraflı ve melez ulusal-kültürel özerkliği ile nasıl yetinilebilir? İki şeyden biri: Programı (Avusturya programını ç.n.) almaktan yana olanlar ya Rusya'da "kararlı ve yürekli eylemlere" umut bağlamıyorlar, ya da umutları var fakat "ne yaptıklarını bilmiyorlar"!

Sonuçta, Rusya ve Avusturya birbirinden temelden farklı aktüel sorunlarla karşı karşıyadır ve buda ulusal sorunun çözümünde değişik metotlar getirir. Avusturya, parlamenter ilişkiler içinde yaşamaktadır, parlamento olmaksızın, bugünkü koşullar altında, orada bir gelişim olanaksızdır. Ancak Avusturya'daki parlamento yaşamı ve yasama, ulusal partilerin zorlu çatışmaları nedeniyle çoğu kez tamamen durur. Avusturya'nın uzun zamandan beri içinde bulunduğu kronik politik kriz işte bununla açıklanır. Bu nedenle bu ülkede ulusal sorun, politik yaşamın ekseni, bir ölüm kalım sorunudur. Bundan ötürü, Avusturya Sosyal-demokrat politikacıların, öncelikle ulusal çatışmalar sorununu mevcut parlamentarizm tabanında, parlamenter araçlarla, hangi biçimde olursa olsun çözmeye çalışmalarına şaşılmaz.

Rusya'da durum değişiktir. Birinci olarak, Rusya'da "tanrıya şükür bir parlamento yok" *(133)*. İkinci olarak -ve önemli olanda budur - Rusya'da politik yaşamın eksenini ulusal sorun değil, fakat tarım sorunu oluşturur. Bunun için de, Rus sorununun ve dolayısıyla Rusya'daki ulusların "kurtuluşu"nun kaderi, tarım sorununun çözümüne, yani feodal kalıntıların yok edilmesine, buda demektirki ülkenin demokratikleştirilmesine bağlıdır. Rusya'da ulusal sorunun bağımsız ve tayin edici bir sorun değil, fakat ülkenin zincirlerinden kurtarılması, genel ve önemli sorunun bir bölümü olarak ortaya çıkmasıda bununla açıklanır.

"Avusturya parlamentosunun verimsizliği" diyor Springer, "ulusal partiler içinde her reformun, bu partiler içinde, onların yapılarını gevşekleştiren çelişkiler doğurmasından ileri gelir. Ve yönetici kişilerin (Parti liderleri kastediliyor ç.n.) her yenilikten kaçınmaları bundan ötürüdür. Avusturya'nın ilerlemesi ancak, uluslara onları parlamentoda sürekli bir mücadele birlikleri bulundurma zorunluğundan kurtaracak, kendilerine ekonomik ve sosyal görevlere yönelme olanağı sağlayacak, geri alınamaz tüzel konumlar verilmesi durumunda düşünlebilir". *

---

* **O. Bauer,** Ulusal Sorun S. 422

* **R. Springer,** "Ulusal Problem", "Obschtschestwennaja" yayınevi 1909 S. 43

Bauer'de aynısını söyler:

"Ulusal barış en önce devlet için zorunludur. Devlet, çok aptalca bir sorun olan diller sorununun, dil sınırında kışkırtılmış insanların her çekişmesinin, her yeni okulun, yasamayı durdurmasına tahammül edemez"*

Bütün bunlar açık. Fakat Rusya'da ulusal sorunun çok ayrı bir durumda olduğu da daha az açık değildir. Rusya'nın ilerlemesinin kaderi, ulusal soruna değil, fakat tarım sorununa bağlıdır. Ulusal sorun bu ülkede ast bir sorundur.

Demek ki, sorunun değişik bir konumu, değişik perspektifler ve mücadele metotları, değişik acil görevler. Böyle bir durumda, sadece ulusal sorunu zaman ve mekân dışında "çözen" kırtasiyecilerin, Avusturya'da örnekler aramaları ve programı (Avusturya Sosyal-demokrasisinin ulusal programı kastediliyor ç.n.) almaya çalışmaları açık değilmidir?

Bir kez daha: Çıkış noktası olarak somut tarihi koşullar ve sorunun tek doğru konumu olarak diyalektik konumu - ulusal sorunun çözümünün anahtarı budur.

III.
ULUSAL - KÜLTÜREL ÖZERKLİK

Yukarıda, Avusturya ulusal programının formel yanlarından, Rus marksistlerinin Avusturya Sosyal-demokrasisinden örnek almalarını, onların programını kendilerinin olarak benimsemelerini olanaksız kılan metodolojik temellerden söz ettik.

Şimdi de programın kendisinden, onun özünden söz edelim.

Avusturya Sosyal-demokrasisinin ulusal programı nedir?

Bu (ulusal program ç.n.) iki sözcükle ifade edilebilir: Ulusal-kültürel özerklik.

* **O. Bauer,** Ulusal Sorun S. 401

Bu birinci olarak, özerkliğin nüfusun çoğunluğunu Çekler ve Polonyalıların oluşturduğu Bohemya ve Polonya'ya değil, fakat üzerinde yaşadıkları topraktan bağımsız olarak -nerede bulunurlarsa bulunsunlar - Çekler ve Polonyalılar için öngörüldüğü anlamına gelmektedir.

İşte bunun için özerklik, bölgesel özerklik değil *ulusal* özerkliktir.

Bu ikinci olarak, Avusturya'nın her yanına dağılmış Çeklerin, Polonyalıların, Almanların vb. bireyler olarak, tek kişiler olarak alındıklarında, bir ulus oluşturdukları ve bir ulus olarak Avusturya devleti içinde yer aldıkları anlamına gelmektedir.

Böyle bir durumda Avusturya, özerk bölgelerin birliği değil, fakat topraktan bağımsız olarak yapılaşmış özerk milliyetlerin oluşturduğu bir birlik olacaktır.

Bu üçüncü olarak, Polonyalılar ve Çekler için inşa edilmesi gereken genel ulusal kurumların "politik" sorunlarla değil, sadece kültürel sorunlarla ilgileneceği anlamına gelmektedir. Özgül politik sorunlar bütün Avusturya parlamentosunda (Reichsrat) yoğunlaşacaktır.

Bu özerklik bundan ötürü, ulusal - kültürel özerklik adını almaktadır.

İşte Avusturya Sosyal demokrasisi tarafından Brün Kongresinde (1892) kabul edilen programın metni.*

Program, "ulusal çatışmaların Avusturya'nın politik ilerlemesini... felce uğrattığını", "milliyetler sorununun nihayet çözüme bağlanmasının... herşeyden önce, bir kültürel zorunluluk olduğu"nu, "ve bu sorunun çözümünün, ancak genel, eşit ve dolayısız seçim hakkı temelinde, gerçekten demokratik bir ortamda mümkün olduğu"nu açıkladıktan sonra şöyle devam eder:

* Brünn kongresinde görüşmeler. 1899

"Bütün Avusturya halklarının ulusal özelliklerinin * korunması ve gelişmesi, eşit haklar ve her türlü baskının kaldırılması temelinde mümkündür. Bunun için her şeyden önce, ülkelerin feodal ayrıcalıkları gibi, her türlü bürokratik devlet merkeziyetçiliği reddedilmelidir.

Avusturya'da ulusal kavgaların yerini ulusal düzenin alabilmesi, aşağıdaki temel ilkelerin tanınması koşulu altında ve sadece bu koşul altında mümkündür.

1. Avusturya, demokratik çok uluslu bir federal devlet biçiminde yeniden örgütlenmelidir.

2. Tacın tarihi bölgeleri yerine, yasama ve yönetimi, genel, eşit ve dolaysız seçim hakkı temelinde seçilen ulusal meclisler tarafından yerine getirilen, ulusal sınırlı özerk korporasyonlar oluşturulmalıdır.

3. Tek ve aynı ulusu meydana getiren bütün özerk bölgeler, kendi ulusal meselelerinde tamamen özerk olan bir ulusal birlik oluşturur.

4. Ulusal azınlıkların hakkı, imparatorluk parlamentosu tarafından çıkarılacak özel bir yasa ile korunmalıdır.

Ve program Avusturya'nın tüm uluslarının dayanışmasına bir çağrı ile son bulur **

Bu programda "bölgeciliğin", bazı izlerinin kalıntılarını sezmek pek zor olmasa gerek. Fakat söz konusu program genel olarak ulusal-özerkliğin bir formülasyonudur.

Bu programın ulusal-kültürel özerkliğin baş ajitatörü

---

* Güney Slavları Sosyal - demokrat partiside bu program lehine oy kullandı. Bk. "Brünn kongresinde ulusal sorun üzerine tartışmalar", 1906, S. 72

****M. Panin**, Bauer'in kitabını rusçaya çevirirken "ulusal özellikler" yerine, "ulusal kişilikler" (endividüalite) sözcüğünü kullanmıştır. Bu yanlıştır. Almanca metninde "kişilik" sözcüğü yok, burada "ulusal özelliklerden" söz ediliyor, ve bu ikisi ayrı şeylerdir.

Springer tarafından coşkuyla karşılanması boşuna değildir (Springer, Ulusal Sorun, S. 286). Bauer'de, ulusal özerkliğin "teorik zaferi" (O. Bauer, Ulusal Sorun, S. 549) olarak nitelendirdiği bu programı savunur; fakat meselenin daha fazla açıklık kazanması için, okul ve diğer kültür işlerinin idaresi amacı ile 4. noktayı, "her özerk bölge içindeki ulusal azınlıkları kamusal bir tüzel korporasyonlar biçiminde örgütleme zorunluluğundan söz eden bir formül ile değiştirmeyi önerir (Aynı yerde, S. 555).

Avusturya Sosyal-demokrasisinin ulusal programı işte böyledir.

Şimdide bu programın bilimsel temellerini inceleyelim.

Avusturya Sosyal-demokrasisinin propagandasını yaptığı ulusal-kültürel özerkliği nasıl kanıtladığını görelim ve özerkliğin teorisyenleri Springer ve Bauer'e başvuralım.

Ulusal özerkliğin çıkış noktasını, ulusun, belirli bir topraktan bağımsız olan bir bireyler topluluğu olduğu anlayışı oluşturur.

Springer'e göre "Milliyetin toprakla esas olarak bir ilişkisi yoktur". Milliyet "özerk bir bireyler birliğidir" (Springer, Ulusal Problem S. 19).

Bauer'de, ulustan "belirli bir bölgede egemenlikten yararlanmayan" bir "bireyler topluluğu" olarak söz etmektedir (O. Bauer, Ulusal Sorun S. 286).

Fakat bir ulusu oluşturan kişiler, her zaman sağlam yığınlar halinde yaşamazlar, çoğu zaman gruplara bölünürler ve bu yolla yabancı ulusal organizmalara sıçrarlar. Onları ekmeklerini kazanmak için çeşitli bölgelere kentlere süren kapitalizmdir. Yabancı ulusal bölgelerde bulunan ve oralarda azınlıklar oluşturan bu gruplar bölgedeki ulusal çoğunluk tarafından, dilleri, okulları ve benzer diğer kurumları engellenerek baskılanırlar. Ulusal çatışmaların nedeni budur. Bölgesel özerkliğin "elverişsizliğinin" nedeni budur.

Bauer ve Springer'in görüşüne göre, bu durumda tek çıkar yol, devletin çeşitli bölgelerine dağılmış söz konusu azınlık milliyetini genel ve bütün sınıfları kapsayacak bir ulusal birlikte örgütlemektir. Onlara göre, azınlık milliyetinin kültürel çıkarlarını sadece bu tür bir birlik koruyabilir ve sadece bu birlik ulusal kavgaya bir son verebilir.

"Bundan" diyor Springer, "milliyetleri örgütlemenin onları haklar ve sorumluluklarla donatmanın gerekliliği çıkıyor (Springer, Ulusal Problem, S. 74)... "Evet" yasa koymak kolaydır fakat bu yasa istenilen etkiyi yapacakmıdır..." "Ulus için bir yasa koyulmak isteniyorsa, önce ulusun oluşturulması gerekir..." (Aynı yerde, S. 88-89) "Milliyetleri oluşturmaksızın ulusal hukuku yaratmak ve anlaşmazlıklara son vermek mümkün değildir" (Aynı yerde, S. 89).

"Azınlıkların kişisel prensip temelinde, kamusal-tüzel korporasyonlar biçiminde örgütlenmesini" "işçi sınıfının talebi" (O. Bauer Ulusal Sorun, S. 552) olarak ileri sürerken Bauer'de aynı anlayış içindedir.

Ancak uluslar nasıl örgütlenmelidir? Tek tek kişilerin şu veya bu ulusa dahil olduğu nasıl saptanmalıdır?

"Bu ulusal bağlılık" diyor Springer, "siciller yoluyla saptanmıştır. Bölgede oturan herkes, bölgedeki herhangi bir milliyete dahil olduklarını açıklamalıdırlar" (Springer, Ulusal Problem, S. 226).

Bauer'de "kişisel ilke, ergin yurttaşların kendilerinin özgürce bir milliyete dahil olduklarını açıklamaları temelinde... Ulusun milliyetlere göre ayrılmasını varsayar. İşte bundan dolayı ulusal kadastrolar oluşturulmalıdır", (O. Bauer, Ulusal Sorun, S. 368) der.

Devam edelim.

"Birleşik ulusal bölgelerdeki bütün Almanlar" diye devam eder. Bauer, "bundan başka, bölgeler ulusal kadastrolarına

kayıtlı tüm Almanlar, Alman ulusunu oluştururlar ve ulusal meclis seçerler" (Aynı yerde, S. 375).

Çekler ve Polonyalılar vb. içinde aynı şey geçerlidir.

Springer'e göre "Ulusal meclis, temel prensipleri oluşturmak ve bölgedeki ulusal öğretimi, ulusal edebiyat, sanat ve bilimi gereçlendirmek ,akademiler, müzeler, galeriler, tiyatrolar vb. kurmak için gerekli olan araçları onaylamakla görevli, ulusun kültür parlamentosudur" (R. Springer, Ulusal Problem S. 284).

Ulusun örgütleri ve bunların merkezi kuruluşları bu türdendir.

Bütün sınıfları kapsayan bu tür kuruluşların meydana getirilmesi ile Avusturya Sosyal-demokrasisi, Bauer'in görüşüne göre, "ulusal kültürü... tüm halkın malı haline getirmek ve böylece *tüm ulus üyelerini tek bir kültürel toplulukta kaytırmak*" (O. Bauer, Ulusal Sorun S. 553) amacındadır. (Altını biz çizdik)

Bütün bu söylenenlerin Avusturya ile ilgili olduğu düşünülebilir. Ancak Bauer bunu kabul etmez. O, ulusal özerkliğin Avusturya gibi bir çok milliyetlerden oluşmuş diğer devletler içinde bağlayıcı olduğunu kesin olarak savunur.

Bauer'e göre "Çok uluslu devletlerde bütün milliyetlerin işçi sınıfı varlıklı sınıfın ulusal egemenlik politikasına karşı ulusal özerklik talebini getirir" (Aynı yerde. S. 337).

Bauer daha sonra, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı yerine, belli etmeden ulusal özerkliği geçirerek şöyle devam eder:

"Böylece ulusal özerklik, ulusların kendi kaderini tayin etme hakları, milliyetler devletinde yaşayan bütün milliyetlerin işçi sınıfının anayasal programı haline gelecektir" (Aynı yerde S. 333).

Bauer daha da ileriye gider. Kendisi ve Springer tarafından "kurulmuş", bütün sınıfları kapsayan "ulusal birlik-

ler"in gelecekteki sosyalist toplumun bir tür prototipi olacağına kesinlikle inanır. Çünkü Bauer, "sosyalist toplum düzeninin insanlığı ulusal bakımdan sınırlı topluluklar biçiminde parçalayacağı"nı (Bauer, Ulusal Sorun S. 555), "insanlığın özerk ulusal topluluklara ayrılmasının gerçekleşeceği"ni (Aynı yerde S. 556), böylece "sosyalist toplumun kuşkusuz, ulusal kişiler birliğinin ve bölge korporasyonlarının renkli bir tablosunu arzedeceği"ni (Aynı yerde S. 543)) bildiğini sanır ve şöyle bir sonuca varır: "Sosyalist milliyet prensibi, milliyetler prensibinin ve ulusal özerkliğin daha yüksek bir birliğidir" (Aynı yerde S. 542).

Bu yeterlidir sanırım...

Bauer ve Spinger yapıtlarında ulusal-kültürel özerkliği böyle temellere oturtuyorlar.

Öncelikle dikkati çeken şey, bütünüyle anlaşılmaz olan ve hiç bir şey tarafından doğrulanmayan ulusal özerkliğin, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı yerine konmasıdır. İki şeyden biri: Bauer, ya ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkını anlamamıştır veya bunu herhangi bir nedenden ötürü kısıtlamaktadır. Çünkü a — Ulusal-kültürel özerklik milliyetler devletinin entegrasyonunu şart koşarken, ulusun kendi kaderini tayin hakkının entegrasyon çerçevesinden taştığına; b — Ulusun kendi kaderini tayin hakkı, ulusa tüm haklarını kazandırırken, ulusal-özerkliğin salt "kültürel" hakları kazandırdığına hiç şüphe yoktur. Bu birincisi.

İkinci olarak, gelecekte, şu veya bu milliyetin çok uluslu devletten, diyelim ki Avusturya'dan ayrılma kararı verebileceği iç ve dış konjonktürlerin biraraya gelmesi olasıdır. Rütenya Sosyal-demokratları, Brün kongresinde, kendi halkının "her iki kısmını" bir bütünde birleştirmeye hazır olduklarını açıklamadılar mı? (Brünn kongresinde, Ulusal Sorun üzerine tartışmalar . S. 48) O halde, *"bütün ulusların işçi sınıfı için kaçınılmaz olan"* ulusal özerklik te ne oluyor? Ulusları mekanik olarak devletin birliği temelinde proküst * yatağına zorlayan sorunun bu "çözümü" nasıl bir çözümdür?

Devam edelim. Ulusal özerklik ulusların bütün gelişimine ters düşmektedir. O, ulusların örgütlenmesi şiarını yayar, fakat yaşam, ekonomik gelişim, onlardan bir çok grupları koparırsa, çeşitli bölgelere serpiştirirse ulusları yapay olarak kaynaştırmak mümkünmüdür? Kapitalizmin ilk gelişme evrelerinde ulusların bir araya geldiklerine hiç şüphe yoktur. Fakat kapitalizmin sonraki aşamalarında ulusların parçalanma sürecinin başladığı, çalışmak için başka yerlere taşınan ve sonrada devletin başka bölgelerine göçen çok sayıda grupları uluslardan ayıran bir sürecin başladığıda kuşku götürmez; bu durumda göçmenler eski bağları yitirirler, yeni bölgelere yenileri gelir, kuşaktan kuşağa yeni adetler, alışkanlıklar ve belkide yeni bir dil benimserler. Böyle birbirinden kopmuş grupları tek bir bütünde birleştirme imkanı varmıdır? Bir grupları tek bir bütünde birleştirme imkanı varmıdır? Birleşmezleri birleştirebilecek o tılsımlı halkalar nerede? Örneğin Baltık ve Trans-kafkasya Almanlarını "tek bir ulus halinde birleştirmek" mümkün olurmu? Eğer bütün bunlar düşünülemez ve olanaksız ise, ulusal özerkliği tarihin tekerleğini geriye çevirmek için uğraşan eski nasyonalistlerin ütopyasından ayıran nedir?

Ancak ulusun birliği sadece göçler sonucu parçalanmaz. O, içten, sınıf savaşının keskinleşmesi sonucu da parçalanır. Kapitalizmin ilk evrelerinde proletaryanın ve burjuvazinin bir "kültür birliği"nden söz edilebilir. Ne var ki büyük endüstrinin gelişimi ve sınıf savaşının keskinleşmesi ile bu "birlik" erimeye başlar. Tek ve aynı ulusun patronları ve

* **Proküst :** Yunan efsanesinde bir haydut. Yolcuları bir yatağa yatırır ayakları aşağı sarktığı zaman bu fazlalığı keserdi; kurbanlarının boyu kısa geldiği zaman ise ayaklarından çeke çeke yatağa göre uzatırdı. ç.n.

işçileri birbirini anlamamaya başladıklarında ise ulusun "kültür birliğinden" ciddi olarak söz edilemez. Burjuvazi savaşa can atarken, proletaryanın "savaşa savaş" ilân etmesi halinde hangi "kader birliği"nden söz edilebilir? Böyle karşıt öğelerden, birleşik, bütün sınıfları kapsayan bir ulusal birlik oluşturulabilir mi? Bütün bu söylenenlerden sonra, "bir ulusun tüm üyelerinin bir ulusal kültür birliğinde toplanması"ndan söz edilebilir mi? (O. Bauer, Ulusal Sorun S. 553).

Bundan açık olarak, ulusal kültürel özerkliğin sınıf mücadelesinin tüm gidişine ters düştüğü sonucu çıkmıyor mu?

Bir an için "ulusu örgütlendirin" sloganının gerçekleşir olacağını varsayalım. Daha fazla oy koparmak için bir ulusu "örgütlemeye" çabalayan burjuva milliyetçi parlamenterleri anlayabiliriz. Fakat Sosyal-demokratlar ne zamandan beri, ulusları "örgütleme", ulusları "kurma", ulusları "yaratma" ile uğraşıyorlar?

Sınıf mücadelesinin en fazla keskinleştiği dönemde bütün sınıfları kapsayan ulusal birlikler örgütleyen bu Sosyal-demokratlar nasıl şeylerdir? Şimdiye kadar her Sosyal-demokrasi gibi, Avusturya Sosyal-demokrasisinin de tek bir görevi vardı: Proletaryayı örgütlemek. Fakat görülüyor ki bu görev artık "eskidi". Springer ve Bauer şimdi "yeni" daha ilginç bir görev koyuyorlar: Ulusu "yaratmak", "örgütlemek"!

Fakat mantık şöyle der: Kim ulusal özerkliği kabul ediyorsa, o bu "yeni" görevide kabullenmek zorundadır ve bunu kabul etmek sınıf pozisyonunu terketmek ve nasyonalizm yolunda yürümek demektir.

Bauer ve Springer'in ulusal-kültürel özerkliği, nasyonalizmin inceltilmiş bir türüdür.

Avusturya Sosyal-demokrasisi programının "bütün halkların ulusal özelliklerinin (eigenart) *korunması* ve *gelişmesi*" için çaba harcama görevinden söz etmesi tesadüf değildir.

Düşünün: Trans-kafkasyalı Tatarların "Muharrem" törenlerinde kendi kendilerini kırbaçlama gibi "ulusal özellikleri" nin korunması, Gürcülerin "intikam" gibi "ulusal özellikleri"nin "geliştirilmesi"!...

Böyle bir nokta bütünüyle burjuva-milliyetçi bir programa aittir ve biz böyle bir noktayı Avusturya Sosyal-demokratlarının programlarında görüyorsak bunun nedeni ulusal-özerkliğin bu tür noktalarla uyuşması, onlara ters düşmemesidir.

Fakat içinde bulunduğumuz dönem için elverişsiz olan ulusal özerklik gelecek için, sosyalist toplum için daha da elverişsizdir.

Bauer'in "insanlığın ulusal bakımdan sınırlı topluluklar biçiminde parçalanması*" üzerine kehanetleri, modern insanlığın bütün gelişimi tarafından yalanlanmıtır. Ulusal duvarlar sağlamlaşmıyor aksine parçalanıp yıkılıyorlar. Marks daha 1840 larda şöyle yazıyordu: "Halkların ayrılması ve aralarındaki karşıtlık gitgide kayboluyor", "proletaryanın iktidarı bunları büsbütün ortadan silecektir" *(134)*. İnsanlığın, kapitalist üretimin muazzam büyümesi, milliyetlerin yer değiştirmesi ve insanların gittikce daha geniş bölgelerde biraraya gelmesi ile birlikte sonraki ilerlemesi, Marks'ın düşüncesini kesin olarak doğrular.

Bauer'in sosyalist toplumu "ulusal kişiler birliği ve bölgesel korporasyonlar olarak" ortaya koyma isteği, sosyalizmin marksist anlayışı yerine Bakunin'in reformdan geçmiş anlayışını getirmek için çekingen bir uğraştır. Sosyalizmin tarihi bu tür denemelerin kendi içlerinde kaçınılmaz yıkımın öğelerini sakladıklarını göstermektedir.

Sınıf mücadelesinin sosyalist prensibi yerine, burjuva "milliyet prensibini" koymak anlamına gelen, Bauer tarafından kutsanmış o belirsiz "sosyalist milliyet prensibinin"

---

* Bu bölümün basına bakınız.

ise sözünü bile etmiyoruz. Ulusal özerklik böyle bir kuşkulu ilkeden hareket ettiğine göre işçi sınıfına sadece zarar getirebileceğini kabul etmek gerekir.

Bu nasyonalizm elbette fazla açık değildir. Çünkü sosyalist lafazanlar sayesinde beceriyle maskelenmiştir ve böyle olduğu için proletaryaya verdiği zarar daha da büyüktür. Açık bir nasyonalizm ile her zaman başa çıkılabilir: Onu tanımak zor olmaz. Maskelenmiş ve maskeli halinde tanınmaz olan bir nasyonalizmle mücadele etmek çok daha zordur. Çünkü koruma yeleği olarak sosyalizmi kullandığından daha az yara almakta ve daha fazla dayanıklılık göstermektedir. Bu, nerede işçiler arasında görülüyorsa orada karşılıklı güvensizlik düşüncesini ve çeşitli milliyetlerden işçilerin ayrılması yolunda zararlı düşünceleri yayarak havayı zehirlemektedir.

Fakat ulusal özerkliğin zararlılığı daha bununla bitmez. O, sadece ulusların birbirlerinden ayrılmasına değil, fakat aynı zamanda birleşik işçi hareketinin parçalanmasına da zemin hazırlar. Ulusal özerklik düşüncesi, birleşik İşçi Partisinin tek tek milliyetlere göre inşa edilmiş Partilere ayrılması için psikolojik ön koşulları yaratır. Daha sonra Parti gibi sendikalarda parçalanırlar ve tamamlanmış bir ayrışma meydana gelir. Birleşik işçi hareketi tek tek ulusal dereciklere işte böyle bölünür.

Avusturya, "ulusal-özerklik"in anavatanı bu görünüme en üzücü örnekleri verir. Önceleri birleşik olan Avusturya Sosyal-demokrat Partisi daha 1897'de (Wimberg Kongresinde) *(135)* ayrı Partilere bölünmeye başlamıştı. Ulusal özerkliği kabul eden Brünn Kongresinden sonra (1899) parçalanma daha güçlendi. Nihayet öyle bir yere varıldı ki tek bir ortak enternasyonal Parti yerine, şimdi 6 ulusal parti bulunmaktadır ve bunlardan Çek Sosyal-demokrat Partisi Alman Sosyal-demokrat Partisi ile hiç bir ilişkide bulunmak bile istememektedir.

Sendikalar ise Partilere bağlıdır. Avusturya'da sendikalardaki temel çalışma da, Partilerde olduğu gibi, aynı Sosyal-demokrat işçiler tarafından yürütülür. Bunun için Partideki ayrılmacılığın, sendikalar içinde de ayrılmalara yol açacağından sendikalarında parçalanacağından korkuluyordu. Böylede oldu: Sendikalar da milliyetlere göre ayrıldılar. Şimdi artık Çek işçilerinin Alman işçilerinin grevini kırdıklarına, veya belediye seçimlerinde Çek burjuvazisi ile birlikte Alman işçilerine karşı çıkmalarına sık sık rastlanır.

Böylece, ulusal sorunun, ulusal-kültürel özerklik ile çözülemeyeceği görülüyor. Dahası var ulusal-kültürel özerklik, sorunu keskinleştiriyor ve işçi hareketinin birliğinin yıkılması için, işçilerin milliyetlere göre ayrılması için, işçiler arasında güçlü sürtüşmeler için elverişli bir zemin hazırlayarak sorunu karmaşıklaştırıyor.

IV.

BUND-NASYONALİZMİ VE AYRILIKÇILIĞI

İşte budur ulusal özerklikten elde edilen hasat.

Yukarıda, Çekler ve Polonyalılar vb. için ulusal-özerkliği gerekli gören Bauer'in Yahudiler için böyle bir özerklik tanımadığından söz etmiştik.

İşçi sınıfı Yahudi halkı için ulusal-özerklik talep etmelimidir, sorusuna, Bauer şöyle bir yanıt veriyor: "Ulusal-özerklik Yahudi işçilerinin talebi olamaz".* Bauer'e göre bunun nedeni. "...kapitalist toplumun, onların (Yahudilerin J. St.) ulus olarak varlıklarını sürdürmelerine hiç bir surette olanak tanımamasıdır".**

Kısaca: Yahudi ulusu varlığını yitiriyor; o halde ulusal özerklik kimin için talep edilecektir? Yahudiler assimile olmuşlardır!

---

* **O. Bouer** Ulusal Sorun s. 381 - 396

* Aynı yerde s. 389

Ulus olarak Yahudilerin kaderi üzerine bu görüş yeni değildir. Marks daha 1840'larda öncelikle Alman Yahudilerini göz önüne alarak bunu açıklamış bulunuyordu (K. Marx, "Yahudi Sorunu Üzerine", 1906). *(136)*. 1903'te Kautsky bu görüşü Rus Yahudileri ile ilgili olarak tekrarladı (K. Kautsky). Şimdi de Bauer, Avusturyalı Yahudiler üzerine aynı görüşü tekrarlıyor, fakat şu farkla; Bauer, yahudi ulusunun içinde bulunduğu zamanı değil, geleceğini reddediyor.

Yahudilerin kendilerini ulus olarak korumalarının olanaksızlığını "Yahudilerin kapalı bir yerleşme bölgesine sahip olmamaları" (O Bauer, Ulusal Sorun S. 388) ile açıklıyor. Bu açıklama özünde doğrudur ancak gerçeğin tümünü ifade etmemektedir. Mesele herşeyden önce şudur: Yahudiler, ulusu sadece yapı olarak değil, fakat "ulusal" pazar olarakta doğal biçimde birarada tutacak toprağa bağlı istikrarlı geniş kesimlere sahip değildirler. 5-6 milyon Rus Yahudisinden sadece yüzde 3 veya yüzde 4 kadarı herhangi bir biçimde tarıma bağlıdır. Diğer yüzde 96 sı ticarette, endüstride, şehir kurumlarında çalışmakta ve tamamen şehirlerde yaşamaktadırlar; bunun yanısıra bütün Rusya'ya dağılmış durumda olduklarından hiç bir bölgede çoğunluğu teşkil etmemektedirler.

Yabancı ulusların yaşadıkları bölgelere ulusal azınlıklar olarak yerleşen yahudiler, "yabancı ulusa" sanayici, tüccar veya serbest meslek sahipleri olarak hizmet ederler ve bu arada da kendilerini, doğal olarak dil vb. bakımından "yabancı ulusa" uydururlar. Bütün bunlar, kapitalizmin gelişmiş biçimlerine özgü olan milliyetlerin birbirine karışması sonucu, yahudilerin assimilasyonuna yol açmaktadır. Yahudilerin "yerleşme bölgeleri"nin kaldırılması assimilasyonu daha fazla hızlandıracaktır. Bu duruma göre, Rus yahudileri için ulusal özerklik sorunu tuhaf bir karakter almaktadır: Geleceği inkar edilen ve önce varlığının ispatlanması gereken bir ulusa özerklik önerilmektedir!

Bunu göz önüne almadan Bund, IV. Kongresinde (1905) ulusal özerklik anlayışı içinde bir "ulusal program" kabul ettiğinde bu tuhaf ve sallantılı görüşü benimsemiştir.

"Bund"u bu adıma zorlayan iki koşul vardı.

Birinci olarak, "Bund"un sadece ve sadece yahudi Sosyal-demokrat işçilerin örgütü olarak varlığı. Daha 1897'den önce yahudi işçiler arasında etkin olan Sosyal-demokrat gruplar önlerine "özel bir yahudi işçi örgütü" kurma hedefini koymuşlardır ("Ulusal hareketin biçimleri" vb. Kastelanski, S. 772). Ve bu örgütü de 1897'de "Bund" içinde toplanarak oluşturdular. Bu dönemde, Rus Sosyal-demokrasisi bir bütün olarak gerçekten daha mevcut değildi.

O zamandan bu yana "Bund" Rus Sosyal-demokrasisinden tamamen ayrı olarak genişledi ve büyüdü... Fakat yeni yüzyılın ilk on yılları gelir ve işçilerin *kitle hareketleri* başlar. Polonya Sosyal-demokrasisi kitle mücadelesi içine yahudi işçileri katarak büyür. Rus Sosyal-demokrasisi de gelişir ve "Bundçu" işçileri bünyesine alır. Toprak temelinden yoksun olan "Bund"un ulusal çerçevesi daralır. "Bund" şu sorunla karşı karşıyadır: Ya ortak enternasyonal dalga içinde yitecek; veya bölgeler dışı bir örgüt olarak bağımsızlığını koruyacaktır. "Bund" sonuncusunda karar kılar.

"Bund"un Yahudi proletaryasının tek sözcüsü olduğu yolundaki "teori" böyle oluşur.

Ancak bu acaip "teori"nin herhangi "basit" bir biçimde savunulması olanaksızlaşır. Herhangi bir "ilkesel" temele, bir "ilkesel" doğrulamaya gereksinme duyulmaktadır. Böyle bir temel, ulusal-kültürel özerklikte bulunur. Ve sonrada "Bund", Avusturya'dan aldığı bu fikre sarılır. Avusturya'lıların böyle bir programı olmasaydı. "Bund", bağımsız varlığını "ilke" olarak savunmak için bunu yaratırdı.

Böylece "Bund', 1901 yılında (IV. Kongrede) bu yöndeki çekingen girişiminden sonra 1905'te (VI. Kongrede) kesin olarak bu "ulusal programı" kabul etti.

İkinci koşul, yabancı ulusların çoğunluğu oluşturduğu kapalı yerleşme bölgeleri içinde, ayrı ulusal azınlıklar olarak yahudilerin özel durumlarıdır. Bu durumun, yahudilerin ulus olarak varlığını engellediğini ve onları assimilasyon yoluna zorladığını yukarıda söylemiştik. Fakat bu objektif bir süreçtir. Ne var ki bu durum sübjektif olarak yahudilerin kafasında bir tepki yaratmakta ve ulusal azınlığın haklarının garantisi, assimilasyona karşı garanti sorunlarını ortaya atmaktadır "Bund" yahudi "milliyeti"nin yaşama hakkını savunduğu içinde, bu "garanti" görüşüne katılmadan edemezdi. Buraya kadar geldikten sonra "Bund" ulusal özerkliği tanımak zorundaydı. Eğer "Bund" herhangi bir özerkliğe sarılacaksa, bu sadece ulusal-özerklik, yani ulusal-kültürel özerklik olabilirdi: Yahudiler belirli bir bölgeye sahip olmadıklarından, bunların bölgelsel-siyasal özerkliğinden söz edilemezdi.

Burada belirleyici olan, "Bund"un baştan beri ulusal -özerkliğin niteliğini, ulusal azınlıkların haklarının, ulusların "özgür gelişimi"nin güvencesi olarak vurgulamasıdır. Rus Sosyal-demokrat Partisinin II. Kongresinde "Bund"un temsilcisi Goldblatt'ın, ulusal özerkliği "uluslara tam bir kültürel gelişim özgürlüğü *sağlayan* kurumlar* olarak formüle etmesi bir tesadüf değildir. Bu aynı öneriyi, "Bund"un düşünce yandaşları, IV. Dumadaki Sosyal-demokrat Fraksiyona getirdiler...

Böylece "Bund", yahudilerin ulusal-özerkliği gibi tuhaf bir tutumu benimsedi.

Yukarıda, ulusal özerkliği genel olarak inceledik. İnceleme, ulusal özerkliğin nasyonalizme vardığını gösterdi. "Bund" un gerçekten de oraya vardığını aşağıda göreceğiz. Fakat "Bund", ulusal-özerkliği özel bir açıdan daha çok ulusal azınlıkların haklarının *güvencesi* açısından, ele almaktadır. Bu

* II. Kongrenin Tutanakları s. 176

sorunu, bu özel açıdan da tahlil edelim. Ulusal azınlıklar sorunun -sadece yahudiler değil- Sosyal demokrasi için ciddi bir önemi olduğu için bu gereklidir.

Demek ki, ulusların "tam bir kültürel gelişim özgürlüğünü *güvence altına alan kuruluşlar*". (Altını biz çizdik J. St).

Her şeyden önce gelen kurum, Springer ve Bauer'in "ulusal şûra"sı, kültür sorunları için bir tür diyet meclisidir.

Ancak bu kuruluşlar, ulusların "tam bir gelişim özgürlüğü"nü güvence altına alabilir mi? Kültür sorunlarına eğilen herhangi bir diyet meclisi, milliyetçi baskılara karşı, uluslara bir güvence verebilir mi?

"Bund", "evet" diyor.

Fakat tarih bize bunun tersini gösteriyor.

Rusya Polonyasında bir zamanlar, Polonyalıların, "kültürel gelişim özgürlüğü"nü güvence altına almaya çalışan bir diyet meclisi, siyasal bir diyet meclisi vardı. Ne varki bu meclis, başarılı olamamış, evet tam tersine, Rusya'nın tüm politik şartlarına karşı açtığı eşit olmayan bir savaşta kendisi yıkıma uğramıştı.

Finlandiya'da da uzun zamandan bu yana bir diyet meclisi bulunuyor. Bu da Fin Ulusunu "suikastlara" karşı korumaya uğraşıyor, fakat bu yönde ne derece başarılı olduğunu bütün dünya görüyor.

Diyetten diyete elbette fark vardır. Demokratik biçimde örgütlenmiş Finlandiya diyeti ile başa çıkmak, aristokratik Polonya diyeti ile başa çıkmak kadar kolay değildir. Fakat *belirleyici* olan diyet değil, Rusya'nın genel durumudur. Eğer Rusya'da bugün geçmişte Polonya diyetinin kaldırıldığı yıllarda olduğu gibi vahşi - asyatik toplumsal - politik koşullar olsaydı, Finlandiya diyetinin durumu çok daha kötü olurdu. Bundan başka, Finlandiya'ya karşı "suikastlar"

politikası gelişme durumundadır ve bunun yenilgiler aldığı da söylenemez...

Eğer eski, tarihi olarak meydana gelmiş kuruluşların, siyasi diyetlerin, durumu böyle ise, yeni diyetler, yeni kuruluşlar, -zayıf kültürel diyetler gibi-, ulusların özgür gelişimini daha az güvence altına alabilirler

Açıktır ki, önemli olan "kurumlar" değil, fakat ülkedeki genel durumdur. Ülke demokratikleşmiş değilse, milliyetlerin "tam bir kültürel gelişimleri" için garantileride yoktur. Kesinlikle söylenebilir ki: Ülke ne kadar demokratik ise, "milliyetlerin özgürlüğü"ne "suikastlar" o ölçüde az ve suikastlara karşı güvenceler o ölçüde fazla olacaktır.

Rusya bir yarı-Asya ülkesidir ve bu nedenle buradaki "suikastlar" politikasının en vahşi biçimleri alması, Pog*ramlar* biçimine bürünmesi pek seyrek olmamaktadır. Dolayısıyla Rusya'da "güvenceler"in "en asgari" halde olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

Almanya - bu ülke Avrupa'dadır ve burada az çok politik özgürlük vardır-; "suikastlar" politikasının burada hiçbir zaman pogram biçimini almamasına şaşmamak gerekir.

Elbette ki Fransa'da "güvenceler" daha fazladır. Çünkü Fransa Almanya'dan daha demokratiktir.

Milliyetlerin, çoğunluk veya azınlık oluşturdukları farkı gözetlemeksizin, burjuva demokrasisi olsada gelişmiş demokrasi sayesinde özgür bir yaşam sürdürdükleri İsviçre'den söz etmek bile istemiyoruz.

Demek ki "Bund", "kurumların, milliyetlerin tam kültürel gelişimleri için güvence sağlayabileceğini iddia ederken yanılgıya düşmüştür.

Bu söylenenlere karşı "Bund"un kendisinin "kurumların oluşturulması" ve özgürlüklerin güvencesi için, Rusya'nın demokratikleşmesini *ön koşul* olarak gördüğünü söylemek mümkün. Ancak bu doğru değildir. "Bund'un VII.

Konferansı tutanakların"dan *(137)*, "Bund"un "kurumların" oluşturulmasını Rusya'nın bugünkü koşulları *temelinde Yahudi topluluğunu* "ıslah ederek" gerçekleştirmeyi düşündüğü anlaşılıyor.

Bu konferansta "Bund"un liderlerinden biri şöyle konuşuyordu:

"Topluluk, gelecekteki ulusal-kültürel özerkliğin nüvesi olabilir... Ulusal-kültürel özerklik ulusun kendi başına kendisine hizmet etmesinin bir biçimi, ulusal gereksinmelerin karşılanmasının bir biçimidir. Topluluğun biçiminde de aynı içerik vardır. Bunlar tek ve aynı zincirin halkaları, tek ve aynı evrimin aşamalarıdır." *

Konferans bu düşünceden hareket ederek "Yahudi toplumunu *ıslah etmek* ve *yasama yoluyla,* demokratik olarak örgütlenmiş layık bir kurum biçimine dönüştürmek" ** için mücadele etme kararı aldı. (Altını biz çizdik J. St.).

Açıkca görülüyor ki, "Bund" ön koşul ve güvence olarak Rusya'nın demokratikleşmesini değil, fakat yahudi toplumunun "ıslah edilmesi" yoluyla, "yasama" yoluyla, Duma sayesinde sağlanan yahudilerin "layık kurumları"nı anlamaktadır.

Ne var ki biz, *devletin tümünde demokratik bir düzen olmaksızın "kurumların" tek başına güvence olarak hizmet göremeyeceklerini* anlamış bulunuyoruz.

Peki geleceğin demokratik düzeninde durum ne olacaktır? Demokratizmde "güvence" sağlayan vb. özel "kültürel kurumlara" gereksinme duyulacakmıdır? Örneğin, demokratik İsviçre'de durum nasıldır? Orada Springer'in "ulusal şûra" türünden özel kültürel kurumlar varmıdır? Hayır yoktur. Öyleyse bu durumdan orada bir azınlık oluşturan, İtal-

---

* Bund'un VII Konferans tutanakları, S. 62

** Aynı yerde S. 83-84

yanların, kültürel çıkarları zarar görmemektemidir? Bu konuda hiçbir şey duyulmuyor. Bu açıktır: İsviçre'de demokrasi, sözüm ona bir şeyler "garanti" eden özel kültürel "kurumları" gereksiz kılmaktadır.

Günümüzde güçsüz; gelecekte gereksiz - ulusal kütürel özerkliğin *kurumları (!)* Ulusal özerklik işte böyledir.

Ancak bu, varlığı ve geleceği şüpheli olan bir "ulusa" zorla kabul ettirildiğinde dahada zararlı olmaktadır. Böyle durumlarda ulusal özerkliğin taraftarları, "ulusu" assimilasyondan "kurtarmak", onu "korumak" için, "ulusun" sadece yararlı değil, aynı zamanda zararlı bütün özelliklerini korumak ve muhafaza etmek zorunluluğuna düşmektedirler.

"Bund" kaçınılmaz olarak bu yola girmek zorundaydı ve gerçektende bu yola girdi. Burada "Bund"un son konferansında "Sabbat" ve "yidiş dili" vb. üzerine alınan ünlü kararlardan söz ediyoruz.

Sosyal-demokrasi, *bütün ulusların* ana dilini konuşma hakkı için çalışır, fakat "Bund" bununla yetinmez; o, "Yahudi dilinin hakkı"nın "özel bir önemle"* savunulmasını ister. (Altını biz çizdik J. St.). Ve kendisi IV. Duma seçimlerinde "onlar arasından (yani seçmenlerden) Yahudi dilinin haklarını savunmak görevini üslenenlere"** öncelik tanıyor.

Genel olarak ana dilin konuşulma hakkı değil, fakat *özel olarak* Yahudi diline hak! Tek milliyetlerden işçiler, herşeyden önce kendi dilleri için savaşsınlar; Yahudiler gidiş için, Gürcüler gürcüce için vb. Bütün ulusların genel hakkı için mücadele yan temadır. Mutlaka bütün ezilen milliyetlerin ana dillerini konuşma hakkını tanımak gerekmez; fakat Yahudi dilini konuşma hakkını tanıyorsanız, bilinki

* Aynı yerde S. 85

** Bund'un IX Konferansı üzerine rapor S. 42

"Bund" sizin içi oy kullanacaktır, "Bund" size "öncelik verecektir!

Bu durumda "Bund" burjuva-milliyetçilerinden nerede ayrılmaktadır?

Sosyal-demokrasi haftada yasal bir, dinlenme gününün kabul edilmesi için çalışıyor. Fakat "Bund" bununla yetinmez; O, "Yahudi proletaryası için yasal yollarla Sabbat'ın kutlanması hakkının verilmesini, başka bir günde bayram yapma zorunluluğunun kaldırılmasını" *** talep eder.

"Bund"un bir adım daha ileriye giderek bütün Yahudi bayramlarının resmen kutlanmasını talep etmesi beklenebilir. Fakat, Yahudi işçiler ön yargılarını bırakmışlarsa ve bu bayramları kutlamak istemiyorlarsa, "Bund" ajitasyonu ile "Sebbat"ı kutlama hakkı mücadelesinde onlara Sebbatı hatırlatacak, onlara, tabir yerindeyse, "Sabbat ruhu"nu işleyecektir...

Bu durumda, "Bund"un VIII. Konferansında "yahudi hastaneleri" talep eden konuşmacıların - konuşmacılar, bu talebe neden olarak "hastanın kendi insanları arasında kendini daha iyi hissedeceği", "Yahudi işçilerinin, Polonyalı işçiler arasında rahat olmayacağı, fakat Yahudi dükkan sahipleri arasında rahat edeceği"ni (Aynı yerde, S. 68) ileri sürüyorlardı - ateşli nutukları tamamen açıklık kazanmaktadır.

Yahudi olan herşeyi muhafaza etmek, Yahudilerin, proletaryaya açıktan açığa zararlı olanlar dahil *bütün* ulusal özelliklerin korumak, Yahudileri yahudi olmayanlardan ayırmak, hattâ Yahudiler için özel hastaneler kurmak - demek ki "Bund" bu kadar derinlere battı!

Plecahow yoldaş, "Bund sosyalizmi nasyonalizme uyduruyor" derken bin defa haklıydı. Elbette VI. Kossowski ve

* Bund'un VIII Konferans tutanakları S. 85 *

aynı soydan Bundçular Plechanow'u "demogog" olarak nitelendirebilirler ("Nasca Sarja" 1912 Nr. 9/10, S. 120) *(138)* -kâğıt sabırlıdır- fakat "Bund"un faaliyetlerini bilen herkes için, bu yürekli kişilerin kendileri üzerine gerçeği söylemekten korktuklarını ve "demogoji" gibi sözcüklerin arkasına gizlendiklerini anlamak zor olmayacaktır...

Ulusal sorunda bu görüş üzerinde ısrar eden "Bund", örgüt sorununda da, doğal olarak Yahudi işçilerin ayrılması yolunda, Sosyal-demokrasi içinde kabile kurmak için yürümek zorundaydı. Bu ulusal özerkliğin mantığıdır!

Ve "Bund" gerçekten işçilerin "yegâne temsilciliği" teorisinden, işçilerin "ulusal bakımdan ayrılması" teorisine geçiyor. Bund, Rus Sosyal-demokrasisinden "örgütsel yapısı içinde, milliyetler bakımından sınırlama yapmasını" ("Bund'un VIII. Konferans Tutanakları", S. 7) *(139)* istiyor. Ve sınırlamadan "bir adım daha ileriye giderek "tecrit" "teorisi"ne varıyor. "Bund"un VIII. Konferansında, "ulusal varlığın tecritle" (Bund'un VIII. Konferansı üzerine rapor, S. 72) mümkün olduğu yolunda seslerin yükselmesi boşuna değildir.

Örgütsel federalizm, içinde çözülmenin ve ayrılıkçılığın ögelerini taşır. 'Bund" ayrılıkçılık yolunda yürümektedir.

Aslında onun yürüyeceği bir yolda yoktur. Sadece bölgeler-dışı örgüt olarak varlığı bile onu ayrılıkçılık yoluna sürüklemektedir. "Bund" sınırları belirli bir bölgeye sahip değildir, "yabancı" topraklar üzerinde faaliyet göstermektedir; halbuki onunla ilişki halinde olan Polonya, Letonya Sosyal-demokrat Partileri ve Rus Sosyal-demokrasisi enternasyonal kolektif bölgeler meydana getirirler. Fakat bu kolektifin her genişlemesi, "Bund' 'için bir "kayıp", faaliyet alanının daralması anlamına gelmektedir. İki şeyden biri: Ya Rusya'nın tüm Sosyal-demokrasisi ulusal federalizm temelleri üzerinde yeniden örgütlenmelidir - ki o zaman "Bund" Yahudi proletaryasını "elde etme" olanağına sahip olacaktır; veya bu kollektivitelerin enternasyonal bölge ilkesi işlerlikte kalacaktır - ki o zaman, Polonya ve Letonya Sosyal -demokrasilerinde olduğu gibi, "Bund" enternasyonalizm temelleri üzerinde yeniden örgütlenecektir.

"Bund"un baştan beri "Rus Sosyal-demokrasisinin federatif ilkelere göre yeniden örgütlenmesini" talep etmesi bununla açıklanır.

"Bund", 1906 yılında tabandan gelen birleşme zorlamasına dayanamayarak bir orta yol seçti ve Rus Sosyal-demokrasisine katıldı. Fakat bunu nasıl yaptı? Polonya ve Letonya Sosyal-demokrasileri, Rus Sosyal-demokrasisine ortak ve barışcıl bir çalışma için katılırlarken, "Bund" federasyon uğruna mücadele için katılmıştı. Bundçuların önderi *Medem* o zaman şunları söylüyordu:

"Biz barış için değil, savaşmak için geliyoruz. Barış yok; yakın zamanda bir barışı sadece Manilow'lar bekleyebilir. Bund. Partiye baştan aşağı donanarak girmelidir" (Ulusal özerklik sorunu ve Rus Sosyal-demokrasisinin federatif ilkeler üzerinde yeniden örgütlenmesi sorunu Bund).

Burda Medem'in kötü niyetini görmek istemek yanlış olur. Burada söz konusu olan kötü niyetler değil, fakat "Bund"un özel pozisyonudur. Ve "Bund"un enternasyonalizm ilkeleri temelinde inşa edilmiş Rus Sosyal-demokrasisine karşı kaçınılmaz olarak mücadele etmesi, bu pozisyonu gereğidir. Fakat "Bund", Rus Sosyal-demokrasisine karşı mücadelede doğal olarak, birliğin çıkarlarını yaralamaktadır. Sonuçta öyle bir yere varıldı ki, "Bund", Parti tüzüklerini hiçe sayarak ve IV. Duma seçimlerinde Polonya nasyonistleri ile birlik olarak, Polonyalı Sosyal-demokratlara karşı çıkarak, Rus Sosyal-demokrasisinden resmen koptu.

Açıktır ki "Bund", bu kopmanın kendisine bağımsız faaliyet sağlayacağını keşfetti.

---

* Naseha Slowa Nr. 3 Wilna 1906, 24

Böylece örgütsel "sınırlama" "ilkesi", ayrılıkçılığa, bağların tamamen kopmasına yol açtı.

Federalizm sorununda eski "İskra"ya *(140)* karşı polemik yapan "Bund", bir zamanlar şöyle yazıyordu:

İskra bizi ", Bund'un Rus Sosyal-demokrasisine olan federatif ilişkilerinin bağları gevşeteceğine inandırmak istiyor. Biz, bu görüşü Rusya'daki pratiğe bakarak çürütemeyiz, bunun basit bir nedeni vardır; çünkü Rus Sosyal-demokrasisi federatif bir birlik değildir. Fakat biz, 1897'de yapılan Parti kongresi ile federatif bir karakter alan Avusturya Sosyal-demokrasisinin öğretici deneylerine dayanabiliriz"

Bunlar 1902'de yazılmıştır.

Fakat bugün 1913'lerdeyiz ve artık Rusya'nın "pratiği" gibi, "Avusturya Sosyal-demokrasisinin olağanüstü öğretici deneyleri"de gözümüzün önündedir.

Bunlar bize ne anlatıyor?

"Avusturya Sosyal-demokrasisinin olağanüstü öğretici deneyleri"nden başlıyalım. 1896'ya kadar Avusturya'da birleşik Sosyal-demokrat Parti mevcutur. Aynı yıl Londra'da Enternasyonal Kongresinde ilk olarak Çekler ayrı bir temsilcilik ister ve bu temsilciliği alırlar. 1897 Wimberg (Viyana) Kongresinde birleşik Parti resmen tasfiye edilir ve bunun yerine 6 ulusal "Sosyal-demokrat grubun" oluşturduğu fedaratif bir birlik kurulur. Ardından bu gruplar bağımsız partilere dönüşerek günden güne aralarındaki bağları koparırlar. Partilerden sonra parlamento fraksiyonu bölünür, ulusal "kulüpler" oluşur. Bunu milliyetlere göre parçalanan sendikalar izler. Daha sonra kooperatiflere bile sıra gelir: Çek ayrılıkçıları işçileri bu kooperatifleri parçalamaya çağırmaktadırlar.* Ayrılıkçı ajitasyonun işçilerin dayanışma duygularını azalttığından ve sık sık grev kırıcılığına ittiğinden burada söz bile etmiyoruz.

---

* Ulusal özerklik sorunu üzerine vb. S. 17

Demek ki "Avusturya Sosyal-demokrasisinin olağanüstü öğretici deneyleri" "Bund"a *karşı*, eski "İskra" lehinde konuşmaktadır. Avusturya partisinde federalizm ayrılıkçılığın en kötü türüne, işçi hareketinin birliğinin parçalanmasına yol açmıştır.

Yukarda "Rusya pratiğinin"de aynı şeyleri söylediğini gördük. Bundçu ayrılıkçılar aynı Çek ayrılıkçıları gibi, ortak Sosyal-demokrat Parti ile-Rus Sosyal-demokrasisi ile bağlarını kopardılar. Sendikalara, Bundçu sendikalara gelince, onlar baştan beri milliyetler ilkesine göre inşa edilmişlerdi, yani diğer milliyetlerin işçilerinden ayrılmışlardı.

Tamemen ayrılma, tamamen kopma - "Rusya pratiğinde" federalizm bu görüntüyü veriyor.

Böyle bir durumun işçiler üzerinde, dayanışma duygularının zayıflaması ve morallerinin bozulması -bu moral bozukluğu Bund içine de girmiştir- yolunda etki yapmasına şaşmamak gerekir. İşsizlik nedeniyle, Yahudi ve Polonyalı işçiler arasında gittikçe sıklaşan çatışmalardan söz ediyoruz. "Bund"un 9. Konferansında bu konu üzerine neler söylendi, dinleyin:

"Biz, yerlerimizi alan Polonyalı işçileri pogram kahramanları, sarı sendikacı olarak görüyoruz. Onların grevlerini desteklemiyor ve grevlerini kırıyoruz. Onların yerlerimizi almalarına karşı, bizde onların yerlerini alıyoruz: Fabrikalara yahudi işçilerinin alınmamasına cevap olarak Polonyalı işçileri el tezgahlarına bırakmıyoruz.. *Bu meseleyi elimize almazsak, işçiler diğerlerini izleyeceklerdir".* (Altını biz çizdik J. St.)**

---

* Bund'un IX Konferansı üzerine rapor S. 19

** Ayrılıkçılığın dökümanlarında alıntı yapılan Vanek'in (141) broşürüne bakın S. 29

"Bund"un konferansında dayanışma üzerine bunlar söyleniyordu.

"Sınırlama" ve "ayırmada" bundan ileriye gidemez. "Bund" hedefine vardı: Çeşitli milliyetlerden işçileri birbirinden ayırarak, yumruk yumruğa giriştirmiş ve onları grev kırıcılığına itmiştir. Başka türlü olamazdı: 'Bu meseleyi elimize almazsak, *işçiler diğerlerini izleyecektir*"...

İşçi hareketinin çözülmesi, Sosyal-demokrasi saflarında moral bozukluğu - "Bund"un federalizmi bu sonuca götürdü.

Böylece ulusal-kültürel özerklik düşüncesi, bu düşüncenin yarattığı atmosfer, Rusya'da Avusturya'dakinden daha zararlı olmuştur.

V
KAFKASYALILAR TASFİYECİLERİN KONFERANSI

Yukarıda, milliyetçilik "salgınına" dayanamayan Kafkasya Sosyal-demokratlarının bir kısmının sallantılarından söz etmiştik. Bu sallantılar, söz konusu Sosyal-demokratların -ne kadar tuhaf görülsede- "Bund"un ayak izlerinden yürümeleri ve ulusal kültürel özerkliğe yandaş olmalarında ifadesini bulmuştur.

Bu görüşü benimseyen, aynı zamanda Rus tasfiyecilere katılan Sosyal-demokratlar tarafından bu talep, bütün Kafkasya için bölgesel özerklik ve Kafkasya sınırları içinde yaşayan uluslar için ulusal kültürel özerklik olarak formüle edilmiştir.

Bunların tanınmış lideri ünlü N.yi dinleyelim:

"Herkesin bildiği gibi Kafkasya, merkezi bölgelerden, gerek nüfusun ırk bakımından bileşimi açısından, gerekse toprak ve tarım açısından ayrılıklar gösterir. Böyle bir bölgenin açılması ve maddi gelişimi, bölgesel özellikleri tanıyan, bu bölgenin iklimine ve kültürüne yabancı olmayan insanların, bölge halkının işgücünü gerektirmektedir. Bu ülkenin gelişimi için bütün yasalar bu bölgede hazırlanmalı ve bölge halkı tarafından uygulanmalıdır. Buna göre bölgesel sorunlar üzerine yasalar çıkarmak, Kafkasya yönetim özerkliğinin merkez organizmasının yetki alanına dahil olacaktır... Böylece Kafkasya merkezinin fonksiyonu, bölgesel toprağın gelişmesini, bölgenin maddi zenginliğini amaçlayan yasalar çıkarmak olacaktır". *

Demek ki Kafkasya için bölgesel özerklik.

N.s'nin karmakarışık ve birbirine uymayan gerekçesi göz önüne alınmazsa, vardığı sonucun doğru olduğunu kabul etmek gerekir. Gerçekten de Kafkasya'nın, bileşiminin ve yaşam koşullarının özellikleri bakımından, genel olarak devletin anayasal çerçevesi içinde etkili olan bölgesel özerkliği gereklidir. Bunu N. de reddetmiyor. II. Parti Kongresinde, Rus bölgelerinden, yaşam koşuları ve nüfus bileşimi bakımından farklı olan bütün kenar bölgeler için bölgesel yönetim özerkliği tanınmasını kararlaştıran Rus Sosyal-demokrat Partisi de bu durumu kabul etmişti. Bu kongrede konuyu tartışmaya açan Martow, gerekçe olarak "Rusya'nın muazzam genişliği ve merkezi yönetiminden edinilen deneylerin bizi, Finlandiya, Polonya, Litvanya ve Kafkasya gibi büyük birimler için bölgesel özerkliğin gerekliliği ve elverişliliği sonucuna vardırdığını' söylemiştir.

Fakat bundan, *Bölgesel özerk yönetimin bölgesel özerklik* demek olduğu sonucu çıkmaktadır.

Ne var ki N. daha ileriye gider. Ona göre Kafkasya'nın bölgesel özerkliği "sorunun sadece bir yanı"dır.

Şimdiye kadar bölgesel yaşantının sadece maddi gelişiminden söz ettik. Fakat bir bölgenin ekonomik gelişimi sadece ekonomik faaliyet ile olmaz, bunun yanısıra ruhi ve kültürel faaliyetlerde gereklidir"... "Kültürel bakımdan güçlü

---

* Bk. Gürcü gazetesi «Tschweni Zchoowreba» (Yaşamımız) (142) 1912 Nr. 12

için anadil ile ilgili bütün sorunlar, ulusal-kültürel sorunlardır. Bunlar halk eğitimi, adliye, kilise, edebiyat, sanat, bilim, tiyatro vb. sorunlarıdır. Eğer bölgenin maddi gelişimi ulusları birleştiriyorsa, ulusal kültürel meseleler her ulusu ayrı bir çalışma alanına yerleştirdiği için ayırıcı nitelikte olur. Birinci türden faaliyet toprağa bağlıdır"... "Ulusal-kültürel meselelerde durum değişiktir. Bu meseleler belirli bir toprağa değil, fakat belirli bir ulusun varlığına bağlıdır. Gürcücenin kaderi, bir gürcüyü nerede yaşıyor olursa olsun aynı biçimde ilgilendirir. Gürcü kültürünün sadece Gürcüstan'da oturan Gürcüleri ilgilendirdiğini söylemek büyük bir cahillik olurdu. Örneğin, Ermeni kilisesini alalım. Bu kilisenin işlerinin yürütülmesine, çeşitli devletlerde ve bölgelerde bulunan Ermeniler katılmaktadırlar. Burada toprak hiç bir rol oynamaz. Veya bir Gürcü müzesinin kurulması ile Tifliste'ki Gürcüler kadar, Bakû'da, Kutai'da, Petersburg'ta oturan Gürcüler de ilgilenirler. Demek ki, ulusal-kültürel meselelerde idare ve yönetimi, bu meselelerle ilgili ulusun kendisine vermek gerekmektedir. Biz Kafkasya'daki milliyetler için ulusal-kültürel özerkliği savunuyoruz".*

Kısaca: Kültür toprak, toprak ta kültür olmadığından, ulusal-kültürel özerklik gerekmektedir. N.nin bu konu yararına söyleyebildiklerinin hepsi budur işte.

Bir kez daha ulusal-kültürel özerkliği genel olarak ele almak istemiyoruz: Yukarıda onun olumsuz niteliğinden söz etmiştik. Burada, genel olarak olumsuz ulusal-kültürel özerkliğin, Kafkasya koşulları altında daha da saçma ve budalaca olduğunu belirtmek istiyoruz.

Bunun nedeni şudur.

Ulusal-kültürel özerklik, az çok gelişmiş milliyetleri, gelişmiş kültür ve edebiyatları olan milliyetleri varsayar. Bu varsayım olmaksızın söz konusu özerklik bütün anlamını yi-

* Aynı yerde

bir ulus ekonomik alanda da güçlüdür"... "Fakat ulusun kültürel gelişimi sadece ulusal dil ile mümkündür"... "Bunun tirir, anlamsızlaşır. Oysa Kafkasya'da ilkel bir kültürü, ayrı bir dili olan, fakat kendi edebiyatına sahip olmayan bir dolu halk yaşamaktadır. Ve bu halklar birde geçiş aşamasında bulunurlar; kısmen assimile olmuş, kısmende kendileri gelişme durumundadırlar. Ulusal-kültürel özerklik bunlara nasıl uygulanmalıdır? Bunlar, ulusal-kültürel özerklik için şüphesiz ön koşul olan ayrı ulusal kütürel birliklerde nasıl "örgütlenecekler"?

Ayrı ayrı diller konuşan, fakat kendi edebiyatlarına sahip olmayan Mingrellerin, Abazaların, Acarların, Svanların, Lezginlerin vb. durumları ne olacaktır? Hangi ulusa sayılacaktır bunlar? Bunları ulusal birliklerde "örgütlemek" mümkünmüdür? Bunlar hangi "kültür meseleleri" adına "örgütlenecektir"?

Osetleri -ki bunlardan Trans-kafkasyalı Osetler-Gürcüler tarafından özümlenmektedirler (ancak henüz tamamen assimile olmamışlardır). Ön Kafkasya'da yaşayan Osetlerin bir kısmını ise Ruslar özümlemekte, diğer kısmı öz edebiyatlarını yaratarak gelişmektedirler- durumu ne olacaktır? Bunlar tek ortak bir ulusal birlikte nasıl "örgütlenecekler"?

Gürcüce konuşan, fakat Türk kültürüne sahip ve müslüman Acarlar hangi ulusal birliğe sayılacak?

Yoksa onları din bakımından Gürcülerden ayrı ve öteki kültürel bakımlardan Gürcüler ile birlikte mi "örgütlemeli"? Ya Kobuletzler, İnguşlar, İngiloidler?

Bir dolu halkı listeden çıkaran bu özerklik nasıl bir özerkliktir?

Hayır, bu, ulusal sorunun çözümü değil, boş bir fantazinin ürünüdür.

Fakat yinede düşünülmez olanı düşünüp N.nın ulusal kültürel özerkliğinin gerçek olduğunu varsayalım. Nereye varacak, hangi sonuçları verecektir bu? Örneğin çok düşük

okuma-yazma oranı ile, her şeye kadir mollaların başı çektiği okulları ile, dinsel inançlarla işlenmiş kültürleri ile Trans-kafkasya Tatarlarını alalım... Bunları bir ulusal kültürel birlik biçiminde örgütlemenin, mollaları başlarına oturtmak, onları eti ve kemiğiyle mollalara teslim etmek, Tatar kitlelerin, baş düşmanları tarafından manevi köleleştirilmesi için yeni kaleler meydana getirmek anlamına geleceğini kavramak zor değildir.

Fakat Sosyal-demokratlar ne zamandan beri gericilerin değirmenine su taşıyorlar?

En fena gericilere kitleleri köle olarak teslim etmeye yarayan, Trans-kafkasyalı Tatarların bir ulusal-kültürel birlik biçiminde teçrit edilmesi -Kafkasyalı Likidatörler, savunacak daha iyi bir çözüm bulamadılar mı?..

Hayır ulusal sorunun çözümü bu değildir.

Kafkasya'da ulusal sorunun çözümü sadece, geç kalmış (geri kalmış ç.n.) *ulus ve halkların, gelişmiş kültürün genel cereyanı içine çekilmesi anlayışı ile mümkündür*. Sadece böyle bir çözüm ilerici olabilir ve Sosyal-demokrasi tarafından kabul edilebilir. Ve Kafkasya'nın bölgesel özerkliği tamda bunun için; geç kalmış ulusları genel kültürel gelişim içine çektiği, küçük milliyetlerin teçrit kabuğundan çıkmalarına yardımcı olduğu, onları öne ittiği ve gelişmiş kültürün olanaklarından yararlanmasını sağladığı için kabul edilebilir olmaktadır. Oysa ulusal-kültürel özerklik tam aksi yönde etki yapmaktadır; çünkü o ulusları eski kabuğu içine kapatır, onları kültürün alt aşamalarında tutar ve daha yüksek kültürel aşamalara varmalarını engeller.

Böylece ulusal özerklik, bölgesel özerkliğin olumlu yanlarını felce uğratır, bunları sıfıra indirir.

İşte bunun için, ulusal-kültürel özerkliği, bölgesel özerklik ile birleştiren, N.nin önerdiği özerkliğin bu karma tipi de işe yaramaz. Doğaya karşı olan bu kombinasyon geri kalmış ulusların gelişimini engellemekle kalmaz, aynı zamanda

bölgesel özerkliği, ulusal birlikler halinde örgütlenmiş ulusların çatışma alanı haline getirir.

Böylece genel olarak işe yaramaz olan ulusal-kültürel özerklik Kafkasya'da anlamsız gerici bir girişime bürünür!

N.s'nin ve onun Kafkasyalı düşün yandaşlarının ulusal -kültürel özerkliği işte budur.

Kafkasyalı Likidatörlerin "bir adım ileriye atarak" örgüt sorununda da "Bund"u izleyip izlemeyeceklerini zaman gösterecektir. Şimdiye kadar Sosyal-demokrasi tarihinde, örgütlü federalizm her zaman programda ulusal özerklikten önce gelmiştir. Avusturya Sosyal-demokratları daha 1897'den başlayarak örgütsel federalizmi uyguluyorlardı ve ancak iki yıl sonra (1899) ulusal özerkliği kabul ettiler. Bundçular ilk olarak 1901'de ulusal özerklik üzerine çekinerek konuşmaya başladılar, ancak örgütsel federalizmi 1897'den beri uyguluyorlardı.

Kafkasyalı Likidatörler sondan, ulusal özerklikten başladılar. Eğer "Bund"un ayak izlerinden yürümeye devam ederlerse, önce 19. yüzyılın sonunda enternasyonalizm temelinde kurulmuş olan mevcut örgüt yapısının tamamını yıkmak zorunda kalacaklardır.

Ancak bir zamanlar işçiler için anlaşılmaz olan ulusal özerkliğin yanında yer almak ne kadar kolay olduysa, Kafkasya'daki tüm milliyetlerin işçileri tarafından yıllar süren çalışma sonucu böylesine büyük bir sevgiyle inşaa edilmiş olan, böylesine korunan bu yapıyı yıkmak o ölçüde zor olacaktır. İşçilerin gözlerinin açılması için ve ulusal-kültürel -özerkliğin milliyetçi niteliğini görmeleri için sadece böyle bir Erostrat (Erostrat üne kavuşmak için Efes'teki Artemis -Av- ve hayvanlar alemi tanrısı- tapınağını yıkmıştı his ve gayret anlamında ç.n.) adımı atmak yeterli olacaktır.

Kafkasyalıların ulusal sorunu tartışmalar ve polemik

yoluyla, alışılmış biçimde çözme uğraşılarına karşı Rus Likidatörlerin konferansı hiç alışılmamış bir metot düşünmüştür. Basit ve kolay bir metot. Dinleyin:

"Kafkasya delegasyonunun... ulusal kültürel özerklik talebinin gerekliliği üzerine açıklamasından sonra konferans, bu talep üzerine hiçbir görüş belirtmeden, bütün milliyetlere kendi kaderlerini tayin hakkı tanıyan program noktasının bu biçimde yorumunun, programın gerçek anlamına ters düşmediği görüşüne varmıştır".

Önce, bu sorunun "özü üzerine tavır almak" sonrada, "gerçekleri saptamak". Orijinal bir metot...

Bu ilginç konferans hangi "gerçeği saptıyor"?

Ulusal-kültürel özerklik "talebinin", ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını tanıyan "programın gerçek anlamına ters düşmediği" gerçeğini saptıyor.

Bu tezi inceleyelim.

Kendi kaderini tayin etme noktası, ulusların haklarından söz eder. Bu maddeye göre, uluslar, sadece özerklik hakkında değil, fakat ayrılma hakkına da sahiptirler. Burada söz konusu olan *siyasi* bakımdan kendi kaderini tayin etmedir. Enternasyonal Sosyal-demokrasi içinde uzun zamandan buyana saptanmış olan ulusların siyasi bakımdan kendi kaderlerini tayin etme haklarına, çeşitli manalar vermeye çalışarak kimi aldatmak istiyorlardı Likidatörler.

Belkide Likidatörler birşeyler keşfetmeye çalışarak şöyle bir sofizm ile korunmak istiyorlardır: Zaten ulusal-kültürel özerklik, ulusların haklarına "ters düşmez"? Bu demektir, herhangi bir devletin bütün ulusları, yaşamlarını ulusal-kültürel özerklik ilkelerine göre kurma isteğinde olurlarsa, bu belirli uluslar bu hakka sahiptirler ve hiç kimsenin, onlara, politik yaşamın başka bir biçimini *zorla kabul ettirmeye* hakkı yoktur. Yeni olduğu kadar akıllıca bir düşünce! Genel olarak söylenirse buna, ulusların anayasalarını kaldırmaya, yerine bir istibdat rejimi getirmeye, eski düzeni tekrar yerleştirmeye hakları olduğunu eklemek mümkün değilmidir? Çünkü sadece ve sadece uluslar kendi kaderlerini tayin edebilirler. Tekrarlıyoruz: Meseleyi böyle alırsak, ne ulusal-kültürel özerklik ne de herhangi bir ulusal gericilik *ulusların haklarına* "ters düşmez".

Saygıdeğer konferans bunu mu söylemek istiyordu?

Hayır bunu değil. O doğrudan doğruya ulusal-kültürel özerkliğin ulusların haklarına değil, fakat programın "gerçek anlamına" "ters düşmediğini" söylüyor. Burada söz konusu olan ulusların hakları değil, programdır.

Buda anlaşılır. Herhangi bir ulus konferansa başvursaydı, konferans, o ulusun ulusal-kültürel özerklik hakkına sahip olduğu gerçeğini açıkca saptardı. Ancak konferansa bir ulus değil, Kafkasya Sosyal-demokratlarının bir "delegasyonu" başvurdu; kötü Sosyal-demokratlar olmakla birlikte, ne de olsa Sosyal-demokratlar. Ve bunlar, ulusların hakları üzerine değil, fakat ulusal-kültürel özerkliğin, *Sosyal-demokrasinin ilkelerine* ters düşüp düşmediği, *Sosyal-demokrasinin programının* "gerçek anlamına" karşı olup olmadığı üzerine sorular soruyorlar.

Demek ki *ulusların hakları* ve *Sosyal-demokrasinin programının "gerçek anlamı"* tek ve aynı şey değildir.

Görülüyor ki, ulusların haklarına ters düşmeksizin, programın "gerçek anlamına" karşı olabilen talepler vardır.

Bir örnek: Sosyal-demokratların programlarında dini inanç özgürlüğü üzerine bir madde bulunuyor. Bu maddeye göre, her birey grubu, istediği herhangi bir dini kabul etme hakkına sahiptir: Katoliklik, ortodoksluk vb. Sosyal-demokrasi her türlü dini baskıya karşı ortodoksların, katoliklerin, protestanların baskılanmasına karşı mücadele edecektir. Fakat bu, Katolikliğin, protestanlığın vb. "programın gerçek anlamına ters düşmediği" anlamınamı gelmektedir? Hayır, kesinlikle değil. Sosyal-demokrasi her zaman Katolikliğin, Protestanlığın baskılanmasına karşı çıkacak, her zaman ulusla-

rın istedikleri dini kabul etmeleri hakkını savunacaktır; fakat aynı zamanda Sosyal-demokrasi, proletaryanın çıkarlarından hareket ederek, sosyalist dünya görüşünün zaferi için Katoliğe, Protestanlığa, Ortodoksluğa karşı ajitasyon yürütecektir.

Ve bunu, Protestanlığın, Katolikliğin, Ortodoksluğun vb. hiç kuşkusuz programın "gerçek anlamına" ters düştüğü, yani proletaryanın çıkarlarına "karşı olduğu" için yapacaktır.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakları içinde aynı şeyler söylenmelidir. Uluslar istedikleri gibi örgütlenme hakkına sahiptirler; onlar ulusal kurumlarından herbirini -yararlı olanlar gibi zararlılarıda- koruma hakkına sahiptirler, kimse ulusların yaşamalarına *zorla* müdahale edemez (kimse bu hakka sahip değildir!). Fakat bu daha, Sosyal-demokrasinin, ulusların zararlı kurumlarına karşı, ulusların akılcıl olmayan taleplerine karşı mücadele etmeyeceği ve ajitasyon yapmayacağı anlamına gelmez. Tam tersine Sosyal-demokrasinin görevi, kendisini proletaryanın çıkarlarına en uygun biçimde örgütlemesi yolunda, ulusun iradesini etkilemek bu yolda ajitasyon yapmaktır. İşte bunun için Sosyal-demokrasi, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakları uğruna mücadelesinde, gerek Tatarların ayrılması için, gerekse Kafkasya uluslarının ulusal-kültürel özerkliğine karşı aynı zamanda ajitasyon yapacaktır; çünkü her iki durumda bu ulusların hakları ile çelişkiye düşmeksizin, programın *"gerçek anlamına"*, yani Kafkasya proletaryasının çıkarlarına karşıdır.

Görülüyor ki "ulusların hakları" ile, programın "gerçek anlamı" iki ayrı unsurdur. Programın "gerçek anlamı", programında proletaryanın çıkarlarının bilimsel formülasyonunu ifade ederken, ulusların hakları çeşitli sınıfların -burjuvazi gibi ,aristokrasi gibi, ruhban sınıfı gibi sınıfların- güçleri ve etkilerine göre çıkarlarını ifade edebilir. Orada söz konusu olan marksistlerin *görevi*, burada ise ulusların

haklarıdır. Ulusların hakları ile Sosyal-demokrasinin görevleri arasında, Cheop piramidinin Likidatörlerin ünlü konferansına ters düştüğü ölçüde ayrılık vardır. Bu iki şeyi karşılaştırmak olanaksızdır.

Bundan şu sonuç çıkar: Saygıdeğer konferans, affedilmeyecek bir biçimde, iki ayrı şeyi birbirine karıştırmıştır. Çıkan sonuç, ulusal sorunun çözümü değil, fakat saçmalıktır; öyleki ulusların hakları ile, Sosyal-demokrasinin ilkeleri birbirine "ters düşmez", buna göre bir ulusun her talebi, proletaryanın çıkarları ile bağdaştırılabilir; böylece kendi kaderini kendisi tayin etmek isteyen ulusların hiç bir talebi programın "gerçek anlamına" karşı değildir"!

Bunların mantıkla işleri yok...

Likidatörler konferansının, ulusal-kültürel özerklik talebinin programın "gerçek anlamına" "ters düşmediği" yolundaki ünlü kararıda bu saçmalıktan çıkmıştır.

Fakat Likidatörler konferansı sadece mantık kurallarına karşı gelmekle kalmaz.

Ulusal-kültürel özerkliği kabul etmekle bu konferans, Rus Sosyal-demokrasisine karşı görevlerini de ihlâl ediyor. Aynı zamanda, programın "gerçek anlamına" açıkca karşı geliyor; çünkü bilindiği gibi, bu programı kabul etmiş olan II. Parti kongresi, ulusal-kültürel özerkliği *kesin olarak reddetmiştir*. Bu kongrede sözü edilen konu üzerine şunlar söylenmiştir:

"Goldblatt (Bundçu):... Ben, milliyetlerin kültürel gelişim özgürlüğünü garanti edebilecek özel kurumların oluşturulmasını gerekli görüyorum ve bunun için 8. maddeye şunun eklenmesini öneriyorum: *"ve onlara tam bir kültürel gelişim özgürlüğü garanti edebilecek kurumların oluşturulması"* (bu bilindiği gibi, ulusal-kültürel özerkliğin bundçu formülasyonudur. J. St.).

Martynow, genel kurumların, özel çıkarları güvence altına alabilecek biçimde oluşturulması gerektiğini belirtiyor.

Milliyetlerin kültürel gelişim özgürlüğünü güvence altına alabilecek bazı *özel* kurumlar meydana getirmenin olanaksızlığını ileri sürüyor.

Jeporow: "Milliyetler sorununda biz sadece olumsuz önerileri kabul edebiliriz, yani biz milliyetlerin her türlü kısıtlandırılmasına karşıyız. Fakat Sosyal-demokratlar olarak şu veya bu milliyetin, milliyet olarak gelişip gelişmeyeceği bizi ilgilendirmez. Bu temelden oluşan bir süreçtir."

Kolzow: "Bund" delegeleri, nasyonalizmleri üzerine konuşmaya başlandığı anda kırılıyorlar, Çünkü "Bund" delegeleri tarafından getirilen değişiklik önerisi salt nasyonalist niteliktedir. Bizden, yitmekte olan milliyetlerin korunması için hücum önlemleri isteniyor!"

"... Sonuç; *Goldblatt'ın önerisi, çoğunluk tarafından, üç oya karşı, reddedilir*".

Açıktır ki likidatörler konferansı, programın "gerçek anlamına" "ters" hareket etmiştir. O programa karşı çıkmıştır.

Şimdide likidatörler, ulusal kültürel özerkliğin onaylandığını iddia ettikleri Stokholm Parti Kongresine dayanarak kendilerini doğrulamaya uğraşıyor Wl. Kossowski şöyle yazıyor:

"Bilindiği gibi, Stokholm Parti Kongresinde kabul edilmiş olan anlaşmaya göre (parti genel kongelesinde ulusal sorun karara bağlanasaya kadar), Bund'a ulusal programını muhafaza izni verilmişti. Bu kongre, ulusal kültürel özerkliğin en azından partinin genel proramına karşı olmadığını kabul etmiştir" ("Nascha Sarja", 1912. Nr. 9/10 S. 120).

Nevar ki likidatörlerin çabaları boşunadır. Stokholm Konğresi, "Bunda"un programını onaylamaya hiçte düşünmemiş tir. Sadece bu sorunu şimdilik açık bıraktığını açıklamıştır. Kossowski, bütün gerçeği söylemek için gerekli cesaretten yoksundur. Ancak gerçekler konuşmaktadır. İşte burada:

"Galin tarafından bir değişiklik önerisi getirilir: Parti

kongresi konuyu *görüşmediği için,* ulusal program sorunu *açık bırakılmıştır*" (Kabul oyu 50; karşı oy 32).

Bir ses: "Açık bırakılmıştır" ne demektir?

Başkan: Ulusal sorunun açık kaldığını söylüyorsak bu, Bund'un bu sorun üzerine aldığı kararları bir sonraki Parti kongresine kadar muhafaza edebileceği, demektir" ("Nascha Slowa" 1906, Nr. 8, S. 53). (Altını biz çizdik J. St.).

Görüldüğü gibi Parti kongresi, "Bund"un ulusal program sorununu "görüşmemiştir" bile, onu sadece "açık" bırakmış ve gelecek Parti genel kongresine kadar programının kaderi üzerine kendisinin karar vermesi için "Bund"u serbest bırakmıştır. Başka sözlerle: Stokholm Parti Kongresi, ulusal-kültürel özerkliğin olumlu veya olumsuz yanları üzerine yargıya varmaksızın bu sorunu atlamıştır.

Buna karşı Likidatörlerin konferansı en belirli biçimde sorunun yargısına varıyor, ulusal-kültürel özerkliği kabul edilebilir olarak tanıyor ve Parti programı adına bunu onaylıyor.

Aradaki fark göze batar.

Böylece Likidatörler konferansı, bütün hile ve kurnazlıklara rağmen ulusal sorunu bir adım bile ileriye götüremedi.

"Bund"un ve Kafkasyalı ulusal Likidatörlerin önünde lâf ebeliği yapmak - konferansın becerebildiği tek şey buydu.

VI
RUSYA'DA ULUSAL SORUN

Geriye ulusal sorunun olumlu çözümünü anlatmak kalıyor.

Biz sorunun sadece Rusya'nın bugün içinde bulunduğu durum ile ayrılmaz biçimde bağlantılı olarak çözülebileceğinden hareket ediyoruz.

Rusya "normal", "anayasal" bir yaşama varamamış, politik krizin daha çözülmemiş olduğu bir geçiş dönemi içinde yaşamaktadır. Önümüzde fırtınalı ve karışık günler bu-

lunuyor. Bugünkü ve gelecekteki hareketin kendisine hedef olarak, tamamen demokratikleşmeyi koyması bundandır.

Ulusal sorun işte bu hareket ile bağıntılı olarak incelenmelidir.

Demek ki, ulusal sorunun çözülmesinin *temeli* ve ön koşulu olarak ülkenin demokratikleştirilmesi.

Sorunun çözümünde sadece iç durum değil, aynı zamanda dış durumda göz önünde tutulmalıdır. Rusya, Avrupa ile Asya arasında, Avusturya ile Çin arasındadır. Asya'da demokratizmin büyümesi kaçınılmazdır. Avrupa'da emperyalizmin gelişmesi tesadüfler sonucu olmamıştır. Avrupa, sermayeye küçük gelmeye başlar; yeni pazarlar, ucuz işgücü, yeni yatırım olanakları peşinde sermaye, yabancı ülkelere saldırır. Ancak bu durum dış politika karışıklıklarına yol açar. Balkan savaşının *(143)* karışıklıkların başı değil, sonu olduğunu kimse söyleyemez. Bunun için, Rusya'daki şu veya bu milliyetin bağımsızlık sorununu ortaya atmayı ve çözmeyi gerekli bulabileceği iç ve dış konjonktürlerinin bir araya gelmesi elbette mümkündür. Ve böyle durumlarda engeller çıkarmak şüphesiz marksistlerin işi değildir. Bundan, Rus marksistlerinin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını tanımaktan hiç bir zaman vazgeçmeyecekleri sonucu çıkmaktadır.

Demek ki ulusal sorunun çözümünde, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı *kaçınılmaz bir noktadır.*

Devam edelim. Herhangi bir nedenden ötürü bütün içinde kalmayı yeğ tutacak olan ulusların durumu ne olmalıdır?

Ulusal-kültürel özerkliğin elverişsiz olduğunu gördük. Birinci olarak bu özerklik yapay ve cansızdır; çünkü yaşamın, gerçek yaşamın birbirinden ayırarak, ülkenin ayrı köşe bucaklarına dağıttığı insanların yapay olarak bir ulus içine çekilmesini öngörmektedir. İkinci olarak bu özerklik, nasyonalizme götürür; çünkü insanların ulusal boylara göre "ayrılması" görüşünü, ulusların "örgütlenmesi" görüşüne, "ulusal özelliğin" "korunması" ve bakılması görüşüne yol açmaktadır - ki bunlar, Sosyal-demokrasiye uymayan görüşlerdir.

Reichsrat'taki Moravyalı ayrılıkçıların, Alman Sosyal-demokrat milletvekillerinden ayrıldıktan sonra Moravyalı burjuva milletvekilleri ile, tabir yerindeyse bir Moravya "kümesi" oluşturmaları bir tesadüf değildir. "Sabbat"ı ve "Yahudi dilini" kutsallaştıran Bundçu ayrılıkçıların nasyonalizm bayrağına saplanmaları da tesadüf değildir. Dumada henüz Bundçu milletvekili yoktur, fakat "Bund"un etki alanında dinci-gerici Yahudi topluluğu var ve Bund, bu topluluğun "idari kurumlarında", Yahudi işçilerle Yahudi burjuvazisi arasında "birlik" düzenliyor. (Bund'un VIII. konferansı üzerine rapor, Topluluk üzerine kararın sonu). Ulusal kültürel özerkliğin mantığı budur işte.

O halde sorunun çözümü, *ulusal* özerklik değildir.

Peki ama bunun çıkar yolu nerededir?

Tek doğru çözüm *bölgesel özerklik;* Polonya, Litvanya ve Kafkasya gibi belirginleşmiş birimlerin özerkliğidir.

Bölgesel özerkliğin üstünlüğü öncelikle şudur: Burada söz konusu olan toprağın dışında bir hayal değil, fakat belirli bir toprakta yaşayan belirli bir ahalidir. Bundan başka bu özerklik insanları uluslara göre ayırmaz, ulusal engelleri sağlamlaştırmaz; aksine engelleri ve değişik bir ayırımın, sınıflara göre ayırımın yolunu açmak için nüfusu birleştirir. Son olarak bu özerklik söz konusu bölgenin, ortak merkezin kararlarını beklemek zorunda kalmaksızın doğal zenginliklerini en iyi biçimde kullanma ve üretici güçleri geliştirme olanaklarını sağlar - ki bunlar ulusal özerkliğin içermediği fonksiyonlardır.

Demek ki, ulusal sorunun çözümünde *kaçınılmaz* nokta olarak *bölgesel özerklik.*

Elbette hiç bir bölge bütününde homojen değildir, çün-

kü bu bölgelerden her birine ulusal azınlıklar yerleşmiştir. Polonya'da Yahudiler, Litvanya'da Letonlar, Kafkasya'da Ruslar, Ukrayna'da Polonyalılar gibi. Bunun için, ulusal çoğunlukların, ulusal azınlıkları baskılamalarından kaygı duyulabilir. Bu tür kaygılar, ülke eski durumunda kaldığı sürece geçerlidir. Ülke tamamen demokratikleşsin, bu kaygılarda yitecektir.

Dağılmış azınlıkları bir ortak ulusal birlikte birleştirmek öneriliyor. Fakat azınlıkların yapay birliklere değil, yaşadıkları yerlerde gerçek haklara ihtiyaçları var. Tam bir demokratikleşme olmaksızın böyle birlikler onlara ne verebilir? Veya: Tam demokratik bir durumda özel ulusal birliklere ne gerek vardır?

Bir ulusal azınlığı özellikle ne ilgilendirir?

Azınlık, bir ulusal birlikten yoksun olduğu için değil, fakat anadilini konuşmasına izin verilmediği için hoşnutsuzdur. Ona anadilini kullanma hakkı verilsin, hoşnutsuzluk kendiliğinden kaybolacaktır.

Azınlık, yapay bir birlikten yoksun olduğu için değil, fakat kendi ulusal okulu olmadığı için hoşnutsuzdur. Ona böyle bir okul verilsin, hoşnutsuzluğu bütün temellerini yetirecektir.

Azınlık, bir ulusal birlikten yoksun olduğu için değil, fakat inanç özgürlüğünden (dini özgürlük) yoksun olduğu için hoşnutsuzdur. Ona bu özgürlükler verilsin, hoşnutsuzluğu kalmayacaktır.

Demek ki ulusal sorunun çözümünde, *kaçınılmaz* nokta olarak, *bütün biçimleri ile (Dil, okul vb.) ulusal eşitlik.* Ülkenin tamamen demokratikleşmesi temelinde, çıkarılmış istisnasız bütün ulusal ayrıcalıkları ne biçimde olursa olsun, ulusal azınlıkların haklarının daraltılması ve kısıtlanmasını yasaklayan genel bir devlet yasası da kaçınılmazdır.

Azınlıkların kağıt üzerinde kalmayan gerçek hakları, sadece ve sadece bu yolla mümkündür.

Örgütsel federalizm ile ulusal-kültürel özerklik arasında mantıki bir ilişkinin varlığı kabul edilebilir veya edilmeyebilir. Fakat ulusal- kültürel özerkliğin, tamamen kopmaya, ayrılıkçılığa dönüşen sınırsız bir federalizm için elverişli bir atmosfer yarattığı tartışma götürmez. Avusturya'da Çekler ve Rusya'da bundçular özerklik ile başlamış, sonra federalizme geçmiş, en sonunda da kendilerini ayrılıkçılıkta bulmuşlarsa, bunda hiç kuşkusuz ulusal- kültürel özerklik tarafından hazırlanan milliyetçi atmosfer büyük rol oynamıştır. Örgüt içinde ulusal özerklik ile, federasyonun el ele yürümesi bir tesadüf değildir. Buda anlaşılır. Her ikisi de milliyetlere göre ayırım taleb ediyorlar. Her ikiside milliyetlere göre bir örgütlenme ön görüyorlar. Benzerlik açıktır. Aradaki tek fark, birinde genel olarak nüfusun, diğerinde ise Sosyal-demokrat işçilerin ayrılmasıdır.

Biz, işçileri milliyetler bakımından ayrılmasının, nerelere kadar gittiğini biliyoruz. Birleşik işçi partisinin parçalanması, sendikaların milliyetlere göre bölünmesi, ulusal kavgaların, grev kırıcılığın keskinleşmesi, Sosyal-demokrasi saflarında tam bir moral çöküntüsü - örgüt federalizminin sonuçları bunlardır. Avusturya'da Sosyal-demokrasinin tarihi ve Rusya'da "Bund"un faaliyetleri bunun açık delilidir.

Bu duruma karşı tek çıkar yol enternasyonalizm ilkelerine göre örgütlenmektedir.

Rusya'nın tüm milliyetlerden işçilerinin *birleşik ortaklıklarda* toplanması bu ortaklıkların *tek ve birleşik bir partide* birleştirilmesi budur görev.

Kendiliğinden anlaşılıyorki Partinin bu biçimde kuruluşu birleşik parti bütünü içinde bölgelerin geniş bir özerkliğini imkansız kılmaz, aksine ön görür.

Kafkasya deneyleri, böyle bir örgüt tipinin elverişliliğini gösteriyor. Eğer Kafkasyalılar, Ermeni ve Tatar işçiler

arasındaki ulusal kavgaları yenebildilerse, halkı katliam ve kurşunlamalara karşı koruyabiliyorlarsa; eğer Bakû'da, ulusal grupların bu kaleidoskopunda* artık ulusal çatışmalar mümkün değilse, orada, işçileri güçlü bir hareketin akışı içine çekmekte başarılı olunmuşsa, bunda Kafkasya Sosyal-demokrasisinin enternasyonal yapısı önemli bir rol oynamıştır.

Örgüt tipi sadece pratik çalışmaya etki yapmaz. Aynı zamanda işçinin bütün manevi yaşamı üzerinde silinmez izini bırakır. İşçi örgütünün yaşamını yaşar, manevi olarak orada gelişir ve orada eğitilir. Örgütü ile ilşkide olan, orada her defa başka milliyetlerden yoldaşlarına raslayan, ortak topluluğun yönetimi altında onlarla birlikte ortak mücadele yürüten işçi, işçilerin, *herşeyden önce* tek bir sınıf ailesinin üyeleri, sosyalizmin birleşik ordusunun üyeleri oldukları düşüncesi ile kaynaşır. Ve bu, işçi sınıfının geniş kesimleri için muazzam bir eğitim önemi taşır.

Bunun için enternasyonalist örgüt tipi, enternasyonalizm yararına en güçlü ajitasyon olan arkadaşlık duygularının okuludur.

Milliyetlere göre örgütlenmede ise durum değişiktir. Milliyetler ilkesi temelinde örgütlenmiş olan işçiler, ulusal kabuklarına çekilir, örgütsel engellerle birbirlerinden ayrılırlar. İşçiler arasında *ortak* meseleler değil, fakat işçileri birbirinden ayıran şeyler vurgulanır. Burada işçi *herşeyden önce* ulusunun bir üyesidir: Yahudi, Polonyalı vb. Örgüt içinde ulusal federalizmin, işçileri, ulusal ayırma doğrultusunda eğitmesinde şaşılacak bir şey yoktur.

Bu nedenle nasyonal örgüt tipi, ulusal dar görüşlülüğün ve geleneğin okuludur.

---

* Kaleidoskop : Bir optik oyuncak. Yansıma oyunları ile renkli kırıklar oluşturulur.

Böylece önümüzde ilke bakımından ayrı iki örgüt tipi var: Enternasyonal birlik tipi ve işçilerin milliyetler bakımından örgütsel "ayrılığı".

Bu iki tipi uzlaştırma çabaları şimdiye kadar başarısız kalmıştır. Avusturya Sosyal-demokrasisinin, 1897'de Wimberg parti kongresinde hazırlanmış bulunan uzlaştırıcı tüzüğü havada kalmıştır. Avusturya partisi parçalanmış ve ardından da sendikaları çekmiştir. "Uzlaşma" kendisini sadece bir ütopya olarak değil, aynı zamanda zararlı olarakta göstermiştir. Strasser "ayrılıkçılık"ın "ilk zaferini Wimberg parti kongresinde" kutladığını (J. Strasser, "işçi ve Ulus"). Öne sürerken haklıydı. Rusya'da da aynı durum olmuştur. Stokhol parti kongresinde ortaya çıkan "Bund"un federalizmi ile "uzlaşma" tam bir yıkımla sonuçlandı. "Bund", Stokholm uzlaşmasını yenilgiye itmiştir. Hemen Stokholm kongresinin ertesinde "Bund", tek tek bölgelerin işçilerin *birleşik,* bütün milliyetlerin işçilerini kapsayan bir örgüt içinde birleştirmek için çalışmalarda engelleyici olmuştur. Rus Sosyal-demokrassinin 1907'de olduğu gibi 1908'de de, bütün milliyetlerden işçilerin tabandaki birliğinin nihayet gerçekleştirilmesi talebini *(144)* ileri sürmesine rağmen, "Bund" ayrılıkçı taktiğini inatla sürdürüyordu. Örgütte ulusal-özerklik ile başlamış olan "Bund", tamamen kopuşa, ayrılıkçılığa varmak için pratikte federasyona geçmişti. Rus Sosyal-demokrasisinden koparken, onun için de karmaşıklık ve çözülme taşımıştır. Örneğin, Japiello *(145)* olayını hatırlatmak yeter.

Bu nedenle "uzlaşma" yolu, ütopyacı ve zararlı olarak görülmelidir.

İki şeyden biri: *Ya* "Bund"un federalizmi - ki o zaman Rus Sosyal-demokrasisi, işçilerin milliyetlere göre "ayrılması" ilkeleri üzerine yeniden kurulur; *veya* enternasyonal örgütlenme tipi - ki o zaman "Bund", bölgesel-özerklik ilkelerine göre, Kafkasya, Letonya, Polonya Sosyal-Demok-

rasilerinin örneğine göre yeniden kurulur ve Yahudi işçilerin, Rusya'nın diğer milliyetlerinden işçileri ile doğrudan birleşmeleri için yol açar.

İkisinin ortası yoktur: İlkeler galip gelirler, fakat "uzlaşmazlar".

Demek ki, ulusal sorunun çözümünde kaçınılmaz nokta olarak işçilerin *enternasyonal birlik ilkesi.*

Viyana, Ocak 1913
"Prosweschtschenje" (Aydınlatma) *(146)* Nr. 315
Mart-Mayıs 1913
İmza: K. Stalin

SOSYAL-DEMOKRAT FRAKSİYONUN DURUMU

"Prawda"nın 44. sayısında, yedi Sosyal-demokrat milletvekilinin altı işçi milletvekiline düşmanca çattığı bir "açıklama" yayınlandı. *(147)*

"Prawda"nın aynı sayısında altı işçi milletvekili onlara cevap veriyor ve bu çıkışı bölünmeye doğru ilk adım olarak nitelendiriyorlardı.

Böylece işçiler, birleşik bir Sosyal-demokrat fraksiyonun olmak veya olmamak sorunuyla karşı karşıya kalıyorlar.

Şimdiye dek Sosyal-demokrat fraksiyon bir bütündü ve birliği dolayısıyla güçlüydü, proletaryanın hasımlarını onu (proletaryayı ç.n.) hesaba katmaya zorlayacak kadar güçlü.

Şimdi belkide düşmanlarını sevindirerek, iki parçaya bölünecek...

Konu nedir? Sosyal-demokrat fraksiyonun üyeleri hangi nedenlerden dolayı bu kadar keskin birbirlerinden ayrıştılar? Yedi milletvekilini, gazetede, işçi sınıfının düşmanları önünde arkadaşlarına saldırmaya iten nedir?

"Açıklama"larında iki sorun ortaya atıyorlar: "Lutsch" ile "Prawda"da çalışma sorunu ve bu gazetelerin birleşme sorunu.

Yedi milletvekili, Sosyal-demokrat milletvekillerinin iki gazete de çalışmak zorunda oldukları, altı milletvekilinin "Lutsch"ta çalışmayı reddetmesinin Sosyal-demokrat fraksiyon birliğine zarar verdiği görüşündeler.

Bu gerçekten böylemidir? Yedi milletvekili haklımı?

İlkin, çizgisini değil paylaşmak, zararlı bulduğun bir gazetede nasıl beraber çalışılır bilinmez. Örneğin ortodox marxist Bebel revizyonist bir gazetede veya revizyonist Vollmar ortodox bir gazetede çalışmaya nasıl zorunlanabilir? Almanyada böyle bir isteğe gülerler, çünkü orada eylem birliğinin görüş ayrılıklarını ortadan kaldırmadığı bilinir. Fakat bizde... bizde allaha şükür daha kültürlülük yoktur.

İkincisi, milletvekillerinin iki ayrı gazetede çalışmasının fraksiyon birliğini çiğnemediğini Rusya deneyinden biliyoruz. Üçüncü fraksiyondan *(148)* söz ediyoruz. III. Devlet dumasındaki Sosyal-demokrat fraksiyonun 13 üyesinden 9'unun *yalnızca* "Swesda"da, 2'sinin *yalnızca* "Shiwoje Delo"da *(149)* çalıştığı ve diğer ikisinin ne o nede diğer gazetede görev almadığı, kimse için bir sır değildir... Buna rağmen üçüncü fraksiyonun birliği bir nebze bile sarsılmadı! Fraksiyon sürekli birleşik bir fraksiyon görünümündeydi.

Yedi milletvekili "Lutsch"ta zorunlu çalışmayı talep ederken yanlış yolu izledikleri açık. Sorunu daha tam kavrayamadıkları belli.

Devam edelim. Yedi milletvekili "Prawda"nın ve "Lutsch"un fraksiyon olmayan tek bir gazetede birleşmesini diliyorlar.

Fakat nasıl birleştirebilirler? Onları tek bir gazetede birleştirmeye olanak varmıdır?

"Lutsch"un "İnanç yoldaşları" olan bu yedi milletvekili, böyle bir birleşmeyi en başta "Lutsch"un reddettiğini bilmiyorlarmı? "Lutsch"un 108. sayısını okumadılarmı, bu sayıda şöyle deniyordu: *"Birliğe, iki organın birleşmesi gibi basit bir mekanik önlemle ulaşılamaz vs."*

Eğer okudularsa, gerçekten bir birleşmeden söz edebilirlermi?

Sonra, bu yedi milletvekilinin, genel olarak birlik ve özel olarak birleşik organ üzerine Likidatör liderlerin tutumundan haberleri varmı?

"Lutsch"un inspiratörü P. Axelrod'u dinleyelim. Petersburg'lu işçilerin bir kısmı "Swesda"ya ve "Shiwoje Delo"ya karşı, fraksiyon dışı bir gazete çıkarmaya karar verdiklerinde, "Newski Golos"un 6. sayısında şöyle yazıyordu:

"Fraksiyon dışı Sosyal-demokrat organ düşüncesi şimdilik bir ütopyadır, hemde proletaryanın Sosyal-demokrasi bayrağı altında parti siyaseti gelişiminin ve örgütsel birliğin çıkarlarına objektif olarak ters düşen bir ütopya. Doğa kapıdan dışarı atılsa, pencereden tekrar içeri girer... Önerilen işçi organı iki karşıt kamp arasında nötral bir pozisyon alabilecekmi?... Alamayacağı aşikar" (bk. "Newski Golos" Nr. 6).

Yani Axelrod'a göre ortak bir gazete sadece olanaksız değil zararlıdırda, çünkü "proletaryanın politik gelişim çıkarlarına ters düşer."

"Lutsch"un diğer bir inspiratörü Dan'ı dinleyelim:

"Büyük politik ödevler, anti-Likidatörcülüğe karşı acı-

masız mücadeleyi kaçınılmaz yapıyor... anti-Likidatörcülük sonsuz bir fren, sonsuz bir dezorganizasyondur." "Onu tohum halindeyken boğmaya bütün güçle çalışılmalıdır" (bk. "Nascha Sarja" Nr. 6, Yıl 1911).

Demek ki "anti-Likidatörcülüğe" yeni "Prawda"ya karşı "acımasız savaş" "anti-Likidatörcülüğü" yani "Prawda"yı "boğmak' - Dan bunu öneriyor.

Bütün bunlardan sonra yedi milletvekili, iki gazetenin birleşmesinden nasıl ciddi olarak konuşabilirler?

Kimi kaynaştırmak, birleştirmek istiyorlar acaba?

Şu ikisinden biri:

Ya sorunu anlamadılar ve tarafını tuttukları 'Lutsch"un pozisyonuna daha giremediler - o zaman "ne yaptıklarını kendileri bilmiyorlar".

Yada, Dan'la birlikte "anti-Likidatörcülüğü boğmaya" hazır olan, Axelrod'la birlikte, ortak gazete olasılığına inanmayan, fakat fraksiyonun bölünmesine *gizlice* temel hazırlamak için *yüksek sesle* birlikten konuşan hakiki Lutischistler...

Nasıl olursa olsun, bir şey kuşku götürmez: İşçilerin önünde, bölünmeyle tehdit edilen, birleşik Sosyal-demokrat fraksiyonun korunma sorunu duruyor.

Fraksiyon tehlikede!

Fraksiyonu kim kurtarabilir, fraksiyon birliğini kim sağlayabilir?

İşçiler ve sadece işçiler! İşçilerden başka hiç kimse!

Bu nedenle, nereden gelirse gelsin, fraksiyon içinde bölücü faaliyetlere karşı sesini yükseltmek, sınıf bilinçli işçilerin görevidir.

Sosyal-demokrat fraksiyonun diğer yarısına karşı ortaya çıkmış olan yedi Sosyal-demokrat milletvekilini disipline çağırmak, sınıf bilinçli işçilerin görevidir.

Fraksiyon birliğini korumak için, işçiler hemen şimdi müdahale etmelidirler.

Şimdi susmak olanaksızdır. Daha da fazlası - şimdi susmak cinayettir.

"Prawda" Nr. 47
26 Şubat 1913
İmza: K. Stalin
Rusça gazete metnine göre.

LENA-KATLİAMININ YILDÖNÜMÜ *(150)*

Yoldaşlar!

Lena'da 500 yoldaşımızın vurulmasının üzerinden bir yıl geçti. Rus Çarının, bir avuç milyonerin yararına olan emri üzerine, 4 Nisan 1912'de, Lena-altın alanlarında, barışçı bir grev yüzünden 500 kardeşimiz kurşuna dizildi.

Bu katliamı Çar adına düzenleyen, sonra hükümetten yüksek bir madalya ve altın madeni sahiplerinden görkemli bir mükafat alan Yüzbaşı Treschtschenko şimdi aristokrat birahanelerinde dolaşıyor ve bir Ocrahana bölgesinin şeflik makamını bekliyor. Ateşli bir anda öldürülenlerin ailelerine bakılacağına söz verilmişti; küstahça aldatıldıkları ortaya çıktı. Lena'daki işçiler için devlet sigortası yapılacağına söz verilmişti; aldatıldıkları ortaya çıktı. Meselenin araştırılacağına söz verilmişti, gerçekte kendi gönderdikleri ilgilinin -Senatör Manuchin- başlattığı tahkikat baskılandı.

"Böyleydi ve böyle kalacak" - diye açıklıyordu Dumatribününde cellat bakan Makarow. Ve haklıydı: Bir avuç derebeyi ve milyonerlerin isteklerini gerçekleştiren, Çar ve yöneticileri, yalancı, kan köpekleri ve Kamarilla idiler ve öyle kalacaklardır.

Eski devrim öncesi diktatörlük inancı, 9 Ocak 1905 günü Petersburg'ta kışlık saray önündeki meydanda parçalandı.

Şimdiki "yenilenmiş" devrim sonrası diktatörlük inancı, 4 Nisan 1912 günü uzak Lena'da parçalandı.

Bizde anayasal düzenin varlığına, eski zulümlerin artık olanaksızlığına inanmış olan herkes, bunun böyle olmadığını, Çarlık çetesinin, büyük Rus halkı üzerinde despot rejimini eskisi gibi sürdürdüğünü, Nikolaus Romanov monarşisinin eskisi gibi, yüzlerce ve binlerce Rus işçi ve köylüsünün cesedini kilise mihrabına taşıdığını, kırbaçların bütün Rusya'da aynı eskisi gibi patladığını ve Çarın kiralık askerlerinin, Treschtschenko'ların kurşunlarının, savunmasız Rus vatandaşını hedef alarak ıslık çaldığını görebildi.

Lena-katliamı tarihimizde yeni bir sayfa açtı. Sabrın ölçüsü artık tükendi. Halkın birikmiş kızgınlığı barajı yardı. Halkın öfke cereyanı harekete geçti. Çar uşağı Makarow'un "Böyleydi ve böyle kalacak" sözleri, ateşe gaz döktü. Bu sözler aynı, 1905 yılında başka bir Kan köpeği Trepow'un; "Kurşunları idare etmeyin!" emrinin etkisini yaptı. İşçi denizi dalgalanıyor ve köpürüyor. Ve yaklaşık yarım milyon işçiyi kapsayan protesto greviyle, Rus işçileri Lena -katliamına bir ağızdan cevap verdiler. İşçi sınıfı, üzerine yeniden Rus devriminin üç temel talebini yazdığı, eski kızıl bayrağımızı yükseltti.

İşçiler için sekiz saatlik iş günü!
Derebey ve Çar topraklarına köylüler için el konması!
Tüm halk için Demokratik Cumhuriyet!

Mücadelenin bir yılı arkamızda kaldı. Geriye bakarsak, memnunlukla şunu söyleyebiliriz: Başlangıç yapıldı, yıl boşuna geçmedi.

Leni-grevi 1 Mayıs greviyle birleşti. 1912 yılının şanlı Mayıs töreni, işçi hareketi tarihimize altın harflerle geçti. O zamandan beri mücadele bir an bile durmadı. Siyasi grev etrafa yayılıyor ve büyüyor. 16 Sivastopol'lu bahriyelinin kurşuna dizilmesini, 150 000 işçi, devrimci proletaryanın devrimci ordu ile ittifakını ilan ettikleri devrimci bir grevle yanıtladılar. Duma için işçi milletvekilleri seçiminin çarptırılmasına karşı, Petersburg proletaryası grevle protesto çekti. IV. Duma'nın *(151)* açılış gününde, Sosyal-demokrat fraksiyonun sigorta sorununu gündeme getirdikleri gün, Petersburg'lu işçiler bir günlük grevler ve gösteriler düzenlediler. Nihayet 9 Ocak 1913 günü 200.000'e yakın Rus işçisi, düşen savaşçıların anısına saygı göstermek ve tüm demokratik Rusya'yı yeni mücadeleye çağırmak için greve gittiler.

1912 yılının bilançosu budur.

Yoldaşlar! Lena-katilamının birinci yıldönümü yaklaşıyor. Bu günü, şu veya bu biçimde anmalıyız, bu bizim görevimizdir. Öldürülen yoldaşlarımızın anısına saygı duyduğumuzu göstermek zorundayız. 9 Ocak Kanlı Pazarını unutmadığımız gibi, 4 Nisan kanlı gününü de unutmadığımızı göstermeliyiz.

Lena-yıldönümü her yerde, mitingler, gösteriler, bağışlar vb. ile anılmalıdır.

Bu günde, bütün Rus proletaryası, ortak mücadele çağrısını yükseltsin:

Kahrolsun Romanow Monarşisi!
Yaşasın yeni devrim!
Yaşasın Demokratik Cumhuriyet!
Düşen savaşçılara şeref ve saygı!

RSDİP Merkez Komitesi

NOT:
Çoğaltılsın ve yayılsın!
1 Mayıs törenine hazırlanın;

Ocak-Şubat 1913'de yazıldı.
Rusça, hektografi'de çekilmiş bildirinin metnine göre.

NOTLAR

(1) K. Kautsky'nin broşürü (Almanca: "Yeni Zaman" 25. Jg., 1. Cilt, S. 284-290 ve 324-333) Tiflis'te Mart 1907'de Gürcüce çevirisi yayınlanmıştır. Bolşevik gazete "Dro"nun 18 Mart 1907'de çıkan sayısında K. Kautsky'nin broşürünün Gürcüce yayınladığı üzerine, Koba'nın (J. W. Stalin) önsözü ile birlikte bir açıklama yapılmıştır.

(2) Kadetler *(K.D.) - Anayasacı demokrat Parti - liberal monaşist burjuvazinin merkez partisi. 1905 Ekiminde kurulmuştur (bk. J. W. Stalin "Eserler" 1. Cilt, S. 406. (Alman baskısı, S. 313) (not 52).*

(3) "Perwy Sbornik" *(İlk Derleme) - Petersburg'ta 1906'da çıkan Menşevik derleme.*

(4) "Nasche Delo" *(Davamız) - haftalık Menşenvik dergi; 24 Eylül'den 25 Kasım'a kadar Moskova'da çıkmıştır.*

(5) "Towarischtsch" *(Yoldaş) - Mart 1906'dan Aralık 1907'ye kadar Petersburg'ta çıkan günlük gazete; formel olarak herhangi bir partinin organı değildi, fakat aslında sol Kadetlerin organıydı. Gazetede Menşeviklerde çalışıyorlardı.*

(6) "Otkliki" *(Yanıtsesleri) - 1906-1907 yıllarında Petersburg'ta çıkan Menşevik derleme. Üç cilt çıkmıştır.*

(7) "Mir Boshi" *(Tanrının Dünyası) - 1892'den itibaren Petersburg'ta çıkan liberal eğilimli aylık dergi. 19. Yüzyılın 90'larında bu dergide "Legal Marristler" adlı makale yayınlanmıştı. 1905 devrimi esnasında bu dergide Menşeviklerde çalışmışlardır. 1906-1918 arası "Sowrenny Mir" (Huzur Dünyası) adıyla çıkmıştır.*

(8) "Golos Truda" *(Emeğin Sesi) - 21 Haziran 7 Temmuz arası Petersburg'ta çıkan Menşevik gazete.*

(9) "Trudowki" *veya "Trudowaya Gruppa" - 1906 Nisanında, 1. Devletdumasının köylü milletvekillerinden oluşan küçük-burjuva demokratlar grubu (bk. J. W. Stalin, "Eserler", Bd. 1. S. 410, Rus (Almanca baskı S. 359) Not 77). Halkçı sosyalistler (Narodnyje Sozialisty, baş harflerine göre NS'liler diyede adlandırılır) - 1906'da Sosyal-devrimcilerin sağ kanat unsurlarından oluşan küçük-burjuva örgüt. Halkçı sosyalistlerin koyduğu politik talepler anayasacı monarşinin çerçevesini aşmıyordu. Lenin onları, "Sosyal Kadetler" ve Sosyal-devrimci Menşevikler" diye adlandırıyordu.*

(10) II. Devletduması seçimlerinde seçim taktiği sorunu üzerine. 6 Ocak 1907'de Petersburg'ta yapılan Sosyal-demokrat konferans kastediliyor. Konferansda 40 Bolşevik ve 31 Menşevik hazır bulunuyordu. Çoğunluğu Menşeviklerden oluşan RSDİP MK'si, delegelere, bir şehir konferansı ve birde bölge konferansına ayrışmayı önerdi. Bu yolla Menşevikler oyların daha büyük çoğunluğunu elde etmeyi düşünüyorlardı. Konferans, parti tüzüğüne aykırı olduğu için, bu isteği yerine getirmeyi reddetti Protesto belirtisi olarak Menşevik delegeler oturumu terk ettiler. Geri kalan delegeler konferansı sürdürme kararına vardılar. Konferans, W. I. Lenin'in raporunu aldıktan sonra, böyle anlaşmaları sadece prensip olarak geçersiz değil politik olarakta kesinlikle zararlı bularak yargıladı ve Kadetlerle seçim anlaşması imzalanmasına karşı çıktı. Konferans, "Petersburg" için çok önemli olan, devrimci demokrasi ile anlaşma sorununu "hemen gündeme koyma" kararı aldı. Konferansta bulunan MK'nin Menşevik temsilcileri, konferans kararlarının Petersburg Sosyal-demokrat örgütü için bağlayıcı olmadığını açıklıyorlar ve konferansı terketmiş olan Menşevikler, Kadetlerle bir blok oluşturma önerisiyle basına çıkıyorlardı.

(11) "Retsch" *(Konuşma) - günlük gazete, Şubat 1906'dan 26 Ekim 1917'ye kadar Petersburg'ta çıkan, Kadet partisinin merkezi organı.*

(12) "Tschweni Zchowreba" *(Yaşamımız) - Tiflis'te 18 Şubat 1907'den itibaren legal çıkan Bolşevik günlük gazete. Gazete J. W. Stalin tarafından yönetiliyordu. 13 sayı yayınlandı. 6 Mart 1907'de gazete "aşırı çizgi nedeniyle" yasaklandı.*

(13) "Na Otscheredi" *(Gündemde) - Aralık 1906'dan Mart 1907'ye dek Petersburg'ta çıkan Menşevik haftalık gazete. Dört sayı çıkarıldı.*

(14) "Dro" *(Zaman) - "Tscheweni Zchowreba" gazetesinin yasaklanmasından sonra, 11 Mart'tan 15 Nisan 1907'ye dek Tifliste çıkan Bolşevik günlük gazete. Gazetenin yöneticisi J. W. Stalin'di. Gazetenin redaksiyonunda M. Zchakaja ve M. Davitaschwili de bulunuyordu. 31 sayı çıktı.*

(15) Bk. Marx/Engels, Bütün eserler, ilk bölüm, Bd. 7, S. 495 (Almanca: Karl Marx/Friedrich Engels, "1848 Devrimi" "Neue Rheinische Zeitung'dan seçmeler", Berlin 1949 S. 185). "Neue Rheinische Zeitung" 1 Haziran 1848'den 19 Mayıs 1849'a dek Kolonya'da çıktı. Gazetenin yöneticileri Karl Marx ve Friedrich Engels'di.

(16) Gurko İçişleri bakanının yardımcısıydı; Lidwal büyük bir spekulatör ve maceraperestdi(Gurko 1906 yılında ona, açlık çeken bölgelere tahıl gönderilmesi üzerine bir komisyon görevi sağladı. Lidwal'in bu spekulasyon olayına Çar'ın katılması, "Lidwal duruşması" adı altında tanınan, heyecan uyandırıcı bir mahkeme duruşmasına yol açtı. Gurko bu davadan, görevinden alınmaktan başka bir zarar görmedi.

(17) Oktobristler *veya "17 Ekim Birliği" - büyük ticaret*

ve sanayi burjuvazisinin ve büyük toprak sahiplerinin karşı-devrimci partisi, kuruluşu Kasım 1905. Oktobristler, Stolypin rejimini ve Çarlığın iç ve dış politikasını sonuna kadar destekliyorlardı.

(18) "Parus" *(Yelken) - günlük gazete, 1907 yılında Moskowa'da çıkan Kadet organı.*

(19) "Sewodnja" *(Bugün) - 1906-1908 yıllarında Petersburg'da çıkan,* bulvar tipinde burjuva akşam gazetesi.

(20) "Slowo" *(Söz) - Aralık 1904'te Petersburg'ta çıkmaya başlayan günlük gazete. Ekim 1905'ten Haziran 1906'ya kadar Oktobristlerin partisinin bir organıydı.*

(21) G. P. Telija *1880'de doğdu ve 19 Mart 1907'de Suchum'da öldü. Telija 25 Mart'ta Kutais bölgesinin Tschagani kasabasında gömüldü.*

(22) 22 Nisan 1901'de doğrudan doğruya J. W. Stalin'in önderliğinde yapılan, Tiflisli işçilerin Mayıs gösterisi kastediliyor. Gösteri Tiflis'in merkezinde, Asker pazarında yapıldı; yaklaşık olarak 2000 kişi katıldı. Gösteri esnasında polis ve askerle birlikte, 14 işçinin yaralandığı ve 50'den fazlasının tutuklandığı bir çatışma çıktı. Tiflis gösterisi üzerine Lenin'in "Iskra"sı şöyle yazıyordu: "22 Nisan Pazar günkü Tiflis olayları, bütün Kafkasya için politik bir değer taşıyor, Kafkasya'da açık devrimci hareket bu günle başlıyor" ("Iskra" Nr. 6, Temmuz 1901).

(23) 23 Şubat 1903'de RSDİP'in Tiflis Komitesinin kararı üzerine Tiflisli işçiler, yaklaşık 6000 kişinin katıldığı bir gösteri yaptı. Gösteri ordu ile bir çatışmayla sonuçlandı. 150 kişi tutuklandı.

(24) "Proletariats Bidsola" *(Proletaryanın Mücadelesi) - RSDİP Kafkasya Birliğinin organı, illegal gürcü gazetesi*

(bk. J. W. Stalin, "Eserler" Bd. 1, S. 399, rus. (Almanca baskı S. 348/349) Not 21).

(25) "Achali Zchowreba" *(Yeni Hayat) - 20 Haziran'dan 14 Temmuz 1906'ya dek Tifliste çıkan, Bolşevik günlük gazete. 20 sayı çıktı. Gazetenin yöneticisi J. W. Stalin'di, M. Dawitaschwili, G. Telija, G. Kikodse vb. sürekli beraber çalışıyorlardı.*

(26) RSDİP'in V. Kongresi 30 Nisan'dan 19 Mayıs 1907'ye kadar Londra'da yapıldı. Kongre bütün temel sorularda Bolşevik kararları kabul eti. J. W. Stalin kongrede, Tiflis örgütünün delegesi olarak bulunuyordu. J. W. Stalin kongrenin çalışma sonuçlarını, "RSDİP'in Londra Kongresi (Bir Delegenin Notları)" makalesinde açıkladı (bk. bu Bd. S. 42-70).

(27) "Bund" - *"Polonya, Litvanya ve Rusya'da genel yahudi işçi birliği"; kuruluş Ekim 1897 (bk. J. W. Stalin, "Eserler" Bd. 1. S. 395 Rus.)Almanca baskı. S. 345) (No 7)*

(28) "Spilka" *(Dernek) - Menşeviklere yakın olan, Ukraynalı Sosyal-demokrat birlik. "Spilka" 1904 sonlarında, küçük-burjuva, milliyetçi, "Devrimci-Ukrayna Partisi'nin" (RUP) bölünmesiyle oluştu. Stolypin gericiliği yıllarında yok oldu.*

(29) "Lachwari" *(Mızrak) - Nisan'dan Haziran 1907'ye dek Tiflis'te çıkan Gürcü Menşevik günlük gazete.*

(30) "S'chiwi" *(Işın) - Aralık 1905'den Şubat 1906'ya dek Tiflis'te çıkan, Gürcü Menşeviklerin günlük gazetesi.*

(31) II. Devletduması Çarlık hükümeti tarafından, 3 Haziran 1907de dağıtıldı. 65 milletvekili bulunan Sosyal-demokrat Dumafraksiyonu, askeri bir suikastle, provakatörcü bir biçimde suçlandı. Sosyal-demokrat milletvekillerinin çoğunluğu angarya ve sürgün cezasına çarptırıldı.

(32) "RSDİP'in Londra Kongresi (Bir Delegenin Notları)" makalesi tamamlanamadı; tamamlanması, 1907'nin ikinci yarısında güçlenen polis hafiyeciliği ve Stalin'in bunu izleyen tutuklanması ile engellendi.

(33) Wergeshski, A. - *Kadet gazetesi "Retsch"te çalışanlardan A. W. Tyrkowas'ın edebi takma adı'*

(34) Kuskowa, J. D. - *"Kredo"yu, "Ekonomistlerin" programını kaleme alanlardan biri (kadın ç.n.); 1906 ve 1907 yıllarında yarı Kadet, yarı Menşevik yayın organları ve gazetelerde beraber çalıştı.*

(35) Alexinski, G. A. - *II. Devletdumasında milletvekili; Sosyal-demokrat fraksiyonun Bolşevik kısmına dahildi. RSDİP'in Londra Kongresinden sonra, III. Devletdumasını boykot etme taktiğinden yana çıktı. Bunu izleyen sürede Bolşevik partisinden koptu. Sosyalist Ekim devriminden sonra Beyazordu yanlısı bir göçmen oldu.*

(36) Stuttgart'taki Uluslararası Sosyalistler Kongresi (II. Enternasyonal'in 7. Kongresi) başlangıçta RSDİP'in Londra Kongresinin gündemine alındı, fakat sonra Kongre tarafından tartışmalardan çıkarıldı. Kongre Ağustos 1907'nin 5'inden 11'ine (18.-24.) kadar sürdü. Bolşeviklerden W. I. Lenin, A. W. Lunatscharski, M. M. Litwinow vb. Kongrede bulunuyorlardı.

(37) Rjadowi - *A. A. Malinowski'nin takma adı, Bogdanow adı altında daha iyi tanınır ("Maximow" takma adında kullanırdı). 1903 yılında Bolşevikler katıldı. RSDİP'in Londra Kongresinden sonra Bolşevik partiden ayrıldı (bk. bu Bd. Not 80). 1928 yılında öldü.*

(38) Petersburg örgütünün bölünmesi üzerine, J. W. Stalin'in "Petersburg'ta seçim mücadelesi ve Menşevikler" adlı makalesine bakınız (bu Bd. S. 12-17).

(39) "Devlet dumasından" toprak sorunu üzerine çağrı tasarısını Kadetler hazırladı ve 20 Haziran 1906 köysel toprak mülkiyeti üzerine Hükümet beyanına cevap olarak 5 Haziran 1906'da açıklandı. Kadetler köylüleri, toprak yasasının Duma tarafından tamamlanmasını beklemeye ikna etmeye çalıştılar. RSDİP'in Menşevikler tarafından yönetilen MK'si, Sosyal-demokrat Duma fraksiyonuna, Kadetlerin tasarısı lehine oy kullanmayı öneriyordu. Fraksiyon tasarı aleyhine oy kullandı.

(40) Halk *Partililer* (Nasyonal-demokratlar) - Polonya *burjuvazisinin karşı devrimci, milliyetçi partisi; kuruluşu 1897 yılı. Halkpartililer, 1905-1907 devrimi esnasında Polonya karşı-devriminin ana partisi, Polonya Karayüzlülerinin partisi oldular.*

(41) RSDİP'in V. ("Londra") Kongresinde II. Devletdumasının Menşevik milletvekileri, A. L. Dshaparidse ve I. G. Zeretei'nin konuşmaları kastediliyor (bk. RSDİP'in V. Parti kongresinin protokolü, Moskowa 1935, S. 250 ve 354/355, Rus.)

(42) Guesdistler - *J. Guesde traftarları - Fransız Sosyalistleri arasında sol marxist bir akım. 1901 yılında Guesdistler "Fransa Sosyalist Partisi"ni kurdular. Guesdistler Fransız İşçi Hareketi içindeki oportünistlere karşı savaşıyor, burjuvaziyle anlaşma politikasına ve sosyalistlerin bir burjuva hükümetine girmelerine karşı çıkıyorlardı. Emperyalist dünya savaşının patlak vermesinden sonra Guesde, anavatanın savunulması görüşünü benimsedi ve burjuva hükümetine girdi. Guesdistlerin devrimci marxizme sadık kalmış olan bölümü, daha sonra Fransa Komünist Partisine geçti.*

(43) Juri Perejaslawski'*nin (G. Chrustaljow'un) bir makalesi kastediliyor. "Bakinski Den" (Bakû Günlüğü) - Haziran 1907.den Şubat 1908'e kadar çıkan liberal günlük gazete.*

(44) J. Larin, L. A. Rin *(M. A. Lurje) - 1907'de bir "geniş işçi kongresi" görevlendirme düşüncesini yayan Likidatör-Menşevik. 1917 yılında Bolşeviklerin partisine girdi. El. (I.I. Lusin) - Likidatör-Menşevik.*

(45) 1907'de Tiflis'de gürcüce çıkan, "Genel Rus İşçi kongresi ve 'Bolşevikler' " broşürü kastediliyor. "Brodjagal "-Menşevik Georgi Eradse; "Schura" - karısı, Menşevik Pyschkina.

(46) Tscherewanin'in *işçi kongresi üzerine makalesi, Menşevik derleme "Siyasi durum ve taktik problemler", Moskowa 1906'da yayınlandı.*

(47) Lindow *G. D. Leiteisen'ın takma adı.*

(48) Bakû Komitesi 1907 sonbaharında, Stalin yoldaşın yönetimi altında, III. Devletduması için seçim kampanyasını yürüttü. 22 Eylül'de Bakû'l'u işçilerin yetkililerince yapılan toplantıda, III. Devletdumasına temsilci olarak Bolşevikler seçildiler. J. W. Stalin'in yazdığı "Seçmendileği" toplantıda kabul edildi ve özel bildiri olarak RSDİP - Bölge komitesi Balachany'nin matbaasında basıldı.

(49) Bu makale, Petrol sanayicileriyle Bakû işçilerinin temsilcileri arasında amaçlanan bir müzakere çağrısıyla bağlantılı olarak yazılmıştır. Bolşeviklerin o zaman sürdürdüğü müzakereyi boykot taktiği, işçi kitlelerinde geniş öl-

çüde destek buldu. 10 Ekim'den 1 Kasım 1907'e kadar Bakû'nun petrol alanlarında ve fabrikalarında müzakere sorununu tartışan işçi toplantıları yapıldı. Bu toplantılarda hazır bulunan işçilerin üçte ikisi müzakereye katılma aleyhine konuştular. Ne pahasına olursa olsun müzakere isteyen Menşevikler yenilgiye uğradılar.

(50) Petrol alanı işçileri, kuyuların yapımında ve petrol çıkarımında çalıştırılan işçilerdir. Fabrika işçileri, mekanik atelyelerin, enerji fabrikalarının ve petrol sanayi için çalışan diğer yardımcı işletmelerin işçileridir.

(51) "Bakschisch" *(Bahşiş) - Bakû'lu petrol sanayicileri tarafından, işçileri politik mücadeleden saptırmak ve işçi hareketini bölmek için, geniş ölçüde uygulanan, prim biçiminde küçük sadaka sistemi. Prim'in yüksekliği farklı ve patronun iyiniyetine bağlıydı. Bolşevikler grevler esnasında prim taleplerine kesinlikle karşı çıktılar ve ücretlerin yükselmesi için mücadele ettiler.*

(52) Kotschegar - "Gudok" *gazetesinin resmi redaktörü ve sahibi I. Schitikow'un (Samarzew'in) takma adı.*

(53) "Neftjanoje Delo" *(Petrolvarlığı) - Petrol sanayicilerinin organı, 1899-1920 yıllarında Bakû'da petrol sanayicilerinin kongre kurulu tarafından çıkarılıyordu. Kongre Kurulu - petrol sanayi burjuvazisinin örgütü - petrol sanayicilerinin kongrelerinde, en büyük firmaların temsilcilerinden seçilir. Kongre kurulunun ödevi, işçi sınıfına karşı örgütlü mücadele, petrol sanayicilerinin çıkarının hükümette temsili, petrol sanayicileri için yüksek kârların garantisidir vb.*

(54) Daschnakzakenler, Daschnaklar - ermeni, burjuva-milliyetçi parti "Daschnakzutjun"un üyeleri. Daschnaklar ermeni burjuvazisinin çıkarlarını temsil ediyorlardı ve

Trans-kafkasya işçileri arasında milliyetçi düşmanlığı körüklüyorlardı.

(55) Kasım 1907'de Bakû'lu Bolşevikler, J. W. Stalin'in önderliğinde şu şiarı atıyorlardı: "Garantili bir müzakere veya müzakerelere hayır!" İşçilerin müzakerelere katılmak için öne sürdükleri koşullar şunlardı: Sendikaların müzakere kampanyasına aktif katılması, taleplerin geniş işçi tabakalarınca tartışılması, gelecek yetkililer kurulunun hür toplanması ve müzakerenin açıklama anının işçilerce seçimi. İşçilerin müzakereye katılma koşullarını kararlaştıracak olan ve müzakereyi toplayan örgüt komisyonu için temsilcilerini seçmesi gereken Yetkililer Kurulu seçimleri dolayısıyla, Bakû'nun petrol alanları ve fabrikalarında geniş bir kampanya başladı. Yetkililer seçimiyle ilgili işçi toplantıları açıkca yapıldı. İşçilerin çoğunluğu Bolşevik çizgi lehine konuştu. Müzakerelerin boykotunu savunan Daschnaklar ve Sosyal-devrimciler gibi, garantisiz müzakereden yana olan Menşeviklerde, kitlelerde destek bulamadılar.

(56) "Gudok" *(Canavar Düdüğü) - legal Bolşevik gazete, Bakû petrol sanayi işçileri derneğinin haftalık organı. "Gudok"un 1. sayısı 12 Ağustos 1907'de çıktı. "Gudok"ta J. W. Stalin'in bu kitaba alınmış olan bir dizi yönlendirici makalesi yayınlanmıştır. S. Schaumian, A. Dshaparidse, S. Spandarian vb. "Gudok"ta aktif çalışıyorlardı. Gazetenin Bolşevik redaksiyon tarafından çıkarılan son sayısı, Nr. 34, 1 Temmuz 1908'de yayınlandı. 35. sayı ile birlikte "Gudok" Menşeviklerin eline geçti. Bolşevikler Bakû'da ilk sayısı 6 Eylül 1908'de çıkan yeni legal bir sendika gazetesini, "Bakinski Rabotschi" (Bakû'lu işçi) çıkarmaya başladılar.*

(57) Bakû'da Mirsojew - petrol alanlarındaki greve 1500'e yakın işçi katıldı. Grev 14 Şubat 1908'de başladı ve 73 gün sürdü.

(58) İşçi yetkililerinin seçimi Şubat 1908 başlangıcında sona erdi. Ancak Kafkasya valisi Woronzow-Daschkow'un emri üzerine, Yetkililer kurulunun çağrılması ertelendi. Yetkililer kurulu ilk oturumunu 30 Mart 1908'de ve diğerlerini 6., 10., 26., ve 29 Nisan'da yaptı. Yetkililer kurulunun çalışmaları üzerine, G. K. Ordshonikidse sonraları şunlart yazdı: "Kara gericilik bütün Rusya'da hüküm sürerken, Bakû'da gerçek bir işçi parlamentosu toplanıyor. Bu parlamentoda Bakû işçilerinin bütün talepleri açıkca kaleme alındı ve konuşmacılarımız asgari programımızın tamamını orada geliştirdiler" Yetkililer Kurulunda Bolşeviklerin önerisi -Garantili Müzakere- lehine 199 yetkili oy kullandı ve müzakerenin boykotu için 124 oy kullanıldı. Boykot taraftarları -Sosyal-devrimciler ve Daschnaklar- kurul oturumunu terkettiler. Seçmendileğinin ultimatif beyanı önerisi 54 oya karşı 113 çoğunlukla onaylandı.

(59) "Promyslowy Westnik" (Petrol alanı Habercisi) - legal menşevik gazete, Makine işçileri Derneğinin, 1907 Kasım ve Aralık'da ve 1908 Mart'tan Temmuz'a kadar haftada iki-veya üç kez Bakû'da çıkan organı.

(60) K-sa (Kara-Mursa, P.) - Kadet partisi üyesi, Bakû'lu Petrol sanayicilerinin organı "Neftjanoje Delo"nun redaktörü.

(61) "Kotschi" - haydut, kiralık katil.

(62) Chanlar Safaralijew - *Bolşevik bir işçi ve Azerbeycanlı işçilerin yetenekli örgütçüsü. Naphthalan petrol alanlarında başarılı geçen grevden sonra, Chanlar 1907'nin 19'u 20'ye bağlayan Eylül gecesinde, petrol sanayicilerinin tuttuğu bir kiralık katil tarafından öldürücü biçimde yaralandı. Bir kaç gün sonra Chanlar öldü. Bibi-Eibat RSDİP-Bölge komitesinin çağrısı üzerine iki günlük bir genel grev yapıldı; işçiler Naphthalan şirketinden Chanlar'ın katilleri,*

burgu ustası Dshafar ve yönetici Abuserbek'in petrol alanından uzaklaştırmalarını istiyorlardı. Chanların cenaze töreni 20 000 işçinin katıldığı güçlü bir protesto gösterisi oldu. J. W. Stalin Chanlar'ın mezarında bir konuşma yaptı.

(63) J. W. Stalin "Basın" makalesini 1908 yazında, 25 Mart'tan 9 Kasım 1908'e Solwytschegodsk'a sürgün edilene dek kaldığı Bakû hapishanesinde yazdı.

(64) "Naperzkali" *(Kıvılcım) - Mayıs 1908'den Temmuz'a dek Tiflis'te çıkan gürcü menşeviklerin günlük gazetesi.*

(65) "Asri" *(Düşünce) - 29 Ocak'tan 2 Mart 1908'e kadar Tiflis'te çıkan Menşevik gürcü gazete.*

(66) Schedrikow kardeşler *(Leo, İlya, Gleb) 1904 yılında Bakû'da "Balachany ve Bibi-Eibat İşçileri Örgütü" (sonra "Bakû'lu İşçiler Birliği") adı altında Subatowcu bir örgüt kurdular. Schendrikow'lular Bolşeviklere karşı iftira kampanyası yürütüyor, sıkı loncasal ekonomik şiarlar koyarak grev mücadelesine dezorganize ediyor, silahlı ayaklanma hazırlıklarını engellemeyi deniyor, "uzlaştırma kamarası" vb. kurulması için ajitasyon yürütüyorlardı. Schendrikow'lar Petrol sanayicilerinden ve Çar'ın resmi dairelerinden para yardımı görüyorlardı. Menşevikler Schendrikow'ların Şubatowcu örgütünü resmi Parti örgütü olarak tanıdılar. Schendrikow'lar Bakû'lu Bolşeviklerce, Çarlık Ochrana'sının paralı askerleri olarak deşifre edildiler ve alandan atıldılar.*

"Prowoje Delo" (Haklı Dava) dergisini Schendrikow'lar Petersburg'ta çıkarıyorlardı. Derginin 1. sayısı Kasım 1907'de, 2. ve 3. sayısı Mayıs 1908'de çıktı. Daha altlarda adı geçen Groschew ve Kalinin menşeviklerdi, Schendrikow taraftarları.

(67) Gukassow, A. - *Bakû'nun en büyük petrol sanayicilerinden biri, petrol sanayacileri Kongresinin kurul yöneticisi.*

(68) Örgüt komisyonunun, petrol sanayicileriyle müzakere sorunu ile ilgili oturumu 13 Mayıs 1908'de, 14 petrol sanayicisi ve 15 işçinin huzurunda yapıldı. Aynı gün gazetelerde, sendika temsilcilerinin komisyona girmelerine izin verilmeyeceği duyuruldu. Oturuma gelen işçi delegasyonu sendika temsilcileri katılmadan çalışmaya başlamayı reddetti. Komisyon başkanı Dshunkowski (Kafkasya valilik kurulunun bir üyesi) bu karşı koyuşa dayanarak örgüt komisyonunun oturumunu kapanmış ilan etti.

(69) "Vatan ve özgürlük" "Hakkını mücadeleyle alacaksın" - Sosyal-devrimci partinin şiarları.

(70) Genel grev Bakû'da 1 Temmuz 1903, Tiflis'te 14 Temmuz, Batum'da 17 Temmuz'da başladı. Grev bütün Trans-kafkasyayı sardı ve Güney Rusya'ya da sıçradı (Odessa, Kiew, Jekaterinoslaw vb. şehirler).

(71) Bakû genel grevi Rotschild, Nobel, Mirsojew'in petrol alanlarında, Balachany ve Bibi-Eibat petrol bölgelerinde 13 Aralık 1904'de bir grevle başladı. 14'den 18 Aralık'a kadar grev çoğu Bakû işletmelerine sıçradı. Grev J. W. Stalin'in önderliğinde yürütüldü. İlk grev günlerinde Bakû Komitesince çıkarılan bildirilerde politik şiarlar konuldu ve ekonomik talepler formüle edildi - sekiz saatlik işgünü, ücret arttırılması, para cezalarının kaldırılması vb. Grev esnasında işçilerin sayısız gösterisi ve toplantısı oldu. Grev işçilerin başarısıyla, Rusya işçi hareketinin tarihinde ilk Kollektif sözleşme olan, işçiler ve petrol sanayiciler arasında bir kollektif sözleşmenin imzalanmasıyla son buldu. "Bu grev aynı zamanda, büyük devrimci fırtınanın arefesinde yağmuru haber veren bir şimşekti" (SBKP (B) Tarihi,

Moskova 1945, s. 54 Rus (Alman. baskı, Berlin 1950, S. 72), Bakû Aralık grevinin önemi bu kitapta S. 152-156'da etraflıca açıklanıyor.

(72) "Bakû" - 1902'den 1918 yıllarına dek kısa aralarla çıkan burjuva gazetesi. Bu gazete öncelikle ermeni petrol ve ticaret burjuvazisinin çıkarlarını temsil ediyordu.

(73) Gürcü menşevik gazete "Homli"nin 17 Temmuz 1908'de çıkan 4. sayısındaki "Bakû"da İşçi komisyonu" makalesi kastediliyor.

(74) L. A. Rin'in (J. Larin'in), "Petrol sanayicileriyle Müzakere Üzerine" broşürü, 1907'de Makine İşçileri Derneği tarafından çıkarıldı.

(75) "Proletari" *(Proleter) - IV. Kongre'den sonra ("Birleşme kongresi") Bolşevikler tarafından kurulmuş olan, 21 Ağustos (3 Eylül) 1906'dan 28 Kasım (11 Aralık) 1909'a dek çıkan illegal gazete. "Proletari" 50 sayı çıktı; ilk 20 sayısı Finlandiya'da, Cenevre ve Paris'te çıkarıldı. "Proletari' bolşeviklerin gerçek merkezi organıydı ve yazıları W. I. Lenin tarafından gözden geçiriliyordu. Stolypin gericiliği yıllarında "Proletari" Bolşevik örgütün korunması ve sağlamlaştırılmasında mükemmel bir rol oynadı.*

(76) "Golos Sozial - Demokrata" *(Sosyal-demokratların Sesi) - Şubat 1908'den Aralık 1911'e dek çıkan Likidatör-Menşeviklerin yurtdışı organı. "Golos Sozial-Demokratı"nın redaksiyonunda G. W. Plechanow, P. B. Axelrod, J. O. Martow, F. I. Dan, A. S. Martynow bulunuyhorlardı. Plechanow, "Golos"un belirgin likidatör çizgisiyle ilgili olarak, sonradan resmen redaksiyondan ayrılmak üzere, oradaki çalışmasını kesti. RSDİP MK'sinin Şubat 1910'daki genel toplantısında "Golos Sozial-Demokrata'nın çıkarılmamasına dair alınan karara rağmen, Menşevikler çıkarmayı sürdü-*

rüyor ve gazetede likidatörcü düşünceleri alenen yayıyorlardı.

(77) "Sosyal-demokrat" *- Şubat 1908'den Ocak 1917'ye kadar çıkan RSDİP'in merkezi organı. Gazetenin ilk sayısı Rusya'da çıktı, yayınlanması sonra yurtdışına aktarıldı, önce Paris'e arkasından Cenevre'ye. Merkezi organın redaksiyonu RSDİP MK'sinin kararına uygun olarak, Bolşeviklerin, Menşeviklerin ve Polonyalı Sosyal-demokratların temsilcilerinden oluşuyordu. "Sosyal-demokrat"ta Lenin'in yol gösterici makaleleri basılıyordu. W. I. Lenin "Sosyal-demokrat"ın redaksiyonu içinde kararlı Bolşevik çizgi için mücadele ediyordu. Redaksiyonun bir bölümü (Kamenew ve Sinowjew) Likidatörlere karşı uzlaşmacı bir tavır aldı ve Lenin'ci çizginin gerçekleştirilmesini engellemeyi denedi. Merkezi organın redaksiyon çalışmasını sabote eden Menşevik Martow ve Dan aynı zamanda "Golos Sozial-Demokrata"da Likidatörcülüğü açıkca savunuyorlardı. Lenin'in Likidatörcülere karşı uzlaşmaz mücadelesi, Haziran 1911'de Martow ve Dan'ın "Sosyal-demokrat"ın redaksiyonundan ayrılmasına yol açtı. "Sosyal-demokrat" Aralık 1911'den itibaren W. I. Lenin'in denetimine girdi. J. W. Stalin'in bu band da bulunan bir çok makalesi bu gazetede yayınlandı. "Sosyal-demokrat"ta yerel parti örgütlerinin çalışmaları, bunlar arasında parti örgütünün Trans-kafkasya'daki çalışmaları üzerinde, sistemli materyaller yayınlanıyordu.*

(78) 21.'den 23 Temmuz 1907'ye kadar RSDİP'in üçüncü ("İkinci Genel Rus") Konferansı ve 5'den 12 Kasım 1907'ye dek RSDİP'in dördüncü ("Üçüncü Genel Rus") Konferansı yapıldı.

(79) "Partiden" "Bakinski Proletari" gazetesinin bir bölümünün başlığı idi.

(80) "Proletari"nin genişletilmiş redaksiyonu gerçekte,

1907 yılındaki RSDİP'in V. ("Londra") Kongresi Bolşevik bölümünün oturumunda seçilen bir Bolşevik merkezdi. "Proletari"nin genişletilmiş redaksiyonunun müzakeresi, 1909 Haziran'ın 8'inden 17'sine dek (21-30) Paris'te W. I. Lenin'in yönetimi altında yapıldı. Müzakere "Otsowizmi ve Ultimatizmi' başaşağı çevrilmiş Likidatörcülük" olarak yargıladı. Kapri'den Otsowistler tarafından ortaya çıkarılan "Parti" ekolü, müzakerede "Bolşeviklerden ayrılan fraksiyonun merkezi" olarak adlandırıldı. A. Bogdanow (W. Schanzer tarafından desteklenerek) "Proletari"nin genişletilmiş redaksiyonunun kararına katılmayı reddetti ve Bolşevik örgütten ihraç edildi.

(81) 3 (16) Ekim 1909'da Bakû Komitesinin ortak bildirisi "Proletari"nin 49. sayısında redaksiyonun şu ekiyle yayınlandı: "Otsowistler, Ultimatistler ve tanrı tasavvurcuları üzerine, Bakû'lu yoldaşların söylediklerinden ayrı bir şey söylemedik.ö Maximow yoldaşın, redaksiyon kararlarına uymak istemediğini açıklayan tutumuna karşı Bakû'lu yoldaşlar kendileri protesto ettiler. Eğer Maximow yoldaş Bolşeviklerin organının kararlarına uysaydı ve Bolşevik fraksiyona karşı dezorganize edici kampanya yürütmeseydi, o zaman hiç bir 'bölünme' olmazdı. 'Uymamak' tabii ki 'bölünmek' anlamına gelir. Suçladığımız 'bölücü' politika konusu üzerinde, bu sayıda redaksiyona Bakû'lularınkinden önce gelen, benzer ortak bildirileri dolayısıyla 'Petersburglu Bolşeviklerle Konuşma' adlı makalede etraflıca duruldu." Redaksiyon tarafından anılan "Petersburg'lu Bolşeviklerle Konuşma" makalesi W. I. Lenin'in kalemindendir (bk. "Bütün Eserler". Bd. XIV. S. 169-178 Rus).

(82) "Amscharas" *tam anlamı "Vatandaşlar" para kazanmak için Bakû'ya gelen, acemi İranlı işçilere verilen ad.*

(83) "Kafkasya'dan mektuplar" Kasım ve Aralık 1909'-

da "Proletari" ve "Sosyal-demokrat'ta yayınlamak amacıyla yazıldı. "Proletari'nin yayını o zaman durduğu için mektuplar RSDİP'in Merkez organı "Sosyal-demokrat"a gönderildi. "Sosyal-demokrat"ın redaksiyonundaki Menşevik kesim, Likidatörcülüğe karşı keskin eleştiri içeren "Kafkasyadan mektup"u Merkez organa almak istemedi. Mektup, "Tartışma sayfası"nda ("Sosyaldemokrat"ın ilavesi) yayınlandı.

(84) Çarlık hükümeti, Semstwo kuruluşları üzerine 1864 kararnameleri yerine 12 Haziran 1890 kararnamelerini yürürlüğe koydu. Eski varlık Senzus'u (Senzus: Eski Roma'da vatandaşların servete göre değerlendirilmesi; savaş ve vergi yükümlülüğü buna göre belirleniyordu ç.n.) yerine sınıfsal Senzus'u getiren yeni kararnameler, Semstwo'ların çoğu bölge toplantılarında soylulara kesin çoğunluğu sağlıyor ve Semtswo'ların merkezi devlet gücüne bağımlılıklarını arttırıyordu.

(85) "Bakinski Proletari" *(Bakû'lu Proleterler) - 20 Haziran 1907'den 27 Ağustos 1909'a dek Bakû'da çıkan, illegal Bolşevik gazete. Yedi sayı çıktı. "Bakinski Proletari"nin ilk sayısı RSDİP Bakû örgütünün Balachany bölgesinin organı, ikinci sayısı RSDİP Bakû örgütünün Balachany ve Tschernogorod bölgelerinin organı olarak çıktı; gazete üçüncü sayıyla birlikte RSDİP Bakû Komitesinin organı oldu. "Bakinski Proletari J. W. Stalin'in redaksiyonu altında çıkıyordu. Bu gazetede onun (Stalin'in ç.n.) bu Band'a da alınmış olan bir çok yol gösterici makalesi yayınlanmıştır. "Bakinski Proletaride S. Schaumian, A. Dshaparidse, S. S. Spandarian vb. beraber çalışıyorlardı. Beşinci sayıdan sonra "Bakinski Proleteri"nin yayını kesildi. J. W. Stalin'in Solwytschegodsk sürgününden kaçıp Bakû'ya geri dönmesinden sonra, 1 Ağustos 1909'da tekrar yayına başladı. Gazetenin son sayısı, Nr. 7, 27 Ağustos 1909'da çıktı. "Bakinski Proletari'nin redaksiyonu "Proletari" ve "Sosyal-demokrat" ile sıkı ilişki halindeydi.*

(86) "Trud" *(Emek) - 1908 başlangıcında kurulan, Bakû kenti ve petrol alanları işçilerinin genel tüketim kooperatifi. Tüketim kooperatifi "Trund"un yaklaşık 1200 üyesi ve Balachany, Bibi-Eibat, Sawoksalny ve Tschernogorod bölgelerinde açılan şubeleri vardır. 1909 yılında kooperatif haftalık dergi "Trudowoi Golos"u (İşçilerin Sesi) çıkardı. Bolşevikler kooperatif de aktif çalışıyorlardı.*

(87) "Snanije-Sila" *(Bilgi Kuvvettir) ve "Nauka" (Bilim) klüpleri, petrol işçilerinin kendilerini yetiştirmelerini teşvik etmeyi amaçlıyorlardı. Bunlar genel yetiştirici ve teknik kurslar, konferanslar tertip ediyorlardı. Klüplerin maddi araçları üye aidatları, konferans ve gösterilerden kazanılan gelirden oluşuyordu. Petrol bölgeleri ile ilgilenen klüp "Snanije-Sila" Bolşevikler, klüp "Nauka" ise Menşevikler tarafından yöneltiliyordu.*

(88) Alkolizmle mücadele Kongresi Petersburg'ta 28 Aralık 1909'da açıldı ve günlerce devam etti. Kongrede 510 delege hazır bulunuyordu. Kongrenin işçi grubu 43 kişiydi, bunların içinde Bakû'lu işçilerin iki delegesi vardı. İşçi delegelerin bir kısmını polis kongreden sonra hemen tutukladı.

(89) "Dassazkissi" *(Başlangıç) - Menşeviklerin 4'den 30 Mart 1908'e dek Tiflis'te çıkan, gürcü legal gazetesi.*

(90) An, N., Kostrow - Gürcüstanlı Likidatör-Menşeviklerin bir lideri olan Noah Jordanijas'ın takma adı.

(91) G. W. Plechanow'un 1889 yılında Paris'teki Uluslararası Sosyalistler Kongresinde yaptığı konuşmadan sözler.

(92) Çar bakanı Stolypin tarafından, köylülerin köy ce-

miyetinden çıkarılması ve tek tek çiftliklerin oluşturulması üzerine 9 Kasım 1906'da çıkarılan toprak yasası (Ukas) kastediliyor.

(93) Mektupta, RSDİP MK'sinin 1910 Ocak'ın 2'sinden 23'üne dek Paris'te yapılan genel kongreden söz ediliyor. Genel kongre, "tüm yarım yamalak örgütlenmiş fraksiyonları ortadan kaldırmanın ve bunları partinin eylem birliğini engellemeyecek akımlar yapmanın" zorunlu olduğu kararını aldı. Genel kongre W. I. Lenin'in isteği üzerine Likidatörcülüğü ve Otsowizmi yargıladı (ancak ortak bildiride "Likidatörcülüğün" ve "Otsowizmin" gerçek adı açıkca kullanılmıyor). Genel kongrede uzlaşmacı unsurların egemen olması onlara (Likidatörlere-Otsowistlere ç.n.) bir dizi anti Leninist kararlar geçirme olanağı sağladı. W. I. Lenin'in protestosuna rağmen bazı Likidatör-Menşevikler merkezi parti kuruluşlarına girebildiler. Genel kongreden sonra Likidatörler partiye karşı mücadeleyi güçlendirdiler.

(94) RSDİP MK'sinin Ocak 1910'daki genel kongresinde alınan, merkezi parti kuruluşlarının -Merkez komitenin, Merkez organ redaksiyonunun, MK'nin yurtdışı bürosunun ve MK'nin Rusya Kurulunun- yeniden örgütlenme ("Reform") kararı kasdediliyor (bk. "MK'nin Kongre, Konferans ve Genel kongrelerinin Ortak bildirilerinde de Kararlarında SBKP (B), Bölüm I. 6. Baskı, Moskowa 1940, s. 157, 158 Rus.).

(95) Mektup'ta, J. W. Stalin'in Solwytschegodsk sürgün süresinin bitmesine, yani 1911 Haziran sonuna dek kalan altı aydan söz ediliyor.

(96) "Mysl" *(Düşünce) - Aralık 1910'dan Nisan 1911'e dek Moskowa'da çıkan, felsefik ve Sosyo-ekonomik sorunlar üzerine Bolşevik legal aylık dergi. Beş sayı çıktı. Dergi, gerçekte yöneticiside olan W. I. Lenin tarafından kuruldu.*

Mysl'in 1-4 sayılarında W. I. Lenin'in yazıları yayınlandı. W. W. Worowski, M. S. Olminski, I. I. Skworzow-Stepanow dergide birlikte çalışıyorlardı. Bolşeviklerden başka, Plechanow ve diğer partiye sadık Menşevikler dergide çalışanlar arasındaydı.

(97) "Rabotscnaja Gaseta" *(İşçi Gazetesi) - 30 Ekim (12 Kasım) 1910'dan 30 Temmuz (12 Ağustos) 1912'ye dek Paris'te çıkan popüler Bolşevik gazete. Gazetenin kurucusu ve yöneticisi W. I. Lenin'di. Prag Parti konferansı (Ocak 1912) "Rabotschaja Gaseta"nın parti ve parti prensibini savunarak elde ettiği yararları belirtti ve onu Parti Merkez komitesinin resmi organı olarak tanıdı.*

(98) "Swesda" *(Yıldız) - 16 Aralık 1910'dan 22 Nisan 1912'ye dek (başlangıçta haftalık, sonra haftada iki-veya üç kez) Petersburg'ta çıkan Bolşevik legal gazete. "Swesda"nın çalışmaları, gazete için makalelerini yurtdışından düzenli gönderen W. I. Lenin tarafından yönlendiriliyordu. W. M. Molotow, M. S. Olminski, N. G. Poletajew, N. N. Baturin, K. S. Jeremejew vb. "Swesda"da çalışanların başında geliyorlardı. A. M. Gorki'de gazetede çalışıyordu. J. W. Stalin 1912 ilkbaharında, Petersburg'ta kaldığı sürece gazetenin yönetimini doğrudan doğruya elinde tuttu ve onda, bu bandda da bulunan bir dizi makalesini yayınladı. Gazetenin tek tek sayılarının baskısı 50 000 den 60 000 nüshaya varıyordu. "Swesda", günlük Bolşevik gazete "Prawda"nın (Gerçek) yayınını hazırladı. 22 Nisan (5 Mayıs) 1912'de Çarlık hükümeti "Swasda"yı yasakladı. Ekim 1912'ye dek çıkan "Newskaja Swesda" (Newa (Newa: Kuzeybatı Sovyetler Birliğinde nehir, 74 km ç.n.) Yıldızı) 55 Swesda"nın devamıydı.*

(99) "Parti için" bildirisi J. W. Stalin tarafından 1912 Mart başında yazıldı ve W. I. Lenin tarafından yazılan

"RSDİP'in Seçim platformu" adlı bildiriye birlikte bütün ülkeye yayıldı. "Sosyal-demokrat"ın 26. sayısında MK bürosu şunu bilidiriyordu: "MK Rusya'da I. Parti için (6000); 2. Seçim platformu (10 000) bildirilerini yayınladı. Bu bildiriler arasında en büyük merkezlerin bulunduğu 18 bölgeye dağıtıldı... MK'nin bildirileri heryerde memnunlukla karşılandı, yalnız az oluşları üzüntü yarattı." 29 Mart 1912'de G.K. Ordshonikidse Kiev'den, iki bildirininde "çok iyi bir etki yaptığını, halkın coşkuyla karşılandığını" bildiriyordu. Kısa süre sonra N. K. Krupskaya W. I. Lenin adına şöyle yazıyordu: "İki mektubunuz (yerel meseleler ve düşünülen planlar üzerine) ile 'Parti için' ve Platform bildirilerini aldık. Çok olumlu bulduk."

(100) Bu bildiride, 5 Ocak 1912'den 17'sine dek (18-30) Prag'da yapılan altıncı genel Rus Parti Konferansından söz ediliyor. Konferans Bolşevik örgütleri birleştirdi ve Bolşevik partiyi bağımsız var olan bir parti olarak biçimlendirdi. Konferans kararıyla Menşevikler partiden kovuldu, Bolşeviklerin menşeviklerle bir partide formel birleşmesine kesinlikle son verildi. Prag Konferansı yeni bir parti tipi için temel taşı attı (bk. SBKP) (B) Tarihi, Moskowa 1945, s. 139, Rus. (Alman baskı Berlin 1950, s. 174-182)

(101) "Yaşasın 1 Mayıs" bildirisi, J. W. Stalin tarafından 1912 Nisan başlangıcında Moskowa'da yazıldı. Tiflis'te legal bir matbaada gizlice basıldı. Bildirinin baskıları sonra Petersburg'a gönderildi.

(102) Devletdumasının çalışmadığı sürede devlet anayasasının 87. maddesi Bakanlar kuruluna, Çar'ın onayına doğrudan doğruya yasa önerisi sunma hakkı tanıyordu. Stolypin bu şekilde, özellikle tarım sorununda bir dizi yasaları Duma'yı atlayarak geçirdi.

(103) "Saprossy Shisni" *(Yaşamın İstekleri) - 1909-1912*

yıllarında Petersburg'ta çıkan dergi. 1912 yazında W. I. Lenin A. M. Gorki'ye bu dergi üzerine şöyle yazıyordu: "Yanı sıra belirtmeli, garip bir dergi - Likidatör - trudowiki - wechist" (bk. Lenin - Derleme 1, s. 125, Rus.)

(104) Barışçıl Yenileyiciler ("Barışcıl Yenileme Partisi") - büyük ticaret ve sanayi burjuvazisi ile büyük toprak sahiplerinin partisi, kuruluş 1906 yılı. Lenin barışçıl yenileyicilere "barışçıl yağmalama partisi" diyordu.

(105) "Delo Shisni" *(Yaşam Davası) - 22 Ocak'tan 31 Ekim 1911'e dek Petersburg'ta çıkan Likidatör-Menşeviklerin legal dergisi.*

(106) "Nascha Sarja" *(Kızıl Sabahımız) - Legal aylık dergi, 1910'dan 1914'e dek Petersburg'ta çıkan Likidatör -Menşeviklerin organı.*

(107) Progresisler - Oktobristler ve Kadetler arasında bir ara yer alan, Rus burjuvazisinin liberal-monarşist grubu. Progresistlerin liderleri Moskova'lı fabrikatörler Rjabuschinski, Konowalow vb.leriydi.

(108) IV. Devletduması için seçimler 1912 sonbaharında yapıldı. Fakat W. I. Lenin ve J. W. Stalin tarafından yönetilen Bolşevikler daha 1912'nin ilkbaharından beri seçim kampanyasının hazırlıklarına çalışıyorlardı. Bolşevik parti IV. Duma seçimlerine bağımsız ve şu şiarlarla çıktı: Demokratik Cumhuriyet sekiz saatlik işgünü, derebey mülküne el konması. W. I. Lenin Mart 1912'de, bildiri olarak basılan ve Rusya'nın bir dizi büyük kentine dağıtılan, "RSDİP'in Seçim platformu"nu kaleme aldı. Bolşeviklerin seçim kampanyasındaki çalışmaları doğrudan doğruya J. W. Stalin tarafından yönetiliyordu. 22 Nisan 1912'de tutuklanması ile, Devletduması seçimleri için hazırlık çalışmalarına geçici olarak ara vermek zorunda kaldı. J. W. Stalin Eylül 1912'de Narym sürgü-

nünden kaçtıktan sonra, seçim kampanyası tam hızıyla sürerken Petersburg'a geri döndü.

(109) "Seschtscnina" *(Kırhalkı) - 1909'dan 1917'ye dek Petersburg'ta çıkan, Karayüzler gazetesi; Devletdumasının aşırı sağcı milletvekillerinin organıydı.*

(110) "Nowoja Wremja" *(Yeni Zaman) - 1868'den Ekim 1917'ye dek Petersburg'ta çıkan gazete; asaletin gerici çevrelerinin ve bürokratik memur kesiminin organıydı. 1905'den sonra Karayüzlerin organı oldu.*

(111) "Golos Moskwy" *(Moskova'nın Sesi) - Günlük gazete, Aralık 1906'dan 1915'e dek Moskova'da çıkan Oktobristlerin parti organı. Gazetenin redaktörü ve yayınlayıcısı A. I. Gutschkowdu.*

(112) "Prawda" *(Gerçek) - 22 Nisan 1912'den 8 Temmuz 1914'e dek Petersburg'ta çıkan Bolşevik günlük işçi gazetesi. "Prawda" W. I. Lenin'in buyruğu ve J. W. Stalin'in inisyatifi ile kuruldu. J. W. Stalin Parti Merkez komite üyesi olarak "Prawda" platformunun hazırlanmasını yönetti ve gazetenin ilk sayısının düzenlenmesinde beraber çalıştı. "Prawda"nın ilk sayısının çıkış günü olan 22 Nisan'da J. W. Stalin tutuklandı. "Prawda"daki çalışmasına ancak 1912 sonbaharında Narym sürgününden kaçtıktan sonra tekrar başlayabildi. "Prawda"da 1912 Ekim'inden 1913 Şubat'ına kadar J. W. Stalin'in bu bandda da bulunan bir dizi yönlendirici makalesi yayınlanmıştır. W. M. Molotow, M. S. Olminski, N. N. Baturin I. M. Swerdlow, A. M. Gorki, K. N. Samoilowa vb. "Prawda"nın redaksiyon üyeleriydiler. İkibuçuk yıl süresince Çarlık hükümeti "Prawda"yi sekiz defa yasakladı, fakat işçilerin desteği sayesinde yeni isimler altında yayına tekrar başlandı ("Rabotschaja Prawda"/İşçi Prawdası/, "Sewenaja Prawda"/Kuzey Prawda/, "Prawda Truda"/Emeğin Prawdası/, "Sa Prawda İçin/, vb.) (Prawda"nın önemi ve rolü*

üzerine bk. "SBKP (B) Tarihi", Moskova 1945, s. 143'den 148'e Rus. (Alman. baskı, Berlin 1950, s. 187-194).

(113) "Petersburg'lu işçilerin işçi delegelerine seçmendilekleri" 1912 Ekim başlangıcında yazıldı. Petersburg'lu büyük işletmelerin işçi toplantılarında ve 17 Ekim 1912'deki işçi yetkililerinin kongresinde oy birliğiyle onandı. Fabrika toplantılarında "Seçmendileği" tartışmalarını J. W. Stalin yönetiyordu. W. I. Lenin "Seçmendileği"ne özel bir önem gösteriyordu. Basılması için "Sosyal-demokrat"ın matbaasına gönderdiğinde, kenarında şu not vardı: "Mutlaka geri gönderilmeli! *Kirletilmemeli. Bu evrağın korunması* son derece önemlidir." *"Seçmendileği" 5. (18) Kasım 1912'de "Sosyal-demokrat"ın 28/29 sayılarında yayınlandı. Lenin, "Prawda"nın redaksiyonuna bir mektubunda ısrarla şunu istiyordu: "Bu Seçmendileğini dikkati çeken bir yerde ve büyük yazıyla, Petersburg'lu milletvekillerine mutlaka iletin" (bk. "Bütün Eserler", XIXX, s. 78, Rus.).*

(114) "Açıklama" ifadesi, Senato'nun seçim yasalarını, hükümetin hoşlanacağı biçimde uygulayarak açıklaması ile ilgili olarak ortaya çıkmıştır. Yasaların "Açıklanması"nda resmi daireler yapılan seçimleri keyfî geçersiz ilan ediyorlardı.

(115) Petersburg bölgesi işçi kuryesinin temsilci seçimleri ilk kez ' Ekim 1912'de bölge yetkililer kongresinde yapıldı. Petersburg'un en büyük işletmelerinden 21'inin seçme hakkına sahip olmamasına rağmen, Kongre tarafından seçilen 6 temsilcinin 4'ü Bolşevikti. "Açıklanan" işletmelerin işçileri, kitle baskısı sonucu seçme haklarını geri aldılar. 14 Ekim 1912'de bu işletmelerde yeni yetkililer seçimi yapıldı ve 17 Ekimde Petersburg bölgesi işçi kuryesinin ikinci yetkililer kongresi toplandı. Bu kongrede yeniden temsilci seçimi yapıldı, ikisi Bolşevik ve üçü Menşevik olmak üzere- beş aday

kesin çoğunluğu aldı. Öbürgün, altıncı temsilci olarak bir Bolşevik'in seçildiği ek bir oylama yapıldı.
Seçim mücadelesi süreci J. W. Stalin'in "Sosyal-demokrat"ta yayınlanmış olan Petersburg'ta seçimler" yazısında etraflıca anlatıyor

(116) "Lutsch" *(Işın) - Eylül 1912'den Temmuz 1913'e dek Petersburg'ta çıkan, Likidatör-Menşeviklerin legal günlük gazetesi. Likidatörler "Lutsch"da illegal partiye açıkca karşı çıkıyorlardı. Gazete en başta burjuvazinin yardımıyla yaşıyordu.*

(117) Obuchow - Fabrikası kasdediliyor.

(118) 9 Ocak 1905'in sekizinci yıldönümüne ithaf edilmiş olan "Rusya'nın tüm erkek ve kadın işçilerine!" adlı bildiriyi J. W. Stalin Aralık 1912'de yazdı. W. I. Lenin böyle bir bildiri yayınlamanın gerekliliği üzerine 23 Kasım (6 Aralık) 1912'de Krakau'dan, Petersburg'taki J. W. Stalin'e şunları yazıyordu: "Sevgili arkadaş, 9 Ocak için, meseleyi önceden düşünmek ve hazırlamak son derece önemlidir. Mitinglere, bir günlük grev ve gösterilere çağrıyla (bu yerinde ve anında kararlaştırılmalıdır, yerinde ve anında daha iyi karar alınabilir) birlikte, bildiri zamanında hazır olmalıdır... Bildirinin şiarları şu üç devrimci şiar olmalıdır (Cumhuriyet, Sekiz saat iş günü, derebey topraklarına el koyma), burada Romanow hükümdarlığının üçyüz yıllık 'alçaklığı' özellikle vurgulanmalıdır. Bildiriyi Petersburg'ta elde etme olanağı tam ve kesin değilse, zaman varken burada önceden hazırlanmalı ve oraya gönderilmelidir." (bk. "Bütün Eserler", Bd. **XXIX**, *s. 82, Rus.).*

(119) Ağustos 1912'den Ekim'e dek, Kutomar ve Algatschi (Transbaykal bölgesinde Nertschisk kürek cezası yeri) hapishanelerinin siyasi mahkûmları arasında, hapishane yönetiminin zorbalıklarını protesto belirtisi olarak kitle halinde

açlık grevleri ve intiharlar oluyordu. Petersburg'ta, Moskova'da ve Varşova'da işçilerin protesto grevleri ve öğrencilerin toplantıları bu olayların bir yankısıydı.

(120) Sivastopol Denizkuvvetleri Mahkemesi Ekim 1912'de Karadeniz filosunda ishazırlamakla suçlanan 142 bahriyelinin davasında yargısını açıklıyordu. Sanıkların 17'si ölüm, 106'sı kürek cezasına çarptırıldı, 19'u beraat etti. Mahkeme kararına yanıt olarak, Moskova, Petersburg, Chartow, Nikolajew, Riga ve Rusya'nın diğer kentlerinde kitle grevleri ve protesto gösterileri yapıldı.

(121) Basın 1911 sonlarında hükümetin yeni bir provakasyonunu ortaya çıkaran belgeler yayınlıyordu: Sosyal-demokrat milletvekillerine karşı sulçama meteryalleri Petersburg Ochrana'sının bir eseri olarak kanıtlandı. Kasım 1911'de III. Duma'nın Sosyal-demokrat fraksiyonu Duma'ya, II. Devletdumasının Sosyal-demokrat milletvekillerinin mahkemesinin revizyonu için sorgu getirdi. Sorgu Duma tarafından reddedildi. Bununla bağıntılı olarak Petersburg, Riga, Varşova ve Rusya'nın diğer kentlerinde binlerce kişinin katıldığı mitingler yapıldı; yargılanan milletvekillerinin serbest bırakılmasını talep eden ortak bildiriler hazırlandı.

(122) J. W. Stalin, Petersburg seçim kampanyasının yürütülmesinde Parti MK'sinin temsilcisiydi. Petersburg Komitesinin yürütme kurulu, Petersburg Komitesinin sürekli çalışmalarının yönetimini üstlenen dar kesimdi.

(123) Likidatörler Eylül 1912'de yayınlanan seçim platformlarından RSDİP asgari programının temel politik şiarlarını çıkardılar. Demokratik Cumhuriyet şiarı yerine "Devletduması ve yerel muhtariyet organları seçiminde" genel seçim hakkı talebini, Derebeyi topraklarına el konması şiarı yerine "III. Duma'nın Tarımyasasının revizyon" talebini getirdiler.

(124) Ağustos 1912'de Likidatörlerin Viyana'da yapılan "Ağustos konferansı" kasdediliyor. Bu konferans Bolşeviklerin Prag konferansına karşı bir güç olarak toplanmıştır.

(125) Bolşevik "X" M. G. Poletajew'di; Likidatör "y" herhalde S. Majewski (W. A. Gutows ki).
Daha altta adı geçen Petersburg'lu Likidatörler "Ab... ve L...", W. M. Abrossimow ve W. Lewizki (W. O. Zederbaum)

(126) "Newski Golos" *(Newa Sesi) - Mayıs'tan Ağustos 1912'ye dek Petersburg'ta çıkan, Likidatör - Menşeviklerin legal haftalık gazetesi.*

(127) Bk. "Kafkasya'dan Mektuplar"

(128) G. W. Plechanow "Dnewnik Sosyal-demokrata"nın (Sosyal-demokratların Hatıra defterinin) 9. sayısında, Gürcü Likidatör-Menşevik S. Dshibladse'nin "Golos Sozial-Demokrata"daki tavrını eleştiriyordu.

(129) Panislamizm - *19. yüzyılın ikinci yarısında Sultanlık Türkiye'sinde, Türk derebeyleri, burjuvazi ve din adamları arasından çıkan ve sonra diğer müslüman halkların varlıklı sınıfları arasında yayılan gerici dinî-siyasi ideoloji. Panislamizm İslam'a (müslüman dinine) inanan tüm halkların bir bütün olarak birleşmesini va'zediyordu. Müslüman halkların egemen sınıfları pozisyonlarını Panislamizm yardımıyla sağlamlaştırmayı ve doğulu emekçi halkların devrimci hareketini boğmayı deniyorlardı.*

(130) "Marxizm ve Ulusal Sorun" *yazısı 1912 sonları ve 1913 başlarında Viyana'da yazılmıştır; ilk kez "Prosweschtschenije" (Aydınlatma) gazetesinin 3-5 sayılarında (yıl 1913), "Ulusal Sorun ve Sosyal-demokrasi" başlığı altında K. Stalin imzasıyla yayınlanmıştır. J. W. Stalin'in bu yazısı 1914 yılında özel broşür olarak "Ulusal Sorun ve Marxizm" adı altında, Petersburg'ta "Priboi" (Dalga) Yayınevinde basıldı. İçişleri*

bakanlığının emriyle broşür tüm umumi kütüphane ve okuma salonlarından kaldırıldı. Halk komiserliği 1920 yılında bu yazıyı uluslar meseleleri için, J. W. Stalin'in ulusal sorun üzerine "Yazılar Koleksiyonu"nda (Tula Devletyayınevi) yeniden yayınladı. 1934 yılında bu yazı: J. W. Stalin, Marxizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Seçme Yazılar ve Konuşmalar Koleksiyonu" kitabına alındı. Lenin, "RSDİP'in Ulusal Programı üzerine" makalesinde, o zaman ulusal soruna önem li bir yer veren nedenlere değiniyor ve şöyle yazıyordu: "Teorik marksist literatürde bu sorun ve Sosyal-demokratların ulusal sorun programının temeli aydınlatılmıştır (burada Stalin'in yazısı başta gelir)". Wladimir İljitsch Şubat 1913'de A. M. Gorki'ye şunları yazıyordu: "Burada Mükemmel bir Gürcü işe koyuldu ve "Prosweschtschenije" için büyük bir makale yazıyor, bunun için Avusturyadan ve diğer materyallerin tümünü *bir araya getirdi. "Bu yazıya tartışma makalesi gözüyle bakma eğilimlerini duyan Lenin buna şiddetle karşı çıktı: "Buna kesinlikle karşıyız. Yazı* fevkaladedir. *Bu bir mücadele sorunudur ve biz "Bund"un ayak takımı karşısındaki ilkesel pozisyonumuzdan bir santim bile kaymayacağız" (Marx-Engels Lenin-Enstitüsünün Arşivi). J. W. Stalin'in Mart 1913'de tutuklanmasından sonra W. I. Lenin "Sosyal-demokrat"ın redaksiyonuna şunları yazıyordu: "... Ağır tutuklamalar oldu. Koba tutuklandı... Koba ulusal sorun üzerine ('Prosweschtschenije'nin üç sayısı için) büyük bir yazı yazdı. Güzel! Gerçek uğruna ve "Bund"un separatistlerine ve oportünistlerine karşı olduğu kadar Likidatörlere karşıda mücadele edilmelidir" (Marx-Engels-Lenin-Enstitüsü Arşivi).*

(131) Siyonizm - taraftarlarını Yahudi burjuvazisi, aydınlar ve Yahudi işçilerin geri kalmış tabakalarında bulan gerici - milliyetçi akım. Siyonistler, Yahudi işçi kitlelerini proletaryanın birleşik mücadelesinden tecrit etmeye uğraşıyorlardı.

(132) Avusturyalı Sosyal-demokrasinin Brün Kongresi 24 Eylül 1899'dan 29'una dek sürdü. Kongrenin ulusal sorun üzerine kararlaştırdığı ortak bildirinin metni J. W. Stalin tarafından bu yazının bir sonraki bölümünde veriliyor (bk. s. 293)

(133) "Allaha şükür bizde parlamento yok" - Çarlık Maliye Bakanı (sonrları Cumhurbaşkanı) W. Kokowzew'in 24 Nisan 1908'de Devletdumasında söylediği sözler.

(134) Bk. Karl Marx ve Friedrich Engels'in "Komünist Parti Manifestosu" Bölüm II. (Berlin 1950, s. 29).

(135) Avusturya Sosyal-demokrat Partisinin Viyana (veya Wimberg - bu adı toplandığı bir Viyana Otelinden alıyordu) Kongresi 6'sından 12 Haziran 1897'ye dek sürdü.

(136) Karl Marx'ın 1884'de "Alman-Fransız Yıllık defterler"inde yayınlanan "Yahudi sorunu Üzerine" yazısı kasdediliyor (bk. Marx/Engels Bütün Eserler, ilk bölüm, Bd. 1, (s. 576).

(137) "Bund"un VIII. Konferansı Eylül 1910'da Lwow'da yapıldı.

(138) G. W. Plechanow "Sa Partiju" (Parti İçin) gazetesinde 2 (15) Ekim 1912'de yayınlanan, "Bir bölücü konferans daha" adlı makalesinde Likidatörlerin "Ağustos konferansı"nı yargılıyor ve Bundçuların ve Kafkasya'lı Sosyal -demokratların pozisyonu, sosyalizmin milliyetçiliğe bir uyarlanması olarak karakterize ediyordu. Bundçuların bir lideri olan Kossowski Likidatör dergi "Nascha Sarja"nın redaksiyonuna gönderdiği yazıda Plechanow'u eleştirdi.

(139) "Bund"un VII. Kongresi 1906 Ağustos sonundan Eylül başlangıcına dek Lwow'da yapıldı.

(140) "Iskra" (Kıvılcım) - *1900 yılında Lenin tarafından kurulan ilk bütün Rusya illegal marxist gazete (bk. J. W. Stalin, "Eserler", Bd. 1, s. 401, Rus. (Alman. baskı s. 350/351) Notlar 26).*

(141) Karl Veněk - açıkça şöven, Separatist tavır alan Çekeslovak Sosyal-demokrat.

(142) "Tscheweni Zchowreba" (Yaşamımız) - *I'indan 22 Temmuz 1912'ye dek Kutais'de çıkan, Gürcü Menşeviklerin günlük gazetesi.*

(143) Ekim 1912'de bir yanda Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ ile, diğer yanda Türkiye arasında patlak veren birinci Balkansavaşı.

(144) Bk. 1907 Kasım'ın 5'inden 12'sine dek süren dördüncü RSDİP ("Üçüncü Rusya) Konferansının ve 1908 Aralık 21'inden 27'sine (3-9 Ocak 1909) dek yapılan RSDİP'in V. Konferansı ("1908 Rusya Konferansı")nın kararları, (bk. "Kongrelerin, Parti Konferanslarının ve Merkez Komite genel toplantılarının ortak bildirilerinde ve kararlarında SBKP (B)," Bölüm 1, 6. Baskı, Moskova 1940, s. 118, 131, Rus.).

(145) Jagiello, E. J. - Polonya Sosyalist Partisinin (PPS) üyesi; IV. Devletdumasına Varşova'dan, "Bund" ve burjuva milliyetçileri ile birlikte PPS bloğu tarafından Polonyalı Sosyal-demokratlara karşı milletvekili olarak seçildi. Duma'nın Sosyal-demokrat fraksiyonu, Likidatör-Menşeviklerin oy çoğunluğu sayesinde (yedi Menşevik) altı Bolşevik milletvekiline karşı, Jagiello'nun Sosyal-demokrat fraksiyona alınması için bir ortak bildiri kabu etti.

(146) "Proweschtschenije" (Açıkama) - Aralık 1911'denberi Petersburg'ta çıkan, legal bolşevik aylık dergi. Dergi, Rusya'da bulunan redaksiyon kurulu üyeleriyle (M. A. *Sawetjew, M. S. Olminski, A. I. Jelisarowa) düzenli mektuplaşan W. I. Lenin tarafından yönetiliyordu. Petersburg'ta*

kaldığı sürece J. W. Stalin'de dergide çalışanlar arasındaydı. Dergi "Prawda ile sıkı ilişkideydi. Haziran 1914'de, Birinci Dünya Savaşından bir akşam önce hükümet dergiyi yasakladı. 1917'de bir çiftsayı daha çıkarıldı.

(147) Aralık 1912'de IV. Duma işçi yetkilileri, isimlerinin "Lutsch"ta çalışanlar listesine alınmasını kabul ettiler. Aynı zamanda "Prawda"da beraber çalışıyorlardı. İşçi milletvekilleri gerçekte "Lutsch"ta çalışanlar arasında değillerdi. MK'nin buna ilişkin uyarısından sonra, isimlerinin "Lutsch'ta çalışanlar listesinden silineceğini açıkladılar. Bu açıklamaya bağıntılı olarak Sosyal-demokrat fraksiyonun iki grubu arasında (altı Bolşevik ve yedi Menşevik arasında) şiddetli bir mücadele alev aldı.

(148) III. Devletdumasındaki Sosyal-demokrat fraksiyon kasdediliyor.

(149) "Shiwoje Delo" (Canlı Eylem) - 1912 Ocak'tan Nisan'a dek Petersburg'ta çıkan Likidatör-Menşeviklerin haftalık legal gazetesi.

(150) "Lena-katliamınn Yldönümü" bildirisi J. W. Stalin tarafından 1913 Ocak ve Şubat'ta Krakau'da yazıldı. N. K. Krupskaya tarafından elle çekildi, bir hektografta çoğaltıldı, Rusya'ya gönderildi ve Petersburg, Kiev, Mohilew, Tiflis ve diğer kentlere yayıldı.

(151) IV. Devletduması oturumunu 15 Kasım 1912'de açtı.

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

(1907'den Mart 1917'ye dek)

1 OCAK 1907

J. W. Stalin tarafından yönetilen "Mnatobi" (Fener) gazetesinin 1. sayısı çıkıyor.

"Achali Drojeba" (Yeni Zaman) gazetesinin 8. sayısında, J. W. Stalin'in "Anarşizm mi yoksa Sosyalizm mi?" yazısının devamı yayınlanıyor.

10 ŞUBAT

J. W. Stalin, K. Kautsky'nin "Rus devriminin Hareket ettirici Güçleri ve Görünümü" adlı broşürünün Gürcüce baskısına önsöz yazıyor.

18 ŞUBAT

J. W. Stalin tarafından yönetilen "Tscheweni Zchowreba" (Yaşamımız) gazetesinin 1. sayısı. J. W. Stalin'in "Petersburg'ta Seçim mücadelesi ve Menşevikler" adlı makalesiyle birlikte çıkıyor.

21-28 ŞUBAT

"Tscheweni Zchowreba" gazetesinin 3., 5., 8. ve 9. sayılarında J. W. Stalin'in "Anarşizm mi yoksa Sosyalizm mi?" yazısının devamı yayınlanıyor.

11 MART

J. W. Stalin tarafından yönetilen gazete "Dro"nun (Zaman) 1. sayısı çıkıyor.

13 MART

"Dro" gazetesinin 2. sayısında J. W. Stalin'in "Kadet diktatörlüğü mü yoksa Halk diktatörlüğü mü?" makalesi yayınlanıyor.

17 MART

"Dro" gazetesinin 6. sayısında J. W. Stalin'in "Proletarya

EYLÜL/EKİM

J. W. Stalin III. Devletduması için seçim kampanyasını yönetiyor. Stalin tarafından yazılmış olan, III. Devletdumasının Sosyal-demokrat milletvekillerine "Seçmendileği", Bakû işçi kuryesinin 22 Eylül'deki yetkililer toplantısında kabul ediliyor.

29 EYLÜL

J. W. Stalin, kapitalistlerin kiralık ajanları tarafından öldürülen Bolşevik işçi Chanlar Safaralijev'in mezarında bir konuşma yapıyor. "Gudok"un 4. sayısında J. W. Stalin'in "Müzakere boykot edilmelidir!" makalesi yayınlanıyor.

25 EKİM

J. W. Stalin Bolşevik il konferansında, RSDİP Bakû Komitesine üye seçiliyor.

KASIM'IN İLK YARISI

RSDİP Bakû Komitesi Sabuntschi hastane binasında J. W. Stalin'inde katıldığı bir oturum yapıyor.

22 KASIM

RSDİP Bakû Komitesi J. W. Stalin'in önderliğinde, II. Devletdumasının Sosyal-demokrat fraksiyonuna karşı yürütülen davaya karşı bir günlük protesto grevi yapıyor.

KASIM SONU

J. W. Stalin Parti işleriyle ilgili olarak Tiflis'e gidiyor.

KASIM 1907 - MART 1908

J. W. Stalin, Bakû'lu işçilerin petrol sanayicileriyle bir müzakereye katılma meselesinde, işçi haklarının garantisi için kampanyayı yönetiyor.

13 OCAK 1908

"Gudok"un 14. sayısında J. W. Stalin'in "Seçimlerden Önce" makalesi (Başyazı) yayınlanıyor.

OCAK/ŞUBAT

Bakû'lu Bolşevikler J. W. Stalin'in önderliğinde bir dizi büyük grevler düzenliyorlar.

3 ŞUBAT

"Gudok"un 17. sayısında J. W. Stalin'in "Bir kez daha garantili müzakere üzerine" (Başyazı) makalesi yayınlanıyor.

ŞUBAT

RSDİP Bakû Komitesi Karayüzler'in artan saldırısına karşı, J. W. Stalin önderliğinde bir "Savunma kurmayı" örgütlüyor.

2 MART

"Gudok"un 21. sayısında J. W. Stalin'in "Son zamanlardaki grevlerimiz ne ifade ediyor?" makalesi yayınlanıyor.

9 MART

"Gudok"un 22. sayısında J. W. Stalin'in "Petrol sanayicilerinin taktiğinde bir değişiklik" makalesi (Başyazı) yayınlanıyor.

16 MART

"Gudok"un 23. sayısında J. W. Stalin'in "Kendimizi Donatmalıyız" makalesi (Başyazı) yayınlanıyor.

25 MART

J. W. Stalin Gajosa Nisharadse adı altında tutuklanıyor ve Bakû kentinin Bailow - Hapishanesine gönderiliyor.

25 MART - 9 KASIM

J. W. Stalin hapishanede, Bakû Bolşevik örgütüyle sürekli bir bağlantı kuruyor, RSDİP Bakû Komitesini yönetiyor ve "Bakinski Proletari" ve "Gudok" için makaleler yazıyor. Bunun dışında J. W. Stalin hapishanede siyasi tutuklularla çalışıyor, Sosyal-devrimciler ve Menşeviklerle tartışmalar yürütüyor ve siyasi tutuklular arasında marxist literatürün incelenmesini organize ediyor.

30 MART

"Gudok"un 25. sayısında J. W. Stalin'in "Ekonomik terör ve işçi hareketi" makalesi (Başyazı) yayınlanıyor.

21 NİSAN - 18 MAYIS

"Gudok"un 28. 30. ve 32. sayılarında J. W. Stalin'in "Ekonomik Terör Üzerine Petrol sanayicileri" makalesi yayınlanıyor.

20 TEMMUZ

"Bakinski Proletari"nin 5. sayısında J. W. Stalin'in "Uşak ruhlu Sosyalistler" ve "İkiyüzlü Subatow'cular" adlı makaleleri yayınlanıyor. Gazetenin ilavesinde J. W. Stalinin "Müzakere ve İşçiler" makalesi yayınlanıyor.

9 KASIM

J. W. Stalin iki yıl için, polis kontrolu altına alındığı Wologda bölgesine sürülüyor.

OCAK 1909

J. W. Stalin Wologda'ya varıyor, Wologda hapishanesine gönderiliyor.

27 OCAK

Wologda bölgesinde Solwytschegodsk kenti J. W. Stalin'e sürgün yeri olarak gösteriliyor.

8 ŞUBA T

J. W. Stalin sürgün yerine giderken tifo hastalığı geri tepiyor ve Wjatka hapishanesinden Wjatka bölgesinin Semstwo hastanesine aktarılıyor.

20 ŞUBAT

J. W. Stalin hastaneden tekrar Wjatka hapishanesine gönderiliyor.

27 ŞUBAT

J. W. Stalin Solwytschegodsk'a varıyor.

24 HAZİRAN

J. W. Stalin'in Solwytschegodsk sürgününden kaçışı.

TEMMUZ BAŞLANGICI

J. W. Stalin yolculuk esnasında Petersburg'da bir kaç gün kalıyor.

TEMMUZ'UN İLK YARISI

J. W. Stalin Bakû'ya illegal giriyor ve Bakû ile tüm Trans-kafkasya Bolşevik-örgütünün tekrar kurulma ve sağlamlaştırma çalışmalarını yönetiyor.

1 AĞUSTOS

"Bakinski Proletari"nin 6. sayısı (bir yıllık aradan sonra) J. W. Stalin'in "Parti krizi ve Ödevlerimiz" başyazısıyla yayınlanıyor.

2 AĞUSTOS

RSDİP Bakû Komitesi J. W. Stalin'in önderliğinde "Proletari" redaksiyonundaki durum üzerine bir ortak bildiri hazırlıyor, bu ortak bildiri "temsilciliğini Lenin yoldaşın yaptığı, redaksiyon çoğunluğunun görüşünü" destekliyor.

27 AĞUSTOS

"Bakinski Proletari"nin 7. sayısında J. W. Stalin'in "Parti krizi ve Ödevlerimiz" (Sonu) ve "Önümüzdeki genel grev üzerine" makaleleri yayınlanıyor.

EYLÜLÜN İLK YARISI

J. W. Stalin Bakû'dan Tiflis'e gidiyor, orada Tiflisli Bolşeviklerin Likidatör-Menşeviklere karşı mücadelesini örgütlüyor ve yönetiyor.

EYLÜL SONU

J. W. Stalin Bakû Komitesinin illegal matbaasını tekrar işler hale getirmek için girişim yapıyor.

19 EKİM - KASIM BAŞI

J. W Stalin Tiflis'e varıyor ve Tiflis'te bir parti il konferansı ile Bolşevik gazete "Tiflisli Proletari"nin yayınını hazırlıyor.

12 KASIM

J. W. Stalin Tiflis'ten Bakû'ya geri dönüyor.

13 ARALIK

RSDİP Bakû Komitesi J. W. Stalin tarafından kaleme alınan, "Aralık grevi ve Aralık anlaşması üzerine" bildiriyi (1904 Bakû grevinin beşinci yıldönümü için) yayınlıyor.

KASIM/ARALIK

J. W. Stalin, Parti Merkez organı için "Kafkasya'dan Mektuplar"ı yazıyor.

5 OCAK 1910

1910'dan itibaren J. W. Stalin Parti MK'sinin yetkilisidir, ("MK görevlisi").

J. W. Stalin'in doğrudan katkısıyla kurulmuş olan "Tifliski Proletari"nin 1. sayısı çıkıyor.

22 OCAK

J. W. Stalin'in, genel parti konferansının toplanma zorunluluğu, Parti çalışmalarının pratik yönetimi için Merkez'in Rusya'ya devri ve tüm Rusya çapında yönlendirici bir gazetenin yayını üzerine yazdığı bir ortak bildiriyi, RSDİP Bakû Komitesi kabul ediyor.

23 MART

J. W. Stalin, Sachar Grigorjan Melikjanz adıyla tutuklanıyor.

J. W. Stalin'in yazdığı "Alman işçilerinin lideri, August Bebel" bildirisi yayınlanıyor.

J. W. Stalin Bakû kentinin Bailow-Hapishanesinde, zindana atılıyor.

7 EYLÜL

J. W. Stalin hapishanede Kafkasya valisinden 27 Ağustos tarihli bir talimatname alıyor, bunda Stalin'e Kafkasya'da durmak beş yıl süreyle yasaklanıyor.

23 EYLÜL

J. W. Stalin Solywtschegodsk'a naklediliyor.

29 EKİM

J. W. Stalin Solwytschegodsk'a varıyor.

KASIM 1910 - HAZİRAN 1911

J. W. Stalin, W. I. Lenin ile bağlantı kuruyor, sürgünler arasında, söylevler verilen ve günlük politik sorunların tartışıldığı toplantılar düzenliyor.

31 ARALIK

J. W. Stalin Parti Merkez komitesine bir mektup yazıyor ("Solwytschegodsk sürgününden mektup").

MART - HAZİRAN 1911

Solwytschegodsk'ta J. W. Stalin'in evi (M. P. Kusakowa'nın evinde) tekrar tekrar aranıyor.

1 HAZİRAN

J. W. Stalin, RSDİP MK üyelerinin Paris'teki bir görüşmesinde, kendisinin yokluğunda bir parti konferansı düzenlemek amacıyla kurulan organizasyon komisyonuna aday seçiliyor.

23-26 HAZİRAN

J. W. Stalin Solwytschegodsk'ta, sürgündeki Sosyal-demokratların toplanmasını organize etme yüzünden, üç günlüğüne tutuklanıyor.

27 HAZİRAN

J. W. Stalin, sürgün süresinin dolmasıyla, polis kontroluyla bağıntılı olan bildiri zorunluluğundan kurtuluyor. Kafkasya'-

da, başkentlerde ve sanayi merkezlerinde bulunmasının yasaklanması yüzünden, Petersburg yolu üzerinde bulunan Wologda'yı ikametgah olarak seçiyor.

6 TEMMUZ

J. W. Stalin pasaportla Solwytschegodsk'tan Wologda'ya gidiyor.

16 TEMMUZ

J. W. Stalin Wologda'ya varıyor.

TEMMUZ - EYLÜL

J. W. Stalin Wologda'da gizli polis kontrolu altında tutuluyor.

TEMMUZ

J. W. Stalin, W. I. Lenin tarafından yönetilen "Rabotschaja Gaseta"nın redaksiyonuna bir mektup yazıyor. J. W. Stalin mektubunda, Petersburg veya Moskova'da çalışma niyetinde olduğunu bildiriyor.

6 EYLÜL

J. W. Stalin Wologda'dan Petersburg'a illegal gidiyor.

7 EYLÜL

J. W. Stalin Petersburg'a varıyor ve P.A. Tschishikow adına çıkarılmış bir pasaportla polise bildirim yapıyor.

7-9 EYLÜL

J. W. Stalin Bolşevik S. Allilujew ve S. Todrija ile buluşuyor ve Petersburg Parti örgütüyle bağlantı kuruyor.

9 EYLÜL

J. W. Stalin tutuklanıyor ve Petersburg'ta zindana atılıyor.

14 ARALIK

J. W. Stalin üç yıl süreyle, polis kontrolu altında Wologda'ya sürülüyor.

25 ARALIK

J. W. Stalin Wologda'ya varıyor.

OCAK 5 (18) - 17 (30) ARASI 1912

J. W. Stalin kendi yokluğunda, altıncı (Prag) genel parti konferansında Bolşevik Parti Merkez Komitesi üyeliğine seçiliyor.

Konferans J. W. Stalin'in başkanlığında, devrimci çalışmanın pratik yönetimi için Rusya'da bir merkez oluşturuyor (MK'nin Rusya Bürosu)

ŞUBAT ORTASI

MK Rusya Bürosunun üyesi G. K. Ordshonikidse W. I. Lenin tarafından, Prag Konferansının kararları üzerine şahsen bilgi vermek için, J. W. Stalin'in yanına Wologda'ya gönderiliyor.

29 ŞUBAT

J. W. Stalin'in Wologda sürgününden kaçışı.

MART BAŞLANGICI

J. W. Stalin "Parti İçin" bildirisini yazıyor. Bildiri RSDİP MK'si adına yayınlanıyor ve Rusya'da geniş ölçüde yayılıyor.

MART'IN İLK YARISI

J. W. Stalin Prag Konferansının kararlarını gerçekleştirmek için, Trans-kafkasyada Bolşevik örgütlerin işçilerini örgütlemeye Bakû'ye ve Tiflis'e gidiyor. Merkez Komitesinin kesin resmileştiğini bildiren, RSDİP MK'sinin parti örgütlerine 1. No'lu genelgesini kaleme alıyor.

29 MART

J. W. Stalin, Bakû Bolşevik Parti bölge örgütünün görevlileriyle bir görüşme yapıyor. Müzakere Prag Konferansının kararlarına katılıyor.

30 MART

J. W. Stalin "Sosyal-demokrat" için, Bakû müzakeresi üzerine bir haber sayfası hazırlıyor.

1 NİSAN

J. W. Stalin Bakû'dan Petersburg'a gidiyor.

NİSAN BAŞLANGICI

J. W. Stalin Petersburg yolculuğuna Moskowa'da ara veriyor ve G. K. Ordshonikidse ile buluşuyor.

J. W. Stalin "Yaşasın 1 Mayıs" bildirisini yazıyor.

J. W. Stalin, bur grup Moskowa parti işçisinin Prag kararlarını ve yeni kurulan Merkez komiteyi onaylayan ortak bildirisini Tiflis'e gönderiyor.

J. W. Stalin RSDİP MK'si adına Clara Zetkin'e bir mektup yazıyor ve onda bulunan parti paralarını, seçim kampanyasında kullanılmak üzere IV. Devletdumasına vermesini rica ediyor.

10 NİSAN

J. W. Stalin Petersburg'a illegal giriyor.

10-22 NİSAN

J. W. Stalin bolşevik işçi gazetesi "Swesda"yı denetliyor. "Swesda"da J. W. Stalin'in şu makaleleri yayınlanıyor: "Yeni bir bölüm" (Başyazı) "Yaşam galip geliyor!", "İyi çalışıyorlar...", "Harekete geçti!" (Başyazı), "Seçimlere nasıl hazırlanıyorlar", "Sonuçlar" (Başyazı) vs.

NİSAN ORTASI

J. W. Stalin, III. Devletdumasındaki Sosyal-demokrat fraksiyonun üyeleri N.G. Poletajew ve I. P. Pokrowski ile Bolşevik muhabir M. S. Olminski ve N.N. Baturin'le birlikte "Prawda"nın yayınını ve platformunu kararlaştırıyor ve onlarla beraber gazetenin ilk sayısını hazırlıyor.

22 NİSAN

Proleter günlük gazete "Prawda"nın 1. sayısı J. W. Stalin'in "Hedeflerimiz" makalesiyle çıkıyor.

J. W. Stalin tutuklanıyor ve zindana atılıyor.

2 TEMMUZ

J. W. Stalin üç yıl süreyle, polis kontrolu altında Narmy bölgesine sürülüyor ve Petersburg'tan götürülüyor.

18 TEMMUZ

J. W. Stalin Tomsk'tan bir gardiyanın eşliğinde, "Kolpaschewez" vapuruyla Narmy'deki sürgün yerine gidiyor.

1 EYLÜL

J. W Stalin'in Narmy sürgününden kaçışı.

12 EYLÜL

J. W. Stalin Petersburg'a geliyor.

EYLÜL/EKİM

J. W. Stalin IV. Devletduması için seçim kampanyasını yönetiyor ve Likidatör-Menşeviklere karşı mücadeleyi örgütlüyor.

J. W. Stalin "Prawda"yı denetliyor.

4 EKİM

Petersburg Komitesinin yürütme kurulu J. W. Stalin'in önderliğinde. Petersburg'un en büyük işletmelerinde (Putilow -fabrikası vs.) yetkililer seçiminin geri alınmasına karşı bir bir günlük protesto grevi kararının alındığı bir oturum yapıyor.

EKİM BAŞI

J. W. Stalin, Likidatörlere karşı mücadele taktiğinin tartışıldığı ve IV. Devletduması için işçi milletvekilleri adaylarının seçildiği illegal bir parti toplantısı yapıyor.

J. W. Stalin "Petersburg'lu işçilerin işçi milletvekilerine Seçmendileği"ni yazıyor.

EKİM ORTASI

J. W. Stalin "Petersburg'lu işçilerin Seçmendileği"ni W. I. Lenin'e, "Sosyal-demokrat"ın redaksiyonuna gönderiyor ("Seçmendileği" 5. (18) Kasım 1912'de "Sosyal-demokrat"ın 28/29 sayılarında yayınlanıyor).

17 EKİM

J. W. Stalin'in yazdığı "Seçmendileği" Petersburg bölgesi işçi kuryesinin yetkililer kongresinde kabul ediliyor.

19 EKİM

"Prowda"nın 147. sayısında J. W. Stalin'in "Yetkililerin İradesi" makalesi (Başyazı) yayınlanıyor.

21 EKİM (3 KASIM)

W. I. Lenin adına N. K. Krupskaya, "Prawda"ya ve Sosyal-demokrat fraksiyon üyelerine, J. W. Stalin'in Kraku'a varması gerektiğini yazıyor.

24 EKİM

"Prawda"nın 151. sayısında J. W. Stalin'in "Petersburg işçi kuryesindeki seçim sonuçları üzerine" makalesi yayınlanıyor.

25 EKİM

"Prawda"nın 152. sayısında J. W. Stalin'in "Seçim Günü" makalesi yayınlanıyor.

EKİM SONU

J. W. Stalin, IV. Devletdumasının yeni seçilen milletvekilleriyle -Bolşevik işçilerle- bağlantı kurduğu Moskowa'da bir süre kalıyor.

29 EKİM

J. W. Stalin Moskowa'dan Petersburg'a geri dönüyor.

10 KASİM ÖNCESİ

J. W. Stalin Krakau'da bulunan W. I. Lenin'in yanına illegal gidiyor.

11 (24) KASIM

W. I. Lenin J. W. Stalin'den aldığı "Seçmendileği"ni "Prawda" redaksiyonuna gönderiyor ve "dikkat çeken yerde büyük yazıyla" basılmasını öneriyor.

KASIM'IN İLK YARISI

J. W. Stalin, RSDİP MK üyelerinin Krakau'daki bir oturumuna katılıyor.

KASIM SONU/ARALIK BAŞI

Krakau'dan Petersburg'a dönen J. W. Stalin, IV. Devletdumasındaki Sosyal-demkorat fraksiyonun çalışmalarını yönetiyor.

23 KASIM (6 ARALIK)

W. I Lenin J. W. Stalin'e yazdığı bir mektubunda, 9 Ocak yıldönümüne ve bildiri yayınlamanın gerekliliğini yazıyor.

ARALIK'IN İLK YARISI

W. Lenin adına N. K. Krupskaya J. W. Stalin'e, RSDİP MK üyelerinin IV. Devletduması milletvekilleriyle (Bolşevik "Altı" ile) bir müzakeresi için Krakau'a gelmesini yazıyor.

ARALIK SONU

J. W. Stalin' Krakau'a illegal gidiyor.

28 KASIM 1912 (10 OCAK 1913) — 1 (14) OCAK 1913

J. W. Stalin, W. I. Lenin yönetiminde, parti işçileri ve Sosyal-demokrat Duma fraksiyonunun Bolşevik üyeleriyle yapılan RSDİP MK'sinin "Şubat görüşmesi"ne katılıyor. Bu toplantıda W. I. Lenin ve J. W. Stalin "Prawda" redaksiyonunun düzelmesi için gereken önlemleri tasarlıyorlar.

1912 ARALIK SONU - 1913 OCAK BAŞI

J. W. Stalin tarafından yazılan "Rusya'nın tüm erkek ve kadın işçilerine!" bildirisi yayınlanıyor.

12 OCAK 1913

"Sosyal-demokrat"ın 30. sayısında J. W. Stalin'in "Petersburg'ta Seçimler (St. Petersburg'tan Mektup)" ve "Milliyetçiliğe Doğru (Kafkasyadan Mektup" makaleleri yayınlanıyor.

OCAKIN İKİNCİ YARISI

J. W. Stalin Krakau'dan Viyana'ya gidiyor, orada W. I. Lenin'in, baskısı Paris'te yapılan "Şubat müzakeresi" yazısını ve müzakere ortak bildirisini organize ediyor.

OCAK

J. W. Stalin "Ulusal Sorun ve Sosyal-demokrasi' yazısını yazıyor. Bu yazı "Broweschtschenije"nin 3-5 sayılarında, 1913 Mart-Mayıs arası yayınlanıyor.

OCAK/ŞUBAT

J. W. Stalin "Lena-Katliamının yıldönümü" bildirisini yazıyor.

ŞUBAT ORTASI

J. W. Stalin yurtdışından Petersburg'a geri dönüyor ve J. M. Swerdlow ile beraber, W. I. Lenin'in talimatlarına uyarak, "Prawda" redaksiyonunun yeniden örgütlenmesine girişiyor.

23 ŞUBAT

J. W. Stalin, Kalaşnikow-Borsasının salonunda, Petersburg Bolşevik örgütünün düzenlediği bir konser esnasında tutuklanıyor ve hapishaneye atılıyor.

26 ŞUBAT

"Prawda"nın 47. sayısında J. W. Stalin'in "Sosyal-demokrat fraksiyonun durumu" makalesi yayınlanıyor.

2 TEMMUZ

J. W. Stalin Truchansk bölgesine gönderiliyor ve dört yıl süreyle polis kontrolu altına giriyor.

11 TEMMUZ

J. W. Stalin Krasnojarsk'a geliyor.

15 TEMMUZ

J. W. Stalin Krasnojarsk'tan Truchansk'a getiriliyor.

10 AĞUSTOS

J. W. Stalin Truchansk'a varıyor ve sürgün yeri, küçük bir yerleşim yeri olan Kostino'ya getiriliyor.

MART'IN İLK YARISI 1914

J. W. Stalin kutup dairesinin kuzeyindeki, Kureika'ya aktarılıyor.
J. W. Stalin'in üzerinde polis kontrolu artıyor.

27 ŞUBAT 1915

J. W. Stalin kendisi gibi sürgünde bulunan S. Spandarian'ın yanına gittiği Monastyrskoje köyünden W. I. Lenin'e bir mektup yazıyor, bunda Plechanow'un anavatan savunması doğrultusundaki çizgisini ve oportünizm görüşüne geçmiş olan uluslararası Sosyal-demokrasiyi eleştiriyor.

YAZ

J. W Stalin, Monastyrskoje köyünde, RSDİP MK'sinin Rusya Bürosu ve IV. Devletduması Bolşevik fraksiyonun üyesi olan siyasi sürgünlerin bir toplantısına katılıyor. Toplantıda fraksiyona karşı mahkeme davası sorunu tartışılıyor.

10 KASIM

J. W. Stalin Truchansk sürgününden W. I. Lenin ve N. K. Krupskaya'ya bir mektup yazıyor.

5 ŞUBAT 1916

J. W. Stalin yurt dışı Parti merkezine ulusal sorun makalesi üzerine çalışmaları hakkında bir mektup yazıyor.

25 ŞUBAT

J. W. Stalin İnes Armand aracılığıyla gönderdiği bir mektupta, yurt dışına gönderdiği "Ulusal-kültürel özerklik üzerine" makalesinin akibetini yurt dışı Bolşevik merkezine soruyor.

12 MART

"J. W. Stalin, S. Spandarian ve diğer sürgünlerle birlikte "Woprossy Strachowanija (Sigorta sorunları) dergisinin redaksiyonuna bir mektup yazıyor.

14 ARALIK

J. W. Stalin, yönetici sürgünlerin orduya çağrılması nedeniyle Krasnojarsk'a getiriliyor.

ŞUBAT BAŞI 1917

Krasnojarsk'ta celp komisyonu J. W. Stalin'i muaf kılıyor.

20 ŞUBAT

J. W. Stalin, Krasnojarsk'tan sürgün süresi bitene dek oturma izni verilen Atschinsk'e gidiyor.

8 MART

J. W. Stalin, bir grup diğer sürgünlerle Atschinsk'ten Petrograd'a gidiyor.